СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И СТАНОВИЩА ОТ ОБЩЕСТВЕНИ КОНСУЛТАЦИИ ПО ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

Обществени консултации, проведени в периода 24 юли – 23 август 2026

№	Дата и начин на постъпване на становището (официално, по ел. поща, чрез Портала за обществени консултации и т.н.)	Име на лице/ наименование ЮЛ	Декларирани данни дали лицето действа от свое име или защитава позиция от името на друго лице/група лица	Предложения и становища	Приети/ неприети	Мотиви
1.	**25.07.2026 г. чрез Портала за обществени консултации**	**Даниел Топалов**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Правя следните предложения и бележки: 1. Платеният достъп до данните на АУЕР (§ 71, нов чл. 68, ал. 6) следва да отпадне — достъпът да бъде безплатен Проектът предвижда финансовите институции, доставчиците на услуги по агрегиране и доставчиците на енергия и енергийни услуги да получават достъп до сертификатите за енергийни характеристики и свързаните данни само срещу заплащане на такса, определена с тарифа на Министерския съвет. Възразявам срещу този подход и предлагам достъпът да бъде изцяло безплатен, по следните съображения: Първо, целта на чл. 22 от Директива (ЕС) 2024/1275 е максимално улесняване на потока от данни за енергийните характеристики към участниците на пазара, за да се стимулират „зеленото" кредитиране, енергийните услуги и агрегирането. Директивата допуска, но по никакъв начин не изисква въвеждането на такси. Всяка финансова бариера пред достъпа работи срещу самата цел на разпоредбата и на практика ще бъде прехвърлена върху крайните потребители — кредитополучатели и клиенти на енергийни услуги. Второ, налице е вътрешно противоречие в самия законопроект. С § 102 (нова т. 59 от § 1 на допълнителните разпоредби) се въвежда определението „стандарти за ипотечните портфейли" — механизъм, който изисква от финансовите посредници да подобряват медианните	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност (ЗИД на ЗЕЕ).

				енергийни характеристики на портфейла от сгради, обезпечаващи кредитите им, към 2030 г. и 2050 г. Недопустимо е държавата с един и същ нормативен акт да вменява на банките задължение, чието изпълнение е обективно невъзможно без данните от националната база, и едновременно да монетизира достъпа до същите тези данни. Аналогично, задължението на доставчиците на енергийни услуги да предлагат договори с гарантиран резултат (чл. 73 ЗЕЕ, вкл. новата ал. 9) предполага свободен достъп до изходните данни за сградите. Трето, данните в националната информационна система по чл. 68 ЗЕЕ са събрани въз основа на законови задължения на гражданите и бизнеса и с публичен ресурс. Съгласно Директива (ЕС) 2019/1024 относно отворените данни и чл. 15 и сл. от Закона за достъп до обществена информация, принципът е безплатно повторно използване на информация от обществения сектор, като изключенията подлежат на ограничително тълкуване. Въвеждането на такса за данни, чието събиране вече е финансирано от задължените субекти и от бюджета, представлява двойно облагане на едни и същи лица. Четвърто, в оценката на въздействието липсва каквато и да е финансова обосновка на таксата — недостатък, изрично констатиран и в становището на администрацията на Министерския съвет (раздел VI), но неотстранен. Вносителят сам признава, че последиците „може да бъдат оценени" едва след приемането на тарифата — т.е. предлага се регулация с неизвестен финансов ефект, което противоречи на чл. 20 ЗНА. Предлагам: в чл. 68, ал. 6 думите „срещу заплащане на такса, определена с тарифата по чл. 75" да бъдат заменени с „безплатно", като достъпът се предоставя при спазване на Регламент (ЕС) 2016/679 и в обхват, ограничен до данните, необходими за съответната дейност (кредитни и инвестиционни портфейли, услуги по агрегиране, енергийни услуги), както е предвидено в проекта.		
				2. Санкционният режим за публични органи (§ 100, чл. 111а и 111б) е неефективен, а размерите на санкциите в проекта — непоследователни	**Приема се частично**	Предложението всички санкции в административнонаказателните разпоредби да бъдат определени в

				Предвидените имуществени санкции от 500 до 1500 евро за публични органи, неизпълнили задълженията си по чл. 12, ал. 1 и 2 и чл. 13а, ал. 10, са символични и на практика се заплащат с бюджетни средства — т.е. от данъкоплатеца, а не от отговорното длъжностно лице. Санкция, при която нарушителят и платецът съвпадат с увредения (публичния бюджет), няма възпиращ ефект и не отговаря на изискването на чл. 32 от Директива (ЕС) 2023/1791 санкциите да бъдат „ефективни, пропорционални и възпиращи". За сравнение, германският Energieeffizienzgesetz предвижда глоби до 100 000 евро, съчетани с ясни отчетни задължения на публичните структури. Отбелязвам и непоследователност в законодателната техника: част от санкциите в проекта са определени в кръгли стойности (500–1500 евро, 2500–5000 евро в §§ 87, 88, 91, 100), а друга част — в механично конвертирани от левове суми с точност до стотинка (напр. 511.29, 766.94, 1 022.58, 1 278.23, 5 112.92 евро в §§ 86, 89, 90, 92–99, 101). Това противоречи на заявената в мотивите цел за уеднаквяване на санкциите, затруднява правоприлагането и не съответства на добрата практика при адаптирането на нормативни актове към еврото съгласно Закона за въвеждане на еврото в Република България. Налице е и разминаване между мотивите и текста: мотивите и оценката на въздействието описват чл. 111а като приложим към „държавен или местен орган", докато § 100 визира единствено „местен орган". Несъответствието следва да бъде отстранено, тъй като поражда неяснота относно действителния кръг на адресатите. Предлагам: (а) всички санкции в административнонаказателните разпоредби да бъдат определени в кръгли евро стойности; (б) чл. 111а да бъде синхронизиран с мотивите относно кръга на задължените органи; (в) към имуществената санкция за публични органи да се предвиди и персонална административнонаказателна отговорност (глоба) за ръководителя на органа, допуснал неизпълнението, по аналогия с подхода в чл. 32 от Закона за администрацията, за да се осигури реален възпиращ ефект. Моля настоящото становище да бъде отразено в справката за постъпилите предложения по чл. 26, ал. 5 ЗНА (по		кръгли евро стойности е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ. Предложението за промяна на размера на санкциите не се приема. Изискването на чл. 34 от Директива (ЕС) 2024/1275 и чл. 32 от Директива (ЕС) 2023/1791 е санкциите да бъдат „ефективни, пропорционални и възпиращи“ обосновава съобразяването им с икономическия стандарт на държавата членка. Механичното пренасяне на прагове от друго законодателство би било непропорционално за българската икономическа реалност. Функцията на санкцията следва да е предимно коригираща и стимулираща.

				аналогия), с мотиви за приемане или неприемане на всяка бележка.		
2.	**30.07.2026 г. по електронна поща, на посочените в Портала за обществени консултации лица; чрез Системата за сигурно електронно връчване в МЕ; На 06.08.2026 г. е препратено от МС.**	**д-р инж. Марко Димитров Димитров**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове и в срока на обществената консултация по проекта на ЗИД на ЗЕЕ представям на Вашето внимание следното становище, придружено с конкретни предложения за редакция на текстове от законопроекта. Изразявам принципна подкрепа за целите на законопроекта, свързани с транспонирането на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275. Възразявам обаче срещу въвеждането на периодично задължително платено преобучение и преизпитване като условие за упражняване на професията „консултант по енергийна ефективност“, по изложените по-долу съображения. **I. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ТЕКСТОВО ИЗМЕНЕНИЕ** **1. Разпоредби, чието отпадане се предлага** Предлагам да отпадне задължението за периодично преминаване през задължителни платени квалификационни курсове и изпити на всеки три години като условие за вписване и за запазване на вписването в регистъра, а именно: • § 50, т. 2 от законопроекта — в частта, с която в чл. 44, ал. 7 от ЗЕЕ се добавя изискването за „представяне на документ за преминато допълнително обучение на консултантите по енергийна ефективност, съгласно изискванията на наредбата по ал. 9“; • § 67, т. 2 от законопроекта — аналогичното допълнение в чл. 60, ал. 7 от ЗЕЕ; • § 103 от преходните и заключителните разпоредби, който обвързва представянето на документи с преминато допълнително обучение; • § 50, т. 1 и § 67, т. 1 — в частта, с която в списъка на персонала се изисква „удостоверение за успешно положен изпит за повишаване на квалификацията“ като периодично подновяван документ. **2. Предложение за нова редакция на разпоредбата** Създава се нова алинея със следното съдържание:	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				„(...) Придобитата професионална квалификация „Консултант по енергийна ефективност на сгради“, удостоверена с удостоверение по единен образец съгласно Наредба № Е-РД-04-1 от 3.01.2018 г., издадено от акредитирано висше техническо училище след положен изпит, е безсрочна. Процедурите по административна регистрация не могат да се обвързват с повторно платено обучение или преизпитване върху вече придобитата квалификация.“		
				II. АНАЛИЗ И ОПОНИРАНЕ НА МОТИВИТЕ НА ВНОСИТЕЛЯ В мотивите към законопроекта вносителят посочва следните основни съображения: **1. Европейски ангажименти и срокове:** необходимост от въвеждане на Директива (ЕС) 2023/1791 (EED) във връзка с открита процедура за нарушение № 2025/0299, както и транспониране на Директива (ЕС) 2024/1275 (EPBD). **2. Въвеждане на нови технически стандарти:** изисквания за оценка на сгради с нулеви емисии (ZEB), потенциал за глобално затопляне за целия жизнен цикъл (Life-cycle GWP), паспорти за обновяване, сградна автоматизация (BMS) и индикатори за интелигентна готовност (SRI). **3. Гарантиране на високо качество:** стремеж да се поддържа актуално равнище на знанията на специалистите спрямо общата европейска методология. **Оборване на мотивите** **— Отсъствие на европейско изискване за ограничаване на квалификацията.** Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 не поставят изискване за административно прекратяване действието на квалификационните документи на специалистите, ако те не преминават периодично платено обучение. Директивите задължават държавите членки да осигурят прозрачност и достъп до информация за квалифицираните експерти, но не и да въвеждат регулярни административно-финансови бариери пред упражняването на професията. **— Разграничаване на методологичната актуализация от квалификационния статус.** Въвеждането на концепции като ZEB, GWP и SRI безспорно налага разясняване на		

				новите изисквания. Това обаче следва да се осъществява чрез държавно осигурени безплатни методически указания, ръководства и стандартизирани софтуерни калкулатори (по реда на чл. 31 и чл. 48 от ЗЕЕ), а не чрез обвързване с периодично задължително платено преобучение като условие за упражняване на професията. **— Несъразмерност спрямо целите на процедурата за нарушение.** Наличието на процедура за нарушение № 2025/0299 изисква своевременно въвеждане на техническите параметри на директивите в националното право, но не обосновава налагането на допълнителна административна и финансова тежест върху квалифицирания технически персонал. Мярката не е необходима за преодоляване на нарушението и не е съразмерна на преследваната цел. **— Липса на оценка на въздействието на самата мярка.** В становището на администрацията на Министерския съвет по частичната предварителна оценка на въздействието изрично е препоръчано да бъде оценено въздействието на новите изисквания за квалификация върху малките и средните предприятия в строителния и консултантския сектор. Такава оценка към момента не е представена, което сама по себе си е основание разпоредбата да не бъде приемана в предложения вид.		
				III. ОСНОВНИ ПРАВНИ И АКАДЕМИЧНИ АРГУМЕНТИ **1. Зачитане на правната стойност на университетското образование** Удостоверението за квалификация по Наредба № Е-РД-04-1 от 3.01.2018 г. се издава от акредитирани висши технически училища след интензивно обучение (над 115 учебни часа) и успешно положен изпит. По силата на Закона за висшето образование това е стабилен академичен документ. Периодичното административно подлагане под съмнение на вече призната квалификация нарушава принципа на правната сигурност и на защитата на придобитите права. **2. Сравнителен анализ с други регулирани технически професии**		

В българското техническо законодателство отсъства аналог, при който придобита академична квалификация да губи действие поради непреминаване на курс на всеки три години:

Професионална сфера	**Правно основание**	**Губят ли се придобитите права без платен курс на всеки 3 години?**
Проектанти с пълна проектантска правоспособност	ЗУТ / ЗКАИИП	**НЕ.** Дипломата и придобитата правоспособност са безсрочни.
Технически контрол по част „Конструктивна“	ЗУТ	**НЕ.** Придобитата квалификация от висше училище не изтича.
Строителен надзор (инженери/архитекти)	ЗУТ	**НЕ.** Образованието и стажът имат непреходна стойност.
Консултанти по енергийна ефективност (по проектозакона)	ЗИД на ЗЕЕ	**ДА.** Придобитите права се блокират при непреминаване на платено обучение.

3. Избягване на излишна финансова и административна тежест

Задължаването на утвърдени инженери и архитекти регулярно да заплащат такси за формални квалификационни модули създава неоправдани разходи, които засягат пряко малките и средните предприятия в сектора и водят до намаляване на броя на регистрираните консултанти — резултат, противоположен на целите на директивите.

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНО АЛТЕРНАТИВНО РЕШЕНИЕ

С оглед постигане на пълно съответствие с Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 при запазване на правната сигурност, предлагам следното:

1. Прилагането на новите европейски методики (ZEB, SRI, Life-cycle GWP) да се подпомага от държавата чрез

				безплатни методически указания, онлайн семинари и стандартизирани софтуерни инструменти, осигурени от Министерството на енергетиката и АУЕР. **2.** Последващите надграждащи курсове във висшите училища да имат доброволен характер и да не бъдат условие за вписване или за запазване на вписването в регистъра по чл. 44, ал. 1 от ЗЕЕ. Оставам на разположение за участие в работни срещи и обсъждания по законопроекта и за предоставяне на допълнителни аргументи и експертна помощ.		
3.	**30.07.2026 г. чрез Портала за обществени консултации**	**Десислава Стоименова**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	С настоящото възразявам срещу предложението за въвеждане на задължително периодично платено обучение и изпит за консултантите по енергийна ефективност. Предложената мярка не доказва нито необходимост, нито реален добавен ефект за качеството на услугите, а единствено създава допълнителна административна и финансова тежест. Първо, липсва убедителна връзка между повторното платено обучение и по-високо качество на работата. Квалификацията вече е придобита след обучение и изпит в акредитирано висше училище, а практическата компетентност на специалистите се определя от реалната им работа, натрупания опит и спазването на действащите методики. Повторното формално явяване на курс не гарантира по-добър резултат, не предотвратява грешки и не повишава автоматично качеството на обследванията. Второ, мярката не е съобразена с начина, по който реално се постига актуализация на знанията в сектора. Новите изисквания, напр. life-cycle GWP — изискват разяснения и методически насоки, а не повторно квалификационно удостоверяване. Ако целта е специалистите да прилагат правилно новите правила, това се постига с официални указания, примерни изчислителни модели и практически обучения, достъпни за всички, а не с платено допълнително обучение, което фактически изключва част от действащите експерти от пазара. Трето, липсва доказателство, че предложението ще постигне измерим положителен ефект. Не е представен анализ, който да показва, че след въвеждането на този	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				режим ще има по-малко грешки, по-висока точност на обследванията или по-добро изпълнение на целите по директивите. При отсъствие на такава оценка мярката изглежда не като инструмент за подобряване на качеството, а като формално административно условие с таксов характер. Четвърто, вместо да се надгражда професионалната среда, се наказват вече квалифицирани специалисти с повторни разходи и административни процедури, без да предлага гарантиран резултат. Това създава риск от свиване на броя на активните консултанти, оскъпяване на услугите и забавяне на процесите по енергийна ефективност — т.е. ефект, противоположен на търсения. Поради това считам, че разпоредбите, предвиждащи задължително периодично платено допълнително обучение и изпитване, следва да отпаднат. Актуализирането на знанията може да бъде постигнато чрез задължително публикувани методически указания, обучения с доброволен характер и свободно достъпни инструменти, без да се поставя под съмнение валидността на вече придобита професионална квалификация.		
4.	**07.08.2026 г. чрез Портала за обществени консултации**	**Ясен Цветанов**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Както винаги, всичко се прави бутафорно, с цел да се отбие номерът и администрацията да излезе „суха” за пореден път от проблемите, създадени от самата нея. Поставените цели за мижави, повърхностни и ще доведат до загубата на милиарди левове. Също така, чрез отнемане на конституционни права на лицата, МЕ се опитва по мутренски начин да налага сертифицирането на сградите. Мотивите за това са ми следните: Истински икономии на енергия могат да бъдат постиганти по три начина: чрез намаляване на загубите, чрез добиване на нужната енергия на мястото на потребление и чрез използването на ВЕИ. На първо място е отказът от централно топлоснабдяване. Доказано от официалните документи на дружествата, то е изключително ниско ефективно и много мръсно. То напълно изключва използването на ВЕИ на мястото на потребление на топлинната и електрическа енергии. Същият природен газ, който се изгаря в ТЕЦовете, може да	**Не се приема**	Изразено е становище, в което не се съдържат конкретни предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				се изгаря на мястото на потребление, с почти два пъти по-висока топлинна ефективност от ТЕЦовете. Това може да стане лесно и бързо, чрез използването на кондензни котли. На второ място е използването на генератори на природен газ на място, чрез които да се получават и ел. енергия и топлинна енергия на мястото на потребление. Всички загуби по преноса изчезват с „вълшебна пръчка”. Загубите ще се намалят поне два пъти. Към използването на природен газ на място, трябва да се добавят и ВЕИ. Тяхното използване на място драстично ще намали допълнително енергийното потребление. Изрично трябва да се отбележи, че използването на природен газ трябва да се разглежда само и единствено като временно решение и преходен вариант във времето. Природният газ може да бъде заменен с водород след време. Изрично искам да подчертая, че добивът на енергия на място прави енергетиката изключително чиста, ефективна и устойчива на всякакви външни влияния, международни процеси, войни и саботажи и т.н. На следващо място искам да спомена използването на термопомпи на мястото на потребление. Те дават в пъти по-ниска цена на получената топлинна енергия от ТЕЦовете и не замърсяват въздуха. Всяка сграда може да се топли и да получава топла вода от термопомпа, с нищожни допълнения към съществуващите отоплителни уредби. Възниква простият въпрос: защо досега, администрацията спъва с всички възможни средства, инсталирането на термопомпи в СЕС и еднофамилни сгради, след като енергията от тях е чиста, а ефективността им е над 300%? При ТЕЦовете говорим за ефективност под 50% в най-добрият възможен случай. Термопомпите дават около 6 пъти повече топлинна енергия при вложена една единица първична енергия, отколкото ТЕЦовете. И то ако не ползваме ВЕИ за получаване на първичната енергия. С използване на ВЕИ за получаване на първичната енергия, резултатите ще са още по-добри. Възниква още един въпрос: защо сградите на държавната администрация веднага не започнат да използват термопомпи а искат намаляване на потреблението на		

				енергия с под 2%? Отговорът за мен е прост: всичко се прави бутафорно. Възниква още един въпрос: защо държавната администрация не стимулира всячески монтажът на термопомпи в СЕС и поставянето на топло изолация по сградите? Нали много се иска да сме енергийно ефективни? Къде са стимулите? За да се скрие зад смокиново листо, администрацията налага изискване за енергиен сертификат на отделно жилище, при условие, че то е част от СЕС. Това означава, че разпореждането с частна собственост вече ще зависи от волята на някого си, което е противоконституционно отнемане на права. Когато един документ се издава за цяла сграда, и е необходимо съгласие на множество лица, е недопустимо това да влияе на плановете и действията на отделните лица, когато се разпореждат с техните имоти. Отново чрез абсурдни забрани, се изисква всички да предприемат някакви действия. Отделно от това: сертификатите не се издават за отделен имот, а за цялата сграда. Отново говорим за правни абсурди! Вместо да се въведат стимули, се отнемат конституционни права на гражданите! Завършвам със следните въпроси: докога държавната администрация ще работи срещу интересите на гражданите и фирмите? Докога със забрани ще се налагат някакви изисквания? Докога ще има бутафорни цели и бутафорно отчитане на резултати? Кога най-после ще има реална промяна в начинът на мислене и действие? Докога гражданите с техните идеи, знания и умения, ще бъдат пречка, а не партньор на администрацията? Отговорът на всички повдигнати въпроси, за мен е само един: пременил се Илия, пак в тия! Важно е формално да се отчете нещо някъде. Това е всичко. Дори промените в Наредбата за топлоснабдяване от 05.05.2026 г. доказват за пореден път, колко много МЕ не иска нищо да се промени!		
5.	**07.08.2026 г. чрез Портала за обществени консултации**	**инж. Наташка Николова**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция	Категорично възразявам срещу предложените в § 50, промени и допълнения в чл. 44, ал.7 а именно: „В ал. 7, изречение второ накрая се добавя „и представяне на документ за преминато допълнително обучение на	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

			от името на друго лице/група лица:	консултантите по енергийна ефективност, съгласно изискванията на наредбата по ал. 9““ С направеното предложение за изменение на Закона за енергийна ефективност се въвежда задължително периодично платено обучение и изпит на консултантите по енергийна ефективност. Консултантите са квалифицирани специалисти, преминали обучение и положили успешно изпит в акредитирани висши учебни заведения и получили документ за допълнителната квалификация. Така както са получили дипломите си за магистри от същите тези университети, така са придобили и тази допълнителна квалификация. Или може би някой ще постави под съмнение и придобитите дипломи и ще трябва да следваме отново пет години, за да защитим придобитите вече дипломи?! Кой знае, вече нищо не може да се изключи напълно в днешно време, в държава, която изцяло обслужва лобистки интереси и законодателството не прави никакво изключение. Предлаганата промяна обслужва изцяло интересите на големите консултантски фирми, които печелят държавните поръчки и нямат финансов проблем да плащат периодично обученията на консултантите си. Предлаганата промяна ще засегне по-малките консултантски фирми, които не могат да си позволят това периодично финансово бреме, по простата причина, че са на нормалния пазар, където големи пари не се изкарват. С предложената промяна ще се дискриминират освен малките консултантски фирми и експерти, които са обучени, положили изпит, придобили квалификация и имат зад гърба си натрупан опит в сферата на обследванията за енергийна ефективност, но не могат да си позволят скъпи обучения. Нормално е да се следи за актуализация на знанията в областта, но за това е необходимо да се провеждат професионални обучения, с поносими такси, каквито Камарата на енергийните одитори (КЕО), съвместно с АУЕР, провежда периодично и е сигурно, че ще провежда и за в бъдеще. КЕО е редовно изпраща на методически указания при изменение на нормативната уредба. Това е пътят за постигане на по-високо качество в обследванията,		

				а не тази административна и дискриминационна тежест, която се предлага в изменението на ЗЕЕ. Горецитираните предложенията за изменения поставят в неравноправно положение малките дружества и създават условия за монополно положение на големи търговски дружества. Ако изменението в ЗЕЕ бъде прието ще сезираме КЗК.		
6.	**07.08.2026 г. чрез Портала за обществени консултации**	**инж. Иванка Коемджиева-Господинова/ „ЕнКоРа“ ЕООД**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	С настоящото аз и моят екип от специалисти от фирма „ЕнКоРа“ЕООД изразяваме несъгласие с предложеното въвеждане на задължително допълнително обучение и свързаното с него изискване за изпит като условие за запазване на правото на вече квалифицираните и вписани консултанти по енергийна ефективност да продължат да упражняват професионалната си дейност. Предложението засяга както консултантите, извършващи обследване и сертифициране на сгради, така и консултантите, извършващи обследвания за енергийна ефективност на предприятия. С § 50 от проекта се предвижда в чл. 44, ал. 7 да бъде добавено изискване за представяне на документ за преминато допълнително обучение на консултантите по енергийна ефективност. С § 67 аналогично се въвежда изискване по отношение на лицата по чл. 59, ал. 1, като в документацията за персонала се включва и удостоверение за успешно положен изпит за повишаване на квалификацията, както и документ за преминато допълнително обучение съгласно наредбата по чл. 44, ал. 9. Особено съществено е, че § 103 от Преходните и заключителните разпоредби изрично предвижда вече вписаните лица по чл. 43, ал. 1 и 2 да представят документ за преминато допълнително обучение след провеждането му по новата наредба. **Следователно новото изискване не се отнася единствено до бъдещи кандидати**, а засяга вече придобитата професионална правоспособност на действащите консултанти. Считаме, че следва да се направи ясно **разграничение между актуализиране на професионалните знания и периодично потвърждаване на вече придобита квалификация** чрез задължително ново обучение и изпит.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				Действащите консултанти вече са придобили необходимото образование, професионална квалификация и стаж и са преминали установената процедура за придобиване на правоспособност. Самото изтичане на определен период не означава, че придобитата квалификация е престанала да бъде валидна или че професионалната компетентност следва отново да бъде доказвана чрез задължително обучение и изпит. Особено важно е, че **предложението третира еднакво консултанти с напълно различна практическа активност**. Не е логично специалист, който ежегодно извършва множество енергийни обследвания, прилага действащите методики и ежедневно поддържа професионалните си знания, да бъде задължаван периодично да доказва отново квалификацията си **чрез платено обучение и изпит**. Освен това, ако един от изискуемите специалисти за създаване на фирма, по някаква причина не успее да докаже квалификацията си по време на изпита, следва че въпросната фирма престава да съществува или трябва да се търси друг специалист от тази специалност, който да бъде включен в екипа на фирмата, ако преди това обаче е преминал обучение и е издържал изпита. От друга страна, тъй като всяка фирма е регистрирана в различно време, следва че и изтичането на срока на валидност на нейното Удостоверение е в различно време. От тук следва, че и задължителното обучение и изпит ще са в различно време за всяка фирма. Това ще внесе хаус в бранша, особено, ако има колеги, които по някаква причина няма да издържат изпита и фирмата се разпадне. Според нас доказването на квалификация и компетентност може да се осъществи по различни начини: брой обследвания, брой спечелени проекти, референции от клиенти, дългогодишен опит, като разбира се за новосъздадените фирми критериите трябва да съответстват на времето, в което са работили. В същото време проектът предвижда конкретни механизми за контрол върху реално извършената дейност. По § 51 лицата по чл. 43, ал. 1 и 2 подават в АУЕР документите от извършените обследвания за енергийна ефективност и сертифициране на сгради в 14-дневен срок от подписването		

				на протокола за приемане на резултатите. Аналогично, с § 65 се предвижда лицата по чл. 59, ал. 1 да представят в АУЕР документите от извършените от тях обследвания на предприятия в 14-дневен срок. По този начин съществува възможност за контрол върху реално извършената професионална дейност. Именно качеството на извършените обследвания, резултатите от тях и съответствието им с действащите методики са най-прекия показател за професионалната компетентност на консултанта. Поради това възниква въпросът дали е необходимо едновременно да се засилва контролът върху конкретно извършените обследвания и да се въвежда задължително допълнително обучение и изпитване на всички вече квалифицирани консултанти – както по чл. 43, така и по чл. 59. Не е представена достатъчно убедителна обосновка, че задължителното периодично обучение и изпитване на всички действащи консултанти ще доведе до измеримо подобряване на качеството на обследванията. Ако целта е актуализиране на знанията във връзка с новите европейски изисквания и методики, това може да бъде постигнато чрез официални методически указания, практически обучения, семинари, примерни изчисления и достъпни инструменти, без това да се превръща в условие за запазване на вече придобитата професионална правоспособност. Ако законодателят все пак приеме, че допълнително обучение и изпит са необходими, считаме за разумно те **да се прилагат само спрямо лица, които не са извършвали съответните енергийни обследвания за продължителен период, например три последователни години**. Това би било обективен и практически приложим критерий. Реалната активност на консултантите може да бъде установена по информацията и документите за извършените обследвания, с които АУЕР разполага. По този начин ще се обърне внимание именно на случаите, при които действително може да има необходимост от актуализиране на знанията, без да се създава ненужна тежест за активно работещите специалисти. Считаме също така, че подобна мярка би била по-пропорционална и би избегнала риска от намаляване на броя на реално работещите консултанти,		

				увеличаване цената на услугите и затрудняване на възложителите при изпълнението на техните задължения по енергийна ефективност. В тази връзка се присъединяваме и подкрепяме вече публикуваните становища, изразяващи възражения срещу задължителното периодично платено обучение и изпитване на вече квалифицираните консултанти. **Предлагаме:** 1. Да отпаднат разпоредбите на § 50 и § 67 от проекта, доколкото обвързват поддържането на вписването и правото за упражняване на дейността на вече квалифицираните консултанти по чл. 43 и чл. 59 с преминаването на задължително допълнително обучение и свързаните с него изисквания за изпит и удостоверяване на квалификацията. 2. Да отпадне § 103 от Преходните и заключителните разпоредби, доколкото въвежда това изискване и спрямо вече вписаните консултанти по чл. 43, ал. 1 и 2. 3. При запазване на подобно изискване то да се прилага само спрямо лица, които не са извършвали съответните енергийни обследвания за период от три последователни години преди възобновяване на дейността им. 4. Актуализирането на знанията на активно работещите консултанти да се осигурява чрез безплатни методически указания, практически обучения и достъпни инструменти, а качеството на тяхната работа да се гарантира основно чрез ефективен контрол върху реално извършените обследвания. **Считаме, че този подход едновременно защитава качеството на професионалната дейност, ограничава ненужната административна и финансова тежест и съответства по-добре на принципа на пропорционалност при регулирането на професионалната дейност.**		
7.	**09.08.2026 г. чрез Портала за обществени консултации**	**Ясен Цветанов**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Кога най-после, реално ще можем да слагаме лесно панели по фасадите/балконите и по покривите на СЕС? Ще има драстично намаление на потреблението на мръсна енергия. А това означава значително придвижване напред, към пасивни сгради. Само мафията губи от личното производство на мястото на потребление. Обществото само	**Не се приема**	Изразено е становище, в което не се съдържат конкретни предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				ще спечели от това. Защото енергийната мафия, държана от няколко политици, иска всеки ден да им плащаме за производство и преноса на всякакава енергия. Какво прави МЕ по въпроса, за реално отпушване и масово инсталиране на ВЕИ по сградите? Нали МЕ иска енергийно ефективни, чисти и по възможност пасивни сгради? Делата на МЕ и думите на МЕ са антиподи!		
8.	**10.08.2026 г. по електронна поща в МЕ и МС**	**инж. Таня Томова/ Дикрил Консулт ЕООД**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове и в срока на обществената консултация по проекта на ЗИД на ЗЕЕ представям на Вашето внимание следното становище, придружено с конкретни предложения за редакция на текстове от законопроекта. Изразявам принципна подкрепа за целите на законопроекта, свързани с транспонирането на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275. Възразявам обаче срещу въвеждането на периодично задължително платено преобучение и преизпитване като условие за упражняване на професията „консултант по енергийна ефективност“, по изложените по-долу съображения. **I. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ТЕКСТОВО ИЗМЕНЕНИЕ** **1. Разпоредби, чието отпадане се предлага** Предлагам да отпадне задължението за периодично преминаване през задължителни платени квалификационни курсове и изпити на всеки три години като условие за вписване и за запазване на вписването в регистъра, а именно: • § 50, т. 2 от законопроекта — в частта, с която в чл. 44, ал. 7 от ЗЕЕ се добавя изискването за „представяне на документ за преминато допълнително обучение на консултантите по енергийна ефективност, съгласно изискванията на наредбата по ал. 9“; • § 67, т. 2 от законопроекта — аналогичното допълнение в чл. 60, ал. 7 от ЗЕЕ; • § 103 от преходните и заключителните разпоредби, който обвързва представянето на документи с преминато допълнително обучение; • § 50, т. 1 и § 67, т. 1 — в частта, с която в списъка на персонала се изисква „удостоверение за успешно положен	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				изпит за повишаване на квалификацията“ като периодично подновяван документ. **2. Предложение за нова редакция на разпоредбата** Създава се нова алинея със следното съдържание: *„(...) Придобитата професионална квалификация „Консултант по енергийна ефективност на сгради“, удостоверена с удостоверение по единен образец съгласно Наредба № Е-РД-04-1 от 3.01.2018 г., издадено от акредитирано висше техническо училище след положен изпит, е безсрочна. Процедурите по административна регистрация не могат да се обвързват с повторно платено обучение или преизпитване върху вече придобитата квалификация.“*		
				II. АНАЛИЗ И ОПОНИРАНЕ НА МОТИВИТЕ НА ВНОСИТЕЛЯ В мотивите към законопроекта вносителят посочва следните основни съображения: **1. Европейски ангажименти и срокове:** необходимост от въвеждане на Директива (ЕС) 2023/1791 (EED) във връзка с открита процедура за нарушение № 2025/0299, както и транспониране на Директива (ЕС) 2024/1275 (EPBD). **2. Въвеждане на нови технически стандарти:** изисквания за оценка на сгради с нулеви емисии (ZEB), потенциал за глобално затопляне за целия жизнен цикъл (Life-cycle GWP), паспорти за обновяване, сградна автоматизация (BMS) и индикатори за интелигентна готовност (SRI). **3. Гарантиране на високо качество:** стремеж да се поддържа актуално равнище на знанията на специалистите спрямо общата европейска методология. **Оборване на мотивите** **— Отсъствие на европейско изискване за ограничаване на квалификацията.** Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 не поставят изискване за административно прекратяване действието на квалификационните документи на специалистите, ако те не преминават периодично платено обучение. Директивите задължават държавите членки да осигурят прозрачност и достъп до информация за квалифицираните експерти, но не		

				и да въвеждат регулярни административно-финансови бариери пред упражняването на професията. **— Разграничаване на методологичната актуализация от квалификационния статус.** Въвеждането на концепции като ZEB, GWP и SRI безспорно налага разясняване на новите изисквания. Това обаче следва да се осъществява чрез държавно осигурени безплатни методически указания, ръководства и стандартизирани софтуерни калкулатори (по реда на чл. 31 и чл. 48 от ЗЕЕ), а не чрез обвързване с периодично задължително платено преобучение като условие за упражняване на професията. **— Несъразмерност спрямо целите на процедурата за нарушение.** Наличието на процедура за нарушение № 2025/0299 изисква своевременно въвеждане на техническите параметри на директивите в националното право, но не обосновава налагането на допълнителна административна и финансова тежест върху квалифицирания технически персонал. Мярката не е необходима за преодоляване на нарушението и не е съразмерна на преследваната цел. **— Липса на оценка на въздействието на самата мярка.** В становището на администрацията на Министерския съвет по частичната предварителна оценка на въздействието изрично е препоръчано да бъде оценено въздействието на новите изисквания за квалификация върху малките и средните предприятия в строителния и консултантския сектор. Такава оценка към момента не е представена, което само по себе си е основание разпоредбата да не бъде приемана в предложения вид.		
				III. ОСНОВНИ ПРАВНИ И АКАДЕМИЧНИ АРГУМЕНТИ **1. Зачитане на правната стойност на университетското образование** Удостоверението за квалификация по Наредба № Е-РД-04-1 от 3.01.2018 г. се издава от акредитирани висши технически училища след интензивно обучение (над 115 учебни часа) и успешно положен изпит. По силата на Закона за висшето образование това е стабилен академичен документ. Периодичното административно подлагане под съмнение на		

				вече призната квалификация нарушава принципа на правната сигурност и на защитата на придобитите права. **2. Сравнителен анализ с други регулирани технически професии** В българското техническо законодателство отсъства аналог, при който придобита академична квалификация да губи действие поради непреминаване на курс на всеки три години: **Професионална сфера** / **Правно основание** / **Губят ли се придобитите права без платен курс на всеки 3 години?** Проектанти с пълна проектантска правоспособност / ЗУТ / ЗКАИИП / **НЕ.** Дипломата и придобитата правоспособност са безсрочни. Технически контрол по част „Конструктивна“ / ЗУТ / **НЕ.** Придобитата квалификация от висше училище не изтича. Строителен надзор (инженери/архитекти) / ЗУТ / **НЕ.** Образованието и стажът имат непреходна стойност. **Консултанти по енергийна ефективност (по проектозакона)** / ЗИД на ЗЕЕ / **ДА.** Придобитите права се блокират при непреминаване на платено обучение. **3. Избягване на излишна финансова и административна тежест** Задължаването на утвърдени инженери и архитекти регулярно да заплащат такси за формални квалификационни модули създава неоправдани разходи, които засягат пряко малките и средните предприятия в сектора и водят до намаляване на броя на регистрираните консултанти — резултат, противоположен на целите на директивите.		
				IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНО АЛТЕРНАТИВНО РЕШЕНИЕ		

				С оглед постигане на пълно съответствие с Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 при запазване на правната сигурност, предлагам следното: **1.** Прилагането на новите европейски методики (ZEB, SRI, Life-cycle GWP) да се подпомага от държавата чрез безплатни методически указания, онлайн семинари и стандартизирани софтуерни инструменти, осигурени от Министерството на енергетиката и АУЕР. **2.** Последващите надграждащи курсове във висшите училища да имат доброволен характер и да не бъдат условие за вписване или за запазване на вписването в регистъра по чл. 44, ал. 1 от ЗЕЕ. Оставам на разположение за участие в работни срещи и обсъждания по законопроекта и за предоставяне на допълнителни аргументи и експертна помощ.		
9.	**10.08.2026 г. по електронна поща в МЕ; На 11.08.2026 г. е препратено от МС.**	**инж. Алберт Младенов/ Дикрил Консулт ЕООД**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове и в срока на обществената консултация по проекта на ЗИД на ЗЕЕ представям на Вашето внимание следното становище, придружено с конкретни предложения за редакция на текстове от законопроекта. Изразявам принципна подкрепа за целите на законопроекта, свързани с транспонирането на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275. Възразявам обаче срещу въвеждането на периодично задължително платено преобучение и преизпитване като условие за упражняване на професията „консултант по енергийна ефективност“, по изложените по-долу съображения. **I. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ТЕКСТОВО ИЗМЕНЕНИЕ** **1. Разпоредби, чието отпадане се предлага** Предлагам да отпадне задължението за периодично преминаване през задължителни платени квалификационни курсове и изпити на всеки три години като условие за вписване и за запазване на вписването в регистъра, а именно: • § 50, т. 2 от законопроекта — в частта, с която в чл. 44, ал. 7 от ЗЕЕ се добавя изискването за „представяне на документ за преминато допълнително обучение на консултантите по енергийна ефективност, съгласно изискванията на наредбата по ал. 9“;	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				• § 67, т. 2 от законопроекта — аналогичното допълнение в чл. 60, ал. 7 от ЗЕЕ; • § 103 от преходните и заключителните разпоредби, който обвързва представянето на документи с преминато допълнително обучение; • § 50, т. 1 и § 67, т. 1 — в частта, с която в списъка на персонала се изисква „удостоверение за успешно положен изпит за повишаване на квалификацията“ като периодично подновяван документ. **2. Предложение за нова редакция на разпоредбата** Създава се нова алинея със следното съдържание: *„(...) Придобитата професионална квалификация „Консултант по енергийна ефективност на сгради“, удостоверена с удостоверение по единен образец съгласно Наредба № Е-РД-04-1 от 3.01.2018 г., издадено от акредитирано висше техническо училище след положен изпит, е безсрочна. Процедурите по административна регистрация не могат да се обвързват с повторно платено обучение или преизпитване върху вече придобитата квалификация.“*		
				II. АНАЛИЗ И ОПОНИРАНЕ НА МОТИВИТЕ НА ВНОСИТЕЛЯ В мотивите към законопроекта вносителят посочва следните основни съображения: **1. Европейски ангажименти и срокове:** необходимост от въвеждане на Директива (ЕС) 2023/1791 (EED) във връзка с открита процедура за нарушение № 2025/0299, както и транспониране на Директива (ЕС) 2024/1275 (EPBD). **2. Въвеждане на нови технически стандарти:** изисквания за оценка на сгради с нулеви емисии (ZEB), потенциал за глобално затопляне за целия жизнен цикъл (Life-cycle GWP), паспорти за обновяване, сградна автоматизация (BMS) и индикатори за интелигентна готовност (SRI). **3. Гарантиране на високо качество:** стремеж да се поддържа актуално равнище на знанията на специалистите спрямо общата европейска методология. **Оборване на мотивите** **— Отсъствие на европейско изискване за ограничаване на квалификацията.** Директива (ЕС) 2023/1791 и		

				Директива (ЕС) 2024/1275 не поставят изискване за административно прекратяване действието на квалификационните документи на специалистите, ако те не преминават периодично платено обучение. Директивите задължават държавите членки да осигурят прозрачност и достъп до информация за квалифицираните експерти, но не и да въвеждат регулярни административно-финансови бариери пред упражняването на професията. **— Разграничаване на методологичната актуализация от квалификационния статус.** Въвеждането на концепции като ZEB, GWP и SRI безспорно налага разясняване на новите изисквания. Това обаче следва да се осъществява чрез държавно осигурени безплатни методически указания, ръководства и стандартизирани софтуерни калкулатори (по реда на чл. 31 и чл. 48 от ЗЕЕ), а не чрез обвързване с периодично задължително платено преобучение като условие за упражняване на професията. **— Несъразмерност спрямо целите на процедурата за нарушение.** Наличието на процедура за нарушение № 2025/0299 изисква своевременно въвеждане на техническите параметри на директивите в националното право, но не обосновава налагането на допълнителна административна и финансова тежест върху квалифицирания технически персонал. Мярката не е необходима за преодоляване на нарушението и не е съразмерна на преследваната цел. **— Липса на оценка на въздействието на самата мярка.** В становището на администрацията на Министерския съвет по частичната предварителна оценка на въздействието изрично е препоръчано да бъде оценено въздействието на новите изисквания за квалификация върху малките и средните предприятия в строителния и консултантския сектор. Такава оценка към момента не е представена, което сама по себе си е основание разпоредбата да не бъде приемана в предложения вид.		
				III. ОСНОВНИ ПРАВНИ И АКАДЕМИЧНИ АРГУМЕНТИ **1. Зачитане на правната стойност на университетското образование**		

Удостоверението за квалификация по Наредба № Е-РД-04-1 от 3.01.2018 г. се издава от акредитирани висши технически училища след интензивно обучение (над 115 учебни часа) и успешно положен изпит. По силата на Закона за висшето образование това е стабилен академичен документ. Периодичното административно подлагане под съмнение на вече призната квалификация нарушава принципа на правната сигурност и на защитата на придобитите права.

2. Сравнителен анализ с други регулирани технически професии

В българското техническо законодателство отсъства аналог, при който придобита академична квалификация да губи действие поради непреминаване на курс на всеки три години:

Професионална сфера	**Правно основание**	**Губят ли се придобитите права без платен курс на всеки 3 години?**
Проектанти с пълна проектантска правоспособност	ЗУТ / ЗКАИИП	**НЕ.** Дипломата и придобитата правоспособност са безсрочни.
Технически контрол по част „Конструктивна“	ЗУТ	**НЕ.** Придобитата квалификация от висше училище не изтича.
Строителен надзор (инженери/архитекти)	ЗУТ	**НЕ.** Образованието и стажът имат непреходна стойност.
Консултанти по енергийна ефективност (по проектозакона)	ЗИД на ЗЕЕ	**ДА.** Придобитите права се блокират при непреминаване на платено обучение.

3. Избягване на излишна финансова и административна тежест

Задължаването на утвърдени инженери и архитекти регулярно да заплащат такси за формални квалификационни модули създава неоправдани разходи,

				които засягат пряко малките и средните предприятия в сектора и водят до намаляване на броя на регистрираните консултанти — резултат, противоположен на целите на директивите. **IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНО АЛТЕРНАТИВНО РЕШЕНИЕ** С оглед постигане на пълно съответствие с Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 при запазване на правната сигурност, предлагам следното: **1.** Прилагането на новите европейски методики (ZEB, SRI, Life-cycle GWP) да се подпомага от държавата чрез безплатни методически указания, онлайн семинари и стандартизирани софтуерни инструменти, осигурени от Министерството на енергетиката и АУЕР. **2.** Последващите надграждащи курсове във висшите училища да имат доброволен характер и да не бъдат условие за вписване или за запазване на вписването в регистъра по чл. 44, ал. 1 от ЗЕЕ. Оставам на разположение за участие в работни срещи и обсъждания по законопроекта и за предоставяне на допълнителни аргументи и експертна помощ.		
10.	**10.08.2026 г. по електронна поща в МЕ и на посочените в Портала за обществени консултации лица**	**инж. Надка Трайкова/ билдконсулт БГ ЕООД**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Проектът на ЗИД на ЗЕЕ въвежда редица съществени изменения, произтичащи от европейските директиви и насочени към модернизация на националната политика по енергийна ефективност. Сред тях са: 1. **Въвеждане на принципа „Енергийната ефективност на първо място“** при планиране на енергийни инвестиции. 2. **Ежегодно намаляване на енергийното потребление в публичния сектор** с 1.9% спрямо базовата година. 3. **Ежегодно обновяване на поне 3% от площта на отопляваните и охлаждани публични сгради**, с цел достигане на нулеви емисии. 4. **Нови задължения за операторите на електрически и газови мрежи** във връзка с прилагането на принципа „ЕЕ на първо място“. 5. **Разширяване на показателите за енергийни характеристики на сградите**, включително въвеждане на сгради с нулеви емисии.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				6. **Нови прагове за задължителни енергийни обследвания** за предприятия с годишно потребление над 10 TJ. 7. **Задължително внедряване на системи за енергиен мениджмънт** за предприятия над 85 TJ. 8. **Изискване новостроящите се сгради да имат конструктивен и технически потенциал за производство на енергия от слънце.** 9. **Разширени изисквания към възложителите по ЗОП и концесии**, включително оценка на ефекта върху енергийната ефективност. 10. Въвеждане на национална цел за кумулативни енергийни спестявания до 2030 г. 11. **Нови задължения за сектор „Транспорт“** чрез годишни цели за енергийни спестявания. 12. Разширяване на обхвата на Националния фонд за декарбонизация. Тези изменения са стратегически и съответстват на европейските цели за декарбонизация. Те пряко засягат работата на консултантите по енергийна ефективност, тъй като разширяват обхвата на задължителните обследвания, увеличават изискванията към публичния сектор и въвеждат нови технически критерии за оценка на сградите. Професията на енергийния одитор е инженерна специализация, която се изгражда чрез дългогодишна практика, натрупване на опит и непрекъснато участие в реални проекти. Качеството на енергийните обследвания се гарантира чрез професионална компетентност, прилагане на актуални методически указания и контрол върху подадените обследвания, а не чрез периодични административни цикли. На този фон следва да се обърне внимание на предложените изменения в § 50 и § 103, които въвеждат задължително допълнително обучение и платен изпит за консултантите по енергийна ефективност, включително за вече вписаните лица. **1. Засягане на придобита правоспособност** Правоспособността на консултантите е придобита след обучение и изпит в акредитирани висши училища. Въвеждането на периодично обучение и платен изпит като		

				условие за продължаване на дейността представлява ретроактивно засягане на вече придобити права, което противоречи на принципите на правната сигурност и предвидимост. **2. Липса на аналог в европейската практика** В държавите членки на ЕС не съществува изискване за периодично платено обучение и **платен** изпит за вече квалифицирани енергийни одитори. Обичайните механизми са методически указания, актуализирани методики и доброволно продължаващо професионално развитие (Continuing Professional Development). **3. Неравнопоставеност и административна тежест** Мярката третира еднакво активно работещи консултанти и лица без практика. Енергийните одитори са професионалисти, чиято компетентност се изгражда чрез дългогодишна практика и натрупване на знания. Правоспособността не може да бъде поддържана чрез административни цикли, а чрез реална работа, методически указания и контрол върху качеството на обследванията. **4. Практически последици** • риск от прекъсване на дейността на фирми при неиздържан платен изпит от отделен специалист; • постоянни административни цикли на обучение, несъобразени с различните години на издаване на удостоверенията; • намаляване на броя на консултантите и оскъпяване на услугите; • забавяне на обследванията и риск за изпълнение на националните цели по енергийна ефективност. **5. Европейска практика** След анализ на практиките в Германия, Австрия, Франция, Италия, Чехия, Словакия и Полша, както и на: • **Directive (EU) 2023/1791 — Директива (ЕС) 2023/1791 относно енергийната ефективност**, • **Directive (EU) 2024/1275 — Директива (ЕС) 2024/1275 относно енергийните характеристики на сградите**, се установява следното: **5.1. Няма държава членка на ЕС, която да изисква периодично платено обучение и платен изпит за вече квалифицирани одитори.**		

				Обичайните механизми са методически указания, актуализирани методики, доброволни CPD часове и обновяване на софтуерни инструменти. Европейската практика е ясна: актуализация на знанията се осигурява чрез методически ръководства, а не чрез повторно придобиване на квалификация. **5.2. Механизми при липса на практика** В определени професии (напр. медицина) съществува механизъм за временно ограничаване на правоспособността при липса на практика за продължителен период. Тези механизми обаче: • се прилагат само към неактивни специалисти; • не включват периодични платени обучения за всички; • не включват повторен платен изпит; • имат за цел възстановяване, а не повторно придобиване на квалификация. Следователно предложените текстове в § 50 и § 103 нямат аналог в ЕС и представляват непропорционално засягане на вече придобити права на активно работещи специалисти. **6. Заключение и предложение** Предложените § 50, § 67 и § 103 въвеждат режим, който: • няма аналог в европейското законодателство; • не е изискан от европейските директиви; • засяга вече придобити права; • не е пропорционален; • създава значителни рискове за сектора. **Предлагаме:** 1. Отпадане на § 50, § 67 и § 103. 2. Ако въпреки всичко се запази обучение – то да се прилага само за лица, които не са упражнявали дейност повече от 3 години, като мярка за възстановяване на квалификацията. 3. Подобряване на качеството да се осигурява чрез методически указания, стандартизирани изчислителни инструменти, практически семинари и контрол върху подадените обследвания в АУЕР. **7. Заключителни бележки** „Билдконсулт БГ“ ЕООД подкрепя усилията за подобряване на качеството на обследванията, но счита, че предложените текстове не постигат тази цел и противоречат на добрите европейски практики.		

11.	**11.08.2026 г. чрез Портала за обществени консултации**	**Борис Борисов**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Преди всичко, трябва да бъде приветствана една от основните промени в законопроекта – въвеждането на принципа **„енергийната ефективност на първо място“** (чл. 2, нова т. 5). Наложително беше неговото поставяне като основа на политиката за енергийна ефективност и крайъгълен камък в Закона за енергийната ефективност. В същото време този принцип не следва да остане само декларативна норма, а да бъде реално проследим във всяка една клауза и закона като цяло. В тази връзка, изпращам на Ваше внимание и преценка няколко предложения насочени основно към предприятията, изхождайки от максимата, че тяхното енергоикономично и ефективно развитие е основа за високата им конкурентоспособност и прогресивно развитие, за успешното икономическо развитие на държавата и осигуряване добро благосъстояние и жизнено равнище на българите. **1. Обхват на задължените предприятия -** (§ 63 от предложенията за изменение) Предложената редакция на чл. 57, ал. 2 практически поставя като единствен критерий средногодишното потребление на горива и енергия над 10 TJ (2,78 GWh). Според мен това реално ще стесни съществено приложното поле на закона. Основанията за това са комплексни, но бих споменал следните: 1.1. В съществуващия списък на предприятия с индикативни цели за енергийни икономии фигурират около 300 дружества, регистрирани преди години на база потребление на енергия над 3 GWh/год. Към настоящия момент една немалка част от тях са със затихващи функции, не попадат в приложното поле на действащите критерии за задължително обследване или с прекратена дейност. 1.2. Извън списъка работят няколкостотин големи предприятия, които в съответствие със сега действащия Закон подлежат на енергийно обследване. Практическият опит от работа с тях показва редица проблеми по цялата верига на управление на енергията – от липса на екип или дори на отделен специалист по енергетика в някой от тях, недостиг на конкретни знания и виждане за възможностите		

				за управление на енергията, приложимост на ВЕИ, отчитане основно на електрическата енергия като енергопотребление, докато течните и газообразните горива често се разглеждат единствено като финансов разход и други. В същото време при анализ на общото енергийно потребление на някои от тези предприятия се установяват стойности, близки до праговото или дори над приетото за прагово потребление на енергия. 1.3.Големите предприятия са с широк потенциал за въвеждане на енергоспестяващи мерки и разполагат с достатъчно финансови средства за тяхното осъществяване, но значителна част от тях имат консервативно виждане и липса на практика с енергийни обследвания, приемайки тяхното провеждане единствено като допълнителна административна тежест. Съществува според мен реална опасност, предполагаемия целеви брой от 430 предприятия с над праговото потребление след приемане на поправките, да не бъде постигнат, а кръгът на реално задължените предприятия да се ограничи до сравнително неголям брой дружества, които и към момента спазват законовите изисквания. **Предложение:** **Да бъде запазен по-широкия подход, като задължително енергийно обследване извършват:** · **големите предприятия, независимо от сектора на икономическата им дейност;** · **предприятията със средногодишно потребление на горива и енергия над 10 TJ (2,78 GWh)**, съобразно новите изисквания на Директива (ЕС) 2023/1791. Включването на големите предприятия в обхвата на задължението не противоречи на Директива (ЕС) 2023/1791. Директивата не изключва възможността държавите членки да прилагат по-широки национални мерки за насърчаване на енергийните обследвания. Същото е изразено и в становището на Министерски съвет за адаптиране спрямо спецификите на национално ниво. Такива са например и клаузите в точки (80)–(82) и смисъла на чл. 11, т. 8 от Директивата.	**Не се приема**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ се извършват промени в чл. 57 от ЗЕЕ, с който се въвеждат изискванията на член 11, параграф 2 от Директива (ЕС) 2023/1791, където определеният праг е свързан с потреблението на енергия, а не с големината на предприятието.

				В този контекст, включването на големите предприятия в националния обхват на задължителните обследвания може да се разглежда именно като конкретен национален стимул за извършване на обследвания и реализиране на наличния потенциал за енергийни спестявания, при което прилагането на принципа „енергийната ефективност на първо място“ отчита спецификата на българската икономика и реалното поведение и активност на икономическите субекти.		
				2. Надеждно идентифициране на задължените предприятия – двустранна активна регистрация Необходимо е създаването на общодостъпен, актуален и ежегодно актуализиран национален електронен регистър на предприятията, подлежащи на задължително енергийно обследване. Практиката показва, че досегашния принцип, при който на предприятията практически е оставено сами да преценят дали отговарят на критериите и дали следва да изпълнят задължението си, не винаги води до необходимия резултат. Разговори с редица големи предприятия извън списъка с индикативни цели, но попадащи в обхвата на досега действащия закон водят като правило до отказ и отклоняване от извършване на обследване. Ето защо идентифицирането на задължените предприятия не следва да бъде оставяно единствено на инициативата на самите икономически субекти. Необходимо е **двустранно активно регистриране** – както от страна на предприятията, така и от страна на държавните органи отговорни за провеждането на енергийната политика. **Предложение:** **Да бъде въведена двустранна активна регистрация на предприятията, подлежащи на задължително енергийно обследване.** Това може да бъде уредено чрез допълнителна разпоредба в Закона за енергийната ефективност (например в чл. 57), определяща активната регистрация като задължение както на предприятията, така и на компетентните държавни	**Приема се по принцип**	Двустранната активна регистрация изисква участие на различни институции и е предмет на бъдещи действия и институционална координация. Такава е практиката, която се прилага и в другите държави членки.

				органи, а конкретният ред и механизмите да бъдат подробно разписани в подзаконовата нормативна уредба. Предложението съответства напълно на клаузите отразени в чл. 11 от Директива (ЕС) 2023/1791 и свързаните с това задължения и гаранции от Държавата, като ще позволи своевременно идентифициране кръга на задължените предприятия, отпадане на тези, които вече не отговарят на критериите, и равнопоставено прилагане на закона. **В този ред на мисли, би могло да се помисли за**: Въвеждането на целеви средства за финансиране на първоначални енергийни обследвания за широк кръг предприятия нефигуриращи в индикативния списък; Национални програми и процедури за финансиране на проекти за енергийно обновяване на производствени фондове в предприятията, каквито липсват от години; Нефинансови стимули, като например приоритизиране на предприятия с енергийно обследване при възлагане на държавни поръчки и други. **По този начин ще се постигне:** Намаляване въздействието и свързаните финансови разходи произтичащи от провеждане на енергийно обследване или въвеждане на система за управление на енергията; Акумулиране на достатъчно информация за енергопотреблението на широк кръг предприятия; Идентифициране на потенциалните нови предприятия с надпрагово или близко до него енергопотребление; Такива инструменти са напълно в смисъла на препоръчаните стимули в Директивата относно МСП или предприятия под праговото потребление на енергия с цел тяхното насърчаване за осъществяване на енергийни обследвания, осветляване тяхното енергопотребление и осъществяване на препоръчани енергоефективни мерки.		Осигуряването на финансов ресурс за извършването на обследвания на предприятия не може да бъде заложено в законопроекта. Това е предмет на програми и финансови инструменти, които се изпълняват в страната, които в повечето случаи се финансират по европейски и международни програми.
				3. Ефективен контрол и адекватни санкции Дори правилно определеният обхват и надеждното идентифициране на задължените предприятия няма да бъдат достатъчни без ефективен контрол, предвиден в административнонаказателните разпоредби. Практиката показва редица случаи, при които **ръководните екипи или собственици на предприятия предпочитат да**	**Не се приема**	Размерът и механизма на санкциите е определен с оглед санкциите да бъдат ефективни, пропорционални и да постигат възпиращ резултат. Понастоящем видът на санкциите в ЗЕЕ е достатъчно фрагментиран

				платят глоба, включително и за повторно установено нарушение, вместо да изпълнят законовото задължение. Причините за това са основно две: 1/ Възможността нарушението да остане неустановено, но и преди всичко заради 2/ Ниския размер на част от санкциите, като някои от тях са откровено символични и много под себестойността на енергийно обследване или система за управление на енергията. Препоръчително е да се осмислят сумите предвидени в § 87–§ 101, част от които трудно може да се приемат като реален икономически стимул за спазване на закона. Санкциите следва да бъдат ефективни и въздействащи, така че неизпълнението на законовото задължение да бъде в пъти икономически по-неизгодно в сравнение с неговото изпълнение. **Предложение:** **Да бъде актуализиран размера на санкциите в административнонаказателните разпоредби.** Като референтни могат да се използват тези в други държави от Европейски съюз като например Германия, Австрия, Италия или други. В заключение и в аспекта на основополагащия принцип „енергийната ефективност на първо място“ трябва да споделя и за тенденция, която се отчита през последните години и е в пълно разминаване с принципа и неговото практическо прилагане. **Оценка от проведено енергийно обследване отпада от комплекса критерий при оценката на проекти за европейско финансиране.** **Практиката показва, че** дори и в процедури в чието название и смисъл е залегнала „енергийна ефективност“ или процедури свързани с инвестиции в машини, съоръжения или оборудване, при които енергийното потребление е съществен елемент от бъдещите експлоатационни разходи, **необходимостта от енергийно обследване е изключена от критериите за оценка.** Ето защо, във връзка с предстоящите законодателни промени следва да бъде отчетена необходимостта принципът „енергийната ефективност на първо място“ да		и конкретизиран и е относим към всеки вид нарушение.

				бъде предвиден при разработването на критериите за оценка на проекти, финансирани със средства от Европейския съюз, като изключването им да бъде обосновано само при очевидна неприложимост. **Направените по-горе предложенията не променят концепцията на законопроекта.** Те целят да гарантират, че въвеждането на принципа „енергийната ефективност на първо място“ е логично продължен в останалите клаузи на Закона и няма да остане само нормативна декларация, а ще намери реално отражение в разширяване обхвата на задължените предприятия, тяхното надеждно идентифициране, контрола върху изпълнението на задълженията и механизмите за публично финансиране.		
12.	**11.08.2026 г. чрез Системата за сигурно електронно връчване в МЕ**	**инж. Павел Павлов**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове и в срока на обществената консултация по проекта на ЗИД на ЗЕЕ представям на Вашето внимание следното становище, придружено с конкретни предложения за редакция на текстове от законопроекта. Изразявам принципна подкрепа за целите на законопроекта, свързани с транспонирането на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275. Възразявам обаче срещу въвеждането на периодично задължително платено преобучение и преизпитване като условие за упражняване на професията „консултант по енергийна ефективност“, по изложените по-долу съображения. **I. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ТЕКСТОВО ИЗМЕНЕНИЕ** **1. Разпоредби, чието отпадане се предлага** Предлагам да отпадне задължението за периодично преминаване през задължителни платени квалификационни курсове и изпити на всеки три години като условие за вписване и за запазване на вписването в регистъра, а именно: • § 50, т. 2 от законопроекта — в частта, с която в чл. 44, ал. 7 от ЗЕЕ се добавя изискването за „представяне на документ за преминато допълнително обучение на консултантите по енергийна ефективност, съгласно изискванията на наредбата по ал. 9“;	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				• § 67, т. 2 от законопроекта — аналогичното допълнение в чл. 60, ал. 7 от ЗЕЕ; • § 103 от преходните и заключителните разпоредби, който обвързва представянето на документи с преминато допълнително обучение; • § 50, т. 1 и § 67, т. 1 — в частта, с която в списъка на персонала се изисква „удостоверение за успешно положен изпит за повишаване на квалификацията“ като периодично подновяван документ. **2. Предложение за нова редакция на разпоредбата** Създава се нова алинея със следното съдържание: *„(...) Придобитата професионална квалификация „Консултант по енергийна ефективност на сгради“, удостоверена с удостоверение по единен образец съгласно Наредба № Е-РД-04-1 от 3.01.2018 г., издадено от акредитирано висше техническо училище след положен изпит, е безсрочна. Процедурите по административна регистрация не могат да се обвързват с повторно платено обучение или преизпитване върху вече придобитата квалификация.“*		
				II. АНАЛИЗ И ОПОНИРАНЕ НА МОТИВИТЕ НА ВНОСИТЕЛЯ В мотивите към законопроекта вносителят посочва следните основни съображения: **1. Европейски ангажименти и срокове:** необходимост от въвеждане на Директива (ЕС) 2023/1791 (EED) във връзка с открита процедура за нарушение № 2025/0299, както и транспониране на Директива (ЕС) 2024/1275 (EPBD). **2. Въвеждане на нови технически стандарти:** изисквания за оценка на сгради с нулеви емисии (ZEB), потенциал за глобално затопляне за целия жизнен цикъл (Life-cycle GWP), паспорти за обновяване, сградна автоматизация (BMS) и индикатори за интелигентна готовност (SRI). **3. Гарантиране на високо качество:** стремеж да се поддържа актуално равнище на знанията на специалистите спрямо общата европейска методология. **Оборване на мотивите** **— Отсъствие на европейско изискване за ограничаване на квалификацията.** Директива (ЕС) 2023/1791 и		

				Директива (ЕС) 2024/1275 не поставят изискване за административно прекратяване действието на квалификационните документи на специалистите, ако те не преминават периодично платено обучение. Директивите задължават държавите членки да осигурят прозрачност и достъп до информация за квалифицираните експерти, но не и да въвеждат регулярни административно-финансови бариери пред упражняването на професията. **— Разграничаване на методологичната актуализация от квалификационния статус.** Въвеждането на концепции като ZEB, GWP и SRI безспорно налага разясняване на новите изисквания. Това обаче следва да се осъществява чрез държавно осигурени безплатни методически указания, ръководства и стандартизирани софтуерни калкулатори (по реда на чл. 31 и чл. 48 от ЗЕЕ), а не чрез обвързване с периодично задължително платено преобучение като условие за упражняване на професията. **— Несъразмерност спрямо целите на процедурата за нарушение.** Наличието на процедура за нарушение № 2025/0299 изисква своевременно въвеждане на техническите параметри на директивите в националното право, но не обосновава налагането на допълнителна административна и финансова тежест върху квалифицирания технически персонал. Мярката не е необходима за преодоляване на нарушението и не е съразмерна на преследваната цел. **— Липса на оценка на въздействието на самата мярка.** В становището на администрацията на Министерския съвет по частичната предварителна оценка на въздействието изрично е препоръчано да бъде оценено въздействието на новите изисквания за квалификация върху малките и средните предприятия в строителния и консултантския сектор. Такава оценка към момента не е представена, което сама по себе си е основание разпоредбата да не бъде приемана в предложения вид.		
				III. ОСНОВНИ ПРАВНИ И АКАДЕМИЧНИ АРГУМЕНТИ **1. Зачитане на правната стойност на университетското образование**		

Удостоверението за квалификация по Наредба № Е-РД-04-1 от 3.01.2018 г. се издава от акредитирани висши технически училища след интензивно обучение (над 115 учебни часа) и успешно положен изпит. По силата на Закона за висшето образование това е стабилен академичен документ. Периодичното административно подлагане под съмнение на вече призната квалификация нарушава принципа на правната сигурност и на защитата на придобитите права.

2. Сравнителен анализ с други регулирани технически професии

В българското техническо законодателство отсъства аналог, при който придобита академична квалификация да губи действие поради непреминаване на курс на всеки три години:

Професионална сфера	**Правно основание**	**Губят ли се придобитите права без платен курс на всеки 3 години?**
Проектанти с пълна проектантска правоспособност	ЗУТ / ЗКАИИП	**НЕ.** Дипломата и придобитата правоспособност са безсрочни.
Технически контрол по част „Конструктивна“	ЗУТ	**НЕ.** Придобитата квалификация от висше училище не изтича.
Строителен надзор (инженери/архитекти)	ЗУТ	**НЕ.** Образованието и стажът имат непреходна стойност.
Консултанти по енергийна ефективност (по проектозакона)	ЗИД на ЗЕЕ	**ДА.** Придобитите права се блокират при непреминаване на платено обучение.

3. Избягване на излишна финансова и административна тежест

Задължаването на утвърдени инженери и архитекти регулярно да заплащат такси за формални квалификационни модули създава неоправдани разходи,

				които засягат пряко малките и средните предприятия в сектора и водят до намаляване на броя на регистрираните консултанти — резултат, противоположен на целите на директивите. **IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНО АЛТЕРНАТИВНО РЕШЕНИЕ** С оглед постигане на пълно съответствие с Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 при запазване на правната сигурност, предлагам следното: **1.** Прилагането на новите европейски методики (ZEB, SRI, Life-cycle GWP) да се подпомага от държавата чрез безплатни методически указания, онлайн семинари и стандартизирани софтуерни инструменти, осигурени от Министерството на енергетиката и АУЕР. **2.** Последващите надграждащи курсове във висшите училища да имат доброволен характер и да не бъдат условие за вписване или за запазване на вписването в регистъра по чл. 44, ал. 1 от ЗЕЕ. Оставам на разположение за участие в работни срещи и обсъждания по законопроекта и за предоставяне на допълнителни аргументи и експертна помощ.		
13.	**12.08.2026 г. по електронна поща в МЕ, МС и на посочените в Портала за обществени консултации лица; 12.08.2026 г. препратено от МС.**	**арх. Габриела Ангеловска**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове и в срока на обществената консултация по проекта на ЗИД на ЗЕЕ представям на Вашето внимание следното становище, придружено с конкретни предложения за редакция на текстове от законопроекта. Изразявам принципна подкрепа за целите на законопроекта, свързани с транспонирането на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275. Възразявам обаче срещу въвеждането на периодично задължително платено преобучение и преизпитване като условие за упражняване на професията „консултант по енергийна ефективност“, по изложените по-долу съображения. **I. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ТЕКСТОВО ИЗМЕНЕНИЕ** **1. Разпоредби, чието отпадане се предлага** Предлагам да отпадне задължението за периодично преминаване през задължителни платени квалификационни курсове и изпити на всеки три години като условие за вписване и за запазване на вписването в регистъра, а именно:	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				• § 50, т. 2 от законопроекта — в частта, с която в чл. 44, ал. 7 от ЗЕЕ се добавя изискването за „представяне на документ за преминато допълнително обучение на консултантите по енергийна ефективност, съгласно изискванията на наредбата по ал. 9“; • § 67, т. 2 от законопроекта — аналогичното допълнение в чл. 60, ал. 7 от ЗЕЕ; • § 103 от преходните и заключителните разпоредби, който обвързва представянето на документи с преминато допълнително обучение; • § 50, т. 1 и § 67, т. 1 — в частта, с която в списъка на персонала се изисква „удостоверение за успешно положен изпит за повишаване на квалификацията“ като периодично подновяван документ. **2. Предложение за нова редакция на разпоредбата** Създава се нова алинея със следното съдържание: *„(...) Придобитата професионална квалификация „Консултант по енергийна ефективност на сгради“, удостоверена с удостоверение по единен образец съгласно Наредба № Е-РД-04-1 от 3.01.2018 г., издадено от акредитирано висше техническо училище след положен изпит, е безсрочна. Процедурите по административна регистрация не могат да се обвързват с повторно платено обучение или преизпитване върху вече придобитата квалификация.“*		
				II. АНАЛИЗ И ОПОНИРАНЕ НА МОТИВИТЕ НА ВНОСИТЕЛЯ В мотивите към законопроекта вносителят посочва следните основни съображения: **1. Европейски ангажименти и срокове:** необходимост от въвеждане на Директива (ЕС) 2023/1791 (EED) във връзка с открита процедура за нарушение № 2025/0299, както и транспониране на Директива (ЕС) 2024/1275 (EPBD). **2. Въвеждане на нови технически стандарти:** изисквания за оценка на сгради с нулеви емисии (ZEB), потенциал за глобално затопляне за целия жизнен цикъл (Life-cycle GWP), паспорти за обновяване, сградна автоматизация (BMS) и индикатори за интелигентна готовност (SRI).		

				3. Гарантиране на високо качество: стремеж да се поддържа актуално равнище на знанията на специалистите спрямо общата европейска методология. **Оборване на мотивите** **— Отсъствие на европейско изискване за ограничаване на квалификацията.** Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 не поставят изискване за административно прекратяване действието на квалификационните документи на специалистите, ако те не преминават периодично платено обучение. Директивите задължават държавите членки да осигурят прозрачност и достъп до информация за квалифицираните експерти, но не и да въвеждат регулярни административно-финансови бариери пред упражняването на професията. **— Разграничаване на методологичната актуализация от квалификационния статус.** Въвеждането на концепции като ZEB, GWP и SRI безспорно налага разясняване на новите изисквания. Това обаче следва да се осъществява чрез държавно осигурени безплатни методически указания, ръководства и стандартизирани софтуерни калкулатори (по реда на чл. 31 и чл. 48 от ЗЕЕ), а не чрез обвързване с периодично задължително платено преобучение като условие за упражняване на професията. **— Несъразмерност спрямо целите на процедурата за нарушение.** Наличието на процедура за нарушение № 2025/0299 изисква своевременно въвеждане на техническите параметри на директивите в националното право, но не обосновава налагането на допълнителна административна и финансова тежест върху квалифицирания технически персонал. Мярката не е необходима за преодоляване на нарушението и не е съразмерна на преследваната цел. **— Липса на оценка на въздействието на самата мярка.** В становището на администрацията на Министерския съвет по частичната предварителна оценка на въздействието изрично е препоръчано да бъде оценено въздействието на новите изисквания за квалификация върху малките и средните предприятия в строителния и консултантския сектор. Такава оценка към момента не е представена, което		

сама по себе си е основание разпоредбата да не бъде приемана в предложения вид.

III. ОСНОВНИ ПРАВНИ И АКАДЕМИЧНИ АРГУМЕНТИ

1. Зачитане на правната стойност на университетското образование

Удостоверението за квалификация по Наредба № Е-РД-04-1 от 3.01.2018 г. се издава от акредитирани висши технически училища след интензивно обучение (над 115 учебни часа) и успешно положен изпит. По силата на Закона за висшето образование това е стабилен академичен документ. Периодичното административно подлагане под съмнение на вече призната квалификация нарушава принципа на правната сигурност и на защитата на придобитите права.

2. Сравнителен анализ с други регулирани технически професии

В българското техническо законодателство отсъства аналог, при който придобита академична квалификация да губи действие поради непреминаване на курс на всеки три години:

Професионална сфера	**Правно основание**	**Губят ли се придобитите права без платен курс на всеки 3 години?**
Проектанти с пълна проектантска правоспособност	ЗУТ / ЗКАИИП	**НЕ.** Дипломата и придобитата правоспособност са безсрочни.
Технически контрол по част „Конструктивна“	ЗУТ	**НЕ.** Придобитата квалификация от висше училище не изтича.
Строителен надзор (инженери/архитекти)	ЗУТ	**НЕ.** Образованието и стажът имат непреходна стойност.
Консултанти по енергийна	ЗИД на ЗЕЕ	**ДА.** Придобитите права се блокират при

				ефективност (по проектозакона) | | непреминаване на платено обучение. **3. Избягване на излишна финансова и административна тежест** Задължаването на утвърдени инженери и архитекти регулярно да заплащат такси за формални квалификационни модули създава неоправдани разходи, които засягат пряко малките и средните предприятия в сектора и водят до намаляване на броя на регистрираните консултанти — резултат, противоположен на целите на директивите. **IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНО АЛТЕРНАТИВНО РЕШЕНИЕ** С оглед постигане на пълно съответствие с Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 при запазване на правната сигурност, предлагам следното: **1.** Прилагането на новите европейски методики (ZEB, SRI, Life-cycle GWP) да се подпомага от държавата чрез безплатни методически указания, онлайн семинари и стандартизирани софтуерни инструменти, осигурени от Министерството на енергетиката и АУЕР. **2.** Последващите надграждащи курсове във висшите училища да имат доброволен характер и да не бъдат условие за вписване или за запазване на вписването в регистъра по чл. 44, ал. 1 от ЗЕЕ. Оставам на разположение за участие в работни срещи и обсъждания по законопроекта и за предоставяне на допълнителни аргументи и експертна помощ.		
14.	**13.08.2026 г. чрез Портала за обществени консултации**	**Зорница Йоргова/ „Диамант БГ" ЕООД**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Във връзка с публикувания за обществено обсъждане проект на изменение и допълнение на Закона за енергийна ефективност (**ЗЕЕ**) и предложените промени, записани в параграф 50 и 67, а именно: 1. **Относно предвиденото периодично потвърждаване на квалификацията на експертите** - Възразявам срещу предвидените промени в чл. 43 и чл. 44 от Закона за енергийната ефективност, доколкото не става ясно дали след придобиване на необходимото образование, допълнително обучение, успешно полагане на изпит и изискуем професионален стаж експертите ще бъдат	**Приема се**	Предложението е отразено в ЗИД на ЗЕЕ.

				задължени периодично да полагат нови изпити като условие за запазване на правоспособността си. Ако това е предвиденият режим, считам го за необоснован и непропорционален. Става въпрос за експерти, чиято компетентност е резултат не само от образование и изпит, но и от реален професионален опит. Те следят текущите промени в нормативните и техническите изисквания, включително чрез указания и разяснения на АУЕР. Не е обосновано придобитата чрез образование, обучение, изпит и последващ професионален стаж компетентност да бъде поставяна под периодична „давност“ единствено поради изтичането на определен срок. Ако целта е да се гарантира актуалността на знанията, тя може да бъде постигната чрез продължаващо професионално обучение, актуализиране на методическите указания и контрол върху качеството на извършваната дейност, без да се обезсилва вече придобитата правоспособност. Предвиденият режим би създал и значителна финансова и административна тежест за експертите и фирмите в сектора. Това е особено проблематично, тъй като специализираните обучения и изпити се провеждат неравномерно и рядко, често са скъпи, а е имало и период от над 10 години, през който подобни обучения не са били обявявани. Не е приемливо правото на експертите да упражняват професията си да зависи от наличието на обучения и изпити, които не са под техен контрол. Създава се и неравнопоставеност спрямо редица други инженерни и технически професии, при които придобитата професионална правоспособност не се поставя под аналогична периодична давност. **<u>Предлагам</u>** да не се въвежда периодично изтичане на валидността на вече придобитата правоспособност и задължение за повторно полагане на изпит като условие за продължаване на професионалната дейност. Ако се прецени, че е необходимо актуализиране на знанията, това следва да се осъществява чрез регулярни и достъпни обучения и други форми на продължаваща квалификация, без да се поставя под съмнение вече придобитата правоспособност.		

				2. Посочената инициатива за промяна на ЗЕЕ с цел синхронизирането му и въвеждане на разпоредби от **Директива (ЕС) 2023/1791** на Европейския Парламент и на Съвета от 13 септември 2023 година за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955 (Директива (ЕС) 2023/1791) и Директива (ЕС) 2024/1275 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 година относно енергийните характеристики на сградите (**Директива (ЕС) 2024/1275**) по никакъв начин не налага въвеждането на допълнително утежняващо изискване за регулярно полагане на допълнителни изпити от експертите, за които вече има заложени немалко изисквания в ЗЕЕ.		
				3. Одобрявам актуализирането на санкциите, тъй като в сегашните им размери по част от членовете те са изключително високи и не отговарят на характера на нарушението. Считам за редно да се закръглят и да няма санкции до втори знак след десетичната запетая. a. Заложените в чл.101 и чл. 103 глоби и санкции са относително високи, сравнено със стойността на един издаден сертификат и обследване за енергийна ефективност; b. Същевременно предвидените санкции в чл. 106 са ниски, сравнено с разходите за извършване на обследване на предприятие/ промишлена система. Тъй като в много от случаите санкцията би била по-ниска от разхода за обследването и това в някаква степен обезмисля съществуването и като мотивиращ фактор за спазването на закона.	**Приема се частично**	Предложението всички санкции в административнонаказателните разпоредби да бъдат определени в кръгли евро стойности е отразено в ЗИД на ЗЕЕ. Размерът и механизма на санкциите е определен с оглед санкциите да бъдат ефективни, пропорционални и да постигат възпиращ резултат. Понастоящем видът на санкциите в ЗЕЕ е достатъчно фрагментиран и конкретизиран и е относим към всеки вид нарушение.
				4. Проектът предвижда финансовите институции, доставчиците на услуги по агрегиране, както и доставчиците на енергия и енергийни услуги да получават достъп до сертификатите за енергийни характеристики и свързаните с тях данни срещу заплащане на такса, определена с тарифа на Министерския съвет. Не подкрепям този подход и предлагам достъпът до тези данни да бъде изцяло безплатен по следните съображения: a. целта на чл. 22 от Директива (ЕС) 2024/1275 е да се улесни в максимална степен обменът и достъпът до данни	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД ЗЕЕ.

				за енергийните характеристики на сградите от страна на участниците на пазара, така че да се стимулира „зеленото“ кредитиране, предоставянето на енергийни услуги и услугите по агрегиране. Директивата допуска въвеждането на такси, но не го изисква. Поради това създаването на финансова бариера пред достъпа до данните противоречи на целта на разпоредбата и на практика би довело до прехвърляне на разхода върху крайните потребители — кредитополучатели и ползватели на енергийни услуги. b. предвиденият подход създава вътрешно противоречие в самия законопроект. С § 102, с който се създава нова т. 59 в § 1 от допълнителните разпоредби, се въвежда понятието „стандарти за ипотечните портфейли“. Този механизъм задължава финансовите посредници да подобряват медианните енергийни характеристики на сградите, обезпечаващи техните кредитни портфейли, към 2030 г. и 2050 г. Не е обосновано с един и същ нормативен акт държавата да възлага на финансовите институции задължение, чието изпълнение обективно зависи от достъпа до данните в националната информационна система, и едновременно с това да поставя този достъп в зависимост от заплащане на такса. c. Същият проблем е налице и по отношение на задължението на доставчиците на енергийни услуги да предлагат договори с гарантиран резултат по чл. 73 от ЗЕЕ, включително съгласно новата ал. 9. Ефективното изпълнение на това задължение предполага свободен достъп до необходимите изходни данни за енергийните характеристики на сградите. d. Данните, съдържащи се в националната информационна система по чл. 68 от ЗЕЕ, са събрани въз основа на законови задължения на гражданите и бизнеса и със средства от публичния ресурс. Съгласно Директива (ЕС) 2019/1024 относно отворените данни и чл. 15 и следващите от Закона за достъп до обществена информация, водещият принцип е безплатното повторно използване на информация от обществения сектор, като изключенията от този принцип следва да се прилагат ограничително. В този контекст въвеждането на такса за достъп до данни, чието събиране вече е финансирано както от задължените лица, така и чрез		

				публични средства, води до фактическо повторно финансово натоварване за едни и същи субекти. e. В оценката на въздействието липсва необходимата финансова обосновка на предвидената такса. Този недостатък е изрично констатиран и в становището на администрацията на Министерския съвет (раздел VI), но не е отстранен. Самият вносител посочва, че финансовите последици „може да бъдат оценени“ едва след приемането на тарифата. По този начин се предлага нормативно решение с неизвестен финансов ефект, което не съответства на изискванията на чл. 20 от Закона за нормативните актове. f. **Предлагам:** в чл. 68, ал. 6 думите „срещу заплащане на такса, определена с тарифата по чл. 75“ да бъдат заменени с думата „безплатно“.		
15.	**19.08.2026 г. чрез Портала за обществени консултации**	**Георги Ангелов**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Изразявам принципна подкрепа за целите на законопроекта, свързани с транспонирането на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275. Възразявам обаче срещу въвеждането на периодично задължително платено обучение и полагане на изпит като условие за упражняване на професията „консултант по енергийна ефективност“. Считам, че това условие е нецелесъобразно, излишно и утежняващо работата на консултантите по енергийна ефективност, което ще влоши и без това трудната ситуация в сектора с обследването и сертифицирането на сгради и промишлени предприятия за енергийна ефективност. Квалификацията на специалистите вече е придобита след обучение и изпит в акредитирано висше училище, а практическата компетентност се определя от реалната им работа и натрупания опит, при спазването на действащите методики. Предлагам придобитата веднъж квалификация да остава безсрочна, а курсовете за повишаване на квалификацията да бъдат доброволни, а не задължителни.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
16.	**19.08.2026 г. по електронна поща в МЕ и на посочените в**	**инж. Марин Гергов/ КИИП**	☐ Лицето действа от свое име	Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране (КИИП), въз основа на становище и предложения на Националната професионална секция „Отопление, вентилация, климатизация, хладилна техника, топло- и	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

	Портала за обществени консултации лица		☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	газоснабдяване“ (НПС ОВКХТТГ), представя следното становище по проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност. **I. По § 50, § 67 и § 103 от проекта на ЗИД на ЗЕЕ – периодично допълнително обучение и изпит на консултантите по енергийна ефективност** КИИП възразява срещу предложеното изменение в § 50 от законопроекта, с което в чл. 44, ал. 7 от Закона за енергийната ефективност се предвижда въвеждането на изискване за представяне на документ за преминато допълнително обучение на консултантите по енергийна ефективност съгласно изискванията на наредбата по чл. 44, ал. 9. Във връзка с предложените изменения, както и с разпоредбите на § 67 и § 103 от законопроекта, на практика се въвежда задължително периодично, обучение и полагане на изпит от консултантите по енергийна ефективност. КИИП счита, че поддържането и актуализирането на професионалните знания на консултантите е необходимо и следва да бъде насърчавано, особено с оглед динамичното развитие на нормативната уредба, методиките за енергийно обследване и използваните технически решения. Същевременно предлаганият механизъм създава допълнителна административна и финансова тежест за вече правоспособни специалисти, без да е доказано, че периодичното задължително обучение, обвързано с изпит, само по себе си ще доведе до повишаване на качеството на извършваните обследвания. КИИП счита, че по-ефективен подход е осигуряването на регулярни професионални обучения с разумни и достъпни условия за участие, както и своевременното предоставяне на методически указания при изменения на нормативната уредба и методиките за оценка на енергийните характеристики на сградите. В тази връзка следва да се използва и съществуващият професионален капацитет на браншовите организации и на компетентните държавни органи, включително за организиране на обучения, разяснения и методическа подкрепа, **Предложение:**		

				Разпоредбите на § 50, § 67 и § 103 от проекта на ЗИД на ЗЕЕ да бъдат преразгледани, като не се въвежда задължително периодично платено обучение и изпит като условие за продължаване на дейността на консултантите по енергийна ефективност. Вместо това да се предвиди система за продължаващо професионално обучение и актуализиране на знанията чрез достъпни обучения, методически указания и други подходящи форми за поддържане на професионалната квалификация, като се укажат организациите, които могат да провеждат това обучение.		
				II. По § 37 от проекта на ЗИД на ЗЕЕ **1. По предложената нова т. 4 в чл. 31, ал. 2 – сгради с нулеви емисии** Предлага се в закона ясно да бъде определен максималният праг на търсенето на енергия за сгради с нулеви емисии. **Предложение:** Във връзка с въвеждането на изискванията за сгради с нулеви емисии да се предвиди, че: „Максималният праг на търсенето на енергия на дадена сграда с нулеви емисии е най-малко с 10 на сто по-нисък от прага за общото потребление на първична енергия, установен на национално равнище за сгради с близко до нулево потребление на енергия към 28 май 2024 г.“ **Основание:** Предложението е в съответствие с чл. 11, параграф 3 от Директива (ЕС) 2024/1275 относно енергийните характеристики на сградите. Считаме, че този количествен критерий следва да бъде ясно отразен в националната нормативна уредба, за да се осигури предвидимост и единно прилагане на изискванията при проектирането и оценката на сградите.	**Приема се по принцип**	Максимален праг на търсенето на енергия за сгради с нулеви емисии ще се въведе с наредбата по чл. 31, ал. 4 от ЗЕЕ, която се издава от министъра на регионалното развитие и благоустройството.
				2. Относно използването на енергия от източници без въглеродни емисии При определяне на изискванията към сградите с нулеви емисии следва ясно да бъде отчетена възможността за използване не само на енергия от възобновяеми източници, но и на енергия от други източници без въглеродни емисии.	**Приема се по принцип**	Минималните изисквания за енергийните характеристики и изискванията за сгради с нулеви емисии ще бъдат определени с наредбата по чл. 31, ал. 4 от ЗЕЕ, която се издава от министъра на

				В този смисъл следва да се отчете приносът на ядрената енергия към производството на електрическа енергия с ниски въглеродни емисии. **Предложение:** В националната нормативна уредба да се предвиди изрично възможността при оценката на енергийните характеристики на сградите и при определяне на съответствието с изискванията за сгради с нулеви емисии да се отчитат както възобновяемата енергия, така и енергията от други източници без въглеродни емисии, като ядрената енергия. Това следва да бъде формулирано в съответствие с терминологията и систематиката на Директива (ЕС) 2024/1275, която разглежда възобновяемата енергия и енергията от други източници без въглеродни емисии като възможни варианти за покриване на енергийните нужди на сградите с нулеви емисии.		регионалното развитие и благоустройството.
				3. По предложената нова т. 5 в чл. 31, ал. 2 – използване на слънчева енергия Предлаганата разпоредба предвижда проектиране на нови сгради по начин, който позволява оптимално използване на слънчевото греене за производство на енергия и последващо разходоефективно инсталиране на оборудване за слънчева енергия. **Предложение:** При разработването на националните изисквания да се предвиди не само използване на подходящите покривни площи на сградите, но и възможност за използване на подходящи конструкции и площи на паркинги, разположени в непосредствена физическа близост до сградите, когато това е технически, икономически и функционално осъществимо. Следва да се осигури съответствие с графика и условията, предвидени в чл. 10 от Директива (ЕС) 2024/1275 относно разполагането на подходящи инсталации за слънчева енергия върху нови и съществуващи сгради, както и върху определени категории покрити паркинги.	**Приема се по принцип**	Използване на подходящите покривни площи на сградите, както и възможност за използване на подходящи конструкции и площи на паркинги, разположени в непосредствена физическа близост до сградите, когато това е технически, икономически и функционално осъществимо ще се въведе с наредбата по чл. 31, ал. 4 от ЗЕЕ която се издава от министъра на регионалното развитие и благоустройството.
				III. Други предложения относно прилагането на изискванията за възобновяема енергия	**Не се приема**	Изразеното становище не е предмет на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				КИИП счита, че не следва механично да се прехвърля цялата тежест за изпълнение на изискванията за използване на възобновяема енергия върху отделния краен потребител или собственик на сграда. При бъдещото пространствено и енергийно планиране следва да се разглеждат и решения на районно и квартално ниво. **Предложение:** При устройственото и енергийното планиране да се предвиждат подходящи площи и техническа инфраструктура за разполагане на системи за производство и използване на енергия от възобновяеми източници, включително термопомпени системи, фотоволтаични инсталации и други подходящи технологии, обслужващи група сгради, квартал или район. Следва да се анализира и възможността за развитие на системи за централно отопление и охлаждане, използващи възобновяеми и други нисковъглеродни енергийни източници. Подобен подход би позволил оптимизиране на инвестициите, по-ефективно използване на наличните пространства и инфраструктура и избягване на неефективното или технически неоправдано инсталиране на отделни системи върху всяка отделна сграда.		
				IV. Предложения за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 9 ноември 2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради **1. Преразглеждане на скалите за определяне на класовете на енергопотребление** Необходимо е да бъдат преразгледани скалите и показателите, въз основа на които се определя класът на енергопотребление за различните категории сгради. **Предложение:** При жилищните сгради при определянето на енергийните характеристики следва да бъде включено и енергопотреблението за охлаждане. Отчитането единствено на част от действителните енергийни нужди на сградите не дава достатъчно пълна	**Не се приема**	Направеното предложение е насочено към промяна на подзаконов нормативен акт и не съдържа предложения, свързани с проекта на ЗИД ЗЕЕ.

				оценка на реалните условия на експлоатация, особено с оглед увеличаващото се използване на системи за охлаждане и очакваното влияние на климатичните промени върху енергийното потребление.		
				2. Предварителни технически и икономически изследвания Преди окончателното определяне на националните изисквания към сградите с нулеви емисии е необходимо да бъдат извършени достатъчно задълбочени технически, икономически и експлоатационни анализи. Следва да се изследват различни категории сгради и да се анализират конкретните технически мерки, чрез които могат да бъдат постигнати изискванията за сгради с нулеви емисии. Същевременно е необходимо да бъдат отчетени особеностите на инвестиционния процес в България, съществуващият сграден фонд, техническите възможности, наличната инфраструктура и икономическата поносимост на предвижданите мерки. Необходимо е да се приемат правила, чието практическо приложение е реалистично и които могат действително да доведат до постигане на поставените стратегически цели, без създаване на непропорционални технически или финансови пречки.	**Не се приема**	Направеното предложение е насочено към промяна на подзаконов нормативен акт и не съдържа предложения, свързани с проекта на ЗИД ЗЕЕ.
				3. Политика относно топлофицираните и газифицираните райони Необходимо е Министерството на енергетиката и компетентните държавни органи да определят ясна и предвидима политика относно бъдещото развитие на топлофицираните и газифицираните райони. Следва да бъдат разработени ясни стратегически насоки относно: – бъдещата роля на природния газ за отопление на сградите; – сроковете и условията, при които ще се насърчава или ограничава използването на природен газ; – развитието и декарбонизацията на системите за централно отопление;	**Не се приема**	В процес на разработване е проект на Стратегия за устойчиво енергийно развитие, в която ще бъдат определени приоритети за бъдещото развитие на енергетиката. Разработен и приет от ЕК е Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България за периода 2021 – 2030 г., с хоризонт 2050 г. стратегически документ, който определя развитието на енергията от възобновяеми източници, в т.ч. в сектор „Топлинна енергия и

				– възможностите за интегриране на възобновяеми и нисковъглеродни енергийни източници в съществуващите системи. Липсата на ясно определена дългосрочна политика създава несигурност както за инвеститорите и проектантите, така и за собствениците и ползвателите на сградите.		енергия за охлаждане“, в съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата.
				V. Необходимост от координация между Закона за енергийната ефективност и Наредба № РД-02-20-1 от 3 април 2019 г. за техническите изисквания към сградите за защита от радон КИИП обръща внимание на необходимостта от осигуряване на пълна координация между мерките за повишаване на енергийната ефективност на сградите и изискванията за защита на обитателите от вредното въздействие на радона. Съгласно Наредба № РД-02-20-1 от 3 април 2019 г. техническият паспорт на сградата следва да съдържа информация относно предприетите мерки за защита от радон и техническите показатели, които могат да бъдат определени в рамките на обследването на сградата. При проектирането на мерки за предотвратяване или намаляване на концентрацията на радон следва да бъдат взети предвид редица характеристики на сградата, включително състоянието на контактните конструкции, хидроизолацията, фундаментите, наличието на пукнатини и отвори, системите за вентилация и въздухоплътността на сградата. Практиката показва, че изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ефективност, включително подмяна на дограма и подобряване на топлинната изолация и въздухоплътността на ограждащите елементи, без осигуряване на адекватна вентилация, може да доведе до влошаване на качеството на въздуха в помещенията и до повишаване на концентрацията на радон. Като конкретен пример могат да бъдат посочени резултати от измервания в детска градина „Русалка 2“ в гр. Русе, при която след извършване на мерки за енергийна ефективност	**Не се приема**	Предложенията касаят подзаконови нормативни актове по Закона за устройство на територията (ЗУТ).

				е отчетена обемна активност на радон от 1365 Bq/m³ във физкултурен салон при референтна стойност 300 Bq/m³. Подобни данни показват необходимостта мерките за енергийна ефективност да бъдат разглеждани като част от цялостния подход към енергийните характеристики, качеството на вътрешната среда и безопасната експлоатация на сградите. **Предложения:** 1. При извършване на обследвания за енергийна ефективност консултантите по енергийна ефективност да отчитат приложимите технически изисквания по Наредба № РД-02-20-1, включително обстоятелствата по чл. 32, ал. 1, т. 2 от наредбата. 2. При предписването на мерки за енергийна ефективност да се извършва оценка на тяхното въздействие върху въздухообмена и риска от повишаване на концентрацията на радон в помещенията. 3. В Закона за енергийната ефективност и/или в подзаконовата нормативна уредба да бъде направена изрична препратка към изискванията на Наредба № РД-02-20-1, включително към чл. 14, ал. 1 и ал. 2 от нея. 4. В техническите паспорти на сградите, за които са извършвани измервания на концентрацията на радон, наличните резултати от тези измервания да бъдат отразявани по подходящ начин, за да бъдат достъпни при извършване на последващи обследвания, проектиране и изпълнение на мерки за енергийна ефективност. **Заключение** КИИП подкрепя усилията за транспониране и прилагане на изискванията на европейската нормативна рамка в областта на енергийните характеристики на сградите и за повишаване на енергийната ефективност на сградния фонд. Същевременно считаме, че транспонирането на новите изисквания следва да бъде извършено след задълбочен технически, икономически и експлоатационен анализ, при отчитане на спецификата на българския сграден фонд, инвестиционния процес и наличната енергийна инфраструктура. Нормативните изисквания следва да бъдат технически обосновани, икономически приложими, съгласувани		

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td>помежду си и ориентирани към действително постигане на стратегическите цели за намаляване на енергопотреблението и въглеродните емисии, без създаване на необоснована административна и финансова тежест.
Особено важно е да бъде осигурена координация между изискванията за енергийна ефективност, използване на възобновяеми и нисковъглеродни енергийни източници, качеството на вътрешната среда, вентилацията и защитата на здравето на обитателите.
Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране предлага изложените по-горе бележки и конкретни предложения да бъдат разгледани при окончателното изработване на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност и на свързаната с него подзаконова нормативна уредба.</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>17.</td><td>19.08.2026 г.
по електронна поща на посочените в Портала за обществени консултации лица</td><td>Ива Владова; Десислава Петрова/ Сдружение „Българска Асоциация Отопление Вентилация Климатизация“</td><td>☐ Лицето действа от свое име
☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:</td><td>Настоящото становище се подава в срока на обявената обществена консултация и се отнася до частта от проекта, която транспонира Директива (ЕС) 2024/1275 в областта на сертифицирането на сгради и независимия контрол на сертификатите. Предложенията не променят концепцията на законопроекта — те целят да осигурят пълнота на транспонирането по разпоредби, за които директивата не допуска отлагане.

I. Резюме на предложенията
<table>
<tr><th>№</th><th>Предложение</th><th>Правно основание</th></tr>
<tr><td>1</td><td>Огледът на място (или равностоен виртуален оглед с визуални проверки) да бъде въведен като условие за валидност на сертификата за енергийни характеристики, включително за нови сгради.</td><td>Чл. 19, § 4 от Директива (ЕС) 2024/1275</td></tr>
<tr><td>2</td><td>В ЗЕЕ да се въведе изрична делегация за определяне на „валиден сертификат“ — минимален набор от входни данни, проверки за</td><td>Приложение VI, т. 1 от Директива (ЕС) 2024/1275</td></tr>
</table></td><td>Не се приема</td><td>Изразено е становище, в което не се съдържа конкретно предложение.</td></tr>
</table>

					валидност и максимално допустимо отклонение спрямо контролната стойност.			
				3	Да се въведе задължение за годишна извадкова оценка на качеството на схемата (най-малко 90 % валидни сертификати, случайна извадка с 95 % статистическа надеждност) с публикуване на резултатите.	Приложение VI, т. 2 от Директива (ЕС) 2024/1275		
				4	Да се въведе задължително „досие за въвеждане в експлоатация“ на сградните инсталации, изготвяно от изпълнителя на монтажа и предавано на собственика и на сертифициращото лице.	Чл. 13, § 6 от Директива (ЕС) 2024/1275		
				5	Да се създаде национален електронен регистър на сградните инсталации, интегриран с информационната система по чл. 68 ЗЕЕ.	Чл. 22 и чл. 23 от Директива (ЕС) 2024/1275		
				6	Да се осигури ефективен надзор върху прилагането на Регламент (ЕС) № 811/2013 в частта за етикета и фиша на комплекта, изготвяни от търговеца/монтажника.	Чл. 4, § 3 и § 4 от Регламент (ЕС) № 811/2013		
				7	Скалата на класовете да се прекалибрира така, че клас „А“ да съответства на сграда с нулеви емисии, с изрично отчитане на липсата на	Чл. 19, § 2 и чл. 11 от Директива (ЕС) 2024/1275		

				емисии на място от изкопаеми горива.		
				Предложения 1, 2 и 3 се отнасят до разпоредби, за които директивата изрично не допуска отлагане на срока за транспониране, включително за държави членки, ползващи дерогацията за отлагане на прекалибрирането на класовете. Раздел IV съдържа проследяване на изпълнителната верига от инвестиционния проект до пазара с обозначаване на звената, които в Република България не съществуват като процедура и като адресат. Предложенията в раздел V са подредени в съответствие с установените там прекъсвания.		
				II. Контекст: състояние на транспонирането Директива (ЕС) 2024/1275 влезе в сила на 28 май 2024 г. със срок за транспониране 29 май 2026 г. Проектът на ЗИД на ЗЕЕ е публикуван за обществено обсъждане на 24 юли 2026 г., т.е. близо два месеца след изтичане на срока, и към датата на настоящото становище не е приет от Министерския съвет и не е внесен в Народното събрание. Реалистичният хоризонт за влизане в сила на измененията и на съответната подзаконова уредба е края на 2026 г. или началото на 2027 г. Това обстоятелство има две последици, които следва да бъдат отчетени при доработването на проекта: 1. Просроченото транспониране създава риск от процедура по чл. 258 ДФЕС, а при разпоредби, които са достатъчно ясни, точни и безусловни, и от вертикален директен ефект спрямо държавата. 2. Времевият натиск не следва да води до транспониране „по заглавия“ — т.е. до въвеждане на новите определения и цели без съпътстващите ги механизми за качество и контрол. Именно тези механизми са същината на преработената директива в частта за сертификатите. Съгласно публично оповестеното резюме на консултацията, проектът въвежда определение за сгради с нулеви емисии, разширява обхвата на показателите за енергийни характеристики, урежда достъпа до данните на АУЕР (§ 71), задълженията за подаване на документите от	**Не се приема**	Изразено е становище, в което не се съдържа конкретно предложение.

				сертифицирането в 14-дневен срок (§ 51), изискванията за допълнително обучение на консултантите (§ 50 и § 67) и административнонаказателните разпоредби (§ 87–§ 101). **Забележка относно обхвата на настоящото становище:** преценката по-долу е направена въз основа на публично оповестеното резюме на консултацията и на постъпилите до момента становища. Ако в текста на проекта вече се съдържат разпоредби, уреждащи огледа на място и независимата система за контрол по Приложение VI, молим предложенията по т. 1–3 да бъдат разгледани като предложения за прецизиране, а не за допълване.		
				III. Констатации относно действащата практика в Република България **III.1. Сертификатът на нова сграда се издава по документи, без установяване на изпълненото** Съгласно Наредба № Е-РД-04-2 от 16.12.2022 г., сертификатът за енергийни характеристики на нова сграда удостоверява характеристиките ѝ преди въвеждането ѝ в експлоатация и се издава с енергийните характеристики, заложени в инвестиционния проект, когато в процеса на строителството те не са променени. Наредбата предвижда преиздаване, когато проектните характеристики не са постигнати. Механизмът е нормативно издържан, но не действа, защото установяването на факта „постигнати/непостигнати проектни характеристики“ се извършва изцяло по документи, предоставени от възложителя. Сертифициращото лице не е длъжно да посети обекта, не разполага с независим достъп до изпълнените инсталации и не носи риск, ако вложеното се различава от проектираното. При това положение хипотезата на преиздаване практически не се задейства.	**Не се приема**	Изразеното становище е свързано с подзаконов нормативен акт и не съдържа предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				III.2. Липсва дефиниция за „валиден сертификат“ и функционираща независима система за контрол Действащата уредба не съдържа: определение какво прави един сертификат валиден; минимален брой входни величини, които задължително се въвеждат със стойности, различни от подразбиращите се; правила за проверка на валидността на входните данни; максимално допустимо	**Приема се по принцип**	Приложение VI ще бъде въведено с промени в Наредба № Е-РД-04-2 от 16.12.2022 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради (Наредба № Е-РД-04-2).

				отклонение между стойността на оценителя и контролната стойност. Не се провежда и не се публикува годишна извадкова оценка на качеството на схемата. Именно тези елементи Приложение VI на преработената директива превръща от препоръка в задължение. Насоките на Европейската комисия по прилагането уточняват, че доказването на валидността на входните данни може да включва предоставяне на документация (проекти, продуктови спецификации или сертификати), изпитвания на място — например изпитване за въздухоплътност, случайни проверки на място, автоматизирани проверки в изчислителния софтуер или съчетание от тези подходи.		
				III.3. Действително вложеното оборудване не се доказва пред нито един адресат Изискванията за документиране на вложените продукти съществуват — в Наредба № РД-02-20-1 от 2015 г. за влагане на строителни продукти, в Наредба № 5 от 2006 г. за техническите паспорти, в Наредба № 3 от 2003 г. за съставяне на актове и протоколи. Практическият проблем е, че цялата тази документация се събира в комплекта за въвеждане в експлоатация и не достига до лицето, което определя енергийния клас на сградата. В резултат съществува устойчиво разминаване между три величини, което никой не е задължен да установи: заложеното в част „Енергийна ефективност“ на проекта; действително вложеното оборудване; и настройките, с които инсталацията е пусната в експлоатация. Разминаването е особено съществено при отоплителни системи, при които сезонната ефективност зависи не само от уреда, но и от температурния режим на разпределителната система.	**Не се приема**	Изразеното становище е свързано с подзаконови нормативни актове по Закона за техническите изисквания към продуктите и ЗУТ и не съдържа предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				III.4. Задълженията по Регламент (ЕС) № 811/2013 не се прилагат при комплектите Регламент (ЕС) № 811/2013 задължава търговците на комплекти от отоплителен уред, регулатор на температурата и слънчево устройство да осигурят, въз основа на етикета и фишовете от доставчика, всяко предложение за конкретен комплект да съдържа сезонната енергийна ефективност при отопление и съответния клас за	**Не се приема**	Изразено е становище, свързано с изпълнението на Регламент (ЕС) № 811/2013, което няма отношение към транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2024/1275 и към предмета на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				този комплект, като с комплекта се показва етикетът и се предоставя надлежно попълненият фиш според характеристиките на комплекта. Съображенията на регламента изрично уточняват, че именно етикетите и фишовете на комплекта осигуряват на крайния потребител достъп до информация за енергийните характеристики на комбинациите от уреди и че най-високият клас може да бъде постигнат именно от такъв комплект. В България това задължение практически не се изпълнява и не се контролира. Последицата е двойна: крайният потребител не получава сравнима информация, а сертифициращото лице е лишено от единствения стандартизиран документ, който описва енергийните характеристики на конкретната комбинация, а не на отделния уред.		
				III.5. Скалата на класовете и определението за клас „A“ Действащата българска скала е относителна — спрямо референтна сграда — и съдържа клас „A+“. Дефиницията за сграда с близко до нулево потребление изисква едновременно клас „A“ по първична енергия и не по-малко от 55 % от потребената енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление да бъде от възобновяеми източници на място или в близост до сградата. Преработената директива изисква от 29 май 2026 г. класът да се посочва в затворена скала с буквите от „A“ до „G“, като „A“ съответства на сградите с нулеви емисии, а „G“ — на сградите с най-лоши характеристики в националния сграден фонд. Насоките на Комисията уточняват изрично, че сграда, чието енергийно потребление отговаря на прага за клас „A“, но която не отговаря на останалите изисквания за сграда с нулеви емисии — например защото се отоплява с газов или нафтов котел и следователно има емисии на място — следва да получи по-нисък клас „B“, и че сертификаторът е длъжен да отчете тези критерии. Това е съществена промяна с пряко пазарно въздействие, която изисква ясна нормативна редакция и информационна кампания, за да не се стигне до паралелно съществуване на несъпоставими класове.	**Не се приема**	Изразено е становище, в което не се съдържа конкретно предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ. Представената информация не съответства на нормативните изисквания (Наредба № РД-02-20-3 от 9 ноември 2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради, Наредба № РД-02-20-3).

IV. Липсващи звена в изпълнителната верига

Преработената директива не се изчерпва с материални изисквания — тя предполага действаща верига от участници, документи и носители на данни, всеки от които приема резултата от предходния и го предава на следващия. Прилагането е възможно само ако веригата е непрекъсната. Настоящият раздел проследява тази верига от инвестиционния проект до пазара и обозначава звената, които в Република България не съществуват — не са слабо прилагани, а липсват като процедура и като адресат.

№	Звено от веригата	Основание в правото на ЕС	Състояние в Република България
1	Оценка за съответствие на инвестиционния проект по част „Енергийна ефективност“	Чл. 5 и чл. 7 от Директива (ЕС) 2024/1275	Съществува и функционира — чл. 142, ал. 11 ЗУТ и Наредба № РД-02-20-3/2022 г.
2	Установяване на действително изпълненото преди въвеждане в експлоатация	Чл. 19, § 4 и чл. 20, § 1 от Директива (ЕС) 2024/1275	ЛИПСВА. Не се изисква оглед, измерване или независимо установяване. Сертификатът се издава по документи на възложителя.
3	Документ на изпълнителя на монтажа с определен адресат	Чл. 13, § 6 от Директива (ЕС) 2024/1275	ЛИПСВА като единен документ. Съществуват фрагменти — актове по Наредба № 3/2003 г., декларации по Регламент (ЕС) № 305/2011 и (ЕС)

Не се приема

Изразено е становище, в което не се съдържа конкретно предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

								2016/426 — които не достигат до сертифициращото лице.		
					4	Носител на данните за инсталацията в конкретното жилище	Чл. 22 и чл. 23 от Директива (ЕС) 2024/1275	ЛИПСВА за жилищния сектор. Базата данни по чл. 52 ЗЕЕ обхваща инсталациите, подлежащи на проверка, а прагът по Наредба № Е-РД-04-1 от 05.04.2022 г. е полезна номинална мощност за отопление над 70 kW — т.е. извън обхвата остават практически всички жилищни топлоизточници.		
					5	Измерим критерий за годност на сертификата	Приложение VI, т. 1 от Директива (ЕС) 2024/1275	ЛИПСВА. Няма определение за валиден сертификат, минимален набор входни данни, проверки за валидност и максимално допустимо отклонение.		
					6	Контролен субект с методика, извадка и последица	Приложение VI, т. 2 от Директива (ЕС) 2024/1275	ЛИПСВА. Не се провежда годишна извадкова оценка, не се публикува дял на валидните сертификати, няма установима		

								последица за издателя.		
					7	Одобрени изчислителни инструменти и защита на изчислителното ядро	Приложение VI, т. 1, буква „а“ от Директива (ЕС) 2024/1275	ЛИПСВА. Няма ред за одобряване или сертифициране на софтуера, нито мерки срещу изменение на изчислителния алгоритъм.		
					8	Предаване на класа към пазара — нотариус, портали за имоти, банки	Чл. 20, чл. 21 и чл. 22 от Директива (ЕС) 2024/1275	ФРАГМЕНТИРАНО. Задължението по ЗЕЕ съществува, но не е обвързано с нотариалното удостоверяване, не се контролира в обявите, а § 71 от проекта предвижда платен достъп за банките и доставчиците на услуги.		
					9	Паспорт за саниране	Чл. 12 от Директива (ЕС) 2024/1275 — срок 29 май 2026 г.	ЛИПСВА. В публично оповестеното резюме на консултацията не се откриват разпоредби, въвеждащи доброволна схема от паспорти за саниране по общата рамка на приложение VIII.		

					10	Обслужване на едно гише и покана към собствениците на сгради под клас „С“	Чл. 18 и чл. 19, § 13 от Директива (ЕС) 2024/1275	ЛИПСВА. Няма изградена мрежа от звена за обслужване на едно гише, нито механизъм за отправяне на покана към собствениците при изтичане на сертификата или при изтекли пет години от издаването му.		
					11	Квалификационна схема на монтажниците, обвързана с последица	Чл. 18, § 3 от Директива (ЕС) 2018/2001; чл. 26 от Директива (ЕС) 2024/1275	ЧАСТИЧНО. Схемата за придобиване на правоспособност съществува по реда на ЗЕВИ, но не е условие за извършване на монтажа, не е обвързана с достъпа до публично финансиране и не е свързана с документирането на изпълненото.		
					12	Публична отчетност за нивото на качеството	Приложение VI, т. 2 и т. 5 от Директива (ЕС) 2024/1275	ЛИПСВА. Не се публикува информация за качеството на схемата, включително определението за валиден сертификат и критериите за оценка.		
					Разпределението на липсите не е случайно. Веригата е непрекъсната до звено 1 и се прекъсва на звено 2 — там,					

				където проектното решение следва да се съпостави с изпълненото. Всяко следващо звено работи с непроверени входни данни, независимо от професионалната добросъвестност на участниците в него. Затова и предложенията в раздел V са подредени така, че да възстановят веригата от мястото на прекъсването, а не да усилват звена, които и днес работят.		
				IV.1. Първото липсващо звено: установяване на изпълненото Действащата уредба съдържа хипотезата на несъответствие — сертификатът се преиздава, когато проектните характеристики не са постигнати — но не съдържа процедура, по която това несъответствие да бъде установено, нито лице, което да е задължено да го установи. Резултатът е норма без факт: юридически изправна, практически незадействаема. Показателна е и уредбата на проверките: съгласно Наредба № Е-РД-04-1 от 05.04.2022 г. първата проверка на отоплителните инсталации в нови сгради се извършва в обхвата на обследването за енергийна ефективност след въвеждането на сградата в експлоатация. За жилищните сгради обаче обследване след въвеждане в експлоатация по правило не се извършва — новата сграда получава десетгодишен сертификат по проектни данни. Така единствената точка, в която системата предвижда установяване на реалното състояние на инсталацията, на практика не настъпва.	**Не се приема**	Изразеното становище е свързано с подзаконов нормативен акт и не съдържа предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				IV.2. Второто липсващо звено: носител на данните на нивото на жилището Прагът от 70 kW за задължителна проверка е съобразен с директивата, но има странична последица: жилищният сектор — където се намират основната част от топлоизточниците и практически цялото нарастване на термопомпените инсталации — остава без данни. Няма запис какъв уред е монтиран в кое жилище, с какъв хладилен агент, с каква настройка и с каква разпределителна система. Липсата на този запис прави обективно невъзможни едновременно: адресирането на националните програми за подмяна на топлоизточници; отчитането на дела на	**Не се приема**	Изразено е становище, в което не се съдържа предложение по проект свързано с подзаконов нора на ЗИД на ЗЕЕ.

				възобновяемата енергия на ниво сграда, което е част от националното определение за сграда с близко до нулево потребление; проследяването на задълженията по Регламент (ЕС) 2024/573 за флуорсъдържащите парникови газове; и изпълнението на новото изискване сертификатът да съдържа индикация дали топлоразпределителната система е в състояние да работи при по-ефективни температурни нива.		
				IV.3. Третото липсващо звено: измерим критерий, следователно и възможност за санкция Административнонаказателните разпоредби на ЗЕЕ предвиждат отговорност за нарушения, но за да бъде наложена санкция за некачествен сертификат, е необходимо предварително да съществува мащаб, спрямо който сертификатът да бъде обявен за негоден. Без определение за валиден сертификат и без обявено максимално допустимо отклонение всяко производство е обречено да се спори по експертиза, а не по норма. Това обяснява и защо повишаването на размера на санкциите — тема, вече поставена в настоящата консултация от други участници — е необходимо, но недостатъчно. Санкция без установим състав не действа възпиращо, независимо от размера си. Последователността е обратната: първо мащаб, после контрол, после санкция.	**Не се приема**	Приложение VI на Директивата (ЕС) 2024/1275 ще бъде транспонирано с подзаконовата нормативна уредба и конкретно с Наредба № Е-РД-04-2. Размерът и механизма на санкциите е определен с оглед санкциите да бъдат ефективни, пропорционални и да постигат възпиращ резултат. Понастоящем видът на санкциите в ЗЕЕ е достатъчно фрагментиран и конкретизиран и е относим към всеки вид нарушение.
				IV.4. Липсващите нови звена по преработената директива Паспортът за саниране и обслужването на едно гише са нови институти, чието въвеждане е предвидено в директивата със същия срок — 29 май 2026 г. Те са пряко относими към жилищния сектор и към работата на инсталационния бранш, тъй като именно чрез тях собственикът получава последователност на мерките и достъп до техническа консултация. Тяхното отсъствие означава, че препоръчителната част на сертификата — която преработената директива съществено разширява, включително с оценка на потенциала за работа при по-ефективни температурни настройки и с оценка на остатъчния живот на отоплителната инсталация — няма къде да бъде реализирана.	**Приема се по принцип**	Изразено е становище, в което не се съдържа предложение по проект на ЗИД на ЗЕЕ. Издаването на паспорти е предвидено в проекта н ЗИД на ЗЕЕ, като за пълно транспониране на изискванията на член 12 и Приложение VIII от Директива (ЕС) 2024/1275 ще бъдат извършени и промени в Наредба № Е-РД-04-2.

				Обръщаме внимание, че директивата допуска препоръките в сертификата да бъдат заместени от паспорт за саниране, когато той се издава заедно със сертификата или в близък момент. Своевременното въвеждане на паспорта следователно не увеличава административната тежест, а я преразпределя.		
				V. Предложения **Предложение 1. Огледът на място като условие за валидност на сертификата** **Изискване на директивата.** Чл. 19, § 4 задължава държавите членки да гарантират, че сертификатите се издават въз основа на посещение на място, което при целесъобразност може да бъде извършено с виртуални средства с визуални проверки, при запазване на качеството и надеждността. Насоките на Комисията уточняват, че физическите посещения са предпочитани; че виртуалното посещение е допустимо само ако независимият експерт може да извърши същия тип оценка при същото ниво на достъп до сградата — включително до мазето, отоплителната инсталация, покрива, двора и поне едно жилище, както и ясен изглед към детайлите на прозорците и вратите; и че огледът не може да служи като оправдание за грешки или неточности в сертификата. **Практика в други държави членки.** В Италия сертифициращият техник е физическо лице, вписано в съсловна камара, преминало специализиран курс с изпит и задължително независимо от проектанта, строителя и собственика; сертификатът се издава за всеки самостоятелен обект и се вписва с уникален номер в регионалния кадастър и в националната информационна система. В Германия задължението за оглед е съчетано с декларация на изпълняващата фирма по Gebäudeenergiegesetz. В Нидерландия оценката се извършва от сертифициран съветник, чиято работа подлежи на одит от сертифициращ орган. **Предложение.** В ЗЕЕ да се създаде изрична разпоредба, съгласно която сертификатът за енергийни характеристики — както на нова сграда, така и на сграда в експлоатация — се издава след оглед на място, извършен от лице от екипа на	**Не се приема**	Огледът на място е задължителен при издаване на сертификати за енергийни характеристики на сградите. Виртуалните проверки са възможност, която не е възприета, тъй като считаме че с такава не може пълно да се обективират качеството и обхвата на данните. Документите, които служат за издаване на сертификати за нови сгради, отразяват изпълнението, в т.ч. реда за въвеждане в експлоатация на сградата и документацията отразява реално извършените дейности. Случаите, когато съществува пропуск, проблемът произтича от документацията, свързана със строителството и не произтича от сертификата за енергийни характеристики на сградата.

				сертифициращото дружество. Огледът може да бъде заменен с виртуален оглед с визуални проверки при условия и ред, определени с наредбата по чл. 48 ЗЕЕ, като виртуалният оглед е допустим само когато осигурява същия обхват на достъп и същото качество на оценката. **Механизъм за изпълнение.** Протоколът от огледа, придружен от датирани фотоснимки на топлоизточника, топлоразпределителната система, оборудването за възобновяема енергия и на характерни детайли на ограждащите елементи, да бъде задължителна част от документите, подавани в АУЕР в 14-дневния срок по § 51 от проекта. Наличието на такъв протокол да бъде елемент от определението за валиден сертификат по Предложение 2. **Очакван ефект.** Отпада възможността сертификат за нова сграда да бъде издаден без нито едно лице да е установило какво е изпълнено. Създава се проследима връзка между проектното решение и изпълнението, без да се въвежда нов административен режим.		
				Предложение 2. Законова делегация за определяне на „валиден сертификат“ **Изискване на директивата.** Приложение VI, т. 1 изисква от държавите членки ясно определение какво се счита за валиден сертификат, включващо: валидност на изчисленията и на използвания изчислителен инструмент; минимален брой величини, които се въвеждат със стойности, различни от подразбиращите се; проверки за валидност на входните данни; и максимално допустимо отклонение на енергийните характеристики. Насоките уточняват, че съществуващите схеми в държавите членки работят с между 30 и 750 величини, като повечето са в диапазона 100–200, и че отклонението може да бъде определено като фиксирана стойност (напр. ± 10 kWh/m² годишно), като процент (напр. ± 5 %) или чрез смесен подход, диференциран по класове. **Настоящо положение.** Действащата уредба не съдържа нито един от тези четири елемента. При това положение не съществува обективен критерий, по който АУЕР или съдът да установи, че конкретен сертификат е негоден.	**Приема се по принцип**	Приложение VI на Директивата (ЕС) 2024/1275 ще бъде транспонирано с Наредба № Е-РД-04-2.

				Предложение. В чл. 48 ЗЕЕ да се добави делегация наредбата да определи: (а) реда за одобряване или сертифициране на изчислителните инструменти и мерките срещу манипулиране на изчислителното ядро; (б) минималния набор от входни величини по типове сгради; (в) допустимите доказателства за валидност на входните данни; (г) максимално допустимото отклонение спрямо контролната стойност, диференцирано по класове; (д) последиците при установена невалидност. **Механизъм за изпълнение.** За нови сгради Комисията изрично препоръчва по-строги критерии, тъй като информацията и достъпът до сградата са по-лесни. Предлагаме за нови сгради да се приеме фиксирано отклонение, а за съществуващи — пропорционално. При установена невалидност на сертификат на нова сграда възложителят да бъде задължен да отстрани несъответствието и да представи нов сертификат — подход, който насоките на Комисията изрично предвиждат.		
				Предложение 3. Годишна извадкова оценка на качеството и публикуване на резултатите **Изискване на директивата.** Приложение VI, т. 2 въвежда изискване най-малко 90 % от сертификатите да бъдат валидни, като нивото на качество се оценява чрез случайна извадка с минимум 95 % статистическа надеждност, за период на оценка не по-дълъг от една година, а резултатите се публикуват редовно. Според насоките типичният размер на извадката е между 100–150 сертификата за държави с по-малък брой издадени сертификати и по-меки критерии и 300–350 за държави с голям брой и по-строги критерии — т.е. напълно поносим обем за България. **Особено съществено.** Дерогацията, която позволява на държави членки, прекалибрирали класовете си между 1 януари 2019 г. и 28 май 2024 г., да отложат въвеждането на новата класификация до 31 декември 2029 г., изрично не се прилага по отношение на задълженията, свързани с независимата система за контрол. За Приложение VI срокът 29 май 2026 г. не подлежи на отлагане. **Предложение.** В ЗЕЕ да се въведе задължение на АУЕР ежегодно да провежда извадкова оценка на качеството на	**Приема се по принцип**	Приложение VI на Директивата (ЕС) 2024/1275 ще бъде транспонирано с Наредба № Е-РД-04-2.

				схемата за сертифициране по посочените параметри и да публикува резултатите, включително дела на валидните сертификати и обобщени данни за установените отклонения. **Очакван ефект.** Създава се обратна връзка, каквато днес липсва. Публикуването на дела на валидните сертификати е и най-евтиният инструмент за повишаване на доверието в документа — включително от страна на банките, върху които § 102 от проекта възлага задължения по стандартите за ипотечните портфейли.		
				Предложение 4. Досие за въвеждане в експлоатация на сградните инсталации **Изискване на директивата.** Чл. 13, § 6 задължава държавите членки да гарантират, че при монтиране на сградна инсталация се оценяват цялостните енергийни характеристики на променената част и, когато е приложимо, на цялата променена инсталация, като резултатите се документират и предават на собственика на сградата, за да останат на разположение и да могат да се използват за проверка на съответствието с минималните изисквания и за издаване на сертификати за енергийни характеристики. Разпоредбата съществува в идентичен смисъл от 2010 г., но в България не е получила процедурно изражение. Съпоставими национални механизми в други държави членки: **Държава** / **Документ** / **Механизъм на действие** Италия / Dichiarazione di conformità по DM 37/2008; libretto di impianto; доклад за контрол на енергийната ефективност / Издава се от инсталиращата фирма с приложения — проект, списък на вложените материали, удостоверение за правоспособност; вписва се в регионален кадастър на инсталациите; условие за ползване на сградата Германия / Unternehmererklärung по / Изпълняващата фирма декларира съответствието	**Не се приема**	Предложението касае въвеждане на задължение към изпълнителя на монтажа на сградната инсталация за създаването на досие за въвеждане в експлоатация и извършването на проемни свързани с подзаконови нормативни актове по ЗУТ. Предложението не е предмет на ЗЕЕ и на настоящите промени, които се извършват с проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

					Gebäudeenergiegesetz	на извършеното със закона; предава се на собственика и се представя на компетентния орган при поискване		
					Нидерландия	Consumentendossier по Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	Досие от изпълнителя плюс доклад на независим квалитетен контрольор — условие за завършване на строежа		
					Обединено кралство	Сертификат по схема за компетентни лица (Gas Safe, MCS) и building log book	Регистрираният монтажник самосертифицира и автоматично уведомява органа по строителен контрол; собственикът получава сертификат		
					Франция	Attestation при завършване по RE2020	Прилага се към декларацията за завършване на строежа; за термопомпи достъпът до субсидии е обвързан с квалификация RGE на изпълнителя		
				Общото между тях. Във всички посочени случаи документът е (1) поименен — подписва го конкретният изпълнител, а не анонимна папка на строителя; (2) регистриран или подлежащ на представяне пред орган; (3) обвързан с разрешаването на ползването или с достъпа до публично финансиране; и (4) обект на извадков контрол със санкция. **Предложение.** Да се въведе задължение изпълнителят на монтажа на сградна инсталация да съставя досие за въвеждане в експлоатация по образец, което се предава на възложителя/собственика и на лицето, издаващо			

				сертификата, и се прилага към техническия паспорт на строежа. Минималното съдържание на досието е предложено в Приложение 1 към настоящото становище. **Механизъм за изпълнение.** Уредбата не изисква нов закон — достатъчни са изменения в Наредба № 5 от 2006 г. за техническите паспорти (нов раздел за сградните инсталации), в Наредба № 3 от 2003 г. за актовете и протоколите (нов протокол за въвеждане в експлоатация на сградна инсталация) и в Наредба № Е-РД-04-2 от 2022 г. (досието като задължителен изходен документ при сертифициране на нова сграда). Необходима е обаче законова опора в ЗЕЕ, която да въведе самото задължение и адресата му. **Съразмерност.** Предложението не създава нова административна тежест за собственика. То изисква от изпълнителя да предаде документи, които той вече притежава по силата на продуктовото законодателство — декларации за експлоатационни показатели и за съответствие, продуктови фишове, протоколи от изпитване — и да добави настройките, с които е пуснал инсталацията. Разходът е часове труд, а не нов режим.		
				Предложение 5. Национален регистър на сградните инсталации **Основание.** Чл. 22 от директивата урежда базите данни за енергийните характеристики, а чл. 23 — периодичните проверки на отоплителни и климатични инсталации. И двата механизма предполагат носител на данните за конкретната инсталация в конкретната сграда, какъвто в България не съществува. **Практика.** Италианските регионални кадастри на топлинните инсталации представляват работещ модел: всяка инсталация има досие с уникален идентификатор, в което се вписват уредът, мощността, горивото, датата на монтажа и всеки следващ доклад за контрол на ефективността. Аналогични регистри съществуват в редица държави членки и се използват както за планиране на политиките, така и за адресиране на програмите за подмяна на топлоизточници.	**Приема се частично**	Националната информационна система за енергийната ефективност е съобразена с европейското и националното законодателство. Предложението не е относимо към тази система. Предложението по § 71 относно достъпа на финансовите институции до данните от националната информационна система за състоянието на енергийната ефективност в Република България е отразен в проекта на ЗИД на ЗЕЕ

				Предложение. Досието по Предложение 4 да се подава по електронен път и да се съхранява в модул на информационната система по чл. 68 ЗЕЕ, свързан с идентификатора на сградата/самостоятелния обект. Достъпът на сертифициращите лица до модула да бъде безплатен и служебен. **Бележка по § 71 от проекта.** Присъединяваме се към вече изразеното в консултацията становище, че достъпът на финансовите институции и доставчиците на енергийни услуги до данните следва да бъде безплатен. Допълваме, че платен достъп би бил особено проблематичен по отношение на сертифициращите лица и на монтажните фирми, които са едновременно източник и ползвател на данните.		
				Предложение 6. Надзор върху прилагането на Регламент (ЕС) № 811/2013 **Основание.** Регламентът е пряко приложим и не изисква транспониране, но изисква ефективен национален надзор. Задължението на търговеца да предостави етикет и фиш на конкретния комплект е единственият стандартизиран документ, който описва енергийните характеристики на комбинацията от топлоизточник, регулатор и слънчево устройство — тоест на това, което действително се монтира в жилището. **Предложение.** В ЗЕЕ или в акта по неговото прилагане да се предвиди изрично, че етикетът и фишът на комплекта по Регламент (ЕС) № 811/2013 са част от изходните данни при сертифициране на нова сграда, а неизпълнението на задължението за тяхното предоставяне подлежи на контрол от компетентния орган по надзор на пазара. **Позиция на Сдружение БАОВК.** Като дружество, което предлага комплекти в обхвата на регламента, заявяваме, че предложението създава задължения и за нас, и че сме готови да ги изпълняваме. Считаме, че еднаквото им прилагане спрямо всички участници на пазара е условие за лоялна конкуренция — днес добросъвестното изпълнение на регламента поставя изпълняващия в по-неблагоприятно положение спрямо неизпълняващия.	**Не се приема**	Изразено е становище, свързано с изпълнението на Регламент (ЕС) № 811/2013, което няма отношение към транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2024/1275 и към предмета на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				Предложение 7. Прекалибриране на скалата и съдържание на клас „А“ **Изискване.** Чл. 19, § 2 изисква затворена скала от „А“ до „G“ с „А“ за сгради с нулеви емисии. Клас „А+“ остава възможен, но при кумулативни условия: енергийното потребление да е поне 20 % под максималния праг за сгради с нулеви емисии по клас „А“; сградата да не използва каквото и да е количество изкопаеми горива; и да произвежда на място повече възобновяема енергия годишно, отколкото е общото ѝ годишно потребление на първична енергия. За съществуващи сгради, санирани до клас „А+“, се изисква и оценка и оповестяване на потенциала за глобално затопляне през жизнения цикъл. **Предложение.** В наредбата по чл. 31, ал. 4 ЗЕЕ скалата да се прекалибрира със затворени граници за всеки клас; клас „А“ да бъде обвързан с изпълнението на всички критерии за сграда с нулеви емисии, а не само с праг в kWh/m² годишно; клас „А+“ да се запази само ако бъдат въведени и трите кумулативни условия. Да се уреди изрично съдбата на вече издадените сертификати — препоръчваме подходът на автоматично прекласиране на съхраняваните в базата данни сертификати, който не поражда разходи за собствениците. **Практическа последица, която следва да бъде комуникирана предварително.** Нова жилищна сграда, отоплявана с газов или нафтов котел, няма да може да получи клас „А“ независимо от качеството на ограждащите елементи. Това е нормативна последица от директивата, а не въпрос на национална преценка, и засяга пряко инвестиционните намерения в жилищното строителство. Липсата на своевременна и ясна комуникация ще доведе до проекти, чиито разчети за енергиен клас се окажат неизпълними към момента на въвеждане в експлоатация.	**Не се приема**	Изложеното не съответства на нормативните изисквания (Наредба № РД-02-20-3). Класовете за енергопотребление се определят въз основа на анализ на равнищата на оптимални разходи за минималните изисквания за енергийните характеристики. Такъв анализ в съответствие с изискванията на чл. 6 от Директива (ЕС) 2024/1275 следва да бъде извършен за целите на докладването към ЕК в срок до 30 юни 2028 г.
				VI. Съпоставка на статуквото с практиките в други държави членки	**Не се приема**	В изложеното становище не се съдържа предложение, свързано с проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

Елемент	България (статукво)	Италия	Германия / Нидерландия
Издател на сертификата	Юридическо лице с вписан екип в регистъра на АУЕР	Физическо лице с лична правоспособност и изискване за независимост	Физическо лице с квалификация по закон; в NL — под одит на сертифициращ орган
Обект на сертификата	Сградата като цяло; самостоятелният обект наследява класа	Всеки самостоятелен обект получава собствен сертификат	Сграда или обект, според случая
Оглед на място	Не се изисква	Изисква се	Изисква се
Документ от монтажника	Формално изискван, без адресат	Декларация за съответствие с приложения; досие на инсталацията	Декларация на изпълняващата фирма; досие за потребителя
Регистър на инсталациите	Няма	Регионални кадастри на инсталациите	Национални/регионални бази данни
Класът в обявата за продажба/наем	Изискван по закон, рядко прилаган	Задължителен, със санкции	Задължителен, със санкции

Извадков контрол на сертификатите	Не се провежда и не се публикува	Проверка на процент от сертификатите от регионите	Одит на оценителите от сертифициращи органи

Съпоставката показва, че разликата не е в наличието на нормативни изисквания, а в наличието на адресат, който да ги изисква, и на последица при неизпълнение. Именно това преработената директива прави задължително.

VII. Необходими изменения в подзаконовата уредба

Акт	**Необходимо изменение**
Наредба № Е-РД-04-2 от 16.12.2022 г.	Оглед на място като задължителен елемент от процедурата; определение за валиден сертификат; максимално допустимо отклонение; досието по Предложение 4 като задължителен изходен документ; ред за преиздаване при установено несъответствие
Наредба № РД-02-20-3 от 09.11.2022 г.	Прекалибриране на скалата на класовете; обвързване на клас „А“ с критериите за сграда с нулеви емисии; условия за клас „А+“
Наредба № 5 от 28.12.2006 г. за техническите паспорти	Нов раздел „Сградни инсталации“ със структурирано съдържание на досието за въвеждане в експлоатация
Наредба № 3 от 31.07.2003 г. за актовете и протоколите	Нов образец на протокол за въвеждане в експлоатация на сградна инсталация с полета за настроените параметри
Наредба по чл. 48 ЗЕЕ (нова редакция)	Ред за провеждане на годишната извадкова оценка на качеството и за публикуване на резултатите

				VIII. Готовност на бранша и предложение за пилотно прилагане Сдружение БАОВК поддържа национална мрежа от оторизирани технически центрове, които извършват въвеждане в експлоатация и сервизно обслужване на отоплителна техника, включително термопомпени и хибридни системи. Дружеството разполага с техническата документация на предлаганите продукти на ниво, което позволява автоматизирано съставяне на предложеното досие. В тази връзка заявяваме готовност: • да предоставим безвъзмездно на Министерството на енергетиката и на АУЕР работния образец на досие за въвеждане в експлоатация, разработен от дружеството, като основа за обсъждане при изготвянето на нормативния образец; • да проведем пилотно прилагане на образеца в рамките на мрежата от оторизирани технически центрове и да предоставим обобщени данни за времевия и финансов ресурс, необходим за неговото съставяне — информация, която е пряко относима към оценката на въздействието; • да участваме в работна група по изготвянето на измененията в подзаконовата уредба по раздел VII. Молим настоящото становище да бъде отразено в справката за постъпилите предложения, с мотиви за приемане или неприемане по всяко от направените предложения.	**Не се приема**	Направеното предложение няма отношение към проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				Приложение 1. Предложено минимално съдържание на досието за въвеждане в експлоатация на сградна инсталация Досието се съставя от изпълнителя на монтажа при пускане на инсталацията в експлоатация, подписва се от лице с посочена правоспособност и се предава на възложителя/собственика и на лицето, издаващо сертификата за енергийни характеристики. **А. Идентификация** • Идентификатор на сградата/самостоятелния обект и адрес.	**Не се приема**	Направеното предложение няма отношение към проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				• Данни за изпълнителя на монтажа, включително номер на документа за правоспособност, когато такъв се изисква. • Дата на пускане в експлоатация. **Б. Вложено оборудване** • Тип, модел и производствен номер на топлоизточника; номинална мощност. • Декларация за съответствие и/или декларация за експлоатационни показатели за всеки продукт с такова изискване. • Продуктов фиш на всеки уред и — при комплект — етикет и фиш на комплекта по Регламент (ЕС) № 811/2013. • Сезонна енергийна ефективност при отопление и клас; при уреди с функция БГВ — и профил на потребление и клас за подгряване на вода. • Данни за оборудването за възобновяема енергия: тип, мощност, разположение. • При системи с флуорсъдържащи парникови газове — вид и количество на хладилния агент, изразено и в тонове CO_2 еквивалент, и данни за правоспособността на монтажника. **В. Настройки при въвеждане в експлоатация** • Проектна температура на подаване и на връщане; изчислителна температурна разлика. • Настроена отоплителна крива и точки на превключване при хибридни системи. • Температура на съхранение на битовата гореща вода и режим на рециркулация. • Тип и настройки на регулатора на температурата; наличие на стайно регулиране по зони. • Изрично поле „да/не“ дали топлоразпределителната система е в състояние да работи в нискотемпературен режим, с посочване на постигнатия режим. Указателно: нискотемпературен режим — проектна системна температура не по-висока от 45 °C и сезонна средна не по-висока от 42 °C; среднотемпературен режим — съответно 55 °C и 50 °C. **Г. Изпитвания и предаване**		

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td>• Протоколи от извършените изпитвания на плътност и функционалност съгласно приложимите наредби.
• Потвърждение, че на собственика са предадени инструкциите за експлоатация и поддръжка.
• Декларация на изпълнителя, че изпълнената инсталация съответства на инвестиционния проект, или изрично описание на отклоненията и на техните причини.
Полето по буква „Г“, последно тире, е ключово: то превръща разминаването между проект и изпълнение от неустановим факт в деклариран факт, което е предпоставка за задействане на съществуващия механизъм за преиздаване на сертификата.</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td>Приложение 2. Речник на използваните понятия
Определенията са възпроизведени по смисъла на посочените актове. Речникът е включен, тъй като част от понятията се използват в две различни системи — продуктовата (екопроектиране и енергийно етикетиране) и сградната (енергийни характеристики на сгради) — при което едни и същи означения имат различно съдържание.
A. Температурни приложения и климатични условия
Важно разграничение. Означенията LT, MT и HT не са климатични зони. Те обозначават температурата на подаване, за която уредът е деклариран. Климатичните условия са отделен параметър, определен чрез референтни градове. Двата параметъра се комбинират: една и съща термопомпа има различна декларирана стойност за всяка двойка „температурно приложение / климатични условия“.
<table>
<tr><th>Понятие</th><th>Определение</th><th>Източник</th></tr>
<tr><td>Приложение при ниска температура (LT)</td><td>Приложение, при което термопомпата подава отопление при температура на изхода на вътрешния топлообменник 35 °C при проектна температура. Типично: подово отопление.</td><td>Проект на регламент по екопроектиране, приложение I</td></tr>
</table></td><td>Не се приема</td><td>Направеното предложение няма отношение към проекта на ЗИД на ЗЕЕ.</td></tr>
</table>

				Приложение при средна температура (MT)	Съответната температура е 55 °C. Типично: радиаторно отопление.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		
				Приложение при висока температура (HT)	Съответната температура е 65 °C.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		
				LT / MT термопомпа	LT термопомпа е декларирана като годна за приложение при ниска температура, но не при средна или висока. MT термопомпа е годна за средна, но не за висока температура.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		
				Средни климатични условия	Климатичните условия, характерни за град Страсбург. Минималните изисквания за сезонна ефективност се прилагат именно при тези условия.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		
				По-студени / по-топли климатични условия	Съответно климатичните условия, характерни за Хелзинки и за Атина.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		
				Нискотемпературен режим (за целите	Проектна системна температура не по-висока от 45 °C и сезонна средна не по-висока от 42 °C. Среднотемпературен	Насоки на ЕК по чл. 19 от Директива (ЕС) 2024/1275		

				на сертификата)	режим — съответно 55 °C и 50 °C.			
				Температурен режим 60/80 и 30/50	60 °C на входа и 80 °C на изхода, съответно 30 °C и 50 °C. Първият служи за определяне на стандартната номинална мощност, вторият — за частичното натоварване при котли.	Проект на регламент по екопроектиране, чл. 2 и приложение I		

Практическа последица: границите на двете системи не съвпадат. Нискотемпературният режим по сертификата за сгради (до 45 °C) попада между LT (35 °C) и MT (55 °C) по продуктовия регламент. При проектиране това налага изрично преизчисление, а не пренасяне на декларираната стойност.

Б. Показатели за характеристиките на уредите

Понятие	Определение	Източник
Сезонна ефективност при отопление (ηs,h)	Отношението между покритата от уреда потребност от отопление и годишното потребление на енергия, необходимо за нейното удовлетворяване, в %.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I
Сезонна ефективност в активен режим (ηson)	Сезонната ефективност през часовете с отоплителен товар, при активирана отоплителна функция, включително при цикличен режим на уреда.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I
Ефективност при подгряван	Отношението между полезната енергия в подадената питейна или	Проект на регламент по

				е на вода (ηwh)	битова гореща вода и енергията, необходима за нейното производство, в %.	екопроектиране, приложение I		
				SCOP	Средногодишен коефициент на трансформация на електрическа термопомпа през определения отоплителен сезон, изчислен като референтната годишна потребност от отопление, разделена на годишното потребление на енергия.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		
				SPER	Средногодишно отношение на първичната енергия при горивна термопомпа, изчислено от сезонната ефективност на използване на горивото и от спомагателното потребление, преобразувано в първична енергия чрез коефициента на преобразуване.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		
				Коефициент на преобразуване (CC)	Коефициентът по подразбиране по чл. 31, параграф 3 от Директива (ЕС) 2023/1791. В проекта на регламента е 1,9 за потребената електроенергия и 2,65 за	Проект на регламент по екопроектиране, съображение 24 и приложение I		

					произведената от когенерация.			
				Горна топлина на изгаряне (GCV)	Общото количество топлина, отделено при пълно изгаряне на единица гориво, включително топлината от кондензация на водните пари. Ефективността на горивните котли се отнася към GCV.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		
				Стандарт на номинална мощност (P4, Pdesign,h)	Максималната топлинна мощност в режим 60/80 при котли и когенерационни уреди, съответно проектният товар при термопомпи и хибридни термопомпи, в kW.	Проект на регламент по екопроектиране, чл. 2		
				Бивалентна температура (Tbiv)	Най-ниската външна температура, при която термопомпата е декларирана да покрива 100 % от отоплителния товар.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		
				Гранична работна температура (TOL)	Външната температура, под която декларираната мощност на термопомпата е равна на нула.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		
				Коефициент на понижение на	Отношението между най-ниската топлинна мощност, декларирана от доставчика, която може да се постигне без	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		

				мощността	цикличен режим в режим 30/50, и стандартната номинална топлинна мощност, в %.			
				Максимален товарен профил	Профилът на водочерпене с най-голяма референтна енергия, който комбинираният уред може да осигури при спазване на условията за температура и дебит.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		
				Смесена вода при 40 °C (V40)	Еквивалентното количество вода с температура 40 °C, което уредът може да достави при стандартни условия, в литри.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		

B. Продуктови институти по преработената рамка

Понятие	Определение	Източник
Хибридна термопомпа	Капсуловано изделие, проектирано като едно цяло, състоящо се от хибридно главно управление, което оптимизира работата на два топлогенератора, един топлогенератор с термопомпен цикъл и един топлогенератор, използващ изгаряне на газообразно или течно гориво.	Проект на регламент по екопроектиране, чл. 2

				Пакет	Отоплителен или комбиниран уред с мощност 70 kW или по-малко, съчетан с един или повече регулатори на температурата, слънчеви устройства и/или устройства за оползотворяване на топлината от вода за душ, интегриран от един производител и пуснат на пазара като един завършен продукт, предлаган на потребителите.	Проект на регламент по екопроектиране, чл. 1		
				Компенсационен метод	Динамичен изпитвателен метод, при който уредът подава отопление или охлаждане към воден кръг с представителна физическа или симулирана инерция, за да поддържа зададена стойност чрез компенсиране на даден физически или симулиран товар.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение I		
				Самонаблюдение	Изискване уредът да определя, съхранява в продукта и визуализира входящата енергия по енергоносител, топлинната мощност на изхода, енергийната ефективност, броя стартирания на всеки	Проект на регламент по екопроектиране, приложение II		

	топлогенератор и температурите на подаване и връщане.		
Третостранна оценка на съответствието (TPCA)	Оценка на съответствието чрез ЕС изследване на типа и декларация за съответствие с одобрения ЕС тип по Решение 768/2008/ЕО, извършвана от нотифициран орган.	Проект на регламент по екопроектиране, чл. 4	
EPREL	Европейският регистър на продуктите за енергийно етикетиране. Проектът изисква връзка към модела на продукта или пакета в регистъра като адрес, QR код или регистрационен номер.	Проект на регламент по екопроектиране, приложение II	

Г. Понятия от сградната рамка

Понятие	**Определение**	**Източник**
Сграда с нулеви емисии	Сграда без емисии на въглерод на място от изкопаеми горива, с нулеви или много ниски експлоатационни емисии на парникови газове, с енергийно потребление под определен праг и с общо годишно потребление на първична енергия, покривано от изчерпателен списък	Чл. 2 и чл. 11 от Директива (ЕС) 2024/1275

					източници. Клас „А“ по новата скала съответства на такава сграда.			
				Сграда с близко до нулево потребление	Сграда, която едновременно отговаря на клас „А“ по първична енергия и при която не по-малко от 55 % от потребената енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление е от възобновяеми източници на място или в близост до сградата.	Закон за енергийната ефективност		
				Валиден сертификат	Сертификат, при който изчислението е извършено с допустим инструмент, минималният набор входни величини е попълнен със стойности, различни от подразбиращите се, входните данни са проверени за валидност и отклонението спрямо контролната стойност не надхвърля определеното максимално отклонение.	Приложение VI, т. 1 от Директива (ЕС) 2024/1275		
				Независима система за контрол	Система, чрез която се оценява дали най-малко 90 % от издадените сертификати са валидни, посредством случайна извадка с минимум 95 %	Приложение VI, т. 2 от Директива (ЕС) 2024/1275		

					статистическа надеждност за период не по-дълъг от една година, с публикуване на резултатите.			
				Паспорт за саниране	Индивидуален план за поетапно обновяване на конкретна сграда по обща рамка, използван доброволно от собственика; може да замести препоръчителната част на сертификата, когато се издава заедно с него или в близък момент.	Чл. 12 и чл. 19 от Директива (ЕС) 2024/1275		
				Основно обновяване	Обновяване, при което общата стойност на дейностите по ограждащите елементи или сградните инсталации надхвърля 25 % от стойността на сградата без стойността на земята, или при което над 25 % от площта на ограждащите елементи се обновява.	Чл. 2 от Директива (ЕС) 2024/1275		
				Сградна инсталация	Техническо оборудване за отопление, охлаждане, вентилация, битова гореща вода, вградено осветление, автоматизация и управление, производство на възобновяема енергия на	Чл. 2 и чл. 13 от Директива (ЕС) 2024/1275		

					място и съхранение на енергия.			

Д. Национални понятия

Понятие	Определение	Източник
Сертификат за енергийни характеристики на нова сграда	Документ, който удостоверява енергийните характеристики на нова сграда преди въвеждането ѝ в експлоатация, включително нивото на потребление и съответстващия му клас; издава се със заложените в инвестиционния проект характеристики, когато в процеса на строителството те не са променени.	Наредба № Е-РД-04-2 от 16.12.2022 г.
Лице по чл. 43 ЗЕЕ	Юридическо лице, отговарящо на изискванията за състав на екипа, вписано в публичния регистър по чл. 44, ал. 1 ЗЕЕ, което извършва обследване и сертифициране на сгради.	Закон за енергийната ефективност
Оценка за съответствие по част „Енергийна	Оценка на инвестиционния проект по отношение на изискванията за енергийна ефективност,	ЗУТ и Наредба № РД-02-20-3 от 09.11.2022 г.

				ефективност“	изготвяна преди издаване на разрешение за строеж.			
				Технически паспорт на строежа	Документ, който съдържа данни за вложените в строежа продукти и инструкциите за експлоатация и поддръжка.	Наредба № 5 от 28.12.2006 г.		
				Оторизиран технически център (ОТЦ)	Сервизна организация, оправомощена от производителя или неговия представител да извършва въвеждане в експлоатация, гаранционно и извънгаранционно обслужване на отоплителна техника.	Търговска практика в бранша		

Приложение 3. Използвани източници

Право на Европейския съюз

- Директива (ЕС) 2024/1275 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 г. относно енергийните характеристики на сградите (преработен текст) — чл. 11, 13, 19, 20, 21, 22, 23, приложения I, V и VI.
- Съобщение на Европейската комисия с насоки по новите или съществено изменени разпоредби на преработената Директива за енергийните характеристики на сградите, приложение 3 — „Сертификати за енергийни характеристики (чл. 19–21, приложение V) и независими системи за контрол (чл. 27, приложение VI)“, 2025 г.
- Директива (ЕС) 2023/1791 относно енергийната ефективност (преработен текст).
- Делегиран регламент (ЕС) № 811/2013 относно енергийното етикетиране на отоплителни и комбинирани топлоизточници и на комплекти.

				• Регламент (ЕС) № 813/2013 за екопроектиране на отоплителни топлоизточници; Регламент (ЕС) 2016/426 относно газовите уреди; Регламент (ЕС) № 305/2011 за строителните продукти; Регламент (ЕС) 2024/573 за флуорсъдържащите парникови газове. **Национално законодателство** • Закон за енергийната ефективност. • Наредба № Е-РД-04-2 от 16.12.2022 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради. • Наредба № РД-02-20-3 от 09.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради. • Наредба № 5 от 28.12.2006 г. за техническите паспорти на строежите; Наредба № 3 от 31.07.2003 г. за съставяне на актове и протоколи; Наредба № РД-02-20-1 от 2015 г. за влагане на строителни продукти. **Материали по консултацията** • Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност, обществена консултация № 12542-К, Портал за обществени консултации, 24.07.2026 г. – 23.08.2026 г., вносител Министерство на енергетиката. **Национални практики в други държави членки** • Италия: Decreto Ministeriale 37/2008 (декларация за съответствие на инсталациите); Decreto 26 giugno 2015 (методика и сертифициране); регионални кадастри на топлинните инсталации. • Германия: Gebäudeenergiegesetz — декларация на изпълняващата фирма и изисквания към издателите на сертификати. • Нидерландия: Wet kwaliteitsborging voor het bouwen — досие за потребителя и независим квалитетен контрол. • Обединено кралство (като референтна практика извън ЕС): схеми за компетентни лица с автоматично уведомяване на органа по строителен контрол. • Франция: RE2020 — удостоверение при завършване на строежа.		

18.	**19.08.2026 г. чрез Системата за сигурно електронно връчване в МЕ**	**Зорница Генова/ „Електрохолд България“ ЕООД**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Във връзка с публикувания на 24.07.2026 г. на Портала за обществени консултации проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност (ЗИД на ЗЕЕ), с настоящото представяме становище на дружествата от Групата Електрохолд. Подкрепяме изцяло предложения законопроект и доколкото основната му цел е да приведе българското законодателство в съответствие с действащите директиви в областта на енергийната ефективност нямаме конкретни предложения по текстовете. Предвид факта, че с преходни и заключителни разпоредби на проекта се предвижда изменение и допълнение на Закона за енергетиката, използваме възможността да предложим в обхвата на промените да бъдат обсъдени и включени и по-долу изложените предложения. Същите вече бяха обсъдени на нарочна среща с представители на Министерство на енергетиката през месец юли тази година. ➢Предложение за изменение на чл.36л от Закона за енергетиката (ЗЕ): Съгласно действащата уредба крайните снабдители изпълняват функцията по предоставяне на компенсацията по чл. 30в от ЗЕ на битовите клиенти въз основа на договори, сключени с Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ по реда на чл. 36л, ал. 1 от ЗЕ. Размерът на изплащаната компенсация обаче се определя при ограниченията на чл. 36л, ал. 3 и 4 от ЗЕ, които обвързват компенсирането с количества, формирани на различна отчетна база. На практика това води до непризнаване на част от реално закупената електрическа енергия, необходима за снабдяването на битовите клиенти, независимо че същата представлява действително извършен разход. На база резултатите от прилагането на механизма за пълен регулаторен период (01.7.2025 – 30.6.2026) се установи, че съществуващият механизъм води до несъответствие между реално извършените от крайните снабдители разходи за снабдяване с електрическа енергия и размера на изплащаната месечна компенсация. Следва да се подчертае, че констатираният проблем не е обусловен от начина, по	**Не се приема**	С предложението се предлагат промени в Закона за енергетиката (ЗЕ), които не са свързани с предмета на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				който се прилага законът от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, а произтича от самата правна рамка, която съпоставя величини, формирани по различна времева база – закупените количества електрическа енергия и количествата, фактурирани по ролиращ график на отчет. В резултат, част от действително направените разходи остава извън обхвата на компенсацията, което води до трайно недофинансиране на крайните снабдители и оказва неблагоприятно въздействие върху тяхната ликвидност. Считаме, че този подход не съответства на икономическата логика на компенсационния механизъм, нито на начина, по който Комисията за енергийно и водно регулиране определя размера на компенсацията по чл. 30в от ЗЕ, използвайки данни за реално закупените количества електрическа енергия. Същевременно Фондът събира приходи от цената за задължения към обществото въз основа на количествата, определени при сетълмента за съответния календарен месец, поради което е обосновано и компенсацията да се изплаща въз основа на същите количества. Ето защо, предлагаме месечната компенсация да се определя въз основа на нетното количество електрическа енергия, закупено за снабдяване на битовите крайни клиенти, като съответствието между закупените и фактурираните количества се установява след приключване на регулаторния период чрез окончателно годишно преизчисляване и уреждане на евентуалните разлики. По този начин ще бъде запазен контролът върху механизма за компенсиране, като същевременно ще се преодолее съществуващото времево несъответствие и ще се осигури компенсиране на действително възникналите разходи. В тази връзка предлагаме следните изменения и допълнения на чл. 36л от Закона за енергетиката, както следва: *1. В ал. 3 на чл. 36л след думата „същия“ се добавя думата “регулаторен“ и разпоредбата придобива следната редакция:* *(3) Фондът не дължи компенсация за количества електрическа енергия, които надвишават тези, които крайният снабдител е доставил на битовите крайни клиенти за същия регулаторен период.*		

				2. В ал. 4 на чл. 36л изразът “Максималният размер“ се заменя с „Размерът“ и разпоредбата придобива следната редакция: *(4) Размерът на компенсацията, която фондът изплаща за съответния месец, се изчислява въз основа на количеството, за което крайният снабдител би дължал цената и/или компонентата от цена по чл. 30, ал. 1, т. 17, и определената от комисията компенсация по чл. 30в. В случай че комисията е определила компенсация за част от закупеното от битовите крайни клиенти количество за конкретен месец, фондът изплаща компенсация само за това количество.* 3. В ал. 7 на чл. 36л думата “месец“ се заменя с „регулаторен период“ и след израза „компенсация по ал. 4“ се добавя „за същия регулаторен период“. Разпоредбата придобива следната редакция: *(7) Фондът извършва проверка на съответствието между фактурираните количества електрическа енергия от крайните снабдители на битовите крайни клиенти за съответния регулаторен период и количествата, за които е изплатил компенсация по ал. 4 за същия регулаторен период.* 4. В ал. 8 на чл. 36л, изр. първо изразът „правилата за търговия с електрическа енергия“ се заменя с „правилата по чл. 91, ал. 2“ и думата “месец“ се заменя с „регулаторен период“. След изречение първо се добавя ново изречение, както следва „Преизчисляването се извършва по среднопретегления за съответния регулаторен период размер на компенсацията за 1 MWh, определен като общият размер на изплатените компенсации по ал. 4 за периода се раздели на общото количество електрическа енергия, за което те са изплатени.“ Разпоредбата на ал. 8 придобива следната редакция: *(8) В случай че се установи разлика между количествата по ал. 7 или във фонда постъпи информация за корекция на количествата, за които крайният снабдител би дължал цената и/или компонентата от цена по чл. 30, ал. 1, т. 17,*		

				извършена в съответствие с правилата по чл. 91, ал. 2, фондът преизчислява дължимата компенсация за съответния регулаторен период въз основа на по-малкото количество електрическа енергия. Преизчисляването се извършва по среднопретегления за съответния регулаторен период размер на компенсацията за 1 MWh, определен като общият размер на изплатените компенсации по ал. 4 за периода се раздели на общото количество електрическа енергия, за което те са изплатени. Възстановяване на изплатени компенсации се извършва по ред, предвиден в договора по ал. 1. Смятаме, че предложеното изменение ще осигури съответствие между компенсационния механизъм и реалния модел на снабдяване, ще преустанови натрупването на необосновани дефицити и ще защити финансовата устойчивост на дейността по снабдяване на битовите крайни клиенти.		
				➢Предложение за регламентиране на ред за регистрация на енергийните общности С изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия, обн. ДВ, бр. 13 от 3.02.2026 г., беше създадена глава Трета „а“ „Участие на електроенергийния пазар на активни клиенти, граждански енергийни общности, потребители на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници и общности за възобновяема енергия“ и операторите на електрически мрежи бяха натоварени със задължението да извършват регистрация на различните видове енергийни общности. В хода на обсъждането на предложените промени, операторите на мрежи подробно изложиха пред Комисията за енергийно и водно регулиране своите аргументи против това, да им се възлагат функции, присъщи на административен орган. Комисията от своя страна защити позицията, че поради липса на регламентиран в закон ред за регистрация на енергийните общности и до момента на създаването на такъв, в рамките на своите правомощия, тя възлага това задължение на операторите на мрежи.	**Не се приема**	Предложението не е свързано с предмета на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				В тази връзка считаме, че с оглед на обсъжданите изменения в ЗЕЕ и ЗЕ, е подходящ момент и този въпрос да намери решение на законово ниво, като бъдат ясно определени компетентният орган и основните изисквания на регистрационния режим. Нашето разбирате е, че регистрацията на енергийните общности следва да бъде осъществявана от държавен орган, разполагащ с необходимите законови правомощия, административен и експертен капацитет за извършване на съответната проверка, както и за създаване и поддържане на единен регистър на енергийните общности. Същевременно, ролята на операторите на електрически мрежи следва да остане ограничена до дейностите, присъщи на лицензионните им функции, включително измерване на потребените и/или произведени количествата електрическа енергия от членовете на общността и осъществяването на необходимия обмен на данни за целите на функционирането на пазара и на сетълмента.		
19.	**19.08.2026 г. по електронна поща в МЕ**	**Светослав Бенчев/ БПГА**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	На първо място бих искал да заявя, че Сдружението разбира важността на представения проект с оглед изпълнението на европейските задължения на Република България и опасността от сериозни санкции в обратния случай. Проектът цели транспониране в националното законодателство на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275, от което следва да се създадат условия за практическото прилагане на новите разпоредби и изпълнението на амбициозните цели, заложени в актуализирания Интегриран национален план в областта на енергетиката и климата на Република България. С промените се създава система, чрез която търговците на горива за транспорта да могат да изпълняват задълженията си. Нещо, невъзможно без въвеждането на обща такса върху енергийните продукти, тя следва да се внася в Националния декарбонизационен фонд, с оглед тежките европейски изисквания към сектора, описани в нормативните текстове на Директивите. В този смисъл БПГА подкрепя Законопроекта.		

				Той обаче ще създаде и административнопроцесуален прецедент по отношение на размера на санкциите, предвидени в административнонаказателните разпоредби. Конкретно, в текста на изменения чл. 97, ал. 2 се предвижда, че на лицензираните складодържатели по ЗАДС при неизпълнение на индивидуалната цел за ежегодни енергийни спестявания ще се налага глоба от 511,29 до 1 278,23 евро или имуществена санкция от 2 556,46 до 12 782,30 евро. По начина, както е формулирана в законопроекта, разпоредбата няма да доведе до необходимите навременност, полезност и ефективност на закона, поради непропорционалността между вноската, която изброените субекти ще трябва да направят в Националния фонд за декарбонизация, и санкцията, която следва да заплатят при неизпълнение на това задължение. От икономическа гледна точка невнасянето на законово определената вноска и заплащането на глобата е по-изгодно, отколкото изпълнението на законовото задължение на субектите. Щетите от неизпълнението на това задължение възлизат на стойност от няколко милиона евро. Следователно целесъобразността на тази разпоредба се отклонява от основната насока на промените, направени с това предложение за изменение на закона. Бих искал да представя на Вашето внимание конкретните ни предложения за промени в Законопроекта по отношение чл. 97, ал.2. С цел предотвратяване на тежки икономически последици, законодателни прецеденти и спазване духа на транспонираните Директиви, предлагаме следните две санкции: 1. Санкцията за неизпълнение на задължението на субектите към Националния фонд за декарбонизация да стане два пъти размера на невнесената вноска, определена съгласно законовата методика.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				2. При невнасяне на определената по закон вноска към Националния фонд за декарбонизация временно (до заплащане на задълженията) да се отнема лицензът за данъчен склад според изискванията на Закон за акцизите и данъчните складове и задължително, и	**Не се приема**	Направеното предложение е свързано с изисквания по Закон за акцизите и данъчните складове и Закона за административното регулиране на икономическите

				незабавно, да се отнема издаденото удостоверение за регистрация за търговия на едро в Министерството на икономиката, индустрията и иновациите съгласно Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход. Смятам, че втората точка от предложенията ни, следва да бъде отразена чрез Законопроекта в Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход и Закона за акцизите и данъчните складове. В допълнение смятам, че в закона трябва изрично да се регламентира, че задължени субекти са както лицензираните складодържатели, така и всички вносители, освобождаващи горива за крайно потребление на територията на страната.		дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход, които не са предмет на промени с проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				Също така предлагам чрез текстове в Законопроекта да бъде създадена автоматизирана система за обмен на информация или поне сигурен информационен канал между Националния фонд за декарбонизация и Агенция „Митници", чрез който да могат да се проследяват данните, нужни за отчитане и сравнение с подадените данни за определяне на изискуемите от Фонда вноски. Чрез информационният канал трябва да може да проследява в реално време всяка митническа декларация за директен внос на горива, за да се гарантира пълно съответствие между внесените обеми/маса и постъпилите такси. Логично е дължимата вноска към Националния фонд за декарбонизация да се начислява, събира или безусловно обезпечава директно от Агенция „Митници" като задължително условие за вдигане на стоката от митническия пункт. Към това, с оглед големия размер на задължението към Националния фонд за декарбонизация, предлагаме изпълнението му да бъде разделено на месечни вноски, подобно на задължението за внос на акциз, и към глобата за неизпълнение да се въведе 14-дневен срок за заплащане.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
20.	**20.08.2026 г. по електронна поща на**	**Даниела Григорова/**	☐ Лицето действа от свое име	На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове и в срока на обществената консултация по проекта на ЗИД на ЗЕЕ, представям на Вашето внимание нашето	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД ЗЕЕ.

	посочените в Портала за обществени консултации лица и в МЕ	**„Гранд Плюс“ ЕООД**	☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	становище. Изразяваме принципна подкрепа за целите на законопроекта, свързани с транспонирането на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275, като с настоящото становище възразяваме срещу: 1. Въвеждането на периодично, задължително, платено преобучение и полагане на периодични изпити, като условие за упражняване на професията „консултант по енергийна ефективност“; 2. Създаването на „правен вакуум“ по отношение на прилагането на разпоредбата на чл. 44, ал. 7 от действащия ЗЕЕ ведно с допълнително предложение за нейното изменение и допълнение. **Основания за възражение по част от предложените законови изменения:** **1. Съдържание и последствия от измененията, предложени с § 50, § 67 и § 103 на ЗИД на ЗЕЕ:** С предложените изменения в § 50, § 67 и § 103 се въвеждат задължително, допълнително обучение и периодичен изпит за консултантите по енергийна ефективност, за вече вписаните в регистъра по чл. 44, ал. 1 от ЗЕЕ, лица. Считаме последното за пряко отнемане на вече придобита правоспособност, което би било прецедент спрямо множество други професии, чиято дейност е законово регулирана и подлежи на контрол от държавен орган. Най – пряка е аналогията с лицата, придобили пълна проектантска правоспособност в техните професионални сфери (архитекти, строителни инженери, топлотехници, топлоенергетици, електроинженери, В и К инженери и т. н.), както и фирмите на консултантите в строителството (строителен надзор). Допълнително следва да посочим, че в държавите членки на ЕС не съществува изискване за периодично обучение и полагане на изпит, за вече квалифицирани, енергийни одитори. Обичайните механизми са методически указания, актуализирани методики и доброволно продължаващо професионално развитие (Continuing Professional Development). Предложеното изменение третира еднакво активно работещите консултанти и лица без практика. Енергийните одитори са професионалисти, чиято компетентност се		

				изгражда чрез дългогодишна практика и натрупване на знания и опит. Правоспособността не може да бъде поддържана чрез административни цикли, а чрез реална работа, методически указания, контрол върху качеството на обследванията и периодичен анализ на най – често допусканите отклонения при изпълнение на дейността. Практическите последици и рискове от предложените изменения включват, най – общо: ✓ риск от прекъсване на дейността на фирми, при неиздържан изпит от отделен член на екипа; ✓ риск постоянните административни цикли на провеждане на обучение и изпити да създаде „времеви вакуум“ по отношение на различните периоди на изтичане на валидността и преиздаване на удостоверенията, т. е. за осигуряване на непрекъснатост следва да има възможност постоянно за провеждане на обучение и изпити, което не е гарантирано; ✓ намаляване на броя на консултантите с последващо оскъпяване на услугите, както и сериозно намаляване на капацитета за изпълнение на необходимия брой обследвания, поради намален капацитет на фирмите, правоспособни да изпълняват обследвания за енергийна ефективност и риск за изпълнението в срок на националните цели по енергийна ефективност. **В заключение: нито една държава членка на ЕС не изисква периодично обучение и изпит за вече лицензирани одитори. Обичайните механизми са методически указания, актуализирани методики, доброволни CPD (Continuing Professional Development) часове и обновяване на софтуерни инструменти. Европейската практика е ясна, а актуализацията и повишаването на знанията и уменията се осигурява чрез методически ръководства, а не чрез повторно придобиване на квалификация и нейното периодично отнемане.**		
				2. Създаването на „правен вакуум“ по отношение на прилагането на разпоредбата на чл. 44, ал. 7 от действащия ЗЕЕ, ведно с допълнително предложения текст за нейното изменение и допълнение.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД ЗЕЕ във връзка с т. 1.

				С предложеното в „**§ 107. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона се привеждат в съответствие с този закон в деветмесечен срок от влизането му в сила“**, се поражда период на „правен вакуум“, поради изтичане на срока на валидност на удостоверенията на голям брой от фирмите одитори, които ще бъдат в ситуация изискваща подновяването им. В същото време няма да съществуват актуализирани (приведени в съответствие) подзаконови нормативни актове (наредби), които, в съгласие с изменения вече ЗЕЕ, да бъдат прилагани от АУЕР, при изпълнение на процедурите по чл. 44., ал. 7 от закона. Още по – дълъг период от време ще бъде необходим за създаването, съгласуването, утвърждаването, обявяването и провеждането на обучения за повишаване на квалификацията на консултантите по енергийна ефективност, тъй като за изпълнение на тези действия би следвало да са обнародвани и влезли в сила изискуемите от ЗЕЕ подзаконови нормативни актове, които да са приведени в съответствие с измененията в него.		
				Въз основа на всичко изложено по – горе, отправяме към вносителите на законопроекта за изменение и допълнение на ЗЕЕ, следните предложения: **Относно казуса по точка: 1. Съдържание и последствия от измененията предложени с § 50, § 67 и § 103 на ЗИД на ЗЕЕ“:** 1) Отпадане на предложените изменения с § 50, § 67 и § 103; 2) Ако въпреки всичко, в закона се запази задължителността на обучението при подновяване на удостоверение на фирма одитор – то да се прилага само за лица, които не са упражнявали дейност повече от 3 години, като мярка за възстановяване на квалификацията; 3) Подобряване на качеството да се осигурява чрез методически указания, стандартизирани изчислителни инструменти, практически семинари и контрол върху подадените обследвания в АУЕР. **Алтернативно предложение:** С оглед постигане на пълно съответствие с Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 при запазване на правната сигурност, предлагам	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД ЗЕЕ във връзка с т. 1.

				прилагането на новите европейски методики (ZEB, SRI, Life-cycle GWP) да се подпомага от държавата, чрез безплатни методически указания, онлайн семинари и стандартизирани софтуерни инструменти, осигурени от Министерството на енергетиката и АУЕР и последващите надграждащи курсове във висшите училища да имат доброволен характер и да не бъдат условие за вписване или за запазване на вписването в регистъра по чл. 44, ал. 1 от ЗЕЕ.		
				Относно казуса по точка: 2. Създаването на „правен вакуум“ по отношение на прилагането на разпоредбата на чл. 44, ал. 7 от действащия ЗЕЕ …: 1) В ПЗР на ЗИД на ЗЕЕ да бъде създаден нов параграф, с който да се потвърди реда за преиздаване на удостоверения за вписване в регистъра по чл. 44, ал. 1 и регистъра по чл. 60, ал. 1, за период от минимум дванадесет месеца от влизането в сила на ЗИД на ЗЕЕ; 2) В случай на приемане на измененията в чл. 44, ал. 7 във вида, в който са предожени, то последните да влизат в сила, минимум дванадесет месеца, след влизането в сила на ЗИД на ЗЕЕ. В заключение искаме да отбележим, че ние в „Гранд Плюс“ ЕООД, подкрепяме изцяло всички възможности, дейности и инициативи за повишаване на квалификацията ни. В конкретния случай, при разработването на ЗИД на ЗЕЕ, по наше мнение, за част от предложените текстове не е изпълнен анализ на въздействието им и същевременно е допуснато противоречие с добрите европейски практики.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД ЗЕЕ във връзка с т. 1.
21.	**20.08.2026 г. чрез Портала за обществени консултации**	**Георги Григоров/ „Гранд Плюс“ ЕООД**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове и в срока на обществената консултация по проекта на ЗИД на ЗЕЕ, представям на Вашето внимание нашето становище. Изразяваме принципна подкрепа за целите на законопроекта, свързани с транспонирането на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275, като с настоящото становище възразяваме срещу:	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД ЗЕЕ.

				1. Въвеждането на периодично, задължително, платено преобучение и полагане на периодични изпити, като условие за упражняване на професията „консултант по енергийна ефективност“; 2. Създаването на „правен вакуум“ по отношение на прилагането на разпоредбата на чл. 44, ал. 7 от действащия ЗЕЕ ведно с допълнително предложение за нейното изменение и допълнение. **Основания за възражение по част от предложените законови изменения:** **1. Съдържание и последствия от измененията, предложени с § 50, § 67 и § 103 на ЗИД на ЗЕЕ:** С предложените изменения в § 50, § 67 и § 103 се въвеждат задължително, допълнително обучение и периодичен изпит за консултантите по енергийна ефективност, за вече вписаните в регистъра по чл. 44, ал. 1 от ЗЕЕ, лица. Считаме последното за пряко отнемане на вече придобита правоспособност, което би било прецедент спрямо множество други професии, чиято дейност е законово регулирана и подлежи на контрол от държавен орган. Най – пряка е аналогията с лицата, придобили пълна проектантска правоспособност в техните професионални сфери (архитекти, строителни инженери, топлотехници, топлоенергетици, електроинженери, В и К инженери и т. н.), както и фирмите на консултантите в строителството (строителен надзор). Допълнително следва да посочим, че в държавите членки на ЕС не съществува изискване за периодично обучение и полагане на изпит, за вече квалифицирани, енергийни одитори. Обичайните механизми са методически указания, актуализирани методики и доброволно продължаващо професионално развитие (Continuing Professional Development). Предложеното изменение третира еднакво активно работещите консултанти и лица без практика. Енергийните одитори са професионалисти, чиято компетентност се изгражда чрез дългогодишна практика и натрупване на знания и опит. Правоспособността не може да бъде поддържана чрез административни цикли, а чрез реална		

				работа, методически указания, контрол върху качеството на обследванията и периодичен анализ на най – често допусканите отклонения при изпълнение на дейността. Практическите последици и рискове от предложените изменения включват, най – общо: ✓ риск от прекъсване на дейността на фирми, при неиздържан изпит от отделен член на екипа; ✓ риск постоянните административни цикли на провеждане на обучение и изпити да създаде „времеви вакуум“ по отношение на различните периоди на изтичане на валидността и преиздаване на удостоверенията, т. е. за осигуряване на непрекъснатост следва да има възможност постоянно за провеждане на обучение и изпити, което не е гарантирано; ✓ намаляване на броя на консултантите с последващо оскъпяване на услугите, както и сериозно намаляване на капацитета за изпълнение на необходимия брой обследвания, поради намален капацитет на фирмите, правоспособни да изпълняват обследвания за енергийна ефективност и риск за изпълнението в срок на националните цели по енергийна ефективност. **В заключение: нито една държава членка на ЕС не изисква периодично обучение и изпит за вече лицензирани одитори. Обичайните механизми са методически указания, актуализирани методики, доброволни CPD (Continuing Professional Development) часове и обновяване на софтуерни инструменти. Европейската практика е ясна, а актуализацията и повишаването на знанията и уменията се осигурява чрез методически ръководства, а не чрез повторно придобиване на квалификация и нейното периодично отнемане.**		
				2. Създаването на „правен вакуум“ по отношение на прилагането на разпоредбата на чл. 44, ал. 7 от действащия ЗЕЕ, ведно с допълнително предложения текст за нейното изменение и допълнение. С предложеното в „**§ 107. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона се привеждат в съответствие с този закон в деветмесечен срок от**	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД ЗЕЕ във връзка с т. 1.

				влизането му в сила“, се поражда период на „правен вакуум“, поради изтичане на срока на валидност на удостоверенията на голям брой от фирмите одитори, които ще бъдат в ситуация изискваща подновяването им. В същото време няма да съществуват актуализирани (приведени в съответствие) подзаконови нормативни актове (наредби), които, в съгласие с изменения вече ЗЕЕ, да бъдат прилагани от АУЕР, при изпълнение на процедурите по чл. 44., ал. 7 от закона. Още по – дълъг период от време ще бъде необходим за създаването, съгласуването, утвърждаването, обявяването и провеждането на обучения за повишаване на квалификацията на консултантите по енергийна ефективност, тъй като за изпълнение на тези действия би следвало да са обнародвани и влезли в сила изискуемите от ЗЕЕ подзаконови нормативни актове, които да са приведени в съответствие с измененията в него.		
				Въз основа на всичко изложено по – горе, отправяме към вносителите на законопроекта за изменение и допълнение на ЗЕЕ, следните предложения: **Относно казуса по точка: 1. Съдържание и последствия от измененията предложени с § 50, § 67 и § 103 на ЗИД на ЗЕЕ“:** 1) Отпадане на предложените изменения с § 50, § 67 и § 103; 2) Ако въпреки всичко, в закона се запази задължителността на обучението при подновяване на удостоверение на фирма одитор – то да се прилага само за лица, които не са упражнявали дейност повече от 3 години, като мярка за възстановяване на квалификацията; 3) Подобряване на качеството да се осигурява чрез методически указания, стандартизирани изчислителни инструменти, практически семинари и контрол върху подадените обследвания в АУЕР. **Алтернативно предложение:** С оглед постигане на пълно съответствие с Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 при запазване на правната сигурност, предлагам прилагането на новите европейски методики (ZEB, SRI, Life-cycle GWP) да се подпомага от държавата, чрез	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД ЗЕЕ във връзка с т. 1.

				безплатни методически указания, онлайн семинари и стандартизирани софтуерни инструменти, осигурени от Министерството на енергетиката и АУЕР и последващите надграждащи курсове във висшите училища да имат доброволен характер и да не бъдат условие за вписване или за запазване на вписването в регистъра по чл. 44, ал. 1 от ЗЕЕ.		
				Относно казуса по точка: 2. Създаването на „правен вакуум“ по отношение на прилагането на разпоредбата на чл. 44, ал. 7 от действащия ЗЕЕ …: 1) В ПЗР на ЗИД на ЗЕЕ да бъде създаден нов параграф, с който да се потвърди реда за преиздаване на удостоверения за вписване в регистъра по чл. 44, ал. 1 и регистъра по чл. 60, ал. 1, за период от минимум дванадесет месеца от влизането в сила на ЗИД на ЗЕЕ; 2) В случай на приемане на измененията в чл. 44, ал. 7 във вида, в който са предожени, то последните да влизат в сила, минимум дванадесет месеца, след влизането в сила на ЗИД на ЗЕЕ. В заключение искаме да отбележим, че ние в „Гранд Плюс“ ЕООД, подкрепяме изцяло всички възможности, дейности и инициативи за повишаване на квалификацията ни. В конкретния случай, при разработването на ЗИД на ЗЕЕ, по наше мнение, за част от предложените текстове не е изпълнен анализ на въздействието им и същевременно е допуснато противоречие с добрите европейски практики.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД ЗЕЕ във връзка с т. 1.
22.	**20.08.2026 г. по електронна поща на посочените в Портала за обществени консултации лица и в МЕ**	**инж. Венцислав Пехливанов/ „Глобални Технологии“ ЕООД**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Изразявам категорично несъгласие с предложеното допълнение в чл. 44, ал. 7, което задължава консултантите по енергийна ефективност да представят „документ за преминато допълнително обучение на консултантите по енергийна ефективност, съгласно изискванията на наредбата по ал. 9“. Настоявам този текст да бъде оттеглен поради следните съображения: 1. Дублиране на квалификацията: Всички вписани в регистъра на АУЕР специалисти вече притежават висше инженерно образование, признат стаж и валидно Удостоверение за успешно положен държавен изпит (съгласно Наредба № Е-РД-04-1). Задължаването на	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД ЗЕЕ.

				сертифицирани експерти да преминават допълнителни курсове обезценява вече придобития им ценз. 2. Излишна административна и финансова тежест: Тази промяна противоречи на държавната политика за намаляване на регулациите за бизнеса. Тя ще превърне обученията във формален „платен данък“ за оставане в професията, без реална добавена стойност. 3. Риск от монопол: В проекта липсват ясни критерии кои центрове ще провеждат обученията и на какви цени, което създава риск от пазарен монопол и изкуствено оскъпяване на услугите за крайните клиенти. 4. Естествено поддържане на ценза: Всеки работещ консултант ежедневно следи промените в софтуерите и наредбите, за да защитава проектите си пред АУЕР. Пазарът сам филтрира некомпетентните лица. Задължителният административен натиск няма да повиши качеството на услугата, а само ще оскъпи крайния продукт за потребителите (граждани и бизнес). Предложение: Предвид гореизложеното, предлагам оттегляне на допълнението в чл. 44, ал. 7 и запазване на досегашния режим за вписване на базата на вече придобитите легитимни удостоверения. Държавата може да свежда новите изисквания и промени чрез безплатни информационни кампании и указания от АУЕР, а не чрез принудителни и платени курсове.		
23.	**21.08.2026 г. по електронна поща на посочените в Портала за обществени консултации лица и чрез Системата за сигурно**	**Щерю Радев/ ЕВН България ЕАД**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	**Текст от Проекта** **§ 10, т. 3** 3. В ал. 6: а) създава се т. 2а:	**Предложение на ЕВН България ЕАД** да се допълни както следва: 3. В ал. 6: а) създава се т. 2а:	**Мотиви** В действащата нормативна уредба регистрацията на гражданските енергийни общности (ГЕО) и общностите за възобновяема	**Не се приема**	Предложението е свързано с изисквания, въведени със ЗЕ и Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ) и е извън предмета на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

	електронно връчване в МЕ			„2а. наблюдава прилагането на принципа „енергийната ефективност на първо място“ в крайното потребление на енергия;“; б) точка 4 се отменя; в) в т. 5 думите „по чл. 27, ал. 1, т. 4“ се заменят с „по чл. 23, ал. 1“; г) точка 12 се изменя така: „12. организира създаването и поддържането на списък на сградите, предприятията, отоплителните инсталации, инсталациите за комбинирано отопление и вентилация, климатичните инсталации и комбинираните климатични и вентилационни инсталации, за които е	„2а. наблюдава прилагането на принципа „енергийната ефективност на първо място“ в крайното потребление на енергия;“; б) точка 4 се отменя; в) в т. 5 думите „по чл. 27, ал. 1, т. 4“ се заменят с „по чл. 23, ал. 1“; г) точка 12 се изменя така: „12. организира създаването и поддържането на списък на сградите, предприятията, отоплителните инсталации, инсталациите за комбинирано отопление и вентилация, климатичните инсталации и комбинираните климатични и вентилационни инсталации, за които е	енергия (ОВИ) е вменено като отговорност на операторите на електрически мрежи. Този режим следваше да бъде само временен и преходен период, докато тази дейност не бъде прехвърлена към централизиран административен орган (АУЕР), която да гарантира правна сигурност както на ГЕО и ОВЕ, така и да останалите засегнати лица. Предлагаме това да бъде сторено със сегашния ЗИДЗЕЕ, поради причините, изложени по-долу: Първо - операторите на разпределителни мрежи не притежават контролни правомощия, за да бъдат задължавани да извършват проверки за съответствие с изискванията на ЗЕ и Закона за енергията от		

				задължително привеждането им в съответствие с изискванията на този закон;“; д) в т. 16 думите „в сгради, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление“ се заменят с „в сгради и в промишлеността“; е) в т. 17 след думите „в сгради държавна и общинска собственост“ се заменят с „в сгради, заети от публични органи“; 4 ж) в т. 18 думите „на изпълнението на целта по чл. 14а, ал. 1“ се заменят със „за прилагането на принципа	задължително привеждането им в съответствие с изискванията на този закон;“; д) в т. 16 думите „в сгради, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление“ се заменят с „в сгради и в промишлеността“; е) в т. 17 след думите „в сгради държавна и общинска собственост“ се заменят с „в сгради, заети от публични органи“; 4 ж) в т. 18 думите „на изпълнението на целта по чл. 14а, ал. 1“ се заменят със „за прилагането на принципа	възобновяеми източници (ЗЕВИ). Това по своя характер е административна дейност, като е много по-удачно вписването да се извършва в единен централизиран регистър, поддържан от компетентен държавен орган, а не да се поддържат множество различни регистри от всеки отделен мрежови оператори. Второ - поддържането на паралелни регистри ще създаде предпоставки за несъответствия, различна практика и допълнителна административна тежест, особено при нарастващ брой регистрации на групи за споделяне на енергия. От друга страна, АУЕР вече изпълнява функции по събиране, обработване и		

				„енергийната ефективност на първо място“ и изпълнението на целта по чл. 14а, ал. 1“; з) създава се т. 19а: „19а. участва в разработването на националния план за обновяване на сградния фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.;“; и) в т. 20 след думите „(ОВ, L 328/1 от 21 декември 2018 г.)“ се поставя запетая и се добавя „наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2018/1999“; к) създава се нова т. 21: „21. участва в изготвянето на указанията по	„енергийната ефективност на първо място“ и изпълнението на целта по чл. 14а, ал. 1“; з) създава се т. 19а: „19а. участва в разработването на националния план за обновяване на сградния фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.;“; и) в т. 20 след думите „(ОВ, L 328/1 от 21 декември 2018 г.)“ се поставя запетая и се добавя „наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2018/1999“; к) създава се нова т. 21: „21. участва в изготвянето на указанията по	публично представяне на информация в областта на енергийната ефективност и възобновяемите източници, включително чрез поддържането на регистри като тези на енергийните одитори, лицата, издаващи сертификати за енергийни характеристики, производителите на енергия от възобновяеми източници и др. Създаването на публичен регистър ще гарантира прозрачност и доверие между участниците на енергийния пазар, като ще даде възможност на всички заинтересовани страни – мрежови оператори, доставчици и други лица – да проверят дали дадено лице действително е регистрирана		

				чл. 7, ал. 1, т. 17;“ л) досегашната т. 21 става т. 22.	чл. 7, ал. 1, т. 17;“ л) досегашната т. 21 става т. 22; *м) създава се нова т. 23:* *„23. поддържа публичен регистър на гражданските енергийни общности и общностите за възобновяема енергия.*	енергийна общност. Това е от особено значение, тъй като енергийните общности са инструмент на държавната политика за насърчаване на децентрализираното производство и споделено потребление на енергия от възобновяеми източници, и тяхното развитие следва да бъде обект на институционален надзор и публична отчетност, а не да се оставя на частни субекти. Публичният регистър ще обединява данните за енергийните общности, предоставяни от операторите на електрически мрежи, които и в този случай ще запазят задълженията си на администратори на процедурата за регистрация		

						съгласно глава трета „а“ ПТЕЕ. Предвид гореизложеното, възлагането на тази функция на АУЕР ще осигури единна база данни, правна сигурност и проследимост при функционирането на енергийните общности и ще улесни прилагането на европейската и националната политика в областта на възобновяемата енергия и участието на гражданите в енергийния преход.		
				Текст от Проекта	**Предложение на ЕВН България ЕАД**	**Мотиви**	**Не се приема**	Предложението е свързано с изисквания, въведени със ЗЕ и е извън предмета на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				§ 37, т. 1, б. „в“ в) създават се т. 4, 5 и 6: „4. да предвиждат проектиране на сгради с нулеви емисии, считано от датата, определена с наредбата по ал. 4;	да се измени и допълни както следва: в) създават се т. 4, 5, ~~и~~ 6, 7 и 8: „4. да предвиждат проектиране на сгради с нулеви емисии, считано от датата, определена с	За постигане на националните цели за високо енергийно ефективен и декарбонизиран сграден фонд са разработени дългосрочни мерки за строителство на нови сгради и трансформиране на съществуващи в сгради с близко до нулево потребление на енергия,		

				5. да предвиждат проектиране на нови сгради по начин, който позволява оптимално използване на слънчевото греене за производство на енергия, съобразно разположението на сградата, за последващо разходоефективно инсталиране на оборудване за слънчева енергия; 6. съществуващите сгради да бъдат оборудвани, когато това е технически и икономически осъществимо, с устройства за саморегулиране и за отделно регулиране на температурата във всяка стая или, когато е оправдано, в	наредбата по ал. 4; 5. да предвиждат проектиране на нови сгради по начин, който позволява оптимално използване на слънчевото греене за производство на енергия, съобразно разположението на сградата, за последващо разходоефективно инсталиране на оборудване за слънчева енергия; 6. съществуващите сгради да бъдат оборудвани, когато това е технически и икономически осъществимо, с устройства за саморегулиране и за отделно регулиране на температурата във всяка стая или, когато е	подобряване на енергийните характеристики на жилищните и нежилищните сгради и насърчаване въвеждането на интелигентни технологии в сградния сектор. В този контекст насърчаването на решения за отопление с по-нисък екологичен отпечатък представлява важен инструмент за изпълнение на националните и европейските политики в областта на енергийната ефективност и декарбонизацията. Предложението ни изграждането на вътрешни отоплителни инсталации (ВОИ) от хоризонтален тип да е задължителна част от проектното задание създава необходимите технически предпоставки за избор на най-подходящия		

				специално определен отоплен участък на обособената част на сградата и, когато е целесъобразно, с хидравлично балансиране, когато се подменят топлогенератори или охлаждащите генератори.	оправдано, в специално определен отоплен участък на обособената част на сградата и, когато е целесъобразно, с хидравлично балансиране, когато се подменят топлогенератори или охлаждащите генератори.“ *7. да осигуряват възможност за изграждане на инсталации от хоризонтален тип за снабдяване с топлинна енергия за отопление и/ или битово горещо водоснабдяване на сгради, разположени в урбанизираната територия на населените места, в които лицензиант по чл. 39, ал. 1, т. 2*	енергиен източник с нисък въглероден отпечатък. Особено важно е, че предварителното изграждане на такава инсталация улеснява присъединяването към централните и районни отоплителни системи, които са сред най-екологичните форми за осигуряване на топлинна енергия в урбанизираните територии. Централизираното топлоснабдяване позволява значително намаляване на локалните емисии на фини прахови частици и други замърсители, характерни за другите източници на топлинна енергия, като същевременно осигурява висока енергийна ефективност и надеждност на доставките. В редица случаи то предоставя възможност и за използване на топлинна енергия за		

						ЗЕ поддържа и експлоатира топлопреносна мрежа. *8. да осигурява възможност за реконструкция на инсталации за отопление и битово-горещо водоснабдяване от вертикален в хоризонтален тип, в случай на извършване на основен ремонт или саниране на сгради, разположени в урбанизираната територия на населените места, в които лицензиант по чл. 39, ал. 1, т. 2 ЗЕ поддържа и експлоатира топлопреносна мрежа“.*	охлаждане на сградите, което допълнително повишава неговата ефективност и обществена полза. Липсата на предварително изградена хоризонтална ВОИ често води до необходимост от последващи строително-монтажни работи, които оскъпяват и затрудняват присъединяването към топлопреносната мрежа. Това на практика създава бариера пред достъпа до една от най-чистите и екологично устойчиви услуги за топлоснабдяване. При изпълнението на дейности по основен ремонт, енергийно обновяване и саниране на многофамилни жилищни сгради, предлагаме в действащата нормативна уредба		

						да бъде въведено изискване инвестиционните проекти задължително да предвиждат реконструкция на вътрешната сградна отоплителна инсталация чрез преминаване от вертикална към хоризонтална разпределителна система. Подобна законодателна мярка ще осигури възможност за прецизно индивидуално измерване и отчитане на реално потребената топлинна енергия от всеки отделен потребител. По този начин ще бъде гарантирано спазването на принципа, че клиентите заплащат единствено действително отчетените и потребени количества топлинна енергия.		

							Освен че ще повиши справедливостта и прозрачността при разпределението на разходите за отопление, тази промяна ще стимулира по-ефективното използване на енергията. Ето защо осигуряването на необходимата вътрешна инфраструктура чрез въвеждане на изисквания към проектното задание за строителство или основен ремонт, саниране или обновяване на сградния фонд ще гарантира технологична неутралност и ще допринесе за постигането на националните и европейските цели за повишаване на енергийната ефективност, намаляване на въглеродните емисии и използване на по-чиста енергия.		

				Текст от Проекта	Предложение на ЕВН България ЕАД	Мотиви	Не се приема	Предложението не съответства на изискванията на чл. 11 от Директива (ЕС) 2023/1791, съгласно който срокът за въвеждането на системата за енергийно управление се определя спрямо датата 11 октомври 2027 г., а не спрямо крайната дата на извършеното обследване за енергийна ефективност.
				§ 64 Създава се чл. 57а: „Чл. 57а. (1) Всички предприятия, чието средногодишно потребление на горива и енергия е над 85 TJ (23 611 MWh) през предходните три години, прилагат система за енергийно управление, която е сертифицирана от орган, получил сертификат за акредитация от Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация". (2) Предприятия, които изпълнят изискванията на ал. 1 след 11	да се допълни както следва: § 64. Създава се чл. 57а: Чл. 57а. (1) Всички предприятия, чието средногодишно потребление на горива и енергия е над 85 TJ (23 611 MWh) през предходните три години, прилагат система за енергийно управление, която е сертифицирана от орган, получил сертификат за акредитация от Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация. (2) Предприятия, които изпълнят изискванията	Предлагаме изискването за въвеждане на система за управление на енергия в предприятията със средногодишно потребление на горива и енергия е над 85 TJ (23 611 MWh) да се прилага при съобразяване с вече изпълненото задължение за енергийно обследване, което е валидно към датата на влизане в сила на измененията в закона. Действащата нормативна уредба урежда прилагането на система за управление на енергия и извършването на енергийно обследване като алтернативни способи за изпълнение на изискванията за енергийна ефективност, а	

					октомври 2027 г. въвеждат система за енергийно управление в тригодишен срок от възникване на това обстоятелство.“	на ал. 1 след 11 октомври 2027 г. въвеждат система за енергийно управление в тригодишен срок от възникване на това обстоятелство.“ *(3) Предприятията, които изпълняват изискванията на ал. 1 и за които преди 11 октомври 2027 г. е извършено задължително обследване за енергийна ефективност, въвеждат система за енергийно управление в тригодишен срок след крайната дата на извършения енергиен одит“.*	именно - при прилагане на сертифицирана система за управление, която включва изискванията за енергийно обследване, предприятието е освободено от задължението за самостоятелно извършване на обследване. Същата логика е възприета и в предложеното изменение на чл. 57, ал. 2 по отношение на предприятия, чието средногодишно потребление на горива и енергия през предходните три години, считано от 2022 г. е над 10 TJ (2 780 MWh), и които не прилагат система за енергийно управление. Въвеждането на системата на управление на енергия от предприятията по чл. 57а, ал. 1 без да се		

						зачита срока на валидност на енергийно обследване на практика ще доведе до неоправдана финансова тежест за изпълнение на мерки, които имат сходни последици. Подобно решение ще постави предприятията със средногодишно потребление на горива и енергия над 85 TJ (23 611 MWh), които са изпълнили задължение за енергийно обследване на промишлените системи, в по-неблагоприятно положения спрямо останалите задължени лица, което е в противоречи на принципа за еднакво прилагане на закона и равнопоставеност на предприятията.		
					Текст от Проекта	**Предложение на ЕВН България ЕАД**	**Мотиви**	**Не се приема**	Предложението е свързано с изисквания, въведени със ЗЕ и ЗЕВИ и е извън предмета на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				§ 102, т. 1, б. „л“ В допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения: 1. В § 1: … л) създават се т. 45 – 61: „45. "Енергийната ефективност на първо място“ е отчитане във възможно най-голяма степен при енергийното планиране и при вземането на решения за политика и инвестиции на алтернативни икономически ефективни мерки за енергийна ефективност, за да се повиши ефективността на търсенето и доставките на	<u>да се измени и допълни, както следва:</u> § 102. В допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения: 1. В § 1: … л) създават се т. 45 – 63: „*45. „Гражданска енергийна общност“ има значението по § 1, т. 76 от Допълнителните разпоредби на Закона за енергетиката.* 4~~5~~*6*. "Енергийната ефективност на първо място“ е отчитане във възможно най-голяма степен при енергийното планиране и при вземането на решения за	С оглед предложението за допълнение на §10, т. 3		

				енергия чрез икономически ефективни енергийни спестявания при крайното потребление на енергия, инициативи за управление на потреблението на енергия и по-ефективното преобразуване, пренос и разпределение на енергия, при същевременно постигане на целите на тези решения. 46. "Енергийно спестяване" е количеството спестена енергия, определена чрез измерване и/или оценка на потреблението на енергия като разлика в потребените количества енергия преди и след прилагане на мерки за повишаване на енергийната	политика и инвестиции на алтернативни икономически ефективни мерки за енергийна ефективност, за да се повиши ефективността на търсенето и доставките на енергия чрез икономически ефективни енергийни спестявания при крайното потребление на енергия, инициативи за управление на потреблението на енергия и по-ефективното преобразуване, пренос и разпределение на енергия, при същевременно постигане на целите на тези решения. ~~46~~*7*. "Енергийно спестяване" е количеството спестена енергия,			

				ефективност, като се извършва коригиране и нормализиране предвид външните условия, които въздействат върху енергийното потребление. 47. "Ефективност на системата" е изборът на енергийно ефективни решения, когато те създават условия и за икономически ефективен подход към декарбонизация, допълнителна гъвкавост и ефективно използване на ресурсите. 48. "Минимални стандарти за енергийните характеристики" са правила,	определена чрез измерване и/или оценка на потреблението на енергия като разлика в потребените количества енергия преди и след прилагане на мерки за повишаване на енергийната ефективност, като се извършва коригиране и нормализиране предвид външните условия, които въздействат върху енергийното потребление. ~~47~~*8*. "Ефективност на системата" е изборът на енергийно ефективни решения, когато те създават условия и за икономически ефективен подход към декарбонизаци			

				определени в наредбата по чл. 31, ал. 4, съгласно които съществуващите сгради е необходимо да отговарят на изискванията за енергийни характеристики на сгради като част от националния план за обновяване на сградения фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. или при продажбата, отдаването под наем, дарението или промяната на предназначението на сграда, в определен срок или до определена дата, като това води до обновяването на съществуващи сгради. 49. "Основно обновяване" е	я, допълнителна гъвкавост и ефективно използване на ресурсите. ~~48~~9. "Минимални стандарти за енергийните характеристики" са правила, определени в наредбата по чл. 31, ал. 4, съгласно които съществуващите сгради е необходимо да отговарят на изискванията за енергийни характеристики на сгради като част от националния план за обновяване на сградения фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. или при продажбата, отдаването под наем, дарението или промяната на предназначени			

				обновяване, което е в съответствие с принципа „енергийната ефективност на първо място“, което е съсредоточено върху основни сградни компоненти и което преобразува сграда или обособена част от сграда: а) преди 1 януари 2030 г. — в сграда с близко до нулево потребление на енергия; б) от 1 януари 2030 г. — в сграда с нулеви емисии. 50. "Отделно действие" е действие, което води до подлежащи на проверка и измерване или на оценка подобрения на енергийната	ето на сграда, в определен срок или до определена дата, като това води до обновяването на съществуващи сгради. *50. „Общност за възобновяема енергия“ има значението по § 1, т. 56 от Допълнителните разпоредби на Закона за енергията от възобновяеми източници.* ~~49~~*51*. "Основно обновяване" е обновяване, което е в съответствие с принципа „енергийната ефективност на първо място“, което е съсредоточено върху основни сградни компоненти и което преобразува			

				ефективност и което се предприема в резултат на мярка на политиката. 41 51. "Паспорт за обновяване" е съобразена с конкретните нужди пътна карта за основно обновяване на конкретна сграда на максимален брой етапи, които значително ще подобрят нейните енергийни характеристики. 52. "Поетапно основно обновяване" е основно обновяване, което се извършва на максимален брой етапи, определени в	сграда или обособена част от сграда: а) преди 1 януари 2030 г. — в сграда с близко до нулево потребление на енергия; б) от 1 януари 2030 г. — в сграда с нулеви емисии. 5~~0~~2. "Отделно действие" е действие, което води до подлежащи на проверка и измерване или на оценка подобрения на енергийната ефективност и което се предприема в резултат на мярка на политиката. 5~~1~~3. "Паспорт за обновяване" е съобразена с конкретните нужди пътна карта за основно			

				паспорта за обновяване. 53. "Потребление на енергия" или „използване на енергия“ е подаване на енергия в техническа сградна инсталация, предоставяща услуга с въздействие върху енергийните характеристики, предназначена за задоволяване на енергийни нужди. 54. "Публични органи" са национални, регионални или местни органи, както и субекти, които са създадени, управлявани или контролирани и пряко финансирани от тези органи, доколкото нямат	обновяване на конкретна сграда на максимален брой етапи, които значително ще подобрят нейните енергийни характеристики. 5~~2~~4. "Поетапно основно обновяване" е основно обновяване, което се извършва на максимален брой етапи, определени в паспорта за обновяване. 5~~3~~5. "Потребление на енергия" или „използване на енергия“ е подаване на енергия в техническа сградна инсталация, предоставяща услуга с въздействие върху			

				промишлен или търговски характер. За такива субекти се приемат и юридическите лица, които отговарят на следните условия: а) осъществяват дейност извън условията на пазарна конкуренция; б) основната им функция е задоволяване на обществени потребности от национално или местно значение; в) не прилагат икономически принципи на стопанска инициатива; г) не носят икономически риск, включително от неплатежоспособност. 55. "Разгъната използваема	енергийните характеристики, предназначена за задоволяване на енергийни нужди. 546. "Публични органи" са национални, регионални или местни органи, както и субекти, които са създадени, управлявани или контролирани и пряко финансирани от тези органи, доколкото нямат промишлен или търговски характер. За такива субекти се приемат и юридическите лица, които отговарят на следните условия: а) съществяват дейност извън условията на пазарна конкуренция;			

				застроена площ" е застроената площ на сграда или на част от сграда, в която енергията се използва за регулиране на параметрите на вътрешната среда. 56. "Разделени стимули" означава липсата на справедливо и обосновано разпределение на финансовите задължения и ползи, свързани с инвестициите в енергийна ефективност, между засегнатите лица, например между собствениците и наемателите или между различните собственици на обособени части от дадена сграда, или собствениците и наемателите	б) основната им функция е задоволяване на обществени потребности от национално или местно значение; в) не прилагат икономически принципи на стопанска инициатива; г) не носят икономически риск, включително от неплатежоспособност. 5~~5~~*7*. "Разгъната използваема застроена площ" е застроената площ на сграда или на част от сграда, в която енергията се използва за регулиране на параметрите на вътрешната среда. 5~~6~~*8*. "Разделени стимули" означава липсата на			

				или между различните собственици на обособени части от многофамилни или многофункционални сгради. 57. "Сграда с нулеви емисии" е сграда с много високи енергийни характеристики, определени в съответствие с наредбата по чл. 31, ал. 4, която изисква нулево или много ниско количество енергия, генерира нулеви въглеродни емисии на място от изкопаеми горива и нулеви или много ниски експлоатационни емисии на парникови газове в съответствие с изискванията,	справедливо и обосновано разпределение на финансовите задължения и ползи, свързани с инвестициите в енергийна ефективност, между засегнатите лица, например между собствениците и наемателите или между различните собственици на обособени части от дадена сграда, или собствениците и наемателите или между различните собственици на обособени части от многофамилни или многофункционални сгради. 5~~7~~9. "Сграда с нулеви емисии" е сграда с много високи енергийни характеристики, определени в			

				определени в наредбата по чл. 31, ал. 4. 58. "Система за енергийно управление" е набор от взаимосвързани или взаимодействащи елементи на стратегия с поставена цел за енергийна ефективност и план за постигането на тази цел, включваща наблюдението на действителното потребление на енергия, действията, предприети за увеличаването на енергийната ефективност и измерването на напредъка. 59. "Стандарти за ипотечните портфейли" са механизми, които стимулират финансовите	съответствие с наредбата по чл. 31, ал. 4, която изисква нулево или много ниско количество енергия, генерира нулеви въглеродни емисии на място от изкопаеми горива и нулеви или много ниски експлоатационни емисии на парникови газове в съответствие с изискванията, определени в наредбата по чл. 31, ал. 4. ~~58~~*60*. "Система за енергийно управление" е набор от взаимосвързани или взаимодействащи елементи на стратегия с поставена цел за енергийна ефективност и план за			

				посредници, предоставящи кредити, обезпечени с ипотека, да определят 42 начин за подобряване на медианните енергийни характеристики на портфейла от сгради, върху които имат кредити, обезпечени с ипотека към 2030 и 2050 г., и да насърчават потенциалните клиенти да направят имота си по-енергийноефективен при отчитане на член 3 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 година за създаване на рамка за улесняване на	постигането на тази цел, включваща наблюдението на действителното потребление на енергия, действията, предприети за увеличаването на енергийната ефективност и измерването на напредъка. ~~59~~61. "Стандарти за ипотечните портфейли" са механизми, които стимулират финансовите посредници, предоставящи кредити, обезпечени с ипотека, да определят начин за подобряване на медианните енергийни характеристики на портфейла от сгради, върху които имат кредити, обезпечени с			

				устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198/13 от 22 юни 2020 г.). 60. "Финансова схема за плащане според икономиите" е схема за отпускане на кредити под формата на заеми, предназначени за подобряване на енергийните характеристики на сгради, при която при разработването на схемата е установена връзка между вноските за погасяване на заема и постигнатите енергийни спестявания, като се вземат предвид и други икономически фактори, като индексацията	ипотека към 2030 и 2050 г., и да насърчават потенциалните клиенти да направят имота си по-енергийноефективен при отчитане на член 3 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 година за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198/13 от 22 юни 2020 г.). 6~~0~~*2*. "Финансова схема за плащане според икономиите" е схема за отпускане на кредити под формата на заеми, предназначени			

				на разходите за енергия, лихвените проценти, повишената стойност на активите и рефинансирането на договорите за заеми. 61. "Център за данни" се определя като структура или група от структури, използвани за поместване, свързване и експлоатация на компютърни системи/сървъри и свързаното с тях оборудване за съхранение, обработка и/или разпространение на данни, както и свързаните с тях дейности.“	за подобряване на енергийните характеристики на сгради, при която при разработването на схемата е установена връзка между вноските за погасяване на заема и постигнатите енергийни спестявания, като се вземат предвид и други икономически фактори, като индексацията на разходите за енергия, лихвените проценти, повишената стойност на активите и рефинансирането на договорите за заеми. 6~~1~~3. "Център за данни" се определя като структура или група от структури, използвани за			

					поместване, свързване и експлоатация на компютърни системи/сървъри и свързаното с тях оборудване за съхранение, обработка и/или разпространение на данни, както и свързаните с тях дейности.“			
				Текст от Проекта	**Предложение на ЕВН България ЕАД**	**Мотиви**	**Не се приема**	Предложението е свързано с изисквания, въведени със ЗЕ и ЗЕВИ и е извън предмета на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				§ 108, т. 4 (нова)	В Закона за енергетиката се правят следните изменения и допълнения: … *4. в чл. 92б:* *а) създава се ал. 6:* *„(6) Агенцията за устойчиво енергийно развитие поддържа публичен*	вж. коментара по § 10, т. 3.		

						регистър на гражданските енергийни общности и на общностите за възобновяема енергия по чл. 18б от Закона за енергията от възобновяеми източници. Публичният регистър се създава на база на предоставените данни от регистрите по чл. 31м от Правилата за търговия на електрическа енергия, предоставени от операторите на електрически мрежи. *б) създава се ал. 7:*			

					„(7) Условията и редът за вписване, поддържане и заличаване на обстоятелствата в регистъра по ал. 6 се определят с наредба на Министъра на енергетиката“			
				Текст от Проекта	**Предложение на ЕВН България ЕАД**	**Мотиви**	**Не се приема**	Предложението е свързано с изисквания, въведени със ЗЕ и е извън предмета на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				§ 108, т. 5 (нова)	*5. В чл. 136, ал. 2 се изменя така:* *„(2) При присъединяване на клиент на топлинна енергия за небитови нужди топлопреносното предприятие и небитовия клиент могат да се уговорят, че присъединителните топлопроводи и*	Предложението има за цел да премахне потенциални инвестиционни бариери пред присъединяването и да създаде по-гъвкави условия за достъп до топлопреносната мрежа на обектите на крайните клиенти. При действащия режим разходите за изграждане на необходимите присъединителни съоръжения могат да представляват съществена		

						съоръженията към тях и абонатната станция ще се изградят~~дат от и за сметка на клиента и са негова собственост.~~ топлопреносното предприятие, самостоятелно или съвместно с клиента при поделяне на разходите за това. В този случай собствеността върху изградените съоръжения се урежда в договора за присъединяване“. *б).ал. 3 се изменя така:*	финансова пречка за присъединяване на нови клиенти. В определени случаи размерът на първоначалната инвестиция за изграждане на присъединителните съоръжения е несъразмерна на потенциала на очакваното потребление и е икономически необосновано. От друга страна, схемите за съвместно изграждане и финансиране на техническата инфраструктура ще позволи привличането на клиенти, които са от стратегическо значение за развитието на мрежата – с високо потребление, допринасящи за по-доброто използване на съществуващия капацитет, както и източници на отпадна топлина. По този начин се създават условия за		

						по-ефективно използване и развитие на топлопреносната инфраструктура, като същевременно се подобряват конкурентните възможности на топлопреносните предприятия спрямо алтернативни енергийни решения. С промяната се цели постигане на баланс между интересите на клиентите и топлопреносното предприятие, насърчаване на конкуренцията на пазара на енергия и недопускане на необосновани пречки пред достъпа до обществената услуга за топлоснабдяване.		
					Текст от Проекта	**Предложение на ЕВН България ЕАД**	**Мотиви**	**Не се приема**	Предложението е свързано с изисквания, въведени със ЗЕ и е извън предмета на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
					§ 108, т. 6 (нова)	6. В чл. 137: а) ал. 3 се изменя така: *„(3) Собствеността върху съоръженията, изградени от*	Вж. мотивите по § 108, т. 4.		

						клиентите, се прехвърля в срок до три години, като отношенията се уреждат в договора за присъединяване по чл. 138, ал. 1, освен в случаите по ал. 6“. *б) създава се ал. 6:* *„(6) Топлопреносното предприятие и клиентите за битови нужди могат да се уговорят, че присъединителните топлопроводи и съоръженията към тях и абонатната станция ще се изградят от топлопреносното предприятие, самостоятелно или съвместно с клиента при поделяне на*			

					разходите за това. В този случай собствеността върху изградените съоръжения се урежда в договора за присъединяване “.			
				Текст от Проекта	**Предложение на ЕВН България ЕАД**	**Мотиви**	**Не се приема**	Предложението е свързано с изисквания, въведени със ЗЕ и е извън обхвата на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				§ 108, т. 7 (нова)	*7. Чл. 155, ал. 1 се изменя така:* *„(1) Клиентите на топлинна енергия в сграда - етажна собственост, заплащат консумираната топлинна енергия по един от следните избрани от тях начини:* *1. на 11 равни месечни вноски и една изравнителна вноска;* *2. на месечни вноски,*	Предложението е в интерес на крайните клиенти, които са избрали да заплащат консумираната топлинна енергия на месечни вноски, като цели да ограничи прекомерната финансова тежест, произтичаща от задълженията по изравнителната сметка след края на отоплителния сезон. За тази цел се предлага въвеждане на механизъм и правно основание за изготвяне на повече от една изравнителна		

					определени по прогнозна консумация за сградата, и най-малко една изравнителна вноска; *3. по реална месечна консумация".*	сметка за отоплителен и неотоплителен сезон, както и на извънредни изравнителни сметки при необходимост.		
				Текст от Проекта	**Предложение на ЕВН България ЕАД**	**Мотиви**	**Не се приема**	Предложението е свързано с изисквания, въведени със ЗЕ и е извън предмета на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				§ 108а (нов)	*108а. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на Закона за енергетиката се приемат или привеждат в съответствие с този закон в 6-месечен срок от влизането му в сила.*	Във връзка за предложенията за допълнение на § 108.		
				В заключение, изразяваме надеждата си, че направените от нас конкретни предложения, които целят внасяне на по-голяма яснота и справедливост в коментираните обществени отношения ще бъдат взети предвид. Представеното становище е комуникация с орган на публична власт, във връзка с изразяване на позицията по проекта на горепосочения нормативен акт, по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за прозрачност при представителство на интереси, която се осъществява в частен интерес.				

24.	**21.08.2026 г. по електронна поща на посочените в Портала за обществени консултации лица и в МЕ**	**Д-р Драгомир Цанев/ ЦЕЕ ЕнЕфект**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	**I. Въведение** Центърът за енергийна ефективност ЕнЕфект подкрепя необходимостта от своевременно приемане на Закона за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност. Законопроектът е необходима, макар и закъсняла стъпка за въвеждане на изискванията на Директива (ЕС) 2023/1791 относно енергийната ефективност (ДЕЕ) и Директива (ЕС) 2024/1275 относно енергийните характеристики на сградите (ДЕХС). Той създава правната основа за важни промени, свързани с прилагането на принципа „Енергийната ефективност на първо място“, водещата роля на публичния сектор, енергийното управление и обследванията на предприятията, обновяването и сертифицирането на сградите, националната информационна система и разширяването на схемата за задължения за енергийни спестявания. Въпросът обаче не е само дали европейските разпоредби ще бъдат формално възпроизведени в националното законодателство, а дали ще бъдат създадени условия те да се прилагат последователно и да водят до реални, измерими и проверими резултати. Значителна част от ефекта на законопроекта зависи от подзаконовата нормативна уредба, наличието на надеждни данни, институционалната координация, контрола върху изпълнението и достъпа до техническа помощ и предвидимо финансиране. Ако тези елементи не бъдат осигурени, съществува риск новите задължения да останат декларативни или да се превърнат предимно в допълнителна административна тежест за общините, предприятията и собствениците на сгради. Законопроектът следва да бъде разглеждан и в пряка връзка с проекта на Национален план за обновяване на сградния фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. (НПОС) и с отправените по него препоръки на Европейската комисия. НПОС определя необходимите цели, траектории, инвестиционни потребности и политики, докато ЗЕЕ трябва да осигури институциите, данните, механизмите за финансиране и контрола, чрез които тези цели да бъдат постигнати. Липсата на достатъчно ясна връзка между двата документа би създала риск стратегическите цели да останат	**Не се приема**	Изразено е становище, в което не се съдържа конкретно предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				без действащ механизъм за изпълнение, а законовите задължения да бъдат въведени без необходимата дългосрочна рамка. Особено внимание следва да бъде отделено на капацитета на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР). Законопроектът възлага на АУЕР нови ангажименти и съществено разширява обхвата на редица съществуващи функции по наблюдение, събиране и управление на данни, проверка на сертификати и обследвания, потвърждаване на енергийни спестявания, контрол върху задължените лица и отчитане на изпълнението. Значително нарастват както обемът и видовете информация, които агенцията следва да обработва, така и интензивността на контролните и отчетните и функции. Това разширяване на отговорностите следва да бъде придружено от съответстващо укрепване на човешкия, техническия и финансовия ресурс на агенцията. Не може да се очаква по-широк и по-строг контрол, без да бъде осигурен необходимият капацитет за неговото упражняване. Същото се отнася и за общините, на които се възлагат нови задължения за намаляване на енергийното потребление, обновяване на публичните сгради, планиране, възлагане на обществени поръчки, управление на данни и ежегодно отчитане. Тези отговорности трябва да бъдат съчетани с ясни методики, техническа помощ, квалифицирани специалисти и достъп до подходящи финансови инструменти. В противен случай различията в административния и финансовия капацитет на общините ще доведат до силно неравномерно прилагане на закона. Поради това ЕнЕфект подкрепя приемането на законопроекта, но настоява той да бъде допълнен с по-силни механизми за изпълнение, контрол и отчетност, с ясна връзка между ЗЕЕ, НПОС и Националния фонд за декарбонизация (НФД), с гаранции за институционалния капацитет на АУЕР и общините и с конкретен график за приемане на необходимата подзаконова нормативна уредба. **II. Съответствие с ДЕЕ, ДЕХС и НПОС** ДЕЕ и ДЕХС не изискват просто въвеждане на отделни задължения, а изграждане на последователна система за планиране, финансиране, изпълнение и контрол. В това		

				отношение законопроектът съдържа важни положителни стъпки, но връзката между отделните механизми остава недостатъчно ясна. Член 3 от ДЕЕ изисква принципът „Енергийната ефективност на първо място“ да се прилага при политическите, плановите и големите инвестиционни решения, като компетентните органи наблюдават неговото изпълнение. Членове 5, 6 и 7 поставят публичния сектор във водеща роля чрез ежегодно намаляване на потреблението, обновяване на сградите, заети от публични органи, и прилагане на изисквания за енергийна ефективност при обществените поръчки. Член 11 въвежда задължения за системи за енергийно управление и обследвания според действителното потребление на предприятията. Законопроектът въвежда тези основни елементи, но тяхното практическо прилагане ще зависи от ясни методики, надеждни данни и ефективен контрол. Същевременно членове 22, 24, 28 и 30 от ДЕЕ изискват достъпна информация и техническа помощ, защита на домакинствата в положение на енергийна бедност, достатъчен професионален капацитет и подходящи финансови механизми. Тези разпоредби показват, че новите задължения не могат да бъдат разглеждани отделно от ресурсите за тяхното изпълнение. Същият интегриран подход е заложен в ДЕХС. Член 3 определя НПОС като основната национална рамка за преобразуване на сградния фонд до 2050 г., а член 9 свързва тази рамка с конкретни траектории за жилищните сгради и минимални стандарти за нежилищните сгради. Членове 17 и 18 изискват достъп до финансови стимули, техническа помощ и центрове за комплексно обслужване (ЦКО), докато членове 19, 22 и 27 уреждат сертификатите за енергийните характеристики на сградите, националната база данни и независимия контрол върху качеството. Поради това ЗЕЕ следва да създаде пряка връзка между националните цели, НПОС, общинските програми, НФД и ежегодното отчитане. Необходимо е да бъдат законово определени отговорните институции, показателите за напредък, източниците на финансиране и действията при изоставане от заложените траектории. АУЕР следва да		

				обединява данните и ежегодно да публикува оценка на изпълнението, въз основа на която да се предприемат коригиращи мерки. Само така отделните разпоредби на закона могат да бъдат превърнати в единен механизъм за постигане на националните цели. **Конкретен текст, който предлагаме** / **Кратка обосновка и очакван резултат** В § 30, в предложения чл. 25 да се създадат ал. 9 и 10: „(9) Министерският съвет приема тригодишна програма за изпълнение на Националния план, която се актуализира ежегодно и определя мерките, отговорните институции, целевите показатели, необходимите инвестиции и източниците на публично и частно финансиране. (10) Министърът на регионалното развитие и благоустройството съвместно с министъра на енергетиката публикува до 30 юни ежегоден доклад за изпълнението на Националния план през предходната година. Докладът съдържа оценка на напредъка по показателите, изпълнените инвестиции и предложения за коригиращи мерки при отклонение от определените цели.“ НПОС се актуализира веднъж на пет години, а законопроектът не предвижда достатъчно ясен механизъм за текущо управление. Предложението осигурява ежегодно планиране, наблюдение и предприемане на коригиращи мерки.	**Не се приема**	С измененията на чл. 25 на ЗЕЕ се транспонира член 3 от Директива (ЕС) 2024/1275, с които се определят основните изисквания за разработването на Националния план за обновяване на сградния фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. В Националния план се съдържат подробни изисквания за това какво трябва да включва плана, в т.ч. пътна карта с определени цели и измерими показатели за напредъка, преглед на изпълнените и планираните политики и мерки в подкрепа на изпълнението на пътната карта, необходимите инвестиции за изпълнението на националния план, източници на финансиране и мерките, както и административните ресурси за обновяване на сградите. Националият план се актуализира на всеки пет години след 31 декември 2026 г. С Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата са определени правила за

							интегрирано докладване и мониторинг от страна на държавите от ЕС. Докладването се извършва на всеки две години. Предвид изложеното по-горе не считаме, че е необходимо да бъдат определяни изисквания за разработването и одобряването на три годишна програма, която да се актуализира всяка година. Такова изискване не е предвидено и в Директива (ЕС) 2024/1275.
				В § 11, в предложения чл. 12, ал. 9 да се добави: „Програмите съдържат годишни количествени цели за намаляване на крайното потребление на енергия и за обновяване на сградите, заети от съответния местен орган, необходимите инвестиции и предвидените източници на финансиране. Целите определят приноса на местния орган към изпълнението на чл. 13а, ал. 1 и Националния план по чл. 25.“	Общото задължение на публичния сектор не е разпределено между отделните органи. Промяната превръща общинските програми в измерим инструмент за изпълнение и позволява съпоставяне и контрол на резултатите.	**Не се приема**	С изложените по-горе мотиви. В допълнение предложеното съдържание на програмите е част от пътната карта към Националния план.
				Да се създаде нов параграф за изменение на чл. 79, ал. 1, с който думите „Дългосрочната национална стратегия за Подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.“ се заменят с „Националния	ДЕХС предвижда НПОС да замени Дългосрочната национална стратегия, но окончателният НПОС все още не е приет. Промяната синхронизира НФД с новата рамка, а преходната разпоредба не допуска нормативен	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				план за обновяване на сградния фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. по чл. 25“ и се добавят алинеи 5 и 6: „(5) Инвестиционната програма на фонда се приема ежегодно и се публикува на интернет страницата му. (6) Инвестиционната програма определя разпределението на средствата по сектори, целеви групи и финансови продукти, очакваните енергийни спестявания, намалението на емисиите на парникови газове и размера на мобилизираното частно финансиране. “ В преходните и заключителните разпоредби да се добави: „До приемането на първия Национален план по чл. 25 Националният фонд за декарбонизация управлява средствата съобразно действащата Дългосрочна национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд.“	вакуум до приемането на плана. Ежегодната инвестиционна програма осигурява прозрачност за разпределението и очакваните резултати от средствата.		
				В § 71, в предложения чл. 68, ал. 2 да се създадат т. 15, 16 и 17: „15. Напредъка по целите и показателите на Националния план по чл. 25; 16. Размера, източниците и резултатите от инвестициите,	Националната информационна система трябва да позволява проследяване не само на документите и изходните данни, но и на напредъка, инвестициите и	**Не се приема**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ е предложена редакция на чл. 68 от ЗЕЕ, която позволява да се събира необходимата информация за изготвянето на анализи, свързани със енергийната ефективност и публикуването на информация. Иформацията се предоставя за: 1)

				финансирани от Националния фонд за декарбонизация и други публични финансови инструменти; 17. Изпълнението на задълженията на публичните органи по чл. 13а и чл. 23, включително обобщени резултати по общини.“	постигнатите резултати. Това създава основа за публичен контрол и навременни коригиращи действия.		финансовите инструменти и механизми за стимулиране на проекти за предоставяне на енергийноефективни услуги; 2) възможностите за участие на финансови посредници във финансирането на мерки за подобряване на енергийната ефективност; 3) програмите по чл. 12, ал. 2 и предвидените по чл. 12, ал. 4 средства за изпълнението им. В ал. 10 от създадения чл. 13а на проекта на ЗИД на ЗЕЕ е предвидено всички публични органи да предоставят отчет на АУЕР за предприетите мерки за намаляването на енергийното си потребление. Предложената информация и понастоящем се предоставя, чрез Националната информационна система на АУЕР. В съответствие с чл. 11, ал. 6, т. 18 от ЗЕЕ АУЕР изготвя годишни анализи за изпълнението на политиката по енергийна ефективност.
				III. Институционален капацитет и укрепване на АУЕР Законопроектът поставя Агенцията за устойчиво енергийно развитие в центъра на новата система за прилагане, наблюдение и контрол на политиката по енергийна ефективност. Предвидените промени не намаляват, а съществено разширяват нейните функции и обема на информацията, която тя трябва да събира, проверява и анализира. Съгласно § 3 и § 10 АУЕР ще наблюдава прилагането на принципа „Енергийната ефективност на първо място“ и ще получава информация за извършените анализи на разходите и ползите. По силата на § 13 публичните органи ще		**Не се приема**	Предложенията са свързани с укрепване на административния капацитет и недопускане закриването на АУЕР, които не са предмет на проекта на ЗИД на ЗЕЕ, публикуван за обществени консултации на 24 юли 2026 г.

				предоставят на агенцията ежегодни данни за своето потребление и предприетите мерки. АУЕР ще участва в разработването на НПОС, ще поддържа списъците на сградите, предприятията и техническите инсталации, за които са приложими задълженията на закона, и ще обединява данните, необходими за националното и европейското отчитане. Особено значимо е предложеното с § 71 създаване на разширена национална информационна система. Тя трябва да обхваща сертификатите за енергийни характеристики, паспортите за обновяване, обследванията на предприятията, потреблението на публичните органи, техническите сградни инсталации, изпълнените проекти и постигнатите енергийни спестявания. Същевременно § 83 и § 84 надграждат съществуващите контролни функции на АУЕР върху сертификатите и задължават агенцията да публикува годишен доклад за резултатите от проверките и оценката на тяхното качество. Тези правомощия не са спомагателни административни дейности, а основен механизъм за установяване дали законовите задължения се изпълняват и дали публичното и частното финансиране води до реални, измерими и проверими резултати. Те са необходими и за прилагането на изискванията за компетентни органи, надеждни данни и независими системи за контрол, предвидени в ДЕЕ и ДЕХС. Поради това приемането на законопроекта трябва да бъде придружено укрепване на човешкия, техническия и финансовия капацитет на АУЕР. Не е последователно на агенцията да се възлагат съществени нови функции и значително увеличение в обхвата на съществуващите, без да се определят необходимите специалисти, информационна инфраструктура и бюджет за тяхното изпълнение. Оценката на въздействието признава увеличаването на административната натовареност, но не определя конкретния допълнителен ресурс, необходим на агенцията. На този фон не следва да се допуска закриване на АУЕР или превръщането ѝ в дирекция на Министерството на енергетиката. Подобна промяна не само противоречи на предложенията в разглеждания ЗИД на ЗЕЕ, би премахнала		

				разграничението между институцията, която разработва и управлява политиката, и органа, който проверява и отчита резултатите. Всяка промяна на статута на агенцията следва да бъде предмет на отделна оценка на въздействието и пълноценно обществено обсъждане. Ако се предприема институционална реформа, правилната посока е да се обсъди преобразуването на АУЕР в Държавна агенция към Министерския съвет с разширен мандат за междуведомствена координация, мониторинг и контрол. Следва да бъде отчетена и ролята на АУЕР като разпознаваем национален партньор в European Energy Network и в Concerted Action EED и Concerted Action EPBD. Натрупаната експертиза, информационните масиви, аналитичен капацитет и институционалните връзки са публичен актив, необходим за прилагането на настоящия законопроект. България се нуждае не от по-малко контрол, а от по-добър контрол; не от закриване на натрупаната експертиза, а от нейното укрепване. **Конкретен текст, който предлагаме** / **Кратка обосновка и очакван резултат** В § 10, в чл. 11 да се създаде нова ал. 7:„(7) При осъществяване на правомощията по контрол и проверка на изпълнението на изискванията на този закон, по оценка на качеството на сертификатите и обследванията и по потвърждаване на постигнатите енергийни спестявания изпълнителният директор на агенциятадейства независимо и не може да получава указания относно извършването и резултатите / Гарантира функционална самостоятелност на контрола и ясно разграничение между разработването и управлението на политиката и проверката на резултатите. Подкрепя прилагането на изискването за независими системи за контрол на сертификатите за енергийните характеристики на сградите по член 27 от ДЕХС.	**Не се приема**	Предложенията са свързани с укрепване на административния капацитет и недопускане закриването на АУЕР, които не са предмет на проекта на ЗИД на ЗЕЕ, публикуван за обществени консултации на 24 юли 2026 г.

				от конкретна проверка или производство.“			
				В преходните и заключителните разпоредби да се създаде нов параграф: „В срок до три месеца от влизането в сила на този закон министърът на енергетиката съвместно с изпълнителния директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие изготвя оценка на необходимия човешки, технически и финансов ресурс за изпълнение на възложените на агенцията функции. Въз основа на оценката Министерският съвет приема план за укрепване на административния и техническия капацитет на агенцията, който съдържа необходимата численост и квалификация на персонала, мерките за развитие на информационната инфраструктура, финансовото обезпечаване и сроковете за изпълнение.“	Законопроектът възлага значителни нови задачи на АУЕР, без да определя необходимия допълнителен ресурс. Предложението обвързва новите правомощия с конкретна оценка и план за тяхното кадрово, техническо и финансово обезпечаване.	**Не се приема**	Предложенията са свързани с укрепване на административния капацитет и недопускане закриването на АУЕР, които не са предмет на проекта на ЗИД на ЗЕЕ, публикуван за обществени консултации на 24 юли 2026 г.
				В § 10, в чл. 11, ал. 6 да се създаде нова т. 23: „23. Изготвя и публикува до 30 юни ежегоден доклад за прилагането на този закон, който съдържа най-малко информация за прилагането на принципа „Енергийната	Обединява разпокъсаната информация за изпълнението на закона и осигурява публична основа за оценка на напредъка и предприемане на коригиращи мерки.	**Не се приема**	В предложената редакция на чл. 68, ал. 2 от ЗЕЕ е предвидено предоставяне на информация за националната цел за енергийна ефективност, постигнатите годишни енергийни спестявания, състоянието на енергийната ефективност – на национално ниво и по сектори, прилагането на

				ефективност на първо място“, изпълнението на задълженията на публичните органи и предприятията, резултатите от контрола върху сертификатите и обследванията, потвърдените енергийни спестявания и състоянието на националната информационна система.“	Създава по-голяма прозрачност относно резултатите от работата на АУЕР и изпълнението от задължените лица.		принципа „енергийната ефективност на първо място“, информация за отчетите на публичните органи и предприятията по чл. 57а, ал. 1. Изпълнението на задълженията на всички задължени лица по ЗЕЕ се извършва в годишния анализ, изготвян на основание на чл. 11, ал. 6, т. 18 от ЗЕЕ, който е публичен.
				IV. Роля на общините, задължения, ресурс и контрол **4.1. Новите задължения** Законопроектът значително разширява отговорностите на общините и останалите публични органи. С § 11 местните органи се задължават да разработват програми за енергийна ефективност, съобразени с Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България (ИНПЕК), НПОС и националните цели. Програмите трябва да включват мерки за изпълнение на задълженията на публичния сектор, за ограничаване на неблагоприятното въздействие върху домакинствата в положение на енергийна бедност и за консултиране на планираните мерки със заинтересованите страни и при необходимост с местното население. С § 13 се въвежда задължение публичните органи да допринасят за намаляване на крайното енергийно потребление с 1,9% годишно спрямо базовото равнище за 2021 г. и да предоставят на АУЕР информация за потреблението и изпълнените мерки до 15 декември на отчетната година. До края на 2026 г. задължението не обхваща публичните органи в населени места с под 50 000 жители, а до края на 2029 г. не обхваща тези в населени места с под 5 000 жители. Тези изключения обаче само отлагат прилагането и не отменят необходимостта по-малките общини своевременно да изградят капацитет. С § 28 се разширява обхватът на задължението за ежегодно обновяване на поне 3% от общата площ на отопляваните или охлажданите сгради над 250 кв. м, заети от публични	**Не се приема**	Изразено е становище, в което не се съдържа предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				органи. За тези сгради трябва да се поддържа информация за площта, измереното потребление и сертификатите за енергийни характеристики. Допълнителни изисквания са предвидени при обществените поръчки и концесиите, покупката и наемането на сгради и използването на договори с гарантиран резултат при определени обновявания на сгради над 750 кв. м. **4.2. Основният недостатък** Законопроектът определя колективна цел за намаляване на потреблението на всички публични органи, но не посочва как тя ще бъде разпределена между отделните общини и институции. Липсват методика за определяне на индивидуалния принос, процедура за проверка на реално постигнатото намаление и механизъм за коригиращи действия при изоставане. Не е достатъчно ясно и как целта от 1,9% се съчетава със задължението за обновяване на 3% от площта на публичните сгради и с общинските програми по чл. 12. Практически проблем създава и срокът 15 декември на отчетната година, тъй като към тази дата не могат да бъдат налични пълни измерени данни за годишното потребление. Това увеличава риска от използване на прогнозни или непълни стойности и затруднява последващата проверка. Предвидените в § 100 санкции са насочени основно към неприемането на общинска програма или непредставянето на информация. Така се санкционира липсата на документ, но не е изграден достатъчно ясен механизъм за контрол върху постигнатия резултат. Същевременно законопроектът не определя как общините ще получат необходимото финансиране, техническа помощ и достъп до квалифицирани специалисти.		

Конкретен текст, който предлагаме	**Кратка обосновка и очакван резултат**
В § 13, в предложения чл. 13а, ал. 10 думите „не по-късно от 15 декември на отчетната година“ да се заменят с „до 31 март на	Новият срок позволява отчитане на пълното измерено потребление за

				годината, следваща отчетната година“, и да се създаде ал. 12: „(12) Министърът на енергетиката по предложение на изпълнителния директор на агенцията утвърждава методика за определяне и проследяване на приноса на отделните публични органи към целта по ал. 1. Методиката определя правилата за установяване на базовото потребление, климатична нормализация, отчитане на промени в използваните сгради и услуги и проверка на постигнатото намаление на крайното потребление на енергия.“	календарната година. Методиката ще създаде съпоставима основа за определяне и проверка на приноса на отделните общини към колективната цел от 1,9%.		за неговото намаление е съобразен с докладването за напредъка по Регламент (ЕС) 2018/1999 (до 15 март) и неговата промяна ще доведе до невъзможност за извършване на докладването в срок. Предложената методика за определяне и проследяване на приноса на отделните публични органи не е изискване по Директива (ЕС) 2023/1791 или друг европейски акт и ще създаде допълнителна административна тежест за общините. Базовото потребление е сумата от потреблението на енергия на всички публични органи, поради което не се налага изготвяне на методика за определяне на правила за установяването му В проекта на ЗИД на ЗЕЕ е извършена промяна, с която се въвежда задължение за изпълнителния директор на АУЕР да разработва и публикува указания за изпълнението на целта по чл. 13а, ал. 1 от публичните органи.
				В § 11, след новата ал. 11 на чл. 12 да се създаде ал. 12: „(12) Програмите по ал. 2 съдържат годишни количествени цели, списък на приоритетните сгради, график за изпълнение на мерките и за привеждане на сградите	Общинските програми ще се превърнат от общи планови документи в измерими инструменти за изпълнение. Контролът на АУЕР ще ограничи формалното планиране, необоснованите изключения и липсата на	**Не се приема**	Съдържанието на програмите не е предмет на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				в съответствие с минималните стандарти за енергийни характеристики, необходимите инвестиции и предвидените източници на финансиране. Програмите се предоставят на агенцията в едномесечен срок от приемането им. Агенцията извършва проверка за тяхното съответствие с изискванията на този закон и дава задължителни предписания за отстраняване на установените непълноти и несъответствия.“	връзка между целите, сградите и финансовите ресурси.		
				В § 28, в предложения чл. 23, ал. 5 да се измени така: „(5) Сградите се подреждат в списъка по ал. 6 според актуалния им клас на енергийни характеристики, измереното годишно потребление, отклонението от приложимите минимални стандарти за енергийни характеристики, технически и икономически осъществимия потенциал за енергийни спестявания и значението на предоставяните в тях	Създава обективен механизъм за определяне на сградите с най-лоши характеристики и насочва инвестициите към тях. Едновременно с това се въвежда проверима процедура за изключване на действително неизползваеми сгради и се ограничават произволни или необосновани изключения.	**Не се приема**	За извършването на такава подредба е необходимо да бъдат определени критерии, въз основа на които това ще се прави. Такива не са определени в Директива (ЕС) 2024/1275. С проектозакона в чл. 23, ал. 6 са посочени минимално изискуемите данни по Директива (ЕС) 2024/1275. В допълнение посочените данни не са налични за всяка сграда.

				обществени услуги, като редът и методиката за класиране се утвърждават от изпълнителния директор на агенцията.“ В ал. 6 да се добавят: „4. Клас на енергопотребление и приложим максимален праг на енергийните характеристики; 5. Предназначение и фактическо използване на сградата; 6. Оценен потенциал за енергийни спестявания; 7. индикативна стойност на необходимите инвестиции.“ Да се създаде ал. 10: „(10) Сграда може да бъде изключена от списъка и от основата за изчисляване на целта само въз основа на техническо обследване и документирана оценка, които установяват, че сградата е неизползваема, определена е за разрушаване или нейното обновяване етехнически, функционално или икономически неосъществимо. Изключването се потвърждава от агенцията и се отразява в националната информационна система.“			

				В § 68, в чл. 63 да се създадат нови ал. 1а и 1б:„(1а) Публичните органи определят енергиен мениджър, който организира управлението на енергийната ефективност, поддържането и проверката на данните, подготовката на програмите и инвестиционните приоритети и ежегодното отчитане. Местните органи в населени места с по-малко от 5 000 жители могат да изпълняват тази функция съвместно или чрез споделен енергиен мениджър на областно равнище; (1б) Управлението на енергийната ефективност се извършва чрез цифрова система за енергиен мениджмънт, съвместима с националната информационна система по чл. 68. Минималните изисквания към системата, данните и периодичността на тяхното актуализиране се определят с наредбата по ал. 5.“ съвместима с националната информационна система по чл. 68. Минималните изисквания към системата, данните и	Възстановява персоналната отговорност за енергийното управление и осигурява постоянен контрол върху потреблението. Споделената функция позволява изискването да се приложи и в малките общини, без всяка от тях да поддържа отделна специализирана длъжност.	**Не се приема**	Определянето на енергиен мениджър не следва да има задължителен характер. Практиката не е показала задоволителен ефект и реално не се прилага.

				периодичността на тяхното актуализиране се определят с наредбата по ал. 5.“			
				В § 76, в чл. 71 да се създадат ал. 11 и 12: „(11) За изпълнение на задълженията на местните органи по чл. 12, чл. 13а и чл. 23 държавата осигурява програми за техническа помощ и финансиране на обследвания, подготовка на проекти, системи за енергиен мениджмънт, инвестиционни мерки и договори с гарантиран резултат чрез Националния доверителен екофонд, Фонд ФЛАГ и други специализирани финансови инструменти.	Разграничава финансирането на общинския сграден фонд от функциите на НФД и използва съществуващите специализирани инструменти на Фонд ФЛАГ и НДЕФ. Същевременно възлага на общините ясна роля за предоставяне на техническа помощ на гражданите чрез местни и регионални ЦКО.	**Не се приема**	Специфицирането на начина, по който да се изпълняват изискванията за постигането на целите в областта на енергийната ефективност, не са обект на проекта на ЗИД на ЗЕЕ. Местните органи имат независимост при програмирането на дейностите си и не следва да бъдат ограничавани. Понастоящем в съответствие с изискванията на чл. 11 от ЗЕЕ АУЕР оказва методическа помощ на местните органи при изпълнението на задълженията им по ЗЕЕ.
				V. Националният фонд за декарбонизация и разширяването към сектор „Транспорт“ Предложеното разширяване на НФД към сектор „Транспорт“ се извършва в необичайна институционална последователност. Конкурсът за първи управител беше открит през април 2026 г. при законов мандат, насочен към енергийната ефективност и възобновяемата енергия в сградите, а договорът с избрания управител беше обявен на 16 юни. Само няколко седмици по-късно беше публикуван настоящият ЗИД, който разширява предмета на фонда и въвежда задължителни вноски от лицата, освобождаващи горива за потребление в транспорта. Предвидените транспортни вноски са подходящ и потенциално много значим източник за капитализиране на		**Не се приема**	Изразено е становище, в което не се съдържа предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				НФД. Те могат да осигурят постоянен национален ресурс, свързан пряко със задълженията за енергийни спестявания, и да намалят зависимостта на фонда от еднократни бюджетни и европейски средства. Съгласно оценката на въздействието очакваните постъпления са около 82 млн. евро годишно през 2026 и 2027 г. и около 104 млн. евро годишно през периода 2028-2030 г., или общо приблизително 476 млн. евро капитализация. Това променя радикално финансовия капацитет на фонда и създава реална възможност за устойчиви и възстановяеми инвестиции в енергийна ефективност. Мащабът на новия ресурс обаче променя и нвестиционния мандат, отговорностите и рисковия профил на НФД. Тази промяна не е била част от рамката, въз основа на която са приети оперативните правила и е проведен конкурсът за управител. Законопроектът предвижда размерът на вноските да се определя по методика в наредбата по чл. 18, ал. 1, но не урежда допустимите мерки, инвестиционната стратегия, управлението на риска и отражението върху договора, капацитета и възнаграждението на управителя. Внасянето на средства във фонда не трябва да се отчита автоматично като изпълнение на задължението за енергийни спестявания. Съгласно членове 8-10 от ДЕЕ спестяванията трябва да бъдат допълнителни, измерими и проверими. Необходими са предварително определени методики, базови линии и правила срещу двойно отчитане, като АУЕР независимо потвърждава постигнатите резултати. За средствата от сектор „Транспорт“ следва да бъде създаден отделен финансов прозорец със самостоятелна инвестиционна стратегия, отчетност и показатели. Преди неговото стартиране трябва да бъдат оценени последиците за договора с управителя и публично актуализирани оперативните правила. НФД трябва да публикува многогодишен финансов план с очакваните приходи, разпределението по сектори и продукти, административните разходи, очакваните спестявания и мобилизираното частно финансиране. Новата капитализация не трябва да измества първоначалната роля на НФД за подкрепа на сградното		

				обновяване на домакинствата и привличане на частен капитал. Необходимо е да бъде гарантиран предвидим ресурс за жилищни сгради, съпоставим с новия финансов обем, включително комбинирани инструменти за домакинствата в положение на енергийна бедност. Общинският сграден фонд следва да остане в обхвата на специализираните инструменти на ФЛАГ и НДЕФ.		
				Предложен текст ЗИД на ЗЕЕ да се създаде нов параграф: „ В чл. 78 се създават нови алинеи 3 и 4: „(3) Фондът може да създава отделни финансови прозорци за сградния сектор и сектор „Транспорт (4) Разпределението на средствата между финансовите прозорци се определя с многогодишния инвестиционен план на фонда, при запазване на сградното обновяване като основен инвестиционен приоритет.“	**Кратка обосновка** Позволява разширяване към транспорта, без да се променя основният профил на НФД. Отделните прозорци осигуряват ясно управление и отчитане на различните видове инвестиции.	**Не се приема**	В чл. 82, ал. 4 от ЗЕЕ е посочено, че средствата на НДФ се разходват съгласно оперативните правила, в които се определят инвестиционната стратегия, източниците на финансиране, включително привлечените частни средства, мерките и правилата за изпълнение, финансовите продукти, политиката за управление на риска, крайните получатели, комбинацията от финансови инструменти, безвъзмездното финансиране и техническата помощ, както и допустимите проекти за повишаване на енергийната ефективност и насърчаване на производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници в сгради, които водят до намаляване на емисиите на парникови газове.
				В ЗИД на ЗЕЕ да се създаде нов параграф: „В чл. 79 се създава нови алинеи 5 и 6:	Утвърждава сградното обновяване като водещ приоритет и избягва риска огромната част от новопривлечения ресурс да	**Не се приема**	В чл. 82, ал. 4 от ЗЕЕ е посочено, че средствата на НДФ се разходват съгласно оперативните правила, в които се определят инвестиционната стратегия, източниците на финансиране,

				(5) Управителният съвет приема и публикува ежегодно актуализиран тригодишен финансов и инвестиционен план на фонда. (6). Планът по ал. 5 съдържа очакваните приходи по източници, разпределението на средствата по финансови прозорци, инструменти и цеде и групи, админ стративните разходи, очакваните енергийни спестявания, амалението на емисиите и привлечения частен капитал, като обновяването на жилищния сграден остава основен инвестиционен приоритет независимо от източниците на капитализация.“	се инвестира в други сектори. Конкретното разпределение остава предмет на инвестиционния план и може да се адаптира спрямо наличните проекти и постигнатите резултати.		включително привлечените частни средства, мерките и правилата за изпълнение, финансовите продукти, политиката за управление на риска, крайните получатели, комбинацията от финансови инструменти, безвъзмездното финансиране и техническата помощ, както и допустимите проекти за повишаване на енергийната ефективност и насърчаване на производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници в сгради, които водят до намаляване на емисиите на парникови газове.
				В § 26, в предложения чл. 21а, да се добави: „Вноските по ал. 1 са източник за капитализация на Националния фонд за декарбонизация, като средствата се разпределят между допустимите финансови прозорци съгласно многогодишния инвестиционен план, при отделно проследяване на приходите, финансираните мерки и постигнатите енергийни спестявания.“	Транспортните вноски се признават като подходящ и значителен източник за капитализация на целия фонд, а не като автоматично обособен ресурс само за транспорт или само за сгради.	**Не се приема**	Националният фонд за декарбонизация е алтернативна мярка за изпълнение на националната цел за енергийна ефективност. Капиталът на фонда се формира от дарения на донори, които не може да се предоставят безвъзмезно. В НФД ще постъпват вноски на задължените лица, които може да се използват за осигуряване на безвъзмездно финансиране по финансови инструменти, включително кредитни линии и гаранции.

				В § 26, в предложения чл. 21а, да се добавят алинеи: „(1) Изпълнението на задължението чрез вноска във фонда се признава само до размера на действително постигнатите и потвърдени енергийни спестявания от финансираните мерки. (2) Спестяванията се определят при спазване на изискванията за допълняемост, змеримост, продължителност и недопускане на двойно отчитане и се потвърждават от АУЕР.“	Гарантира, че независимо дали ресурсът е вложен в транспортни мерки или в сградно обновяване, отчитането ще се основава на реални и независимо потвърдени спестявания.	**Приема се частично**	В проекта на ЗИД на ЗЕЕ е изършена редакция, с която се предвижда изготвянето на методика за определяне на размера на годишните вноски, които лицата по чл. 14а, ал. 6 от ЗЕЕ ще внасят в НФД.
				В преходните им заключителните разпоредби да се създаде нов параграф: „Преди предоставяне за управление на средствата по чл. 21а Управителният съвет извършва правна, финансова и оперативна оценка на въздействието им върху оперативните правила, административния капацитет и договора с управителя нафонда. Оценката и измененията на оперативните правила се публикуват на интернет страницата на фонда.“	Значителното увеличаване на капитала и добавянето на транспортни продукти изискват прозрачна оценка на капацитета, функциите и възнаграждението на избрания управител.	**Приема се частично**	В преходните и заключителните разпоредби на проекта на ЗИД на ЗЕЕ е предвидено Управителният съвет на фонда да изготви и предложи за приемане от Общото събрание на фонда промени в оперативни правила по чл. 82, ал. 4 от ЗЕЕ, във връзка с годишните вноски на задълженията на лицата по чл. 14а, ал. 6, в тримесечен срок от одобрението на методиката за определяне на размера на годишните вноски, които лицата по чл. 14а, ал. 6 от ЗЕЕ ще внасят в НФД.
				VI. НПОС и препоръките на Европейската комисия, около половин страница		**Не се приема**	Изразено е становище, в което не се съдържа предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				Коментарите на Европейската комисия показват, че проектът на НПОС съдържа необходимите тематични елементи, но все още не представлява достатъчно конкретен механизъм за управление и проследяване на сградното обновяване. Основните недостатъци могат да бъдат обобщени в четири групи: липса на достатъчно количествени цели и междинни показатели; неясна траектория за обновяване на сградите с най-лоши енергийни характеристики; недостатъчна конкретика за необходимия финансов ресурс и мобилизирането на частен капитал; непълни мерки за енергийно бедните домакинства и за постепенното извеждане на изкопаемите горива от отоплението и охлаждането. Тези забележки не следва да бъдат отразени единствено чрез редакция на НПОС. Необходимо е ЗЕЕ да осигури механизма за неговото изпълнение. Количествените цели следва да бъдат разпределени по периоди, видове сгради и групи собственици, като се проследяват обновената площ, намалението на потреблението и емисиите, необходимите инвестиции и делът на привлечения частен капитал. За сградите с най-лоши характеристики трябва да се въведе прозрачна методика за идентифициране, основана на актуализираната система за сертифициране и националната информационна система, включително правила за изключване на неизползваемите сгради. ЕнЕфект предлага в ЗЕЕ да се определи МРРБ като институция, отговорна за координацията, наблюдението и ежегодното публично отчитане на изпълнението на НПОС. Докладът следва да проследява напредъка спрямо количествените цели и междинните показатели, включително по видове сгради и, доколкото наличните данни позволяват, по общини, както и използвания финансов ресурс, привлечения частен капитал, обновяването на сградите с най-лоши характеристики и мерките за енергийно бедните домакинства. АУЕР, НСИ, общините, НФД и останалите отговорни институции следва да предоставят необходимите данни в рамките на своите правомощия. При съществено отклонение от заложените траектории МРРБ, съвместно с Министерството на енергетиката, следва да предложи на Министерския съвет		

				коригиращи мерки, финансови източници и срокове за изпълнение. Изпълнението на НПОС обаче зависи не само от целите и финансирането, но и от работеща система за сертифициране, достъпна техническа помощ чрез ЦКО и достатъчен професионален капацитет, които са разгледани в следващите раздели.		
				Предложен текст	**Кратка обосновка**		
				В § 30, в предложения чл. 25, ал. 2, т. 2 да се измени така: „2. Пътна карта с определени цели и измерими показатели за напредъка, включително междинни стойности за периоди, не по-дълги от пет години, разпределени най-малко по жилищни и нежилищни сгради, която обхваща намаляването на потреблението на първична и крайна енергия, намаляването на емисиите на парникови газове, обновената разгъната застроена площ и намаляването на броя на домакинствата в положение на енергийна бедност;“	Превръща дългосрочните цели за 2030, 2040 и 2050 г. в проследима траектория. Междинните стойности позволяват изоставането да бъде установено навреме, а не едва при следващата петгодишна актуализация.	**Не се приема**	С извършените промени в чл. 25 се транспонират изискванията на член 3 на Директива (ЕС) 2024/1275. Националният план се разработва в съответствие с Приложение II „Образец на националните планове за саниране на сгради“ на Директива (ЕС) 2024/1275 и включва изискуемата от ЕК информация. Пътната карта е част от Националния план и включва съдържащата се в предложението информация.
				В § 30, в предложения чл. 25, ал. 3 да се създаде нова точка: „4. Индикативни годишни стойности за броя и разгънатата застроена площ на обновяваните сгради с най-лоши енергийни характеристики, броя на подпомогнатите енергийно	Отговаря пряко на препоръките на ЕК относно сградите с най-лоши характеристики, енергийната бедност и постепенното извеждане на изкопаемите горива. Методиката за определяне на тези сгради следва да	**Не се приема**	С извършените промени в чл. 25 се транспонират изискванията на член 3 на Директива (ЕС) 2024/1275. Националният план се разработва в съответствие с Приложение II „Образец на националните планове за саниране на сгради“ на Директива (ЕС) 2024/1275 и включва

				бедни домакинства и намаляването на използването на изкопаеми горива за отопление и охлаждане.“	бъде уредена чрез системата за сертифициране, разгледана в следващия раздел.		изискуемата от ЕК информация, както и информацията, направена с предложението.
				В § 30, в предложения чл. 25, ал. 2, т. 4 да се измени така: „4. Многогодишна финансова рамка за изпълнение на Националния план, която определя за всеки двугодишен период конкретния минимален размер на националния публичен ресурс, източниците на финансиране, очаквания ресурс от фондове и програми на Европейския съюз, планираните финансови инструменти, очаквания привлечен частен капитал и отговорните институции;“. Да се създаде нова алинея: „Министерският съвет осигурява предвидения национален публичен ресурс чрез включването му в средносрочната бюджетна прогноза и в проектите на закон за държавния бюджет за съответните години. Намаляване на предвидения ресурс се допуска само с мотивирано решение, което определя компенсиращ източник или съответна	НПОС не трябва да съдържа само оценка на необходимите инвестиции и списък на възможните източници. Необходим е конкретен финансов ангажимент на правителството, обвързан със средносрочната бюджетна прогноза. Така целите няма да останат без осигурено национално съфинансиране.	**Не се приема**	С извършените промени в чл. 25 се транспонират изискванията на член 3 на Директива (ЕС) 2024/1275. Националният план се разработва в съответствие с Приложение II „Образец на националните планове за саниране на сгради“ на Директива (ЕС) 2024/1275 и включва изискуемата от ЕК информация. Съгласно Приложение II в Националния план се извършва преглед на нуждите от инвестиции, бюджетните източници и административните ресурси.

				актуализация на целите и мерките.“			
				В § 30, в предложения чл. 25, ал. 8 да се измени и да се създадат нови ал. 9, 10 и 11: „(8) Данните за изпълнението на Националния план се актуализират ежегодно в националната информационна система. (9) Веднъж на две години министърът на регионалното развитие и благоустройството публикува доклад за изпълнението на плана, съдържащ напредъка по показателите и секторите, териториалното разпределение на резултатите, доколкото са налични съответните данни, използвания финансов ресурс, привлечения частен капитал, установените отклонения и причините за тях. (10) Държавните органи, общините, АУЕР, НСИ и управителят на Националния фонд за декарбонизация предоставят необходимите данни за изпълнението на Националния план в рамките на своите правомощия. (11) При неизпълнение на един или повече ключови показатели за отчетния	Двугодишният доклад е съобразен с цикъла за отчитане на ИНПЕК и е по-реалистичен от административна гледна точка. Ежегодното актуализиране на данните запазва възможността за текущо наблюдение, а задължителният коригиращ план не позволява констатираното изоставане да остане без последствия.	**Не се приема**	С измененията на чл. 25 на ЗЕЕ се транспонира член 3 от Директива (ЕС) 2024/1275 г. Този план е част от актуализирания Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България и ще се актуализира на всеки пет години след 31 декември 2026 г. С Регламент (ЕС) 2018/1999 са определени правила за интегрирано докладване и мониторинг от страна на държавите от ЕС. Докладването се извършва на всеки две години. В допълнение националната информационна система на АУЕР предоставя достъп до значителен обем от информация, която се актуализира годишно, като част от нея се обновява и текущо. Предвид изложеното по-горе не считаме, че е необходимо да бъдат определяни изисквания относно годишното докладване на националния план.

				двугодишен период министърът на регионалното развитие и благоустройството, съвместно с министъра на енергетиката, в срок до три месеца внася в Министерския съвет план за коригиращи действия с конкретни мерки, финансови източници, отговорни институции и срокове.“			
				VII. Сертификати, данни и контрол Законопроектът правилно предвижда сертификатите за енергийните характеристики да бъдат електронни цифрови документи и да бъдат включени в националната информационна система на АУЕР. Това обаче не променя съществено действащите законови изисквания за сертифициране на сградите. Те съществуват и сега, включително при продажба и отдаване под наем, но на практика масово не се спазват. Именно липсата на ефективно прилагане и контрол е основният проблем, който измененията трябва да решат. Както е отчетено и в НПОС, сериозна пречка е, че издаването на сертификат за сграда в експлоатация е обвързано с извършването на пълно енергийно обследване. Това прави процеса скъп, бавен и непривлекателен, особено за еднофамилните и по-малките жилищни сгради. Необходимо е процедурата за издаване да бъде съкратена и опростена, без да се отслабва методиката за изчисляване на енергийните характеристики. Пълното обследване следва да се запази за подготовката на инвестиционни проекти и определянето на пакети от мерки, но да не бъде задължителна предпоставка за всеки сертификат. Законът трябва да определи поетапни крайни срокове за сертифициране на различните категории сгради. Едва след създаването на достатъчно пълна база от сертификати ще бъде възможно надеждно да се определят сградите с най-	**Не се приема**	Изразено е становище, в което не се съдържа предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				лоши характеристики, да се приложат МСЕХ и да се проследява изпълнението на НПОС и общинските програми. АУЕР следва да отговаря за техническия механизъм, информационната система и контрола върху качеството на сертификатите. МРРБ трябва да използва данните при планирането, наблюдението и актуализирането на НПОС. Наред със санкциите са необходими автоматизирани проверки при сделки, отдаване под наем и кандидатстване за публично финансиране, така че съществуващото задължение най-после да започне да се прилага.		
				Предложен текст В преходните и заключителните разпоредби да се създаде нов параграф: „В срок до шест месеца от влизането в сила на закона Министерският съвет приема график за сертифициране на сградите по чл. 38, ал. 1. Графикът определя крайни срокове по вид, предназначение и площ на сградите и годишни количествени цели. За нежилищните сгради, за които се прилагат МСЕХ, срокът за сертифициране е не по-късно от дванадесет месеца преди приложимия срок за постигане на съответния стандарт.“	**Кратка обосновка** Общото задължение без срокове и междинни цели е практически неприложимо. Според НПОС валидни сертификати имат едва около 0,5% от жилищните сгради, а над 346 000 нежилищни сгради нямат валиден сертификат.	**Не се приема**	Предложението не е предмет на законопроекта, а на Националния план за обновяване на сградния фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.
				В ЗИД на ЗЕЕ да се добави нов параграф:	Прилага предвидената в НПОС реформа за съкращаване на времето и	**Не се приема**	В проекта на ЗИД на ЗЕЕ не се предвижда опростяване на процедурата по обследване за енергийна ефективност на сградите. В проекта на ЗИД на

				„В чл. 48 се създава нова алинея 1: (1) Наредбата предвижда оптимизирана процедура за обследване и сертифициране на съществуващи сгради, която запазва националната методика за изчисляване на енергийните характеристики и изискванията за качество, но осигурява цифрово изготвяне и подаване на документите, използване на стандартизирани параметри за типови сградни компоненти и инсталации, автоматизирано използване на налични данни от административните регистри и намаляване на съдържанието на доклада от обследването до необходимата за целите на сертифицирането информация.“	намаляване на цената, без въвеждане на алтернативни етикети и без отслабване на методиката.		ЗЕЕ се предвижда сертификатът за енергийни характеристики на сграда да е електронен цифров документ, който ще се издава след изършването на промени в наредбата по чл. 48 от ЗЕЕ.
				В ЗИД на ЗЕЕ да се добави нов параграф: „В чл. 41 се създадат нови алинеи 4, 5, 6 и 7: (4) При прехвърляне на право на собственост нотариусът извършва електронна проверка в националната информационна система за наличието и	Законът и сега изисква сертифициране и предоставяне на сертификат при продажба и отдаване под наем, но задължението масово не се спазва. Електронната проверка създава реален механизъм за контрол, без да се	**Не се приема**	Предложението не е предмет на ЗЕЕ, а на други нормативни актове, уреждащи покупката, продажбата и отдаването под наем на жилища и сгради. И понастоящем нотариусите имат право да извършват тази дейност. Въвеждането на изисквания за наличието на валиден сертификат при финансиране, данъчни облекчения или други стимули за

				валидността на сертификата и вписва неговия уникален идентификатор в акта. (5) При липса на валиден сертификат информацията се изпраща автоматично на АУЕР. (6). Уникалният идентификатор на сертификата се посочва и в договорите за отдаване под наем. (7)Заявления за публично финансиране, данъчни облекчения или други стимули за сградно обновяване се разглеждат само при наличие на валиден сертификат.“	възпрепятства извършването на сделката.		сградно обновяване могат да бъдат регламентирани по съответния финансов механизъм или въвеждане на изискването за данъчно облекчение.
				В ЗИД на ЗЕЕ да се добави нов параграф: „В чл. 68 се създава нова алинея 5: (5) Агенцията разработва и публикува технически правила за определяне на сградите с най-лоши енергийни характеристики въз основа на данните от сертификатите и националната информационна система. (6) Правилата по ал. 5 включват процедура за изключване на конструктивно опасни, необитаеми или трайно неизползваеми сгради.	АУЕР разполага със специализираните данни и експертиза. Същевременно собственици не трябва да бъдат санкционирани въз основа на статистически предположения, преди енергийните характеристики на конкретната сграда да са удостоверени. МРРБ следва да използва обобщените резултати при НПОС и МСЕХ.	**Не се приема**	Съгласно ЗЕЕ АУЕР няма компетенции и не може да е отговорна за разработването на технически правила за определянето на сградите с най-лошите енергийни характеристики.

				(7) До постигането на достатъчно покритие със сертификати статистическите оценки не могат да бъдат основание за определяне на индивидуални задължения или санкции.“		**Не се приема**	Съдържанието на доклада ще бъде разгледано в Наредба № Е-РД-04-2.
				В § 83, да се добави: „В ал.2 се създава т.6: 6. Годишният доклад по т.5 съдържа броя и дела на проверените сертификати, установените несъответствия по видове, издадените предписания, наложените санкции и предприетите мерки за подобряване на качеството.“	Предвиденото публикуване на доклад за качеството е положително, но съдържанието му трябва да позволява оценка дали контролът е реален и дали установените нарушения водят до последствия.		
				VIII. Капацитет за изпълнение: ЦКО и професионални умения Постигането на целите за сградно обновяване изисква едновременно достъпна подкрепа за собствениците и достатъчен брой квалифицирани специалисти. Поради това развитието на ЦКО и професионалния капацитет следва да се разглежда като единна система. **8.1. Центрове за комплексно обслужване** Действащият чл. 79, ал. 4 от ЗЕЕ задължава НФД да осигурява обслужване на едно гише за предоставяне на техническа помощ, но не определя как това задължение ще се превърне в национална мрежа от ЦКО в съответствие с член 18 от ДЕХС. Законът не трябва да изброява подробно отделните услуги. В него следва да се възложи на НФД да организира и финансира мрежата съобразно модела и целите на НПОС. Минималният обхват и качеството на услугите, защитата на потребителите и редът за наблюдение следва да се определят със съвместна наредба на министъра		**Не се приема**	Изразено е становище, в което не се съдържа конкретно предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				на енергетиката и министъра на регионалното развитие и благоустройството. Подборът, финансирането и отчитането на доставчиците трябва да се уредят в оперативните правила на НФД. ЦКО не трябва задължително да бъдат създавани от общините или да представляват нови административни структури. Услугите могат да се предоставят от частни и публични организации, избрани по прозрачни правила, включително чрез развитието на вече работещи инициативи като SHEERenov+. Националната рамка трябва да гарантира професионален капацитет, защита на потребителите, прозрачност на възнагражденията и управление на потенциалните конфликти на интереси, без да създава прекомерно тежък лицензионен режим. ЦКО следва да бъдат свързани с финансовите продукти на НФД и останалите програми за сградно обновяване, включително със специална подкрепа за енергийно бедните домакинства. Наред с подкрепата за собствениците, ЦКО могат да действат като местни центрове за разпространение на знания и практически обучения на проектанти, строителни специалисти, монтажници и енергийни мениджъри. Тези дейности следва да се организират съвместно с браншовите организации и образователните институции и да бъдат свързани с реалните проекти, подготвяни и изпълнявани на съответната територия. **8.2. Обучение и квалификация на специалистите** Предвиденото допълнително обучение на консултантите по енергийна ефективност и изискването мерките да се изпълняват от квалифицирани лица са положителни, но обхващат само част от необходимия капацитет. Изпълнението на НПОС изисква достатъчно проектанти, строителни специалисти, технически ръководители, монтажници, енергийни одитори и енергийни мениджъри. В съответствие с член 28 от ДЕЕ следва периодично да се оценяват недостигът на специалисти и необходимите нови умения и да се приеме национален план за обучение и повишаване на квалификацията, който да стъпи върху националната пътна карта на BUILD UP Skills. В разработването и изпълнението му трябва да участват		

				строителният и инсталационният сектор, професионалните организации и образователните институции. Финансовите програми за енергийна ефективност трябва да осигуряват средства за практически обучения, включително чрез ЦКО. Особено внимание трябва да се отдели на системите за продължаващо професионално развитие. Законът не е подходящото място за подробно уреждане на тяхното съдържание, но може да създаде основание държавата да признава и насърчава системи, разработени от браншовите и професионалните организации. Първоначално участието може да бъде доброволно и да се основава на периодични обучения, кредити и публични регистри на специалистите. След оценка на резултатите тези системи могат постепенно да се превърнат в изискване за определени дейности и за участие в публично финансирани проекти, следвайки практиката в други европейски държави. Така квалификацията няма да се доказва еднократно, а ще се поддържа и актуализира спрямо развитието на технологиите и нормативните изисквания. **Предложен текст** | **Кратка обосновка** В ЗИД на ЗЕЕ да се добави нов параграф: „Чл. 79, ал. 4 се изменя така: (4) Фондът организира и подпомага национална мрежа от центрове за комплексно обслужване за предоставяне на техническа помощ на заинтересованите лица в съответствие с целите и модела, определени в Националния план за обновяване на сградния фонд.“ „В чл. 79, се добавя нова ал 5:(5) Услугите по ал.4 могат да се предоставят пряко от | Съществуващото общо задължение за обслужване на едно гише се превръща в конкретна отговорност за национална мрежа. Не се изисква общините да създават ЦКО и се позволява използването на вече работещи частни и публични модели.	**Не се приема**	Предложението не е предмет на законопроекта, а на оперативните правила на фонда (https://www.bgeef.com/bg/2026/04/22/pokana-za-uchastie-v-konkurs-za-izbor-na-2/), в които се определят инвестиционната стратегия, източниците на финансиране, включително привлечените частни средства, мерките и правилата за изпълнение, финансовите продукти, политиката за управление на риска, крайните получатели, комбинацията от финансови инструменти, безвъзмездното финансиране и техническата помощ, както и

				фонда или от избрани по прозрачни правила частни и публични организации.“			допустимите проекти за повишаване на енергийната ефективност и насърчаване на производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници в сгради, които водят до намаляване на емисиите на парникови газове. В т. 3.4 от оперативните правила на НФД се разглежда създаването на мрежа от регионални звена за обслужването на едно гише.
				В чл. 79 да се създаде нова ал. 6: „(6) Минималният обхват и изискванията за качество на услугите, условията за включване на доставчици в националната мрежа, правилата за защита на потребителите, прозрачност на възнагражденията, управление на конфликтите на интереси, наблюдение и отчитане се определят с наредба на министъра на енергетиката и министъра на регионалното развитие и благоустройството. Подборът, финансирането и отчитането на доставчиците се уреждат в оперативните правила на фонда.“	Законът определя отговорността и основните гаранции, а подробностите се оставят на наредбата и оперативните правила. Така стандартите могат да се актуализират, без да се създава прекомерно тежък лицензионен режим.	**Не се приема**	В чл. 80 от ЗЕЕ са посочени принципите, въз основа на които НФД основава дейността си. Предложението не е предмет на законопроекта, а на правилата за организацията на работата и дейността на НФД и на оперативните правила на НФД.
				В § 82, в точката относно техническата помощ във връзка със сега действащия	Осигурява законово основание НФД да финансира не само отделни	**Не се приема**	Предложението не е предмет на законопроекта, а на правилата за организацията на работата и дейността на НФД и на оперативните правила на НФД.

				чл. 82 от ЗЕЕ, да се добави: „техническа помощ за разработване на проекти и консултации по финансовите инструменти, организиране и функциониране на мрежата по чл. 79, ал. 4, както и практически обучения на местни специалисти, свързани с подготовката и изпълнението на проекти за сградно обновяване;“	консултации, но и устойчивата работа на мрежата. ЦКО могат да подпомагат местния професионален капацитет в партньорство с браншови и образователни рганизации.		
				Да се създаде нов член: „Министърът на регионалното развитие и благоустройството, съвместно с министрите на енергетиката, образованието и науката и труда и социалната политика, извършва най-малко веднъж на пет години оценка на необходимите професии, квалификации и умения за изпълнение на Националния план за обновяване на сградния фонд. Въз основа на оценката Министерският съвет приема национален план за обучение и повишаване на квалификацията.“	Въвежда периодичен механизъм за оценка и планиране, вместо обученията да се провеждат единствено чрез отделни програми и проекти.	**Не се приема**	Понастоящем в законодателството в областта на образованието са регламентирани механизми по отношение на очакван недостиг от специалисти на пазара на труда в съответните сектори.
				Да се създадат нови алинеи към същия член: „(1) Браншовите и професионалните	Позволява системите да бъдат изградени първоначално на доброволен и	**Не се приема**	Предложението не е предмет на ЗЕЕ и на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				организации могат да разработват и прилагат доброволни системи за продължаващо професионално развитие, включващи периодични обучения, кредити и публични регистри на участващите специалисти.“ „(2)Държавата насърчава и признава системите по ал.1, които отговарят на определени с наредба критерии. (3) В срок до пет години от влизането в сила на закона Министерският съвет извършва оценка на прилагането им и предлага условията и дейностите, за които участието в призната система по ал.1 следва да стане задължително.“	професионално управляван принцип. Задължителното им прилагане се разглежда едва след натрупване на опит и оценка на резултатите.		
				IX. Информационна система, контрол, санкции и подзаконови актове Предвиденото разширяване на националната информационна система е необходимо, но законът следва да определи по-конкретно нейната оперативна съвместимост. Системата трябва да обменя автоматично данни с кадастъра, НСИ, общинските системи, регистрите за собственост и, когато е приложимо, с мрежовите оператори. Сертификатите, паспортите за обновяване и докладите от инспекциите следва да се вписват автоматично при издаването им, без повторно подаване на същите данни. Агрегираната и анонимизирана информация трябва да бъде свободно достъпна в машинночетим формат, а не да се предоставя само при поискване. Контролът не трябва да се ограничава до формална проверка на документите. Необходими са независими	**Не се приема**	Изразено е становище, в което не се съдържа предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				проверки на качеството на сертификатите, обследванията и инспекциите, както и проверки на извадков принцип върху реално постигнатите характеристики след изпълнение на финансирани мерки. Това предполага съпоставяне на проектните резултати с нормализирани данни за измереното потребление и предприемане на коригиращи действия при системни отклонения. Санкциите следва ясно да разграничават липсата или непредставянето на документ, използването на неверни данни и фактическото неизпълнение. Законопроектът обаче в редица случаи намалява многократно действащите санкции и премахва по-високите размери при повторно нарушение. Имуществената санкция за издаване на сертификат без извършено обследване например се намалява от 200 000-300 000 лв. на 2 500-5 000 евро, а санкцията за неизпълнение на задължително предписание се намалява от 10 000-30 000 лв. на 1 000-2 500 евро. За възпрепятстване на проверка е предвидена имуществена санкция от едва 1 022,58 до 1 533,88 евро. Проблематични са и новите санкции от 500 до 1 500 евро за община, която не е приела или отчела своята програма, и за публичен орган, който не е предоставил информация за потреблението – елементи, ключови за прилагане на политиките и отчитане на националните цели, определени в директивите. Освен че размерът е символичен и е значително по-нисък от цената на разработване на програмата от външен консултант, каквато е стандартната практика, санкцията се плаща от публичния бюджет и практически се понася от гражданите, а не от отговорните длъжностни лица. При липса на капацитет по-подходящи са задължително предписание, техническа подкрепа и коригиращ план. При виновно и повторно неизпълнение следва да се предвиди отговорност на съответното длъжностно лице. Максималната имуществена санкция за задължено лице, което не изпълни годишната си цел за енергийни спестявания, е 12 782,30 евро и не е свързана с размера на неизпълненото задължение. При големи енергийни или транспортни предприятия това може да направи плащането на санкцията по-изгодно от изпълнението. Санкцията		

				следва да бъде обвързана със стойността на недостига, като се предвиди минимален размер и допълнителна сума за всяка единица непостигнато спестяване. Необходимо е да се проследява и реалната събираемост. Влезлите в сила и неплатени санкции трябва да се предават по електронен път на НАП в определен срок, а АУЕР да публикува обобщени данни за наложените, обжалваните, платените и предадените за принудително събиране вземания. Високият номинален размер няма значение, ако нарушенията не се установяват или санкциите не се събират. Общият деветмесечен срок за привеждане на подзаконовите актове в съответствие създава риск ключови разпоредби да останат неприложими. В преходните разпоредби следва да бъде включен график за всяка основна наредба, с отговорна институция и конкретен срок. Актовете, без които не могат да започнат цифровото сертифициране, обменът на данни, прилагането на МСЕХ и новите задължения за енергийни спестявания, трябва да бъдат приети в срок от три до шест месеца. Деветмесечният срок може да се запази само за актове, които не блокират непосредственото прилагане на закона. **Предложен текст** / **Кратка обосновка** Чл. 68б, ал. 1 да се измени така: „(1) Националната информационна система осигурява автоматизиран обмен на данни и оперативна съвместимост най-малко с кадастралната карта и кадастралните регистри, регистрите за собственост, информационните системи на общините и НСИ и, когато е приложимо, с информационните системи на операторите на / Общото изискване за оперативна съвместимост се превръща в конкретно задължение. Намалява се административната тежест и се осигуряват данни за НПОС, общинското планиране, МСЕХ и научните анализи.	**Не се приема**	В законопроекта е предвидено националната информационна система, която се поддържа от АУЕР да осигурява оперативна съвместимост и интеграция с други национални административни бази данни, съдържащи информация за сградите, като позволява обмен, сливане и агрегиране на данните. Така формулираното изискване не изключва възможност за обмен на данни с НСИ, кадастъра и др. системи и база данни. Изричното конкретизиране в законопроекта на базите данни, с които следва да се извършва

				енергийни мрежи. Сертификатите за енергийни характеристики, паспортите за обновяване и докладите от инспекции се вписват автоматично при тяхното издаване, без повторно предоставяне на вече налични данни.“ В чл. 68, ал. 4 да се добави: „Агрегираните и анонимизираните данни се публикуват и актуализират периодично в машинночетим формат, без необходимост от подаване на искане.“		обмен и за които да се осигурява оперативна съвместимост е нецелесъобразно, предвид динамиката, а също така и поради създаване на риск от пропускане на определен вид данни.
				В чл. 90 да се създадат нови алинеи 3 и 4: „(3). Контролът по ал. 1 се извършва въз основа на годишна програма за проверки, която включва рисков и случаен подбор, независима проверка на качеството на сертификатите, обследванията и инспекциите и проверка на извадков принцип на реално постигнатите характеристики след изпълнение на финансирани мерки. (4) При проверката по ал.3 се съпоставят изчислените резултати с данни за измереното потребление.	Контролът се насочва не само към наличието и формалната правилност на документите, но и към качеството и действителния резултат от инвестициите.	**Не се приема**	Съгласно чл. 89, ал. 2 в изпълнение на контролните си правомощия изпълнителният директор на АУЕР: 1. извършва проверки на лицата по ал. 1 (задължените лица по чл. 14а, ал. 4, лицата по чл. 43, ал. 1 и 2 и чл. 59, ал. 1 и др.) чрез оправомощени от него служители; 2. извършва проверки по системен или случаен подбор; 3. налага административните наказания, предвидени с този закон; 4. дава задължителни предписания за отстраняване на констатирани нарушения по този закон и подзаконовите актове по прилагането му и определя срок за тяхното изпълнение. В чл. 90 от ЗЕЕ е посочен начинът, по който се извършва

				(5) За извършването на отделни проверки по ал. 3 агенцията може да привлича независими експерти, които не са участвали в подготовката или изпълнението на проверявания проект.“			контрола върху лицата по чл. 43, ал. 1 и 2 и чл. 59, ал. 1. И към настоящия момент АУЕР осъществява контрол на извършените обследвания.
				Параграфи 86-101 да бъдат преработени въз основа на следните общи правила: „Административните наказания се определят според характера, тежестта, продължителността и икономическия ефект от нарушението, като се разграничават: 1. липса или непредставяне на документ; 2. представяне на неверни или подвеждащи данни; 3. фактическо неизпълнение на законово задължение или задължително предписание. При повторно или продължаващо нарушение санкцията се увеличава, а за юридическите лица се отчита получената икономическа полза или стойността на неизпълненото задължение. Намаляване на действащите размери се допуска само въз основа на	Избягва се механичното и необосновано намаляване на санкциите. Създава се обща логика, при която технически пропуск, документна измама и фактическо неизпълнение не се третират еднакво. Това не отменя необходимостта да се фиксират конкретни санкции в закона след преработка според посоченото правило.	**Не се приема**	Размерът и механизма на санкциите е определен с оглед санкциите да бъдат ефективни, пропорционални и да постигат възпиращ резултат. Понастоящем видът на санкциите в ЗЕЕ е достатъчно фрагментиран и конкретизиран и е относим към всеки вид нарушение.

				изрична оценка на въздействието.“			
				В чл. 114 да се създадат нови алинеи: „(1) Влезлите в сила глоби и имуществени санкции, които не са платени в срока за доброволно изпълнение, се предават по електронен път на Националната агенция за приходите в срок до седем дни от изтичането му. (2) Агенцията поддържа електронен регистър на съставените актове, издадените и влезлите в сила наказателни постановления, платените санкции и вземанията, предадени за принудително събиране. (3) Агенцията публикува ежегодно обобщени данни от регистъра по ал. 2.“	Проследява се целият процес от установяването на нарушението до реалното плащане. Това позволява да се оцени не само размерът на санкциите, но и тяхната събираемост и възпиращ ефект.	**Не се приема**	Предложената мярка се прилага и понастоящем от АУЕР.
				Параграф 107 да се измени така: „§ 107. (1) В срок до един месец от влизането в сила на закона Министерският съвет публикува график за приемането или изменението на подзаконовите нормативни актове, в който се определят отговорната институция и срокът за всеки акт.	Замества се общият деветмесечен срок с конкретен и публично проследим график. Предотвратява се влизането в сила на задължения, които не могат да бъдат приложени поради липса на наредба или работеща информационна система.	**Не се приема**	С предложението се предлага публикуването на график за разработването и приемането на промени в подзаконовите нормативни актове от Министерския съвет. Необходимо е да се има предвид, че на основание чл. 21, ал. 1 от Закона за нормативните актове приемането на подзаконови нормативни актове на Министерския съвет се осъществява въз основа на оперативна програма. Оперативната програма включва

				(2) Подзаконовите актове, без които не могат да се прилагат цифровото сертифициране, националната информационна система, МСЕХ и новите задължения за енергийни спестявания, се приемат или привеждат в съответствие в срок до три месеца. (3) Останалите ключови подзаконови актове се приемат или привеждат в съответствие в срок до шест месеца. Деветмесечен срок се допуска само за актове, които не възпрепятстват непосредственото прилагане на закона.“			подзаконови нормативни актове, които се приемат от МС. В тази връзка само една от наредбите по ЗЕЕ може да бъде включена в оперативната програма на МС - Наредба за методиките за определянето на националната цел за енергийна ефективност и за определянето на общата кумулативна цел, въвеждането на схема за задължения за енергийни спестявания и разпределянето на индивидуалните цели за енергийни спестявания между задължените лица. С проекта на ЗИД на ЗЕЕ е определен девет месечен срок за приемането на подзаконовите нормативни актове. Предвидените в законопроекта срокове са съобразени с реалните възможности и капацитета на институциите.
				X. Законодателна прозрачност и недопускане на подмяна на обсъждания проект Настоящото обществено обсъждане ще има смисъл само ако публикуваният проект представлява действителната основа на предстоящия законодателен процес. Всички допълнителни предложения, които засягат институционалната архитектура, статута на АУЕР, контролните правомощия, НФД или основните механизми за изпълнение на закона, следва да бъдат предварително публикувани, мотивирани и придружени от оценка на въздействието. Внасянето между първо и второ четене на съществени промени, които не произтичат от обсъждания проект и имат самостоятелен политически или нституционален ефект, би заобиколило настоящата консултация и би обезсмислило участието на заинтересованите страни. При възникване на	**Не се приема**	Изразено е становище без конкретни предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				необходимост от подобни промени те следва да бъдат подложени на отделно обществено обсъждане или най-малкото на открито обсъждане с всички засегнати страни преди тяхното гласуване.		
				XI. Заключение и концентрирани искания ЕнЕфект подкрепя приемането на законопроекта като необходима стъпка за транспониране на ДЕЕ и ДЕХС, но смята, че той трябва да бъде укрепен преди внасянето му в Народното събрание. Формалното въвеждане на нови и разширяването на съществуващи задължения само по себе си няма да гарантира постигането на целите на закона без достатъчен институционален капацитет, предвидимо финансиране, техническа помощ, надеждни данни и ефективни механизми за наблюдение и контрол. Основните ни искания са: 1. Законопроектът да бъде приет след отстраняване на установените нормативни, институционални и оперативни пропуски. 2. АУЕР да бъде укрепена в съответствие с новите задължения и разширения обхват на съществуващите ѝ функции с необходимия човешки, технически и финансов ресурс. 3. Задълженията на общините да бъдат съпроводени с ясна методика, техническа помощ, възстановяване на функцията на енергийния мениджър и работещи системи за енергиен мениджмънт. 4. ЗЕЕ да свърже НПОС, общинските програми, националната информационна система и двугодишното отчитане в единен механизъм, като осигури конкретен финансов ангажимент на правителството и отрази препоръките на ЕК. 5. Разширяването и капитализацията на НФД да се извършат чрез прозрачен многогодишен инвестиционен план, при запазване на сградното обновяване и жилищните сгради като водещ приоритет. 6. Да се осигурят достъпно сертифициране, оперативно съвместими данни, независим контрол, пропорционални и събираеми санкции и ускорено приемане на ключовите подзаконови актове.	**Не се приема**	Изразено е становище, с което се обобщават разгледаните по-горе предложения и по които е по-горе изразена позиция.

				7. Да се създадат национална мрежа от ЦКО и последователна система за развитие на професионалните умения, включително продължаващо професионално развитие. 8. Да не се допускат съществени непубликувани промени между първо и второ четене, които не са преминали през оценка на въздействието и обществено обсъждане. Законът трябва да бъде приет не като формално транспониране, а като основа на работеща система, която свързва целите с институциите, финансирането, местния и професионалния капацитет и проверимите резултати.		
25.	**21.08.2026г. чрез системата за сигурно електронно връчване**	**Сашо Дончев/ „Българска асоциация Природен газ“ (БАПГ)**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	С настоящото предоставяме на Вашето внимание становището на Българска асоциация „Природен газ" (БАПГ) по отношение на публикувания за обществено обсъждане проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергий-ната ефективност (ЗИД на ЗЕЕ) и предвиденото с него транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275. Още в началото заявяваме принципното си несъгласие с подхода, по който е подготвен проектът. Предложените разпоредби възпроизвеждат европейските изисквания механично — без да е извършен дължимият анализ на конкретните национални особености на българската енергийна система, без ясно дефинирани критерии за разграничаване на „ефективни" от „неефективни" инсталации и без каквато и да е методика за икономическа оценка на предлаганите мерки. Именно тези три елемента са категорично, а не пожелателно изискване на Закона за нормативните актове (ЗНА). В сегашния си вид проектът не отговаря на тези изисквания и залага риск от значителни и трудно обратими разходи за българските домакинства и предприятия срещу несъразмерно малка, а в редица случаи — нулева полза. Считаме, че при формулирането на националните мерки следва да бъдат отчетени както целите за повишаване на енергийната ефективност и декарбонизация, така и специфичните условия на българската енергийна система. Това е особено важно в случаите, в които европейското законодателство предоставя на държавите членки право на	**Не се приема**	Изразено е становище, което не съдържа предложения, свързани с проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				преценка. В тази връзка представяме следните възражения и предложения: **I. Проектът не отговаря на изискванията на Закона за нормативните актове— липсват национален анализ, ясни критерии и икономическа оценка** Директива (ЕС) 2024/1275 и Директива (ЕС) 2023/1791 в редица свои разпоредби предоставят на държавите членки право на преценка, а не задължение (вж. по-подробно т. III по-долу). Упражняването на тази преценка предполага мотивиран национален избор, основан на анализ на конкретните условия в страната. В проекта такъв анализ отсъства. Липсва оценка на структурата на отоплението в България, на състоянието и стойността на вече изградената газоразпределителна и газопреносна инфраструктура, на емисионния профил на националното електропроизводство, както и на реалния ефект от предлаганите подмени. Вместо мотивиран избор, съобразен с националния интерес, проектът предлага буквално пренасяне на европейския текст. На следващо място, проектът борави с понятия като „насърчаване на подмяната на инсталации, използващи изкопаеми горива", без да въвежда каквито и да е критерии за това кои инсталации подлежат на подмяна. Не е дефинирано какво представлява „неефективна" инсталация, спрямо какъв праг се измерва ефективността, нито как модернизирана високоефективна газова инсталация (например кондензен котел или газова термопомпа) се разграничава от стара нискоефективна горивна база. Отсъствието на такива критерии прави разпоредбата произволна в приложението ѝ и създава възможност за насърчаване на подмяна на активи, чиято подмяна не носи никаква измерима екологична полза, а само разход. Най-съществения порок на проекта обаче е липсата на методика за икономическа оценка на предлаганите мерки и на изискуемата оценка на въздействието. Съгласно чл. 26 от ЗНА проектът на нормативен акт се изготвя при зачитане на принципите на необходимост, обоснованост, предвидимост и пропорционалност, а съгласно чл. 28, ал. 2, т. 3 и 4 от ЗНА мотивите задължително съдържат финансовите и другите	**Не се приема**	Изразено е становище, без конкретно предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ. Въвеждането на конкретни разпоредби с проект на ЗИД на ЗЕЕ произтичат от изисквания на Директива (ЕС) 2024/1275 и Директива (ЕС) 2023/1791. Изготвянето на анализ на структурата на отопление, за състоянието на вече изградената газоразпределителна и газопреносна инфраструктура, на емисионния профил на националното електропроизводство не са предмет на законопроекта. По законопроекта е изготвена частична оценка на въздействието.

				средства, необходими за прилагането на новата уредба, както и очакваните резултати от прилагането, включително финансовите. Нещо повече — съгласно чл. 28, ал. 3 от ЗНА проект, към който не са приложени мотиви съгласно тези изисквания, изобщо не следва да бъде обсъждан. В настоящия проект липсва каквато и да е количествена оценка на разходите за крайните потребители, на необходимите публични средства и на съотношението разходи ползи. Без такава методика мерките не могат да бъдат преценени нито по необходимост, нито по пропорционалност, а самото обществено обсъждане се обезсмисля, тъй като заинтересованите страни са лишени от възможността да съпоставят твърдените ползи с реалната им цена. Не можем да подминем и обстоятелството, че тези мерки се въвеждат в момент, в който самата европейска рамка в тази област остава подвижна и предмет на преразглеждане. Механичното и прибързано транспониране, изпреварващо националния анализ, създава реална опасност България да понесе значителни инвестиционни разходи по мерки, които впоследствие да бъдат изменени или отменени. Опитът показва, че веднъж наложени, подобни разпоредби се коригират у нас с голямо закъснение, а вече направените до момента разходи остават неизбежно за сметка на потребителите. Отговорната законодателна политика изисква тези рискове да бъдат оценени предварително и изрично, а не мъл-чаливо прехвърлени върху домакинствата и бизнеса.		
				II. Непоследователност на националната енергийна политика по отношение на природния газ Обръщаме специално внимание и на вътрешно противоречивия характер на провежданата политика. Докато по отношение на въгледобива държавата последователно търси механизми за неговото запазване и за защита на свързаните с него работни места и енергийна сигурност, по отношение на природния газ — горивото с най-нисък въглероден интензитет сред изкопаемите и с вече изградена национална инфраструктура — се предприемат ограничителни мерки, насочени към изтласкването му от	**Не се приема**	Изразено е становище, без конкретно предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				крайното потребление. Тази непоследователност е трудно обяснима както от екологична, така и от икономическа гледна точка. Природният газ е именно свързващото звено (преходно гориво) към нисковъглеродната енергетика и естественият носител на възобновяемите и нисковъглеродните газове — биометан и водород. Действия, които обезценяват вече направените инвестиции в газовата инфраструктура, докато едновременно с това се защитава далеч по-въглеродно интензивният въгледобив, поставят под сериозен въпрос последователността и обосноваността на националната енер-гийна стратегия. Настояваме тази несъгласуваност да бъде отстранена и природният газ да бъде третиран съобразно реалната си роля в декарбонизацията, а не изпреварващо ограничаван.		
				III. Насърчаване на подмяната на отоплителни и охладителни инсталации — § 76 Възразяваме срещу предложената в § 76 разпоредба на чл. 71, ал. 1, т. 4, съгласно която сред схемите и механизмите за насърчаване на енергийната ефективност се включват: „4. мерки, с които отоплителни и охладителни инсталации, използващи изкопаеми горива да бъдат заменени с отоплителни и охладителни инсталации, които не използват изкопаеми горива;" Чл. 13, параграф 6 от Директива (ЕС) 2024/1275 предоставя на държавите членки възможност, а не задължение, да въвеждат стимули и финансиране за преминаване от отоплителни и охладителни системи, използващи изкопаеми горива, към системи, които не използват такива горива. Същевременно Директива (ЕС) 2023/1791, при уреждането на подмяната на отоплителни и охладителни уреди в чл. 25, параграф 6, буква „к", поставя акцент върху „старите и неефективни отоплителни и охладителни уреди в сградите на публичните органи" и тяхната замяна с високоефективни алтернативи.Предложената редакция игнорира това разграничение. Предложената редакция на § 76 допуска насърчаване на подмяната и на съществуващи високоефективни газови инсталации, включително кондензни котли, без да изисква	**Не се приема**	С извършените промени в § 76 от проекта на ЗИД на ЗЕЕ, с които се извършва редакция на т. 4 на чл. 71, ал. 1 от ЗЕЕ се транспонират изискванията на чл. 13, параграф 6, алинея 4 от Директива (ЕС) 2024/1275. Предвидената мярка е свързана с механизми за финансиране, предоставя възможност и няма задължителен характер. Разпоредбите на член 25, параграф 6 от Директива (ЕС) 2023/1791 не се въвеждат с настоящия законопроект. За транспонирането й ще бъдат извършени допълнителни промени със ЗЕ.

				оценка дали конкретната мярка води до намаляване на енергийното потребление, емисиите и разходите. Това е пряка последица от липсата на критерии, посочена в т. I. Необходимостта от различен подход се потвърждава и от националните условия. Емисионната интензивност на производството на електроенергия в България през 2024 г. е 301 kg COe/MWh по данни на Европейската агенция по окол-на среда, докато референтният емисионен фактор при директното изгаряне на природен газ е приблизително 202 kg CO/MWh. Макар сравнението да не отчита ефективността на конкретната крайна технология, то показва, че замяната на природен газ с електроенергия сама по себе си не е достатъчно основание да се приеме по-нисък емисионен резултат. При оценката следва да се отчита и потреблението на първична енергия. Наредба № РД-02-20-3 от 9 ноември 2022 г. прилага този подход при определяне на енергийните характеристики на сградите, като факторът на общата първична енергия е 2,5 за електроенергия от мрежата и 1,1 за газообразни изкопаеми горива. Следователно еднакво количество крайна енергия от двата енергоносителя има различен еквивалент по отношение на първичната енергия. Това следва да се отчита заедно с ефективността на конкретната технология при оценяване на резултата от мярката. Предложеният от нас подход съответства и на принципа „енергийната ефективност на първо място" по чл. 3 от Директива (ЕС) 2023/1791, който изисква отчитане на въздействието върху енергийната система, разходите и ползите, сигур-ността на доставките и дългосрочните ефекти. Предложената редакция на § 76 не разграничава стари, нискоефективни инсталации от вече модернизирани високоефективни газови инсталации (напр. кондензни котли и газови термопомпи), чиято принудителна подмяна не носи доказуем екологичен ефект, а само допълнителни разходи за потребителите. Такъв недиференциран подход противоречи и на принципа за ефективно използване на съществуващите активи, залегнал в Директива (ЕС) 2023/1791. При определяне на националните мерки следва		

				да се отчитат и необходимите инвестиции в енергийната инфраструктура, разходите за крайните потребители и възможността за използване на съществуващите активи. Предлагаме при националните схеми по чл. 71 насърчаването да бъде насочено към стари и неефективни отоплителни и охладителни инсталации, като чл. 71, т. 4 придобие следната редакция: „мерки, с които стари и неефективни отоплителни и охладителни инсталации, използващи изкопаеми горива, се заменят с високоефективни алтернативи, включително такива, използващи енергия от възобновяеми източници и нисковъглеродни горива, когато мярката води до доказуемо намаляване на крайното или първичното енергийно потребление и на емисиите на парникови газове".		
				IV. Насърчаване използването на възобновяеми и нисковъглеродни газове в крайното потребление **Предлагаме националните схеми и механизми да предвиждат мерки за подпомагане използването на биометан и водород в крайното потребление, включително чрез съществуващата газова инфраструктура.** При определянето на мерките следва да се отчита, че при българските условия дори замяната на нискоефективна горивна база с високоефективна инсталация, използваща природен газ, води до измеримо намаляване на крайното и първичното енергийно потребление. Този ефект е признат в националната методика на АУЕР за оценяване на енергийните спестявания след смяна на горивната база с природен газ (газификация), утвърдена със Заповед № Е-РД-16-90/15.02.2022 г. Възможността за използване на устойчив биометан и възобновяем и нисковъглероден водород чрез газовата инфраструктура допълва този ефект. Постепенното увеличаване на дела на биометан в газовия микс позволява постигнатото повишаване на енергийната ефективност да бъде съчетано с намаляване на дела на изкопаемия природен газ и на въглеродния интензитет на газоснабдя- ването, без необходимост от подмяна на вече изградена инфраструктура. При водорода аналогичен подход е	**Не се приема**	Както по-горе беше посочено с предложените промени в § 76 от проекта на ЗИД на ЗЕЕ се извършва редакция на т. 4 на чл. 71, ал. 1 от ЗЕЕ, с които се въвеждат изисквания на Директива (ЕС) 2024/1275. Разпоредбите на член 25, параграф 6 от Директива (ЕС) 2023/1791 не се въвеждат с настоящия законопроект. За транспонирането й ще бъдат извършени допълнителни промени със ЗЕ. В допълнение за транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2024/1788 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 година относно общите правила за вътрешните пазари на газ от възобновяеми източници, природен газ и водород в процес на разработване е проект на ЗИД на ЗЕ.

				възможен в степента, в която съответните мрежи и крайни съоръжения са технически съвместими. Предложеният подход е в съответствие с развитието на европейската нормативна рамка. Регламент (ЕС) 2024/1789 и Директива (ЕС) 2024/1788 създават условия за интегриране на възобновяемите и нисковъглеродните газове в европейската газова система като част от декарбонизацията на енергийните пазари. Следователно подпомагането на използването на биометан и водород в крайното потребление позволява да се съчетаят два последователни ефекта — повишаване на енергийната ефективност чрез замяна на неефективни горивни инсталации и намаляване на въглеродния интензитет на газоснабдяването чрез постепенно увеличаване на дела на възобновяемите и нисковъглеродните газо-ве. Поради това предлагаме националните схеми и механизми да включват мерки за подпомагане на тяхното използване от крайните потребители, включително чрез съществуващата газова инфраструктура. **Заключение** Настоятелно призоваваме проектът да не бъде придвижван в настоящия си вид. Преди по-нататъшното му разглеждане следва да бъдат изготвени: (i) анализ на конкретните национални особености на българската енергийна система; (ii) ясни и обективни критерии за разграничаване на ефективните от неефективните инсталации; и (iii) методика за икономическа оценка и пълна оценка на въздействието на предлаганите мерки, съответстваща на императивните изиск-вания на ЗНА. Постигането на целите за енергийна ефективност и декарбонизация изисква подход, основан на реалния резултат от прилаганите мерки и на ефективното използване на съществуващата енергийна инфраструктура, а не на механично пренасяне на европейски текстове без оценка на цената и ползите за българс-ките потребители. Само такъв подход ще позволи националната политика да насърчава решения, които едновременно намаляват енергийното потреблениеи емисиите и са технически и икономически обосновани.		

26.	**21.08.2026г. по електронна поща в МЕ**	**Николай Вълканов/ СДРУЖЕНИЕ ЗА МОДЕРНА ТЪРГОВИЯ**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Сдружението за модерна търговия („**СМТ**“) обединява водещи търговци в страната от секторите търговия с хранителни и нехранителни стоки – отговорни бизнеси, които активно въвеждат иновации и интегрират модерни решения в управлението и развитието на нежилищния сграден фонд. Членовете на сдружението имат над 21 000 служители, а инвестициите им през последните 5 години в инфраструктурни решения, модерни технологии, иновации, устойчивост, енергийна ефективност и съхранение на енергия надвишават 1 млрд. евро. Представяме становището ни по Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност („ЗИД на ЗЕЕ“), публикуван за обществено обсъждане на 24.07.2026 г. На първо място подчертаваме, че СМТ подкрепя целите на Директива (ЕС) 2024/1275 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 г. относно енергийните характеристики на сградите („ДЕХС“), насочени към повишаване на енергийната ефективност, ускоряване на обновяването на сградния фонд, намаляване на емисиите на парникови газове, увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници и въвеждане на инструменти за управление и оптимизация на енергийното потребление. Считаме, че тези цели са обосновани и целесъобразни от гледна точка на бизнеса, гражданите и обществото. Членовете на СМТ от години инвестират в модерни търговски обекти, логистични бази, енергийно ефективно оборудване, фотоволтаични системи, системи за управление на енергията, зарядна инфраструктура и мерки за намаляване на потреблението на електроенергия. Същевременно, секторът на модерната търговия има редица специфики, които следва да бъдат отчетени при транспонирането на европейската рамка в националното законодателство. Търговските обекти за хранителни и нехранителни стоки, складовите и логистичните центрове, хладилните съоръжения, системите за безопасност на храните, както и отоплителните, вентилационните и климатичните	**Приема се по принцип**	Изразено е становище, в което не се съдържат предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				инсталации представляват ключова инфраструктура, от която зависи непрекъснатото и нормално снабдяване на населението. Поради това, новите изисквания следва да бъдат въведени поетапно, пропорционално и с оглед на техническата изпълнимост и икономическата обоснованост, без да се създават рискове за непрекъсваемостта на търговските и логистичните дейности. В този смисъл, СМТ подкрепя общата посока на ЗИД на ЗЕЕ, но счита, че в рамките на времевия прозорец до окончателното му приемане е необходимо текстовете да бъдат прецизирани, така че да бъдат избегнат определени неясноти, непропорционална административна тежест и практически неизпълними задължения. **1. Относно необходимостта от оценка на въздействието и активен диалог:** ЗИД на ЗЕЕ въвежда нови задължения за собствениците и ползвателите на сгради, предприятия, публични органи, консултанти по енергийна ефективност и контролни органи. Част от тези задължения ще имат пряко отражение върху инвестиционните планове на бизнеса, строителните процеси и обновяването на търговски обекти, управлението на логистични бази, въвеждането на фотоволтаични системи и използването на системи за сградна автоматизация и управление. При такива мащабни промени е важно законодателният процес да бъде съпроводен от задълбочена оценка на въздействието, включително върху отделни икономически сектори. За сектора на модерната търговия е от особено значение да се анализират не само очакваните енергийни спестявания, но и инвестиционните разходи, възможностите за присъединяване към електроразпределителната мрежа, техническите ограничения при някои от съществуващите сгради, наличието на експертен и кадрови капацитет на пазара на труда и рискът от евентуално прекъсване или затрудняване на определени оперативни процеси. Законопроектът посочва, че значителен брой разпоредби ще бъдат допълнително определени с наредби. Това е разбираемо от гледна точка на техническия характер на материята, но	**Не се приема**	Проектозаконът цели създаването на единна и обща национална рамка за подобряване на енергийните характеристики на сградите. Обособяването на отделни секторни анализи за конкретни търговски категории нежилищни сгради (търговски обекти, логистични центрове, складове, хладилни бази и други сгради, които имат непрекъсваем режим на работа) би нарушило баланса и би забавило процеса по транспониране на Директива (ЕС) 2024/1275. Детайлните технически критерии, са предмет на бъдещата подзаконова нормативна уредба (наредби и методики). Именно в тези специфични актове ще се отчетат експлоатационните особености на различните видове нежилищни активи, което прави допълнителното разширяване на оценката на въздействието на ниво закон нецелесъобразно.

				създава правна и икономическа несигурност за бизнеса, ако основните критерии, срокове, изключения и гаранции за пропорционалност не са ясно очертани още в рамките на закона, включително широко въвежданите със законопроекта критерии за техническа и икономическа осъществимост, оправданост и целесъобразност. **Предложение:** Преди приемането на ЗИД на ЗЕЕ да се проведе експертно обсъждане с участието на представители на търговията на дребно, строителния сектор, енергийните дружества, собствениците на нежилищни сгради и компетентните регулатори. Оценката на въздействието следва изрично да разгледа ефекта, в това число и икономически, върху търговски обекти, логистични центрове, складове, хладилни бази и други сгради, които имат непрекъсваем режим на работа.		
				2. Относно слънчевата енергия и фотоволтаичните системи: ЗИД на ЗЕЕ правилно поставя акцент върху инсталирането на оборудване за слънчева енергия и подготовката на сградите за инсталиране на фотоволтаични системи. Секторът на модерната търговия има значителен практически опит в тази област и от години инвестира в собствени фотоволтаични мощности върху покриви на магазини, логистични бази и други обекти. Въпреки това, нормативните задължения следва да отчитат конструктивната пригодност на покривите, носимостта на сградите, засенчването, противопожарните изисквания, техническите ограничения, възможностите за присъединяване, профила на потребление и икономическата целесъобразност. Не следва да се създава впечатление, че всеки покрив или покрит паркинг автоматично следва да е подходящ за инсталиране на оборудване за слънчева енергия. Особено важно е да се избегне въвеждането на задължителни фотоволтаични навеси над паркинги без предварителна оценка на безопасността, конструктивната осъществимост, поддръжката, снегонатоварването, движението на автомобили, пожарната безопасност и разходите.	**Не се приема**	Със законопроекта е предложена промяна в чл. 31 от ЗЕЕ, съгласно която с инвестиционните проекти за проектиране на нови сгради по начин, който позволява оптимално използване на слънчевото греене за производство на енергия, съобразно разположението на сградата, за последващо разходоефективно инсталиране на оборудване за слънчева енергия. Конкретни изисквания по отношение на оптималното използване на слънчевата енергия в сгради ще бъде извършено с Наредба № РД-02-20-3 и в др. подзаконови нормативни актове по ЗУТ, свързани с проектирането на сгради.

				Предложение: Законопроектът да предвиди, че изискванията за слънчева енергия се изпълняват чрез най-подходящото технически и икономически осъществимо решение, което съответнства на дадения обект, включително чрез покривни инсталации, фасадни решения, инсталации върху други подходящи площи или други допустими форми на производство на енергия от възобновяеми източници. **Предложение:** Да не се въвежда задължително изграждане на фотоволтаични навеси върху паркинги. Такива решения следва да бъдат допустима възможност, но не и общо задължение, приложимо независимо от техническите и икономическите характеристики на обекта.		
				3. Относно сградите с нулеви емисии и енергийните класове: ЗИД на ЗЕЕ въвежда нормативна рамка за сградите с близко до нулево потребление на енергия и сградите с нулеви емисии като също така въвежда нови изисквания към енергийните характеристики на сградите. СМТ подкрепя дългосрочната цел за по-ефективен и нискоемисионен сграден фонд. Важно е обаче методиките за оценка да отчитат техническите и оперативни особености при търговските и логистичните обекти. При супермаркетите, хипермаркетите, складовете и логистичните центрове значителна част от енергийното потребление е свързана не със сградния комфорт, а с поддържането на редица технологични процеси – хладилни системи, камери за съхранение, витрини, пекарни, системи за безопасност на храните, складова техника, зареждане на електрокари и други непрекъсваеми оперативни процеси. Ако тези процеси бъдат третирани по същия начин като обичайното сградно потребление, съществува риск от неправилна оценка на енергийните характеристики и от поставяне на неизпълними изисквания към търговските обекти. Същият проблем възниква и по отношение на нужната енергия за зареждане на електрически превозни средства. Тя не е енергия за функционирането на сградата, а представлява електроенергия предназначена за зареждане на транспортните средства на нашите клиенти. Ако бъде		

				включвана в енергийния баланс на сградата без внедряване на отделно отчитане, това може изкуствено да влоши енергийните показатели на обекта и да създаде погрешен стимул, който да попречи на бъдещото изграждане на зарядна инфраструктура.		
				Предложение: В закона или в методиките по прилагането му изрично да се предвиди, че енергията за зареждане на електрически превозни средства се отчита отделно и не води до влошаване на енергийния клас или оценката за съответствие на сградата като сграда с нулеви емисии.	**Не се приема**	Изразеното становище е предмет на подзаконовата нормативна уредба.
				Предложение: При търговски обекти, логистични бази и складове да се прави ясно разграничение между енергия за сградни нужди и енергия за технологични процеси, включително хладилни, производствени, складови и други специфични процеси. Методиката следва да отчита тези особености, за да не се създават необосновани санкционни или инвестиционни рискове.	**Не се приема**	Изразеното становище е предмет на подзаконовата нормативна уредба.
				4. Относно минималните стандарти за енергийни характеристики: Въвеждането на минимални стандарти за енергийни характеристики може да бъде ефективен инструмент, ако е съобразено с реалното състояние на сградния фонд, наличния технически капацитет, финансовите възможности и икономическата ефективност и логика на инвестициите. За бизнеса е от ключово значение тези стандарти да бъдат предвидими, постижими и диференцирани според вида сграда. Съществува риск твърде общи или механично прилагани стандарти да засегнат непропорционално търговски обекти и логистични центрове, особено когато сградите са съществуващи, наети, разположени в урегулирани територии с ограничени възможности за преустройство или зависими от външни инфраструктурни решения.	**Не с приема**	Изразено е становище, в което не се съдържа конкретно предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				Предложение: Минималните стандарти за енергийни характеристики да бъдат диференцирани според категорията и функцията на сградата, като се предвидят	**Не се приема**	Изискванията на член 9 на Директива (ЕС) 2024/1275 не са въведени с проекта на ЗИД на

				специални правила за търговски обекти, логистични бази, складове и сгради с високо потребление на енергия. **Предложение:** Да се предвидят ясни изключения или възможност за мотивирано отлагане, когато постигането на съответния стандарт е технически невъзможно, икономически непропорционално или неефективно, зависи от действия на трети лица или би застрашило оперативни процеси, безопасността на храните, пожарната безопасност или непрекъсваемостта на дейността.	**Не се приема**	ЗЕЕ. Въвеждането на тази разпоредба ще бъде извършено с промени в НАРЕДБА № РД-02-20-3. Изискванията на член 9 на Директива (ЕС) 2024/1275 не са въведени с проекта на ЗИД на ЗЕЕ. Въвеждането на тази разпоредба ще бъде извършено с промени в НАРЕДБА № РД-02-20-3.
				5. Относно системите за сградна автоматизация и управление, електронното наблюдение и мониторинга: СМТ подкрепя въвеждането на системи за сградна автоматизация и управление, когато те водят до реални енергийни спестявания, по-добър контрол и по-висока ефективност. В модерната търговия подобни системи вече се използват широко – за управление на осветлението, отоплението, охлаждането, вентилацията, хладилните системи, мониторинга на потреблението и откриване на отклонения. Законопроектът правилно въвежда изисквания за постоянен мониторинг, регистриране, анализ и възможност за регулиране на потреблението на енергия, както и за мониторинг на качеството на вътрешната среда. Тези изисквания обаче трябва да се прилагат така, че да не водят до намеса в критични процеси, които са подчинени на други нормативни режими – например безопасността на храните, противопожарната безопасност, аварийното осветление и непрекъсваемост на логистични операции.	**Не се приема**	Изразеното становище не съдържа конкретни предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ. Изисквания по отношение на системите за сградна автоматизация и управление ще бъдат въведени с промени в НАРЕДБА № РД-02-20-3.
				6. Относно хидравличното балансиране: СМТ разбира целите на въвеждането на хидравлично балансиране като мярка за подобряване на ефективността на отоплителните и охладителните системи. Тази мярка може да бъде полезна при определени инсталации и при подмяна на топлогенератори или охлаждащи генератори. В същото време, хидравличното балансиране не следва да бъде универсално задължение без оглед на техническите параметри на системата, вида на сградата, режима на работа	**Не се приема**	Изразеното становище не съдържа конкретни предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ. В законопроекта по отношение на „хидравличното балансиране“, изрично е записано, че то се извършва „когато е целесъобразно“. Изисквания по отношение на техническите

				и очакваните спестявания. При търговски обекти и логистични бази често има сложни комбинирани системи за отопление, охлаждане и вентилация, които не могат да бъдат третирани по същия начин като стандартните сградни инсталации.		сградни инсталации, свързани с отопление, охлаждане и топла вода за битови нужди в сгради ще бъдат въведени с промени в Наредба № РД-02-20-3.
				7. Относно показателя за потенциал за глобално затопляне през целия жизнен цикъл: ЗИД на ЗЕЕ въвежда елементи, свързани с потенциала за глобално затопляне през целия жизнен цикъл на сградите. СМТ подкрепя поетапното въвеждане на надеждна информация за емисиите през жизнения цикъл, но счита, че тази материя трябва да бъде уредена особено внимателно. В България все още липсва достатъчно развита база данни с екологични продуктови декларации, национални референтни стойности, ясни методики и практически опит. Ако задълженията се въведат без наличието на надеждна методологична основа, съществува риск от налагане на формални оценки, несъпоставими резултати и неоправдана административна тежест. Също така апелираме за максимална хармонизация както при прилагането, така при методите за изчисление, което ще спомогне за създаване на реална съпоставимост между сходни обекти в различни държави от ЕС. **Предложение:** Изискванията за потенциал за глобално затопляне през целия жизнен цикъл да се въвеждат поетапно, след приемане на ясна методика, публично достъпни референтни стойности и правила за използване на данни при липса на екологични продуктови декларации. **Предложение:** Да се прави ясно разграничение между оперативни емисии и емисии, свързани с материалите и строителството, така че оценките да бъдат сравними и приложими на практика.	**Не се приема**	Изразеното становище не съдържа конкретни предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ. Изискванията за потенциала за глобално затопляне за целия жизнен цикъл ще бъдат въведени с промени в Наредба № РД-02-20-3.
				8. Относно сертификатите, базите данни и дигитализацията: СМТ подкрепя дигитализацията на сертификатите за енергийни характеристики, разширяването на информационните системи и по-добрия обмен на данни. Това може да намали административната тежест, да ускори процесите и да повиши прозрачността. Същевременно, в		

				информационните системи ще се събират данни за сгради, инсталации, енергийно потребление, технически характеристики и инвестиционни мерки. Част от тази информация може да бъде чувствителна от търговска и конкурентна гледна точка, особено когато се отнася до големи търговски и логистични обекти. **Предложение:** Да се гарантира, че достъпът до данните в информационните системи е ограничен до необходимото за изпълнение на законовите функции на компетентните органи. Публичният достъп следва да бъде само до информация, която не разкрива чувствителни технически, търговски или конкурентни данни.	**Не се приема**	Информацията, която се събира чрез националната информационна система за състоянието на енергийната ефективност в Република България е ограничена до небходимата, въз основа на която АУЕР да изпълнява задълженията си по ЗЕЕ. Публичният достъп до информация е изрично регламентиран в извършените със законопроекта промени в чл. 68, ал. 2 от ЗЕЕ.
				Предложение: Да се избягва дублиране на информация, която вече се събира от други държавни органи или чрез други режими. Подзаконовата уредба следва да бъде изготвена и обсъдена едновременно с бизнеса, за да има яснота какви данни ще се подават, от кого, в какви срокове и при какви гаранции.	**Не се приема**	Предложенията касаят промени в подзаконови нормативни актове по ЗЕЕ и не съдържа предложения.
				9. Относно необходимостта от ясни правила в подзаконовата уредба: Голяма част от практическото прилагане на ЗИД ЗЕЕ ще зависи от бъдещи наредби, методики и указания. Именно там ще се определят важни въпроси като методика за определяне на енергийните класове, минималните стандарти, критериите за техническа и икономическа осъществимост, изискванията към системите за автоматизация, правилата за слънчева енергия, оценката на потенциала за глобално затопляне и др. СМТ счита, че тези актове трябва да бъдат изготвени прозрачно и в диалог със		

				засегнатите страни. В противен случай съществува риск законът да изглежда балансиран на рамково ниво, но подзаконовата уредба да въведе непропорционални или практически неизпълними изисквания.		
				Предложение: Молим да се предвиди достатъчен срок за обществено обсъждане на подзаконовите актове, както и задължително предварително консултиране с представители на засегнатите икономически сектори.	**Не се приема**	Предложенията касаят бъдещо разработване и обсъждане на подзаконови нормативни актове.
				Предложение: В закона да се предвидят основни критерии за „техническа и икономическа осъществимост“, включително: наличен мрежови капацитет, конструктивна пригодност, разходи спрямо очакваните спестявания, срок на възвръщаемост, въздействие върху критични процеси, безопасност и нормативни ограничения. **Заключение:** СМТ подкрепя целите на ЗИД на ЗЕЕ и необходимостта от модернизиране на нормативната рамка в съответствие с европейските изисквания и процеса на транспониране на ДЕХС. За да бъдат тези цели постигнати на практика, новите задължения следва да бъдат предвидими, пропорционални, технически изпълними, икономически осъществими и ефективни и съобразени със спецификите на отделните сектори. За модерната търговия е от ключово значение законът да не третира еднакво различни по функция и потребление сгради. Търговските обекти, логистичните бази, складовете и хладилните съоръжения имат специфични технологични процеси, които следва да бъдат отчетени при енергийните оценки, минималните стандарти, автоматизацията, слънчевата енергия и зарядната инфраструктура. Надяваме се предложенията ни да бъдат взети предвид в рамките на общественото обсъждане на ЗИД на ЗЕЕ и при изготвянето на подзаконовата уредба. СМТ изразява готовност за съдействие и участие в бъдещи експертни обсъждания по темата.	**Не се приема**	Посочените критерии ще бъдат разгледани в процеса на изготвянето на подзаконови нормативни актове по ЗЕЕ.

27.	**21.08.2026г. чрез системата за сигурно електронно връчване**	**Атанас Колев; Петър Колачек/ Електроразпределение Север АД**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	**Текст от проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност [1]**	**Предложение на Електроразпределение Север АД за изменение и/или допълнение**	**Мотиви**	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				§ 44. „Чл. 38. (1) Сградите в експлоатация подлежат на задължително обследване и сертифициране с изключение на: 1. молитвените домове на регистрираните вероизповедания в страната; 2. обособени сгради с разгъната застроена площ до 50 кв. м. (2) Може да бъдат обследвани, но не се сертифицират: 1. временни сгради с планирано време за използване до две години;	Предлагаме следното допълнение в чл. 38, ал. 2, т. 3: **§ 44.** „Чл. 38. (1) Сградите в експлоатация подлежат на задължително обследване и сертифициране с изключение на: 1. молитвените домове на регистрираните вероизповедания в страната; 2. обособени сгради с разгъната застроена площ до 50 кв. м. (2) Може да бъдат обследвани, но не се сертифицират: 1. временни сгради с	В българското законодателство (Закон за устройство на територията и Наредбите към него) електроразпределителните уредби не се класифицират като „производствени сгради“ или „складове“. Те попадат в категорията на технически и мрежови съоръжения (инфраструктурни обекти). Ето защо сградите и съоръженията – обекти на операторите на електроразпределителни мрежи (възлови станции, подстанции, трафопостове, проходни будки, и др.) не могат да бъдат приравнявани по функционално предназначение на производствени		

				2. нежилищни сгради, използвани за селскостопанска дейност; 3. производствени сгради, части от сгради с производствено предназначение и складове; 4. жилищни сгради, които се използват по предназначение до 4 месеца годишно или като алтернатива през ограничен период от време в годината и са с очаквано потребление на енергия, по-малко от 25 на сто от очакваното при целогодишно използване.”	планирано време за използване до две години; 2. нежилищни сгради, използвани за селскостопанска дейност; 3. производствени сгради, части от сгради с производствено предназначение**,** и складове, **както и сградите и съоръженията – обекти на операторите на електроразпределителни мрежи, предназначени за преобразуване, пренос, разпределение на електрическа енергия;** 4. жилищни сгради, които се използват по предназначение до 4 месеца годишно или	сгради или складове. Липсата на изричен текст създава риск от субективно тълкуване от страна на контролните органи и необосновано изискване за обследване и сертифициране на десетки хиляди обекти, част от електроразпределителната мрежа, което би било икономически неоправдано и без реален ефект върху енергийната ефективност.		

					като алтернатива през ограничен период от време в годината и са с очаквано потребление на енергия, по-малко от 25 на сто от очакваното при целогодишно използване.”			
				При подаването на настоящото предложение Електроразпределение Север АД действа от свое име. 1 https://strategy.bg/bg/public-consultations/12542			
28.	**20.08.2026г. чрез системата за сигурно електронно връчване**	**П. Петров; Р. Георгиева/ Топлофикация София ЕАД**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове /ЗНА/ и в рамките на общественото обсъждане, представяме настоящото становище по проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност. Съгласно чл. 26, ал. 1 от ЗНА при изработването на нормативни актове следва да бъдат зачитани принципите на необходимост, обоснованост, предвидимост, откритост, съгласуваност, субсидиарност, пропорционалност и стабилност. При проект на нормативен акт, който въвежда нови финансови, технически и административни задължения за субекти на закона, в настоящия случай енергийни предприятия, тези принципи изискват особено внимателна оценка на практическата изпълнимост и на въздействието върху дейността на предприятията. I. ОБЩА ПОЗИЦИЯ. Изразяваме принципна подкрепа за целите на проекта, свързани с повишаването на енергийната ефективност, декарбонизацията на енергийния сектор и транспонирането	**Приема се по принцип**	Изразено е становище, в което не се съдържат конкретни предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				на разпоредбите от Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския Парламент и на Съвета от 13 септември 2023 година за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955 (Директива (ЕС) 2023/1791) и Директива (ЕС) 2024/1275 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 година относно енергийните характеристики на сградите (Директива (ЕС) 2024/1275). Не оспорваме необходимостта от развитие на подходящи политики и инвестиции за по-ефективно производство, пренос, разпределение и потребление на енергия, необходимостта от повишаване на енергийната ефективност и от модернизиране на енергийната инфраструктура. Същевременно считаме, че транспонирането на разпоредби от горепосочените директиви не следва да се извършва чрез автоматично прехвърляне на значителни финансови, технически и организационни тежести върху предприятията, задължени субекти по Закона за енергийната ефективност, без да бъдат установени ясни критерии за тяхното прилагане, механизми за финансиране, реалистични преходни срокове и правила за индивидуализиране на отговорността. Съгласно чл. 1 от Директива (ЕС) 2023/1791, с нея се установява обща рамка от мерки за насърчаване на енергийната ефективност, като изрично е предвидена възможността държавите членки да запазят или да въведат по-строги мерки, като основното изискване е мерките да са съвместими с правото на Европейския съюз. В този смисъл несъгласието с предложените изменения и допълнения в националното законодателство е насочено към начина, по който са формулирани конкретните задължения, към предвидените срокове и към липсата на достатъчна конкретна преценка на необходимите разходи, технически ресурси и организационни действия. Съгласно мотивите към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност, основната цел на нормативния акт е надграждане на правната рамка чрез въвеждане на по-строги стандарти в областта на енергийната ефективност. Това включва определяне на по-високи национални цели за енергийни спестявания, определяне на допълнителни изисквания за		

				сгради с нулеви емисии, както и регламентиране на задължително внедряване на системи за сградна автоматизация и системи за управление на енергията. Същевременно в мотивите към проекта е посочено, че за пълноценното изпълнение на изискванията са необходими последващи промени в подзаконови нормативни актове, приети във връзка с прилагането на Закона за енергийната ефективност, Закона за устройство на територията и Закона за енергетиката. Това означава, че към момента на приемане на законопроекта енергийни предприятия не биха разполагали с пълна яснота относно техническите показатели, методиките за оценка, обхвата на необходимото оборудване, начина на сертифициране и конкретните критерии за доказване на изпълнението. Въпреки това, проектът предвижда срокове и задължения, които могат да доведат до значителни разходи още преди да бъде приета необходимата подзаконова уредба. Предвидените изменения не отчитат в достатъчна степен, че значителна част от мерките зависят от действия на собственици на сгради, етажни собствености, клиенти, собственици на сградни инсталации и абонатни станции. Поради това задължените субекти, в частност топлопреносните предприятия, биха могли да бъдат поставени в положение да носят административна отговорност и финансови последици за резултати, чието постигане не зависи изцяло от тяхното поведение и ресурси. Следва да се има предвид и, че топлопреносната дейност се осъществява чрез взаимосвързана система от производствени мощности, топлопреносна мрежа, помпени съоръжения, абонатни станции, измервателни средства и сградни инсталации. Съгласно Закон за енергетиката, топлопреносните предприятия имат задължение да поддържат техническото състояние и надеждността на мрежата, да осигуряват оперативното управление на топлоснабдителната система и да снабдяват присъединените клиенти с топлинна енергия при равни и недискриминационни условия. С оглед горното, считаме, че прилагането на нови изисквания към топлопреносните предприятия трябва да бъде съобразено едновременно с енергийната ефективност, сигурността на снабдяването,		

				непрекъсваемостта на топлоподаването, техническите ограничения на съществуващата инфраструктура, инвестиционния цикъл, режима на обществените поръчки и разпределението на собствеността и отговорността между топлопреносното предприятие, собствениците на сгради, етажните собственици и клиентите.		
				II.АНАЛИЗ НА ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПЪЛНЕНИЯ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ИМ ВЪРХУ ДЕЙНОСТТА НА ЗАДЪЛЖЕНИТЕ СУБЕКТИ. **1. Прилагане на принципа „Енергийната ефективност на първо място“** **Предложение на Министерството на енергетиката:** ***§ 3****. Създава се чл. 5а:* *„Чл. 5а. (1) Принципът „енергийната ефективност на първо място“ се прилага при вземане на решения в областта на политиката, планирането и инвестициите в проекти, по които се предвижда финансиране на енергийни системи на стойност над 100 млн. евро, както и при финансирането на проекти за транспортна инфраструктура на стойност над 175 млн. евро, които засягат потреблението или снабдяването с енергия. При вземане на решения в посочените области се вземат предвид ресурсите от страната на търсенето и гъвкавостта на системата.* *(2) Проектите по ал. 1 се изпълняват в сектор енергетика, както и в секторите в крайното потребление на енергия.* *(3) При прилагането на принципа „енергийната ефективност на първо място“ по ал. 1 се извършва анализ на разходите и ползите, с който се оценява съответното решение за енергийна ефективност. Анализът включва технически, финансов и икономически анализ, както и оценка на по-широките ползи за обществото от решението за енергийна ефективност, когато е целесъобразно, като се отчитат целият жизнен цикъл и дългосрочните перспективи, ефективността на системата и на разходите, въздействието върху домакинствата в положение на енергийна бедност, сигурността на доставките и количествена оценка от*	**Приема се частично**	С разпоредбите на § 3 от проекта на ЗИД на ЗЕЕ се въвеждат изисквания на член 3 от Директива (ЕС) 2023/1791, които са задължителни за транспониране. За прилагането на принципа „енергийната ефективност на първо място“, министърът на енергетиката следва да разработи и публикува указания, които да включват и оценка на разходите и ползите. В допълнение необходимо е да отбележим, че и към настоящия момент инвестиционни проекти на стойност над 100 млн. евро би следвало да се разработват след извършването на обстоен анализ на разходите и ползите, включващ технически, финансов и икономически анализ и при наличие на цялия обем от технико-икономически данни за съоръженията и инсталациите, необходими за взимане на обосновано решение за изпълнението на инвестицията. Прилагането на принципа „енергийната ефективност на първо място“ се прилага при планирането и инвестициите в

				гледна точка на обществото, здравеопазването, икономиката и изискването за неутралност по отношение на климата, устойчивостта и принципите на кръговата икономика в рамките на прехода към неутралност по отношение на климата. Анализът се разработва в съответствие с указанията по чл. 7, ал. 1, т. 17. *(4) Държавните органи прилагат принципа „енергийната ефективност на първо място“ в съответствие с ал. 1 и предоставят на Агенцията за устойчиво енергийно развитие, наричана по-нататък "агенцията", информация за начина, по който принципът е бил приложен за проекти, за които е направен анализ в срок до 31 януари на следващата календарна година.* *(5) При прилагането на принципа „енергийната ефективност на първо място“ при проекти, чиято стойност е под определената в ал. 1, може да се използват указанията по чл. 7, ал. 1, т. 17.“* Предложените промени са в пряка връзка с изискванията на Директива (ЕС) 2023/1791 за прилагането на принципа „Енергийната ефективност на първо място“ като **основен принцип**, който следва да се взема предвид във всички сектори и на всички нива, включително и извън рамките на енергийната система. Във връзка с това изискване е предвидено да се създаде нов чл. 5а, пряко приложим в дейността на задължените субекти. Това означава, че при подготовката на бъдещи мащабни проекти, предприятията, задължени субекти по смисъла на закона, следва предварително да анализират дали същият резултат може да бъде постигнат при прилагане на мерки за енергийна ефективност. Проектът предвижда прилагането на принципа да се извършва чрез анализ на разходите и ползите, включващ технически, финансов и икономически анализ, дългосрочните перспективи, ефективността на системата и разходите, сигурността на доставките, въздействието върху домакинствата в положение на енергийна бедност, както и по-широки въздействия върху обществото, здравеопазването, икономиката и околната среда. Въвеждането на това задължение в предложената му форма, би създало **значителни и необосновани затруднения в**		проекти, а не по отношение на дейности, свързани с аварий. Извършени са промени в проекта на ЗИД на ЗЕЕ, съгласно които принципът „енергийната ефективност на първо място“ се прилага след приемането на указанията от министъра на енергетиката.

				дейността на задължените предприятия, тъй като ще изисква по-продължителен и финансово обременяващ процес. Анализът няма да представлява обикновена административна процедура, а ще изисква събиране и обработване на значителен обем технически и финансови данни. При подготовката на инвестиционни решения от страна на топлопреносните предприятия е необходимо да се анализират производствените мощности, топлопреносната мрежа, помпените режими, топлинните загуби, сезонността на потреблението, прогнозните товари, разходите за експлоатация и поддръжка, необходимостта от резервираност и възможните мерки от страната на търсенето. За изготвянето на обширния анализ, предвиден в законопроекта, ще бъдат необходими допълнителни технически, икономически, финансови и човешки ресурси, в това число външни консултанти, специализиран софтуер, измервания и моделиране. Допълнителните разходи ще възникват още преди вземането на инвестиционното решение и ще се прибавят към разходите за проектиране, съгласуване, възлагане и последващ контрол. Изготвянето на анализа ще удължи подготовката и одобряването на инвестиционните проекти, което може да има резултат забавяне не само проекти за повишаване на енергийната ефективност, но и необходими дейности като подмяната на амортизирани съоръжения и отстраняване на аварии. Особено проблематично е, че проектът предвижда разработване на указания за прилагането на принципа, докато самите задължения се въвеждат още на ниво законопроект. До разработването на тези указания предприятията нямат възможност да определят с необходимата сигурност точния обхват на анализа и размера на разходите, необходими за неговото изготвяне. Поради изложеното считаме, че § 3 от проекта ще доведе до необосновано увеличаване на разходите и до забавяне на инвестиционния процес в енергийните и в частност топлопреносните предприятия, без да е осигурена достатъчно ясна и предвидима рамка за практическото изпълнение на задължението. Допълнително, при въвеждането на регулаторни тежести за енергийните предприятия, принципите на правна сигурност и		

				пропорционалност изискват ясни, прозрачни и приложими правила, като мерките не следва да надхвърлят необходимото за постигане на преследваната цел.		
				2.По-високи цели за енергийни спестявания и прехвърляне на неизпълнени задължения. С § 15 от проекта се изменя чл. 14а, като общата кумулативна цел за периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2030 г. се определя чрез натрупване на нови енергийни спестявания в размер на 0,8 % за периода 2021 - 2023 г., 1,3 % за периода 2024 - 2025 г., 1,5 % за периода 2026 - 2027 г. и 1,9 % за периода 2028 - 2030 г. Така предложената уредба включва периоди, които вече са изтекли, както и текущия период 2026 - 2027 г. Това създава неяснота относно начина, по който новите проценти ще се отразят върху задълженията на конкретните предприятия, включително върху **цели, които вече са били определени, планирани или изпълнени съгласно действащата уредба**. Отделно от горното, проектът не изяснява в достатъчна степен по какъв начин общата кумулативна цел ще бъде трансформирана в индивидуално задължение на конкретно енергийно предприятие, не е изяснено как неизпълнението на общата национална цел ще се отрази върху индивидуалното задължение С § 17 се създава чл. 14в, съгласно който, при непостигане на общата кумулативна цел, оставащото количество енергийни спестявания се прехвърля за следващия период в допълнение към спестяванията, предвидени за него. Този механизъм създава възможност за прекомерно натрупване на задължения, като от текста на законопроекта не става достатъчно ясно по какъв начин това прехвърляне ще се отрази върху индивидуалните задължения на задължените лица. Ако в един период целта не бъде постигната, следващият период ще започне с по-висока тежест, без да са осигурени допълнителни финансови средства, технически възможности или достъп до обектите, в които трябва да бъдат реализирани спестяванията. Не е ясно дали прехвърлянето по чл. 14в ще се извършва само при индивидуално установено неизпълнение на конкретно	**Приема се по принцип**	Цели, които вече са били определени, планирани и изпълнени съгласно действащата нормативна уредба се считат за изпълнени до влизане в сила на проекта на ЗИД на ЗЕЕ. След влизане в сила на ЗИД на ЗЕЕ ще бъдат извършени промени в наредбата по чл. 18, ал. 2 от ЗЕЕ и след нейното приемане ще бъдат определени ндивидуални цели за енергийни спестявания на задължените лица. *Забележка: След влизане в сила на ЗИД на ЗЕЕ количеството енергийни спестявания от изкопаеми горива, което надхвърля общата кумулативна цел за енергийни спестявания няма да може да се прехвърли за следващ период на задължения съгласно § 17, с който се създава чл. 14в, ал. 2 от законопроекта.*

				задължено лице, или ще се прилага автоматично при неизпълнение на националната обща цел. Тази неяснота е съществена, тъй като националната цел се формира на общо равнище, а индивидуалните цели се разпределят между задължените лица, пропорционално на продадените от тях количества енергия към крайни клиенти. Считаме, че не следва предприятие, което е изпълнило собствената си индивидуална цел, да бъде натоварвано с неизпълнение, причинено от други задължени лица, от недостатъчно признати алтернативни мерки или от непостигане на общата национална цел по причини извън неговия контрол. Подобен резултат би бил несъразмерен и би нарушил изискването за индивидуализиране на отговорността. Следва да се има предвид, че за топлопреносните предприятия постигането на спестявания в крайното потребление често зависи от действията на собственици на сгради, етажни собствености, клиенти и други лица. Необходимо може да бъде извършването на преустройства в сградни инсталации, монтаж на регулиращи устройства, подмяна на измервателни средства, хидравлично балансиране и други действия, които не могат да бъдат извършени едностранно от предприятието. В зависимост от конкретната сграда, могат да бъдат необходими съгласие на собствениците, достъп до общи части и самостоятелни обекти, осигуряване на финансиране и съгласуване на технически решения. При липса на съгласие или финансиране от съответните лица, предприятието няма да може да гарантира постигането на спестяванията, независимо от собствените си действия. Поради това механизмът по чл. 14в може да доведе до прехвърляне върху топлопреносното предприятие на последици, които произтичат от действия или бездействия на трети лица. Това ще затрудни бюджетното и инвестиционното планиране и ще създаде риск от нарастване на задълженията в следващи периоди. В мотивите е посочено, че по-високите изисквания за общата кумулативна цел са свързани с постепенно нарастващи проценти до 2030 г. Не е представена обаче достатъчно конкретна оценка на финансовия ресурс, необходим за изпълнението на целите от предприятията,		

				нито е изяснено как ще бъде разпределена тежестта между предприятията, клиентите, собствениците на сградите и публичните механизми за финансиране. С оглед гореизложеното, считаме, че предложените изменение и допълнения от проекта създават неизпълними и/или трудно изпълними цели за енергийните предприятия, доколкото същите не осигуряват достатъчно ясна и предвидима уредба за индивидуализиране на отговорността на конкретното задължено лице, като същевременно предвиждат механизъм за прехвърляне на неизпълнението, без да ограничават натрупването на задължения и без да отчитат зависимостта от действия на трети лица.		
				3.Изисквания към сградите, сградните инсталации и абонатните станции. С § 37 от проекта се въвеждат изисквания за проектиране на сгради с нулеви емисии и за проектиране на нови сгради по начин, който позволява оптимално използване на слънчевото греене и последващо разходоефективно инсталиране на оборудване за слънчева енергия. Проектирането на такива сгради ще наложи промяна на схемата и функционирането на абонатните станции. Освен това тези изисквания могат да имат пряко отражение върху топлопреносните предприятия, когато нови или основно обновени сгради се присъединяват към топлопреносна мрежа. Необходимо е да се избегне тълкуване, според което наличието на слънчеви инсталации автоматично изключва или замества централното отопление. Директива (ЕС) 2024/1275 изрично допуска енергията от ефективна централна отоплителна или охладителна система да участва в покриването на енергийните потребности на сграда с нулеви емисии. В този смисъл е чл. 10, параграф 5 от Директивата *„Държавите членки въвеждат рамка, осигуряваща необходимите административни, технически и финансови мерки в подкрепа на внедряването на слънчева енергия в сградите,* ***включително в комбинация с технически сградни инсталации или ефективни централни отоплителни системи.“.*** С § 37 се предвижда новите сгради да бъдат оборудвани, когато това е технически и икономически осъществимо, с	**Приема се частично**	Предложението за допълване на чл. 31, ал. 2, т. 5 (§ 37) е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ. По отношение на бележката, свързана с това, че проектът на ЗИД на ЗЕЕ създава задължение за топлопреносното предприятие да финансира или да преоборудва чужди активи, ако предприятието не е техен собственик или договорен оператор, бихме искали да уточним, че с проекта на ЗИД на ЗЕЕ не се въвеждат такива задължения.

				устройства за саморегулиране и отделно регулиране на температурата, както и, когато е целесъобразно, с хидравлично балансиране. Аналогично изискване се въвежда за съществуващи сгради при подмяна на топлогенератори или охлаждащи генератори. Хидравличното балансиране не може да се прилага като универсално и автоматично изискване към всяка сграда. Необходимостта и резултатът от такава мярка зависят от конструкцията на сградната инсталация, вида на отоплителната система, проектните дебити, температурния график, състоянието на вътрешните отоплителни тела, абонатната станция и взаимодействието с топлопреносната мрежа. Въвеждането на устройства за саморегулиране, индивидуално регулиране и хидравлично балансиране може да изисква достъп до общи части, преустройство на сградни инсталации, координация със собствениците на самостоятелни обекти и съобразяване с действащите правила за измерване и дялово разпределение на топлинната енергия. Тези действия не могат да бъдат изпълнени едностранно от топлопреносното предприятие във всички сгради. С § 38 от проекта се въвежда задължение за оборудване на нежилищни сгради със системи за сградна автоматизация и управление при инсталации с полезна номинална мощност над 290 kW, а до 31 декември 2029 г. и при инсталации над 70 kW до 290 kW включително, когато това е технически и икономически осъществимо. Системите следва да осигуряват мониторинг, анализ, регулиране, сравнителен анализ, комуникация и оперативна съвместимост. С § 39 се предвиждат автоматични устройства за управление на осветлението, както и функции за електронно наблюдение, контрол, хидравличен баланс и реакция на външни сигнали при нови жилищни сгради и жилищни сгради в основен ремонт. Тези изисквания могат да засегнат абонатните станции, когато те са част от техническата система, чрез която се регулира подаването на топлинна енергия към сградата. Те обаче не определят сами по себе си кой е собственик на абонатната станция и кой следва да финансира нейното преоборудване. При небитови клиенти чл. 136, ал. 1 от		

				Закона за енергетиката изрично предвижда, че присъединителните топлопроводи, съоръженията към тях и абонатната станция се изграждат от и за сметка на клиента и са негова собственост. Отговорността за изпълнение на изискванията към сградните инсталации следва да бъде разпределена между собственика на сградата, етажната собственост, собственика на абонатната станция, собственика на сградната инсталация и топлопреносното предприятие съобразно собствеността, договора за присъединяване и техническите граници на системата. Считаме, че не следва от закона да се създава задължение топлопреносното предприятие да финансира или да преоборудва чужди активи, ако не е техен собственик или договорен оператор.		
				4.Задължително въвеждане на система за енергийно управление **Предложение на Министерството:** ***§ 64.*** *Създава се чл. 57а:* *„Чл. 57а. (1) Всички предприятия, чието средногодишно потребление на горива и енергия е над 85 TJ (23 611 MWh) през предходните три години, прилагат система за енергийно управление, която е сертифицирана от орган, получил сертификат за акредитация от Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация".* *(2) Предприятия, които изпълнят изискванията на ал. 1 след 11 октомври 2027 г. въвеждат система за енергийно управление в тригодишен срок от възникване на това обстоятелство.“* ***§ 102.*** *В допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:* *58. "Система за енергийно управление" е набор от взаимосвързани или взаимодействащи елементи на стратегия с поставена цел за енергийна ефективност и план за постигането на тази цел, включваща наблюдението на действителното потребление на енергия, действията, предприети за увеличаването на енергийната ефективност и измерването на напредъка.* ***§ 104.*** *(1) Предприятията, които към датата на влизането в сила на този закон отговарят на условията по чл. 57а, ал.*	**Приема се частично**	В проекта на ЗИД на ЗЕЕ е извършена редакция на чл. 57а, ал. 1, с която се предвижда система за енергийно управление да бъде сертифицирана от независим орган за съответствие с европейски или международни стандарти. Определеният в проекта на ЗИД на ЗЕЕ срок - 11 октомври 2027 г. за въвеждането на система за енергийно управление е дефиниран в член 11, параграф 1 от Директива (ЕС) 2023/1791. С проекта на ЗИД на ЗЕЕ не се предвижда разработването на подзаконовата уредба, публикуването на методика и указания относно обхвата на системата за енергийно управление, тъй като тя подлежи на сертифициране от независим орган за съответствие с европейски или международни стандарти.

				1, въвеждат система за енергийно управление в срок до 11 октомври 2027 г. С § 64 от проекта се създава чл. 57а, ал. 1 ЗЕЕ, съгласно който всички предприятия със средногодишно потребление на горива и енергия над 85 TJ, или 23 611 MWh, през предходните три години прилагат система за енергийно управление, сертифицирана от орган, получил сертификат за акредитация от Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“. Дружеството попада в обхвата на предложената разпоредба. Внедряването и сертифицирането на система за енергийно управление представляват дългосрочен разходен и инвестиционен ангажимент. Проектът не въвежда само задължение за приемане на вътрешна процедура, а изисква функционираща система, която да обхваща стратегия, цели, план за изпълнение, наблюдение на действителното потребление и измерване на напредъка. Дружеството управлява изключително сложна енергийна система от взаимосвързани енергийни обекти и процеси. Основните производствени мощности включват съоръжения за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, сложна топлопреносна мрежа и хиляди абонатни станции. Внедряването на система за енергийно управление изисква дружеството постоянно да следи, анализира и управлява потреблението на енергия във всички основни дейности. Въвеждането на системата ще изисква значителен технически, финансов и административен ресурс. При топлофикационна система това включва проследяване на енергията: • от използваните горива, включително природен газ; • през процесите в котли, турбогенератори и други съоръжения; • по топлопреносната мрежа; • до доставката на топлинна енергия в абонатните станции. При мащаба на „Топлофикация София“ ЕАД това означава да се осигури наблюдение на значителен брой измервателни точки - обекти и съоръжения, включително: • отделните котли, турбини и други производствени мощности;		

				• основните участъци на топлопреносната мрежа; • основните участъци на газопреносната мрежа; • основните участъци на електропреносната мрежа; • местата, в които могат да възникнат значителни топлинни загуби; • абонатни станции. При топлопреносно предприятие системата следва да обхване взаимосвързани енергийни потоци, включително горива, производствени мощности за комбинирано производство, електрическа енергия, топлопреносна мрежа, помпени съоръжения, технологични загуби, абонатни станции и данни за доставената топлинна енергия. Това е технически извод от обхвата на дефиницията за система за енергийно управление и от характера на топлоснабдителната система като съвкупност от производство, пренос, доставка и потребление. В този смисъл проектът не определя достатъчно ясно кои енергийни потоци, обекти и организационни единици трябва да бъдат включени в системата, как се определя базовата линия, как се обработват непълни или несъпоставими данни, как се избягва двойното отчитане и как се установява дали системата отговаря на минималните изисквания за енергийно обследване. Тази нормативна непълнота е особено съществена за предприятия с комплексна и взаимосвързана енергийна инфраструктура. За да бъде сертификацията реално възможна, предприятието трябва предварително да определи границите на системата, да идентифицира значимите енергийни потоци, да осигури достатъчно надеждни измервателни данни, да изгради енергийна базова линия и да установи процес за периодичен мониторинг и вътрешен контрол. С § 104, ал. 1 от проекта се предвижда предприятията, които към датата на влизане в сила на закона отговарят на условията на чл. 57а, ал. 1, да въведат система за енергийно управление до 11 октомври 2027 г. За топлопреносно предприятие този срок е изключително кратък, доколкото в него следва да бъдат извършени най-малко следните действия: определяне на обхвата на системата; избор на консултанти и сертифициращ орган;		

				анализ на съществуващите данни; определяне на енергийната базова линия; установяване на липсващи измервателни точки; подготовка и провеждане на обществени поръчки; избор на изпълнители; доставка и внедряване на необходимото оборудване; подготовка за сертифициране; провеждане на самата процедура по сертификация; разработване на вътрешни процедури; обучение на персонала и др. Внедряването на системата не може да бъде отделено от инвестиционния и обществено поръчковия цикъл на дружеството. Като секторен възложител дружеството трябва да извърши предварително планиране, да подготви технически спецификации, да проведе процедура за избор на изпълнители и да съобрази внедряването с непрекъснатата експлоатация на производствените мощности и мрежата Поради това срокът следва да започва да тече не по-рано от влизането в сила на подзаконовата уредба, определяща минималните изисквания, и от публикуването на методика и указания относно обхвата на системата, измерването, базовата линия и сертифицирането. Подобен подход е необходим за спазване на принципите на предвидимост и пропорционалност при въвеждане на нова регулаторна тежест. Допълнително, предложеният чл. 57а не посочва изрично ISO 50001, а използва понятието „система за енергийно управление“, която трябва да бъде сертифицирана от акредитиран орган. Следва да се изясни дали се допуска ISO 50001 или друга система, основана на признат европейски или международен стандарт, когато тя изпълнява минималните изисквания на Директива (ЕС) 2023/1791 и на наредбата по чл. 57, ал. 6 ЗЕЕ.		
				5.Изисквания за енергийна ефективност при обществените поръчки **Предложение на Министерството:** **§ 35.** Член 30а се изменя така: „Чл. 30а. (1) При възлагане на обществени поръчки на стойност, равна или по-висока от посочените в чл. 20, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Закона за обществените поръчки и на концесии на стойност, равна или по-висока от посочените в чл. 1, ал.	**Не се приема**	С разпоредбата на чл. 30а се транспонира чл. 7 и Приложение IV от Директива (ЕС) 2023/1791. Макар първоначалните инвестиции да са по-високи, по-високият клас оборудване генерира спестявания и

				2 от Закона за концесиите, възложителите по смисъла на Закона за обществените поръчки и възлагащите органи по смисъла на Закона за концесиите закупуват само стоки и сгради и извършват строителство с високи показатели за енергийна ефективност, както следва: 1. когато даден продукт попада в обхвата на делегиран акт, приет съгласно Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2017 година за определяне на нормативна рамка за енергийно етикетиране и за отмяна на Директива 2010/30/ЕС (ОВ L 198/1 от 28.07.2017 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2017/1369“, или на свързан с тях акт за изпълнение на Европейската комисия, закупуват само продуктите, отговарящи на критерия, предвиден в член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2017/1369; 2. когато даден продукт не попада в обхвата на т. 1, но е включен в предмета на мярка за прилагане съгласно наредбата по чл. 26а, ал. 3 от Закона за техническите изисквания към продуктите, закупуват само продуктите, съответстващи на показателите за енергийна ефективност, посочени в мярката за прилагане; 3. когато даден продукт или услуга попада в обхвата на критериите на Съюза за екологосъобразни обществени поръчки или наличните равностойни национални критерии, които са от значение за енергийната ефективност на продукта или услугата, полагат максимални усилия за закупуване само на продукти и услуги, които отговарят най-малко на техническите спецификации, определени като „базово“ равнище в съответните критерии на Съюза за екологосъобразни обществени поръчки или наличните равностойни национални критерии, включително, наред с другото, за центрове за данни, сървърни помещения и услуги в облак, пътно осветление и пътна сигнализация, компютри, монитори и смартфони; … (7) Министърът на икономиката, инвестициите и индустрията съставя и публикува на интернет страницата на Министерството на икономиката, инвестициите и индустрията списък на продуктите по ал. 1.“		икономическа полза през целия си жизнен цикъл. Възражението, че ограничаването на допустимите продукти при спешни ремонти и реконструкции ще доведе до забавяне на доставките и риск за нормалната работа на мрежата. е неоснователно, тъй като в проекта изрично са предвидени защитни клаузи. Съгласно предвиденото в чл. 30а, ал. 3, т. 1 и т. 2 от законопроекта, изискванията за енергийна ефективност не се прилагат при обективна техническа неприложимост или когато е налице риск от намаляване на обществената сигурност и пречка за реагиране при извънредни ситуации. Като секторен възложител с ключово значение, дружеството е длъжно да прилага хоризонталния европейски принцип „Енергийна ефективност на първо място“ при управлението на енергийните системи. Заварената инфраструктура не може да бъде основание за дерогация на общите цели за декарбонизация на сектора до 2030/2050 г.

				С § 35 се изменя чл. 30а, като новата редакция е свързана с прилагането на Закона за обществените поръчки и Закона за концесиите. За възложителите се въвежда задължение да закупуват стоки и извършват строителство с високи показатели за енергийна ефективност съобразно приложимите изисквания на Регламент (ЕС) 2017/1369 и останалите посочени в разпоредбата критерии. За предприятията, задължени по смисъла на закона, това изискване може да се отрази върху обществените поръчки за доставка на оборудване и материали, включително: • помпи; • генератори; • изолационни материали; • електрическо и механично оборудване; • други технически компоненти. Изискванията за високи показатели за енергийна ефективност могат да ограничат броя на подходящите доставчици и предлаганите продукти и да увеличат необходимите инвестиционни разходи. При подготовката на бъдещи обществени поръчки ще бъде необходимо изискванията за енергийна ефективност да бъдат ясно включени в техническите спецификации. Промяната ще изисква съобразяване на процедурите и техническите спецификации при възлагане на обществени поръчки по ЗОП. Новите изисквания могат да затруднят и своевременната подмяна на критично оборудване. При аварии или необходимост от бърза реконструкция ограничаването на допустимите продукти до определени категории може да доведе до забавяне на доставките и до риск за нормалната работа на топлоснабдителната система. Поради изложеното считаме, че § 35 от проекта ще увеличи разходите и административната тежест за топлопреносните предприятия и може да ограничи възможността им да избират технически съвместими и надеждни решения, съобразени със специфичните характеристики на действащата инфраструктура.		
				III.ЗАКЛЮЧЕНИЕ:	**Приема се частично**	По предложенията е изразено становище по т. II, т. 1-5.

				Предложените промени в проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност създават значителни нови задължения за предприятията, задължени по смисъла на закона, които биха създали особени затруднения за дейността им. Най-съществените рискове са свързани с: • увеличаване на целите за енергийни спестявания; • натрупването на неизпълнените цели като допълнително задължение за следващи периоди; • въвеждането и сертифицирането на система за енергийно управление, в частност и по ISO 50001, представляват дългосрочен разходен и инвестиционен ангажимент; • допълнителните изисквания при възлагане на обществени поръчки; Разглежданите изменения ще доведат до едновременно възникване на няколко групи разходи за топлопреносните предприятия: • разходи за допълнителни експерти, консултанти, анализи и моделиране при мащабни инвестиционни проекти; • разходи за реализиране и доказване на увеличените цели за енергийни спестявания; • разходи за мерки в сгради и инсталации, които не са изцяло собственост или под пряк контрол на предприятието; • разходи, произтичащи от прехвърлянето на неизпълнени енергийни спестявания към следващи периоди; • разходи за обследвания, сертифициране, техническо проектиране и изпълнение на мерки в сгради; • разходи за саморегулиране, хидравлично балансиране, измерване, автоматизация и комуникационна инфраструктура; • разходи за въвеждане, сертифициране и постоянно поддържане на система за енергийно управление; • разходи и административна тежест при подготовката и провеждането на обществени поръчки с допълнителни технически и енергийни изисквания.		

				Тези разходи ще се натрупват едновременно и могат да доведат до съществено увеличаване на инвестиционната и оперативната тежест за предприятията. В предоставените мотиви не е представено конкретно остойностяване на тези последици за топлопреносните предприятия и не са посочени източници на финансиране за изпълнението на всички предвидени задължения, включително не е предвидено, че част от разходите ще възникнат за активи и обекти, които не са изцяло собственост на топлопреносните предприятия. Същевременно проектът предвижда конкретни цели и срокове, при чието неизпълнение предприятията биха могли да бъдат поставени в неблагоприятно положение. Особено съществен е рискът при прехвърлянето на неизпълнените енергийни спестявания и при краткия срок за въвеждане и сертифициране на системата за енергийно управление. В резултат на това предприятията, задължени по смисъла на закона, ще трябва да планират значителни разходи **при непълна техническа и подзаконова рамка** и при липса на достатъчна яснота дали предприетите мерки ще бъдат признати за изпълнение на поставените цели. Считаме, че предвидените изменения и допълнения в Закона за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност ще повлияят негативно върху дейността на енергийните, в частност топлопреносните предприятия. Предложеният режим създава значителни финансови, технически и административни задължения, без в достатъчна степен да са определени необходимите ресурси, методики, технически критерии, източници на финансиране и реалистични срокове за изпълнение, което само по себе си, създава и съществени рискове за предприятията свързани с: • допълнителните разходи за анализи на разходите и ползите при мащабни инвестиционни проекти; • забавянето на инвестиционните решения и на подмяната на амортизирани съоръжения; • увеличаването на целите за енергийни спестявания за вече изтекли и текущи периоди; • неясното отражение на общата кумулативна цел върху индивидуалните задължения на предприятието;		

				• натрупването и прехвърлянето на неизпълнени количества енергийни спестявания; • необходимостта от инвестиции в сградни инсталации, абонатни станции и автоматизация, които зависят от трети лица; • въвеждането и сертифицирането на система за енергийно управление като дългосрочен разходен и инвестиционен ангажимент; • недостатъчния срок до 11 октомври 2027 г. за изграждане и сертифициране на системата за енергийно управление; • увеличаването на разходите и ограничаването на избора при обществените поръчки. Считаме, че целите, заложени в разглежданите разпоредби, не могат да бъдат изпълнени в предвидените срокове и с предвидените механизми без значителни допълнителни разходи, ускорени инвестиции и участие на лица, които не са адресати на основните задължения. Особено трудно изпълними са механизмът за прехвърляне на неизпълнените енергийни спестявания, изискванията към сградните инсталации и абонатните станции, както и срокът за въвеждане и сертифициране на системата за енергийно управление. С оглед всичко гореизложено, считаме че разглежданите текстове не следва да бъдат приемани в предложената им форма, доколкото предвиждат необосновани разходи и задължения, които не са съобразени с техническата сложност на топлопреносната дейност, инвестиционния цикъл, процедурите за възлагане на обществени поръчки и зависимостта от действията на собственици на сгради, клиенти и други трети лица.		
29.	**22.08.2026г. по електронна поща, на посочените в Портала за обществени консултации лица и МЕ**	**Таня Косева – Бошова/ „АСБС“ и „БАРЦ“**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Асоциацията на собствениците на бизнес сгради в България („АСБС“) и Българската асоциация на ритейл центровете („БАРЦ“) обединяват собственици, инвеститори и професионални оператори на офис сгради, бизнес паркове, търговски центрове, ритейл паркове, логистични и други нежилищни активи. Членовете на двете организации управляват значителна част от модерния търговски и офис сграден фонд в страната и имат пряк практически опит с	**Приема се по принцип**	Изразено е становище, което не съдържа конкретно предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				внедряването на мерки за енергийна ефективност, фотоволтаични системи, зарядна инфраструктура, системи за сградна автоматизация и управление, ESG отчетност и устойчиво финансиране. Представяме настоящото становище по Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност („ЗИД на ЗЕЕ“), публикуван за обществено обсъждане на 24.07.2026 г., който въвежда ключови елементи от преработената Директива (ЕС) 2024/1275 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 година относно енергийните характеристики на сградите („ДЕХС“). На първо място подчертаваме, че АСБС и БАРЦ подкрепят целите за декарбонизация на сградния фонд, повишаване на енергийната ефективност, поетапното обновяване на съществуващия сграден фонд, управлението на енергийните характеристики на сградите, ускореното внедряване на възобновяеми енергийни източници и развитие на инфраструктурата за устойчива мобилност. Професионално управляваните бизнес сгради и ритейл центрове вече са сред най-активните участници в този процес, тъй като енергийната ефективност, оперативната устойчивост и качеството на сградите са съществени фактори за тяхната конкурентоспособност, стойност и дългосрочна привлекателност за наематели, инвеститори и финансови институции. Същевременно, транспонирането на ДЕХС следва да отчете, че нежилищните сгради не са еднородна категория. Офис сградите, бизнес парковете, търговските центрове, ритейл парковете, логистичните бази, складовете и сградите със смесено предназначение се различават съществено по отношение на начина на експлоатация, потребителския поток, броя и вида на наемателите, профила на енергийното потребление, наличието на технологични процеси, изискванията за пожарна безопасност, структурата на собствеността, възможностите за присъединяване към мрежата и жизнения цикъл на инвестициите. ЗИД на ЗЕЕ въвежда редица важни промени по отношение на сгради с нулеви емисии, национален план за саниране на сгради, минимални стандарти за енергийни характеристики,		

				паспорти за обновяване, оценка на подготвеността за интелигентно управление, системи за сградна автоматизация и управление, автоматизирано управление на осветлението и хидравлично балансиране. Предложените промени отразяват общата визия за развитие, която споделят АСБС и БАРЦ. Същевременно, промените ще спомогнат за ускоряване на прехода към сграден фонд с нулеви емисии до 2050 г. Въпреки това, значителна част от практическите въпроси са оставени да бъдат разписани в рамките на бъдещата подзаконова уредба, а някои ключови теми от ДЕХС, особено по отношение на зарядната инфраструктура и инсталирането на оборудване за слънчева енергия, все още не са развити достатъчно ясно в законопроекта. Поради това считаме, че е необходимо ЗИД на ЗЕЕ да бъде прецизиран така, че да осигури предвидима, технологично неутрална, инвестиционно ориентирана и практически изпълнима законодателна рамка. **1. Относно необходимостта от секторно ориентиран подход и реален диалог с бизнеса:** ЗИД на ЗЕЕ има потенциал да промени дългосрочната инвестиционна среда за собствениците на бизнес сгради и търговски недвижими имоти. Новите изисквания ще влияят върху проектирането на нови сгради, обновяването на съществуващи активи, договорните отношения с наематели, оценката на сградите при сделки и финансиране и *ESG* отчетността. От тази гледна точка, транспонирането на ДЕХС не следва да се разглежда единствено като формално въвеждане на европейски изисквания, а като възможност за създаване на модерна национална рамка за управление на сградния фонд. За да бъде успешна, тази рамка трябва да бъде основана на реалистични срокове, ясни технически критерии, ефективна координация между институциите и достатъчна гъвкавост при различните категории нежилищни сгради. **Предложение:** Оценката на въздействието да бъде допълнена със секторен анализ за офис сградите, търговските центрове, ритейл парковете, бизнес парковете, логистичните бази и сградите със смесено предназначение,	**Не се приема**	Проектозаконът цели създаването на единна и обща национална рамка за подобряване на енергийните характеристики на сградите. Обособяването на отделни секторни анализи за конкретни категории нежилищни сгради (офиси, ритейл паркове, логистични бази) би нарушило баланса и не е предмет на транспонирането на Директива (ЕС) 2024/1275. Детайлните технически критерии, профилите на потребление и капацитетът на мрежата са предмет на промени в подзаконовата нормативна уредба (наредби и методики). В допълнение в проекта на Националнен план за обновяване на сградния фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. е

				включително оценка на инвестиционните разходи, мрежовите ограничения, административния капацитет и наличието на квалифицирани кадри.		направен преглед на националния сграден фонд по типове сгради, оценка на необходимите инвестиции за неговото изпълнение, източници на финансиране и мерките, както и административните ресурси за обновяване на сградите.
				2. Относно технологично неутралния и *performance-based* подход: АСБС и БАРЦ подкрепят транспониране, основано на измерими резултати, а не на предписване на конкретни технически решения. Енергийната ефективност, намаляването на емисиите и устойчивото управление на сградите могат да бъдат постигнати чрез различни комбинации от технологии – високоефективни външни ограждащи елементи на сградата, термопомпи, слънчеви фотоволтаични технологии, системи за съхранение, ефективно централно отопление и охлаждане, *Building Automation and Control System* („**BACS**“)/ *Building Management System* („**BMS**“) системи, интелигентно управление на натоварването, договори за доставка на възобновяема енергия („**PPA**“), енергийни общности и други решения. ЗИД на ЗЕЕ въвежда редица рамкови понятия и препраща към бъдещи подзаконови нормативни актове. Това създава риск подзаконовата уредба да наложи еднакви технически решения за сгради с различна функция и различни ограничения. Подобен подход би увеличил разходите и би намалил ефективността на инвестициите, без непременно да води до по-добри енергийни резултати. **Предложение:** В закона да бъде заложен принцип, че изискванията към нежилищните сгради се прилагат технологично неутрално и въз основа на доказуеми резултати, като се допуска използването на различни технически решения, когато те постигат еквивалентен или по-добър енергиен и климатичен ефект.	**Не се приема**	Проектът на ЗИД на ЗЕЕ определя общи изисквания по отношение на подобряването на енергийните характеристики на сградния фонд, в т.ч. за нежилищните сгради, като не поставя изисквания за прилагането на

				Предложение: При разработване на подзаконовата нормативна уредба да се избягва механично предписване на конкретни технологии, материали или системи, освен когато това е необходимо поради императивни съображения за безопасност, оперативна съвместимост или качество на данните.	**Не се приема**	конкретни технически решения, с които да се ограничи или да се предпишат конкретни мерки в сградите. Изразеното становище не е свързано с предложения проект на ЗИД на ЗЕЕ.
				3. Относно сградите с нулеви емисии: ЗИД на ЗЕЕ въвежда прагове за експлоатационните емисии на парникови газове и годишното търсене на първична енергия в националния план за обновяване на сградния фонд. Това е съществена промяна, която ще има пряко отражение върху новите инвестиции в офис сгради, търговски центрове, бизнес паркове, ритейл паркове и логистични комплекси. АСБС и БАРЦ подкрепят целта новите сгради постепенно да преминат към стандарт за нулеви емисии. Важно е обаче националните прагове и методики да бъдат публикувани достатъчно рано, за да могат инвеститорите, проектантите и финансовите институции да планират проектите си. Инвестиционният цикъл при големите бизнес и търговски сгради е дълъг и включва придобиване на терен, устройствено планиране, проектиране, финансиране, строителство и въвеждане в експлоатация. Внезапната промяна на изискванията би създала риск за вече подготвени или стартирали проекти. Необходимо е също така изискванията за сгради с нулеви емисии да признават всички допустими източници на възобновяема енергия, а не само тази произведена на място. В редица случаи производството на възобновяема енергия върху самата сграда може да бъде ограничено поради конструктивни, архитектурни, градоустройствени, противопожарни или експлоатационни причини. Това не следва автоматично да поставя сградата в невъзможност да		

				постигне съответствие, ако еквивалентен резултат може да бъде осигурен чрез други допустими механизми.		
				Предложение: Националните прагове за сгради с нулеви емисии, методиката за доказване на съответствие и приложимите дати да бъдат публикувани възможно най-рано, с достатъчни преходни периоди за проекти в напреднал етап на подготовка.	**Не се приема**	Изразено е становище, което има отношение към бъдещото разработване на подзаконовите нормативни актове по ЗЕЕ, като не се съдържа предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				Предложение: При определяне на критериите за сгради с нулеви емисии да се признават всички допустими източници на безвъглеродна енергия, включително възобновяема енергия, произведена на място, възобновяема енергия, произведена извън сградата, енергийни общности, ефективни системи за централно отопление и охлаждане и други нисковъглеродни решения, когато те осигуряват еквивалентен резултат.	**Не се приема**	Изразено е становище, което има отношение към бъдещото разработване на подзаконовите нормативни актове по ЗЕЕ, като не се съдържа предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				Предложение: Методиката да отчита различните профили на потребление при различните по вид нежилищни сгради като офис сгради, търговски центрове, ритейл паркове, логистични бази и сгради със смесено предназначение, така че оценката да бъде обективна, сравнима и приложима на практика.	**Не се приема**	Изразено е становище, което има отношение към бъдещото разработване на подзаконовите нормативни актове по ЗЕЕ, като не се съдържа предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				4. Относно минималните стандарти за енергийни характеристики на нежилищни сгради: ЗИД на ЗЕЕ въвежда определение за „минимални стандарти за енергийните характеристики“ и предвижда те да бъдат част от националния план за обновяване на сградния фонд. Това е една от най-важните теми за съществуващите нежилищни сгради, тъй като минималните стандарти могат да повлияят върху стойността на активите, разходите за обновяване, отношенията с наематели и достъпа до финансиране. АСБС и БАРЦ подкрепят поетапното извеждане от пазара на най-неефективните сгради и насърчаването на обновяването. Същевременно, минималните стандарти		

				трябва да бъдат въведени така, че да не създават риск от икономическо обезценяване на активи, които обективно не могат да бъдат приведени в съответствие в кратки срокове или без направата на непропорционални разходи. Особено важно е да се избегне механично прилагане на единен праг към всички нежилищни сгради. Офис сграда клас А, търговски център, ритейл парк, логистична база и сграда със смесено предназначение имат различни експлоатационни характеристики. Прилагането на единни критерии може да доведе до несъпоставими резултати и да постави някои категории сгради в необосновано неблагоприятно положение.		
				Предложение: Минималните стандарти за енергийни характеристики на нежилищните сгради да бъдат диференцирани по категории сгради и профил на използване, включително отделно разглеждане на офис сгради, търговски центрове, ритейл паркове, логистични бази, складове и сгради със смесено предназначение.	**Не се приема**	Изразеното становище не е свързано с предложения проект на ЗИД на ЗЕЕ. Минималните стандарти за енергийни характеристики на нежилищните сгради ще бъдат определени с Наредба № РД-02-20-3.
				Предложение: Да се предвидят ясни критерии за техническа, функционална и икономическа осъществимост, включително конструктивни ограничения, статут на сградата, възможности за присъединяване към електроразпределителната мрежа, необходимост от непрекъсната експлоатация, наличие на множество наематели и срок на възвръщаемост на инвестицията.	**Не се приема**	Изразеното становище не е свързано с предложения проект на ЗИД на ЗЕЕ. Минималните стандарти за енергийни характеристики на нежилищните сгради ще бъдат определени с Наредба № РД-02-20-3.
				Предложение: Да се предвиди възможност за мотивирано отлагане или алтернативен план за поетапно съответствие, когато еднократното изпълнение на изискванията е непропорционално по отношение на размера на разходите за собственика, технически невъзможно или несъвместимо с нормалната експлоатация на сградата.	**Не се приема**	Изразеното становище не е свързано с предложения проект на ЗИД на ЗЕЕ. Минималните стандарти за енергийни характеристики на нежилищните сгради ще бъдат определени с Наредба № РД-02-20-3.
				5. Относно слънчевата енергия в сградите: ЗИД на ЗЕЕ предвижда новите сгради да се проектират по начин, който позволява оптимално използване на		

				слънчевото греене за производство на енергия и последващо разходоефективно инсталиране на оборудване за слънчева енергия. Това е положителна стъпка, но тя отразява само част от предвидената в ДЕХС рамка. За бизнес сградите и ритейл центровете слънчевата енергия е не само мярка за нормативно съответствие, а стратегически бизнес актив. Големите покривни площи, дневният профил на потребление и възможността за интеграция със зарядната инфраструктура и системите за съхранение създават реален шанс за намаляване на оперативните разходи и повишаване на енергийната независимост на сградите. В същото време, внедряването на фотоволтаични системи трябва да бъде обвързано с ясни критерии за техническа и икономическа осъществимост. Не всяка сграда разполага с подходящ покрив, достатъчна носимоспособност, липса на засенчване, свободен мрежови капацитет или възможност за безопасно интегриране на инсталацията. При търговски центрове и бизнес комплекси често има и сложни отношения между собственик, оператор, наематели и доставчици на енергийни услуги.		
				Предложение: В закона или в подзаконовата уредба да се въведат ясни национални критерии за определяне кога внедряването на слънчеви технологии е технически и икономически осъществимо, включително носимоспособност на конструкцията, пожарна безопасност, засенчване, достъп за поддръжка, мрежови капацитет, профил на потребление и срок на възвръщаемост.	**Не се приема**	За транспониране на изискванията на Дирекива (ЕС) 2024/1275 ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредба по ЗЕЕ и ЗУТ.
				Предложение: Да се осигури регулаторна яснота за сгради с множество собственици и наематели, включително относно разпределението, продажбата или използването на произведената електроенергия, както и възможността за модели с трети инвеститор, енергийна общност или корпоративно споразумение за доставка.	**Не се приема**	По отношение на количествата произведена, разпределена за потребление и продадена електрическа енергия, произведена от енергийни общности, потребители на собствена електрическа енергия от ВИ и др. е приета Методика на КЕВР за изчисляване на количествата произведена,

						разпределена за потребление и продадена електрическа енергия за обектите на активните клиенти, на гражданските енергийни общности, на потребителите на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници и на общностите за възобновяема енергия (Издадена от председателя на КЕВР, обн., ДВ, бр. 6 от 16.01.2026 г., в сила от 16.01.2026 г.) и са извършени промени в Правилата за търговия с електрическа енергия (Обн. ДВ, бр. 13 от 3.02.2026 г., в сила от 3.02.2026 г.). Уреждането на взаимоотношения между различните на собственини или наематли в сградите не е предмет на ЗЕЕ.
				Предложение: Да се насърчават комбинирани решения, включващи фотоволтаици, системи за съхранение, зарядна инфраструктура, интелигентно управление на натоварването и BACS/BMS системи, вместо отделните технологии да се разглеждат като самостоятелни и несвързани задължения.	**Приема се по принцип**	Проектът на ЗИД на ЗЕЕ транспонира изискванията на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275, като посочва общи изисквания към инвестиционните проекти и не определя какви технологични решения следва да бъдат взети при изграждането и обновяването на сгради.
				6. Относно зарядната инфраструктура и устойчивата мобилност: Инфраструктурата за зареждане на електрически превозни средства е една от темите с най-пряко отражение върху членовете на АСБС и БАРЦ. Офис сградите, бизнес парковете, търговските центрове и ритейл парковете разполагат с голяма концентрация на паркоместа и ежедневно обслужват служители, посетители, клиенти и	**Не се приема**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ не се въвежда член 14: Инфраструктура за устойчива мобилност от Директива (ЕС) 2024/1275. Посочените изисквания ще бъдат въведени с Наредба № РД-02-20-2 от 20.12.2017 г. за планиране и проектиране на комуникационно-

				доставчици. Именно тези обекти ще бъдат сред основните елементи на обществено достъпната зарядна инфраструктура. ЗИД на ЗЕЕ съдържа разпоредби относно събиране на информация за зарядните точки като част от информационната система, но не развива достатъчно същинската рамка за изпълнение на изискванията на ДЕХС относно зарядната инфраструктура. Това създава значителна несигурност за собствениците на бизнес сгради и ритейл центрове, които трябва да планират инвестиции, мрежов капацитет, отношения с оператори на зарядна инфраструктура, противопожарни решения и управление на паркинги. АСБС и БАРЦ подкрепят развитие на зарядна инфраструктура, но считат, че националното транспониране трябва да използва максимално възможностите за гъвкавост и пропорционалност. Особено важно е задълженията да не се определят механично само според броя на паркоместата. При търговски центрове с кратък престой на клиентите е възможно по-малък брой зарядни станции с по-висока мощност да осигурява по-добра услуга от голям брой зарядни точки с ниска мощност. **Предложение:** Да се въведе технологично неутрален подход при изпълнение на изискванията за зарядна инфраструктура, включително възможност съответствието да се доказва чрез общ осигурен заряден капацитет, а не единствено чрез брой зарядни точки. **Предложение:** Да се предвиди гъвкав модел, при който собствениците могат да изберат най-подходящата комбинация от брой зарядни точки, мощност, интелигентно управление на натоварването, предварително окабеляване и бъдеща готовност за разширяване според спецификата на сградата и начина на ползване на паркинга. **Предложение:** Да се използват в максимална степен предвидените в ДЕХС механизми за гъвкавост, включително възможността за отлагане при допустимите категории сгради и изключението, когато разходите за зарядната инфраструктура надвишават определения праг спрямо разходите за основния ремонт.		транспортната система на урбанизираните територии.

				Предложение: Да се разработят единни национални технически насоки за проектиране, изграждане и експлоатация на зарядна инфраструктура в офис сгради, търговски центрове, подземни паркинги и многофункционални комплекси, включително по отношение на пожарна безопасност, вентилация, управление на риска, електрическа безопасност, достъпност и оперативна съвместимост.		
				7. Относно системите за сградна автоматизация и управление: ЗИД на ЗЕЕ предвижда нежилищните сгради с инсталации над 290 kW да бъдат оборудвани със системи за сградна автоматизация и управление, когато това е технически и икономически осъществимо, както и въвежда аналогично задължение за сгради с инсталации над 70 kW до 290 kW до 31 декември 2029 г. Законопроектът предвижда системите да извършват постоянен мониторинг, регистриране, анализ и възможност за регулиране на потреблението на енергия, сравнителен анализ на енергийните характеристики, откриване на намаляване на ефективността, комуникация със свързани технически сградни инсталации и мониторинг на качеството на вътрешната среда. АСБС и БАРЦ подкрепят тези промени. За професионално управляваните бизнес сгради и търговски центрове BMS/BACS системите вече са ключов инструмент за оптимизиране на експлоатацията, намаляване на разходите, ранно откриване на неизправности и осигуряване на качествена вътрешна среда. Важно е обаче изискванията да бъдат формулирани функционално, а не чрез предписване на конкретни технологии или производители. Голяма част от модерните офис и търговски сгради вече разполагат със системи за управление, които могат да бъдат надградени. Не следва да се създава задължение за цялостна подмяна на оборудване, когато съществуващите системи могат да постигнат изискваните функционалности чрез софтуерно или хардуерно надграждане. **Предложение:** Изискванията към BACS да се прилагат функционално – чрез оценка на способността на системата да осигурява мониторинг, анализ, управление, оперативна	**Не се приема**	Проектът на ЗИД на ЗЕЕ не съдържа изисквания по отношение на технологията, марката, архитектурата или доставчика на системите за сградна автоматизация и управление. Изборът следва да бъде направен от инвеститора.

				съвместимост и качество на вътрешната среда, а не чрез изискване за конкретна технология, марка, архитектура или доставчик. **Предложение:** Да се насърчават отворени и оперативно съвместими решения, които предотвратяват зависимост от един доставчик и позволяват интеграция между отопление, охлаждане, вентилация, осветление, зарядна инфраструктура, фотоволтаични системи, системи за съхранение и енергийно управление.		
				8. Относно автоматизираното управление на осветлението: ЗИД на ЗЕЕ предвижда въвеждане на автоматични устройства за управление на осветлението в нежилищни сгради с полезна номинална мощност над 290 kW до 31 декември 2027 г. и в нежилищни сгради с полезва номинална мощност над 70 kW до 290 kW до 31 декември 2029 г., когато това е технически и икономически осъществимо. Изискването е в съответствие с общата логика на ДЕХС за цифровизация и оптимизация на потреблението. При офис сградите и търговските центрове осветлението е важен елемент от енергийната ефективност, но също така е свързано с безопасност, комфорт, търговска функционалност, сигурност и изисквания на наемателите. Необходимо е автоматизираното управление да бъде зонирано и съобразено с реалния режим на работа на сградата. **Предложение:** Подзаконовата уредба да предвиди гъвкави правила за зониране и управление на осветлението, които отчитат различните режими на работа на общи части, търговски площи, офис площи, паркинги, складови зони, евакуационни маршрути, аварийно осветление и външни пространства. **Предложение:** Да се уточни, че автоматичното управление на осветлението не следва да засяга аварийно, евакуационно, охранително или друго нормативно изискуемо осветление, необходимо за безопасността на ползвателите и сградата.	**Не се приема**	Предложенията касаят разработването на подзаконови нормативни актове и не са свързани с проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				9. Относно хидравличното балансиране и техническите сградни инсталации:	**Не се приема**	Предложенията касаят разработването на подзаконови

				ЗИД на ЗЕЕ предвижда съществуващите сгради да бъдат оборудвани, когато това е технически и икономически осъществимо, с устройства за саморегулиране и отделно регулиране на температурата, както и, когато е целесъобразно, с хидравлично балансиране при подмяна на топлогенератори или охлаждащи генератори. Също така се разширява обхватът на изискванията към техническите сградни инсталации чрез включване на хидравличното балансиране като елемент на настройка и контрол. АСБС и БАРЦ подкрепят този подход, доколкото той е обвързан с техническа и икономическа осъществимост и с критерия „когато е целесъобразно“. При големи офис и търговски сгради отоплителните, охлаждащите и вентилационните системи са сложни, често интегрирани и зависими от специфичния режим на експлоатация. Хидравличното балансиране може да бъде ефективна мярка, но не следва да се превръща във формално задължение без доказуем ефект. **Предложение:** В подзаконовата уредба да се определят ясни критерии кога хидравличното балансиране е целесъобразно, включително очаквани енергийни спестявания, разходи, състояние на системата, вид на инсталацията, възможност за измерване и контрол и въздействие върху експлоатацията.		нормативни актове и не са свързани с проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				10. Относно паспортите за обновяване на сгради: ЗИД на ЗЕЕ въвежда паспортите за обновяване на сгради като нов инструмент, изготвян от консултанти по енергийна ефективност и включван в информационната система, когато е наличен. АСБС и БАРЦ подкрепят паспортите за обновяване, ако те бъдат използвани като практически инвестиционен инструмент, а не като допълнителна административна тежест. При бизнес сградите и ритейл центровете обновяването често се извършва поетапно, съобразно жизнения цикъл на техническите системи, договорите с наематели, финансовото планиране, сезонността на търговската дейност и необходимостта сградата да остане в постоянна експлоатация. Поради това, паспортът за обновяване трябва да бъде реалистична пътна карта, а не списък от еднократни предписания.	**Не се приема**	Предложенията касаят разработването на подзаконови нормативни актове и не са свързани с проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				Предложение: Паспортът за обновяване да се изготвя и актуализира в цифров формат, като „жив“ документ, който отчита вече извършени инвестиции, планирани обновявания, реалния жизнен цикъл на системите и поетапното изпълнение на мерките. **Предложение:** Да се предвиди достатъчна гъвкавост при последователността на мерките, така че собствениците да могат да ги изпълняват съобразно техническите характеристики на сградата, бизнес нуждите на наемателите и инвестиционната програма. **Предложение:** При изготвяне на паспортите да се признават вече изпълнени мерки, включително фотоволтаични системи, BMS/BACS, *LED* осветление, модернизация на отоплителните, вентилационните и климатичните („ОВК“) инсталации, зарядна инфраструктура и други инвестиции, за да се избегне повторно предписване на икономически неоправдани действия.		
				11. Относно сертификатите за енергийни характеристики: ЗИД на ЗЕЕ разширява рамката относно сертификатите, данните, които се събират, и ролята на консултантите по енергийна ефективност. Това е в съответствие с развитието на ДЕХС, при която сертификатите за енергийни характеристики постепенно се превръщат в ключов пазарен инструмент. За професионалните собственици и инвеститори сертификатът вече не е само документ за нормативно съответствие. Той се използва при сделки с недвижими имоти, *due diligence*, банково финансиране, *ESG* отчетност, оценка на активи, отношения с международни наематели и управление на портфейли. Поради това, надеждността, сравнимостта и яснотата по отношение на методологията при изготвянето на сертификатите са от първостепенно значение. **Предложение:** Методологията за сертифициране да отчита функционалните особености на различните категории нежилищни сгради, включително офис сгради, търговски	**Не се приема**	Предложенията касаят разработването на подзаконови нормативни актове и не са

				центрове, ритейл паркове, логистични бази и сгради със смесено предназначение. **Предложение:** Да се осигури достатъчен преходен период при промяна на методиката, така че вече издадените сертификати да запазят практическа стойност и да не се създава внезапна несигурност при извършване на сделки и осигуряване на финансиране.	**Не се приема**	свързани с проекта на ЗИД на ЗЕЕ. В § 106 от ПЗР на проекта на ЗИД на ЗЕЕ е предвидено следното: § 106. (1) Сертификат за енергийни характеристики на сграда, който е електронен цифров документ, се издава след привеждането на наредбата по чл. 48 в съответствие с този закон. (2) Сертификат за енергийни характеристики на сграда, чийто срок на валидност не е изтекъл, запазва действието си, като не се изисква преиздаването му като електронен цифров документ
				12. Относно оценка на готовността за интелигентно управление и цифровите инструменти: ЗИД на ЗЕЕ въвежда показателя за подготвеност за интелигентно управление, когато такъв е наличен, и посочва изготвянето на оценка на готовността за интелигентно управление като дейност, свързана с консултантите по енергийна ефективност. Това е положителна първа стъпка, която следва да бъде развита. АСБС и БАРЦ подкрепят използването на показателя за подготвеност за интелигентно управление като инструмент за прозрачност, пазарна информация и стимулиране на цифровизацията. Той може да бъде полезен за инвеститори, наематели и оператори, тъй като показва способността на сградата да използва цифрови технологии за енергийна ефективност, комфорт, гъвкавост и взаимодействие с електроенергийната система. В същото време, показателят трябва да подпомага пазара, а не да създава допълнителни задължения извън ясно установените изисквания за BACS, енергийни характеристики и сертифициране. **Предложение:** Показателят за подготвеност за интелигентно управление да бъде въведен поетапно,	**Приема се по принцип** **Приема се**	С извършените промени в чл. 43 от ЗЕЕ се въвеждат изисквания към лицата, които извършват обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради да изготвят и оценка на готовността за интелигентно управление. В проекта на ЗИД на ЗЕЕ се извършени редакция в чл. 42, като

				съобразно развитието на ниво ЕС и в зависимост от националния административен капацитет.		е създадена ал. 4, съгласно която по искане на собственика на сградата, лицата които изършват обследване могат да извършат оценка за подготвеност за интелигентно управление на сградата.
				Предложение: Да се гарантира, че показателят за подготвеност за интелигентно управление се използва като информационен и пазарен инструмент, а не като самостоятелно основание за санкции, ограничения или задължителни инвестиции.	**Не се приема**	Санкциите се налагат за неизпълнение на законовите задължения, а такова по отношение на показателя за подготвеност за интелигентно управление не е предвидена.
				Предложение: Да се признават вече внедрените интелигентни решения – BMS, BACS, сензори, интелигентни измервателни системи, енергийни платформи, системи за управление на зарядна инфраструктура и фотоволтаици – без необходимост от дублиращи административни процедури.	**Не се приема**	За пълно транспониране на Директива (ЕС) 2024/1275 ще бъдат извършвани промени в Наредба № Е-РД-04-2.
				13. Относно обмена на данни, информационната система и защитата на чувствителна информация ЗИД на ЗЕЕ значително разширява обхвата на националната информационна система. Предвижда се събиране на информация за сертификати, обследвания, доклади от инспекции, паспорти за обновяване, енергийни характеристики, потенциал за глобално затопляне през жизнения цикъл и зарядни точки. Предвижда се и оперативна съвместимост с други национални административни бази данни. АСБС и БАРЦ подкрепят дигитализацията и създаването на надеждна информационна инфраструктура. За пазара на бизнес имоти качествените данни са от особено значение за прозрачността, финансирането, *ESG* отчетността и планираните инвестиции. В същото време, данните за големи офис и търговски активи могат да включват чувствителна техническа, търговска и конкурентна информация – енергийни профили, технически системи,	**Не се приема**	Информацията, която се събира чрез националната информационна система за състоянието на енергийната ефективност в Република България е ограничена до небходимата, въз основа на която АУЕР да изпълнява задълженията си по ЗЕЕ. Публичният достъп до информация е изрично регламентиран в извършените със законопроекта промени в чл. 68, ал. 2 от ЗЕЕ. В създадения със законопроекта чл. 68б е предвидено националната система да е оперативно съвместимост и да осигурява интеграция с други

				инвестиционни планове, експлоатационни показатели, данни за наемателски структури и инфраструктура. **Предложение:** Да се предвидят ясни правила за достъп до данните, разграничение между публична, служебна, анонимизирана и чувствителна информация, както и гаранции, че публично достъпни ще бъдат само данни, които не разкриват търговски тайни, сигурност на сградите или конкурентно чувствителна информация. **Предложение:** Да се избегне дублирането на данни, които вече се предоставят в други регистри или на други компетентни органи, чрез прилагане на принципа „само веднъж“ и осигуряване на автоматизиран обмен на информация между различни звена на администрацията.		национални административни бази данни, съдържащи информация за сградите, като позволява обмен, сливане и агрегиране на данните. Това ще позволи обмен на данни и избягване на случай, при които едни и същи данни се предоставят на повече от една институция.
				14. Относно потенциала за глобално затопляне през целия жизнен цикъл: ЗИД на ЗЕЕ предвижда събиране на информация за потенциала за глобално затопляне през целия жизнен цикъл, когато такъв е наличен. Това е в съответствие с посоката на европейската рамка, но материята изисква внимателно и поетапно въвеждане. За бизнес сградите и ритейл центровете оценката на емисиите през целия жизнен цикъл ще има все по-голямо значение при *ESG* отчетност, устойчиво финансиране, инвестиционни анализи и сравнимост на активите. В същото време, в България все още липсва достатъчно развита национална база данни, утвърдени референтни стойности, масово наличие на екологични продуктови декларации и практически опит в прилагането на методологията. **Предложение:** Изискванията относно потенциала за глобално затопляне през целия жизнен цикъл да се въвеждат поетапно, след приемане на ясна методика, национални или европейски референтни стойности и правила за работа при липса на пълния набор от данни.	**Не се приема**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ не се въвеждат изисквания и определение за глобално затопляне през целия жизнен цикъл. Същите ще бъдат въведени с Наредба № РД-02-20-3.

				Предложение: Да се прави ясно разграничение между оперативни емисии и емисии, свързани с материалите и строителството, така че оценките да бъдат сравними и да не водят до неправилни заключения за енергийните характеристики на сградите.		
				15. Относно инспекциите, независимия контрол и квалификацията на експертите: ЗИД на ЗЕЕ разширява ролята на консултантите по енергийна ефективност, включително във връзка с паспортите за обновяване и оценката на подготвеността за интелигентно управление. Това е необходимо, но поставя въпроса за качеството, капацитета и специализацията на експертите. За големите офис сгради, търговски центрове и ритейл паркове, енергийните оценки изискват познаване на сложни технически системи, BMS/BACS, многонаемателски модели, ОВК системи, подземни паркинги, зарядна инфраструктура, фотоволтаици, системи за съхранение и експлоатация при непрекъсната дейност. Общата квалификация по енергийна ефективност не винаги е достатъчна за качествена оценка на такива активи. **Предложение:** Независимият контрол върху сертификати, паспорти, оценка на подготвеността за интелигентно управление, други оценки и инспекционни доклади да бъде фокусиран върху качеството на данните и методологията, а не върху масови формални проверки. **Предложение:** Да се осигури достатъчен преходен период за обучение и сертифициране на експерти, така че новите изисквания да не доведат до недостиг на квалифицирани лица и забавяне на инвестиционни проекти.	**Не се приема**	Предложенията касаят подзаконови нормативни актове и не са предмет на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				16. Относно необходимостта от съгласувана подзаконовата нормативна уредба: Голяма част от ефекта на ЗИД на ЗЕЕ ще зависи от бъдещите наредби, методики и технически насоки. Това се отнася особено до критериите за сгради с нулеви емисии, минималните стандарти за енергийни характеристики, методиката за сертифициране, изискванията за BACS, автоматизираното осветление, слънчевата енергия,	**Приема се по принцип**	Предложенията касаят разработването на подзаконови нормативни актове, необходими за изпълнение на изисквания, които ще бъдат въведени с проекта на ЗИД на ЗЕЕ. В тази връзка МЕ е планирало разработването на наредбите, по

				зарядната инфраструктура, паспортите за обновяване и данните в информационната система. АСБС и БАРЦ считат, че тези актове трябва да бъдат изготвени координирано, а не фрагментарно. В противен случай съществува риск различните инструменти да се превърнат в несвързани административни задължения, вместо в интегрирана рамка за управление на сградите. **Предложение:** Да се изготви предварителна пътна карта за приемане на подзаконовите актове по ЗИД на ЗЕЕ, включително срокове, отговорни институции, обхват на консултациите и връзка между отделните методики. **Предложение:** Всяка наредба или методика, която засяга нежилищните сгради, да бъде подложена на реално обществено обсъждане с участието на професионалните организации на собственици, инвеститори, оператори, проектанти, енергийни консултанти и мрежови оператори. **Предложение:** Основните критерии за техническа и икономическа осъществимост да бъдат хармонизирани във всички актове, така че собствениците да не бъдат изправени пред различни стандарти при слънчева енергия, BACS, зарядна инфраструктура, хидравлично балансиране и минимални енергийни стандарти. **Заключение:** АСБС и БАРЦ подкрепят общата посока на ЗИД на ЗЕЕ и необходимостта от транспониране на преработената ДЕХС. Законопроектът съдържа редица положителни елементи, които нашите асоциации подкрепят – въвеждане на сгради с нулеви емисии, национален план за обновяване на сградния фонд, минимални стандарти за енергийни характеристики, паспорти за обновяване, разширена информационна система, оценка на готовността за интелигентно управление, системи за сградна автоматизация и управление, автоматизирано осветление и по-добра рамка за управление на техническите сградни инсталации. В същото време, успешното прилагане на закона ще зависи от това дали националната рамка ще отчете спецификите на		които е определено като водещо министерство.

				различните категории нежилищни сгради и ще осигури достатъчна предвидимост за инвестициите. За бизнес сградите, търговските центрове, ритейл парковете и логистичните комплекси особено важни са: технологично неутрален подход, ясни критерии за техническа и икономическа осъществимост, диференцирани минимални стандарти, ранно публикуване на праговете за сгради с нулеви емисии, гъвкаво третиране на зарядната инфраструктура, предвидима рамка за слънчева енергия, признаване на съществуващи BMS/BACS инвестиции, надеждна методология за сертификати и защита на чувствителните данни. Призоваваме Министерството на енергетиката да използва процеса по транспониране на ДЕХС като възможност за изграждане на модерна, интегрирана и инвестиционно предвидима рамка за българския нежилищен сграден фонд. АСБС и БАРЦ изразяват готовност да участват активно в последващи експертни обсъждания, работни групи и консултации по законопроекта и подзаконовата уредба.		
30.	**22.08.2026г. чрез Портала за обществени консултации**	**Людмила Стоянова**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Възразявам срещу предложението за въвеждане на периодично задължително обучение и полагане на изпит като предпоставка за продължаване на професионалната дейност на консултантите по енергийна ефективност. Считам, че подобно изискване представлява неоправдано ограничение за упражняването на професията от специалисти, които вече са придобили необходимата професионална квалификация по установения ред. Квалификацията на консултантите по енергийна ефективност е придобита след преминаване на съответното обучение и успешно полагане на изпит във висше училище. Следователно професионалната компетентност на лицето е удостоверена още при придобиването на квалификацията и не следва периодично да бъде поставяна под съмнение чрез задължително повторно обучение и изпит. Професионалните знания и умения на консултантите се поддържат и развиват в процеса на реалното упражняване на дейността. Практическият опит, извършването на обследвания, изготвянето на сертификати, прилагането на действащите нормативни изисквания и методики, както и	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				следенето на промените в законодателството са естествена и съществена форма на професионално усъвършенстване. Необходимо е да се има предвид и че задължителното периодично обучение ще бъде свързано с допълнителни финансови разходи за специалистите, както и с разходи за време и организация. За консултантите, които активно упражняват професията, това би представлявало допълнителна тежест, без да е доказано, че повторното полагане на изпит е необходимо средство за гарантиране качеството на професионалната дейност. Особено притеснително е поставянето на упражняването на професията в зависимост от периодичното успешно полагане на изпит. По този начин специалист, който вече е придобил професионална квалификация и години наред е упражнявал дейността си, би могъл да загуби възможността да я упражнява не поради липса на практически знания или професионална компетентност, а единствено поради непреминато периодично обучение или неположен успешно изпит. Подобно изискване би могло да има и негативен ефект върху целия сектор. В условията на необходимост от извършване на голям обем обследвания и сертифициране на сгради и промишлени предприятия намаляването на броя на действащите квалифицирани специалисти би могло да доведе до недостиг на консултанти, забавяне на процедурите и увеличаване на разходите за възложителите. Същевременно не възразявам срещу необходимостта от постоянно повишаване и актуализиране на професионалните знания. Напротив, обученията, семинарите и курсовете за допълнителна квалификация могат да имат съществен принос за поддържане на високото качество на професионалната дейност. Считам обаче, че участието в тях следва да бъде **насърчавано и доброволно**, а не да бъде превръщано в задължително условие за запазване на правото за упражняване на професията. Предлагам да не се въвежда периодично задължително обучение и полагане на изпит като предпоставка за продължаване на професионалната дейност на консултантите по енергийна ефективност.		

				Придобитата по установения ред професионална квалификация следва да бъде безсрочна, като специалистите да имат възможност по собствена преценка да участват в обучения за повишаване и актуализиране на знанията си. Считам, че този подход ще осигури необходимия баланс между поддържането на високо професионално качество и недопускането на неоправдани административни и финансови ограничения за вече квалифицирани специалисти.		
31.	**22.08.2026г. чрез Портала за обществени консултации**	**Ангелина Вукашинова**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	**1. Подкрепям прецизирането на нормативната уредба, защото сегашната създава реални практически казуси.** Предлагам в законопроекта да се прецизират разпоредбите относно обследването и сертифицирането на сградите, както и изискванията за изготвяне на проект по част „Енергийна ефективност“ и Доклад за енергийна ефективност. В практиката често възникват неясноти и различни тълкувания относно това за кои сгради и при какви строителни намеси се изисква всеки от тези документи. Необходимо е ясно да се разграничат случаите, в които се изискват обследване, сертификат, проект по ЕЕ и доклад по ЕЕ, включително при ново строителство, реконструкция, основен ремонт, пристрояване, надстрояване и промяна на предназначение. Предлагам тези случаи да бъдат изрично и еднозначно определени в закона или чрез официални методически указания, съгласувани със ЗУТ и подзаконовата нормативна уредба, за да се избегне противоречивото им прилагане на практика.	**Не се приема**	Становището не съдържа конкретни предложения по ЗИД на ЗЕЕ.
				2. Не съм съгласна с периодичното преобучение и преизпитване като условие за запазване на правоспособността. **НЕ ПОДКРЕПЯМ** предложението § 50 и § 67 , относно запазването на вписването в регистъра на АУЕР да се обвърже със задължително периодично обучение и изпит. Придобила съм висше образование, професионална квалификация и правоспособност при условията на действащия закон. След като държавата вече е признала компетентността ми, не считам за допустимо впоследствие да поставя упражняването на професията ми в зависимост	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				от периодично платено преобучение и преизпитване. Това на практика променя условията, при които вече е придобито правото ми да упражнявам професията, и накърнява принципа на правната сигурност. Професионалната компетентност се доказва с качеството на извършената работа и носенето на професионална отговорност, а не с периодично повтаряне на изпити за вече придобита правоспособност. Поддържането на квалификацията е необходимо, но то следва да се осъществява чрез обучения, методически указания и семинари, а не чрез заплаха от загуба на вече придобито право. Освен това Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 не изискват държавите членки да въвеждат периодично преизпитване като условие за упражняване на професията. Поради това предлагам тези текстове да отпаднат от законопроекта.		
32.	**23.08.2026г. по електронна поща, на посочените в Портала за обществени консултации лица**	**инж. Иван Тодоров**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Предложената редакция на чл. 41 предвижда при продажба или отдаване под наем на самостоятелен обект купувачът или наемателят да получава ***<u>достъп</u>*** до сертификата за енергийни характеристики на сградата. Аз считам че тази формулировка следва да бъде променена и разширена с оглед пълното и недвусмислено транспониране на **Директива (ЕС) 2024/1275 относно енергийните характеристики на сградите**. Директивата третира **"обособените части от сгради" като самостоятелни обекти на енергийно сертифициране** и предвижда сертификат при продажба или отдаване под наем. Същевременно чл. 19, §11 допуска сертифицирането на обособена част да се основава и върху ***оценката на друга представителна обособена част със същите енергийно значими характеристики.*** <u>Сегашното предложение отворено за обществено обсъждане създава множество рискове:</u> -Риск 1. Един общ сертификат на сградата да се използва без достатъчно основание за обекти, чиито енергийни характеристики съществено се различават. - Риск 2: Да се наложи при продажба или наем на един обект да се извършва сертифициране на цялата сграда би оскъпило многократно обследването и дори ще затрудни	**Не се приема**	В проекта на ЗИД на ЗЕЕ не се предвижда опростяване на процедурата по обследване за енергийна ефективност на сградите. Директива (ЕС) 2024/1275 изисква оценка на националния сграден фонд като едно цяло. Енергийните характеристики на апартамента зависят от общите части на сградата. Индикатори като „първично потребление“ се изчисляват на база общи сградни инсталации. Изолираната оценка на апартамент ще почива на приблизителни допускания, а не на реални данни.

				упражняването на правото на собственост и на разпореждане със собственото имущество. - Риск 3: Отговорност на държавата за вреди. - Риск 4: Жалби от недоволни ощетени граждани до Европейската комисия и Съда на Европейския съюз по отношение на прилагането на директивата. **Какви са "грешките" или рисковите зони в българското предложение?** Ако проектът за нормативен акт предвижда „общо обследване“ като единствен механизъм, без да предвижда алгоритъм за индивидуално коригиране на данните за апартаментите, това би било несъгласувано със следните аспекти на директивата: 1. **Липса на специфичност:** Европейското изискване е при сделка с апартамент, той да има сертификат. Ако националното законодателство подмени „сертификат за апартамента“ автоматично със „справка от сертификата на сградата“, без тя да е технически обоснована за конкретния обект, това би могло да се разглежда като заобикаляне на целта на директивата – информираното вземане на решение от потребителя. 2. **Декарбонизация и енергийна бедност:** Директивата изисква мерки за намаляване на енергийната бедност. Ако индивидуалните характеристики на жилищата се пренебрегнат в полза на усреднени показатели за сградата, държавата няма да има реална картина кои точно домакинства имат най-голяма нужда от подкрепа. 3. **Методологическа непълнота:** Ако наредбата към закона не предвиди инструмент (алгоритъм), който точно да изчислява характеристиките на даден апартамент на база на енергийния паспорт на сградата (отчитайки етажност, изложение, площ), тогава административната тежест ще бъде огромна, а резултатите – статистически грешни. **Грешката би била, ако:** • Се приеме, че един сертификат за цяла сграда автоматично важи за всички апартаменти без разлика. • Се пренебрегнат индивидуалните топлинни загуби на апартаментите с различно изложение или етажност.		

				Трябва да е разписана методика, която задължава одитора не просто да обследва сградата, а **да въведе в системата данни, които позволяват генерирането на индивидуален сертификат за всеки обект**, отчитайки неговата специфична геометрия и положение в сградата. Ако това липсва, подходът наистина е уязвим спрямо изискванията на ЕС за точност на информацията. **<u>Поради горните съображения предлагам следното:</u>** В закона **<u>изрично</u>** да се запише, че при продажба или отдаване под наем на самостоятелен обект същият **следва да разполага** с валидно удостоверяване/сертифициране на енергийните си характеристи и че липсата на такъв може да довече от финансови последици/дела за обезщетение. Важно е да се изброят ясно и начините които не се базират на концепцията за „цяла сграда“. ✓ **чрез индивидуално обследване и сертифициране на самостоятелния обект;** ✓ **чрез оценка на друга представителна обособена част от същата сграда**, която притежава същите енергийно значими характеристики и за която е извършено индивидуално сертифициране Директива (ЕС) 2024/1275 изисква да има надеждна, сравнима и прозрачна информация за енергийните характеристики на сградите и обособените части от тях. В редица държави в ЕС е установена практика **самостоятелните жилищни обекти да разполагат с индивидуален енергиен сертификат и енергиен клас**. **Следователно предлагам законовата рамка да гарантира следното:** **„При продажба или отдаване под наем на самостоятелен обект в сграда обектът следва да <u>разполага</u> с валиден сертификат за енергийни характеристики като продавачът или съответно намодателят предоставят достъп на купувача съответно на наемателя към <u>приложимия</u> сертификат за енергийни характеристики.**		

				Предлагам изменението да бъде прието с цел да се гарантира пълно, ясно и практически приложимо транспониране на Директива (ЕС) 2024/1275, както и реална прозрачност за купувачите и наемателите относно енергийните характеристики на конкретния имот.		
				Противоречието в сегашното предложение: Ако в българското законодателство се въведе изискване обследването единствено да се прави на ниво „цяла сграда“ могат да се появят следните несъответствия: • **Риск от неточна информация:** Енергийният сертификат трябва да отразява **реалното потребление и характеристики на конкретния имот**. Например ако апартамент на първия етаж (над неотопляем гараж) се „сертифицира“ чрез показателите на цялата сграда, без да се вземе предвид специфичното му местоположение (топлинни загуби през пода). Това създава риск от несъответствие с изискванията и целите на директивата, липса на точност и прозрачност, изисквани от директивата за купувачите и наемателите. • **Индивидуален подход:** Директивата цели потребителите да получат *практически съвети за подобряване* на **конкретния** имот. Сертификат, който е "копие" от този на сградата, често не предлага адекватни мерки за конкретния апартамент (напр. изолация на конкретен външен панел или дограма). **Сигнализация до Брюксел (Европейската комисия)** Ако хората са недоволни те ще подават жалби до Европейската комисия, че България не транспонира правилно или не прилага Директивата за енергийните характеристики на сградите: • **Какво ще направят от Брюксел:** ЕК ще регистрира жалбата и ще я разгледа, за да прецени дали има системно нарушение на европейското право. Ако открият несъответствие между българския закон и директивата, ЕК може да изпрати официално запитване до българското правителство (т.нар. *EU Pilot* процедура) и да поиска обяснения.	**Не се приема**	В българското законодателство е въведено изискването за извършването на обследване за енергийна ефективност на сграда. Изразеното становище не съдържа предложения по същество по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				• **Какво ще направят (след намеса от Брюксел):** Българските институции (обикновено Министерството на енергетиката или Министерството на регионалното развитие и благоустройството) **ще бъдат задължени** да отговорят писмено на ЕК и да защитят позицията си или да поемат ангажимент да коригират спорните текстове в закона. • ЕК не решава индивидуални казуси , а след за общото спазване на закона от страна на държавата. **Потенциални санкции:** Когато една държава членка на ЕС не въведе правилно или не прилага изискванията на европейска директива (в случая Директива (ЕС) 2024/1275), тя понася отговорност пред институциите на Съюза. **Процедура за нарушение от Европейската комисия** Ако България не прилага изискванията за енергийно сертифициране при сделки с имоти, това се счита за неизпълнение на задълженията, произтичащи от Договорите за ЕС. Процедурата следва няколко етапа: • **Административна фаза:** Европейската комисия (ЕК) започва разследване и изпраща официално уведомително писмо. Ако държавата не предприеме мерки, следва „мотивирано становище“, което детайлно описва нарушението и поставя срок за отстраняването му. • **Съдебна фаза:** Ако нарушението продължи, Комисията може да сезира **Съда на Европейския съюз**. • **Финансови санкции:** Ако Съдът на ЕС установи нарушение и държавата не се съобрази с решението му, при второ дело Комисията може да предложи налагането на тежки финансови санкции: o **Еднократна сума:** Фиксирана глоба за периода на неизпълнение. o **Периодични имуществени санкции:** Глоби за всеки ден на забава до пълното отстраняване на нарушението. Тези суми могат да бъдат изключително високи, тъй като се изчисляват въз основа на тежестта на нарушението и финансовия капацитет на държавата. **Защо липсата на изисквания към нотариуси и реклама е проблем?**		

				Директивата не е само "препоръка", а задължителен акт. Ако българското законодателство не предвижда механизми за контрол (например нотариусите да изискват сертификат при сделка или да има санкции за обяви без енергиен клас), това означава, че държавата **не е транспонирала ефективно** директивата. • **Липса на контрол:** Ако законът не е разписан така, че да принуждава пазарните участници (продавачи, брокери, нотариуси) да спазват изискванията, ЕК счита това за „отсъствие на мярка или практика“, която противоречи на правото на ЕС. • **Икономическа вреда:** Освен наказания от ЕК, държавата рискува пазарът на имоти да остане непрозрачен, което е пряко противоречие с целите на Енергийния съюз за декарбонизация на сградния фонд до 2050 г.. **Могат да реагират гражданите** Ако гражданите считат, че държавата не прилага тези правила и това вреди на прозрачността и потребителите: • **Жалба до Европейската комисия:** за нарушение на правото на Съюза от страна на национални органи. • **Петиция до Европейския парламент:** Сезиране Комисията по петиции на ЕП ако държавата не изпълнява задълженията си по директивата. **Накратко:** Санкциите за държавата са финансови (глоби от Съда на ЕС), но основният проблем е, че при липса на работеща система за сертификация, купувачите остават незащитени, а енергийните цели на страната остават само на хартия. Ако държавата не създаде адекватна наредба, която да обвърже сделките с наличието на такъв документ, тя ще понесе отговорност пред ЕК заради лошо прилагане на европейското законодателство. Ако държавата не въведе коректно правилата или не създаде условия гражданите да получат изискваната от ЕС информация (като енергиен сертификат при покупко-продажба), механизмите за защита и търсене на обезщетение са следните: **Обезщетение се търси** от българската държава (в лицето на съответното министерство или ведомство, допуснало пропуските) **пред** българския съд**. Искът се предявява по**		

				реда на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) **или по общия исков ред, като се основава на преки нарушения на Договора за ЕС (чл. 4, параграф 3 от ДЕС – принципа на лоялно сътрудничество).** За да спечелят такъв иск срещу държавата пред български съд, трябва да докажет кумулативни- условия измежду които са: 1. **Нарушената норма от ЕС предоставя права:** Директивата за енергийните характеристики трябва да има за цел да защити интересите на крайните потребители/купувачи, като им даде право на задължителна и точна информация. 2. **Нарушението да е съществено:** Държавата не е транспонирала правилно директивата или е създала противоречива/неефективна нормативна уредба; **Какво реално може да се докаже като „вреда“?** Например: • Купили сте апартамент без енергиен сертификат (понеже държавата не го е изисквала и продавачът не го е представил). • Впоследствие се оказва, че сградата е с изключително лоши енергийни характеристики, дограмата е за смяна, а отоплението струва пъти повече от очакваното. • **Вредата:** Претърпели сте имуществена загуба (платили сте прекалено висока цена за имота спрямо реалното му състояние или ви се налагат незабавни огромни разходи за ремонт), докато ако сте били информирани съгласно изискванията на ЕС, щяхте да знаете истинското състояние или да договорите по-ниска цена. **Ако се подаде Сигнал до Европейската комисия за неправилно транспонирана/прилагана директива** • **Какво ще направят от Брюксел:** ЕК ще регистрира жалбата и ще я разгледа, за да прецени дали има системно нарушение на европейското право. Ако открият несъответствие между българския закон и директивата, ЕК може да изпрати официално запитване до българското правителство (т.нар. *EU Pilot* процедура) и да поиска обяснения.		

				• Българските институции **ще бъдат задължени** да отговорят писмено на ЕК и да защитят позицията си или да поемат ангажимент да коригират спорните текстове в закона. • ЕК следи за общото спазване на закона от страна на държавата. В бъдете част от европейските фондове могат да бъдат намалени или преустановени ако държавата не изпълнява своите задължение.		
33.	**23.08.2026г. по електронна поща, на посочените в Портала за обществени консултации лица**	**Ангел Николаев/ Черноморски изследователски енергиен център (ЧИЕЦ)**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	**1. Обобщение на становището** Проектът на ЗИД ЗЕЕ е обемен и в значителна част технически коректен. Той въвежда редица ключови нови институти — принципа „енергийната ефективност на първо място“, задължението за 1,9 % годишно намаление на потреблението на публичните органи, сградите с нулеви емисии, паспортите за обновяване, системите за сградна автоматизация и управление, задължителните системи за енергийно управление в големите предприятия и разширената национална информационна система. Настоящото становище не оспорва тази основа. То поставя пет групи възражения, всяко от които е самостоятелно основание за преработка на проекта преди внасянето му: 1. Законът запазва в сила задължението за „национална програма за ускорена газификация“ (чл. 7, т. 6 ЗЕЕ), докато едновременно с това дефинира целта на сградната политика като сгради, които „генерират нулеви въглеродни емисии на място от изкопаеми горива“. Двете разпоредби са взаимно изключващи се. Освен това проектът не транспонира чл. 17, параграф 15 от EPBD (забрана за финансови стимули за самостоятелни котли на изкопаеми горива, приложима от 1 януари 2025 г.) и не въвежда изискването Националният план за обновяване да съдържа политики за пълно извеждане от употреба на котлите на изкопаеми горива до 2040 г. и за декарбонизация на газоразпределителните мрежи (чл. 13 и Приложение II EPBD).	**Не се приема**	През 2021 г. с извършените промени в ЗЕЕ беше изменена т. 6 от чл. 7 на ЗЕЕ, свързана с Националната програма за ускорена газификация. Към настоящия момент в чл. 7, т. 6 от ЗЕЕ 6. (нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., изм., бр. 21 от 2021 г., в сила от 12.03.2021 г.) е предвидено следното: *6. разработва съвместно с министъра на регионалното развитие и благоустройството и внася за приемане от Министерския съвет дългосрочна национална стратегия за подпомагане обновяването на националния*

						сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.
				2. Проектът не транспонира чл. 25, параграф 6 от EED — задължението регионалните и местните органи да изготвят местни планове за отопление и охлаждане в общините с население над 45 000 души. Срокът за транспониране изтече на 11 октомври 2025 г. Публикуваната заедно с проекта частична предварителна оценка на въздействието приема, че чл. 25 е „пълно транспониран“ от действащото законодателство. По отношение на параграф 6 това не отговаря на действителността: нито един действащ български акт не задължава общините да изготвят такива планове.	**Не се приема**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ не се транспонират изискванията на член 25, параграф 6 от Директива (ЕС) 2023/1791. За въвеждане на посочените изисквания ще бъдат извършени допълнителни промени със ЗЕ.
				3. Значителна част от изискванията на EPBD 2024/1275 изобщо не са транспонирани: сроковете за сградите с нулеви емисии (чл. 7), изчисляването на потенциала за глобално затопляне през целия жизнен цикъл (чл. 7 и чл. 11), задължителното внедряване на слънчева енергия в сградите (чл. 10), минималните стандарти за енергийни характеристики с конкретните прагове 16 % / 26 % (чл. 9), инфраструктурата за устойчива мобилност (чл. 14) и обслужването на едно гише (чл. 18). Съответно от EED липсват обслужването на едно гише (чл. 22) и оперативната рамка по енергийната бедност (чл. 24).	**Не се приема**	За пълно въвеждане на изискванията на Директива (ЕС) 2024/1275 ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредба по ЗЕЕ и ЗУТ, в т.ч. в Наредба № РД-02-20-3, Наредба № Е-РД-04-2 и Наредба № РД-02-20-2 от 20.12.2017 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортната система на урбанизираните територии. Също така съгласно Оперативни правила на НФД, одобрени от Общото събрание на донорите: https://www.bgeef.com/bg/2026/04/22/pokana-za-uchastie-v-konkurs-za-izbor-na-2/ НФД ще предоставя техническа помощ и услуги тип „обслужване на едно гише“. По отношение на енергийната бедност се съдържат изисквания в ЗЕ, Наредбата за критериите, условията и реда за определяне на статут на

						домакинство в положение на енергийна бедност и на статут на уязвим клиент за снабдяване с електрическа енергия, Постановление № 24 от 8 април 2025 г. за организация и координация на подготовката на Социалния план за климата на Република България и за определяне на органите и структурите, отговорни за неговата подготовка и управление, и на техните основни функции и др.
				4. Санкционната част не отговаря на изискването на чл. 32 EED и чл. 34 EPBD санкциите да са „ефективни, пропорционални и възпиращи“. Максималната имуществена санкция за задължено лице, което не изпълни цялата си годишна цел за енергийни спестявания, е 12 782,30 евро — сума, многократно по-ниска от разходите за постигане на самата цел. Това превръща неизпълнението в рационален икономически избор и обезсмисля схемата по чл. 8 EED.	**Не се приема**	Размерът и механизма на санкциите е определен с оглед санкциите да бъдат ефективни, пропорционални и да постигат възпиращ резултат. Понастоящем видът на санкциите в ЗЕЕ е достатъчно фрагментиран и конкретизиран и е относим към всеки вид нарушение.
				5. Проектът съдържа поредица от правно-технически дефекти — препращания към несъществуващи разпоредби (§ 105), непълна номерация (§ 94), срокове, изтичащи преди отчетния период (чл. 13а, ал. 10), както и три различни термина за един и същ инструмент (показателя за подготвеност за интелигентно управление).	**Приема се частично**	В проекта на ЗИД на ЗЕЕ са извършени редакции по отношение на бележките, свързани с §94, § 105 и използваната терминология за показателя за подготвеност за интелигентно управление. Предложението за промяна в чл. 13а, ал. 10 от проекта на ЗИД на ЗЕЕ не може да бъде прието, тъй като срокът, в който публичните органи трябва да предоставят ежегодно информация за потреблението на енергия и за предприетите мерки за неговото

						намаление е съобразен с докладването за напредъка по Регламент (ЕС) 2018/1999 (до 15 март). Промяната на срока ще доведе до невъзможност за извършване на докладването в срок.
				Освен това проектът пропуска възможността да уреди въпроси, произтичащи от законодателство на Съюза, което вече е в сила и по което Република България е в закъснение: Директива (ЕС) 2023/2413 (RED III, срок за транспониране 21 май 2025 г.), Директива (ЕС) 2024/1788 и Регламент (ЕС) 2024/1789 (газово-водороден пакет), Директива (ЕС) 2024/1711 и Регламент (ЕС) 2024/1747 (пазарен дизайн), Регламент (ЕС) 2024/1781 (екопроектиране на устойчиви продукти) и Регламент (ЕС) 2023/955 (Социален климатичен фонд) във връзка с изместването на старта на СТЕ 2 за сгради и автомобилен транспорт към 1 януари 2028 г. Ако тези изисквания не бъдат въведени сега, настоящият ЗИД ще остане пропусната законодателна възможност те да бъдат уредени в един съгласуван акт. Разпокъсването им между последващи изменения на ЗЕЕ, ЗЕ, ЗЕВИ и ЗУТ ще произведе именно противоречията, които днес затрудняват инвеститорите и общините. **Контекст: страната вече е в процедури за нарушение** Мотивите към проекта посочват, че „[н]а 21 ноември 2025 г. Европейската комисия (ЕК) стартира процедура за нарушение 2025/0299 за нетранспониране в срок на Директива (ЕС) 2023/1791“. На 15 юли 2026 г. Комисията изпрати официални уведомителни писма на всички държави членки, включително на Република България, за нетранспониране на Директива (ЕС) 2024/1275 в срока до 29 май 2026 г. По Директива (ЕС) 2023/2413 (RED III) България получи официално уведомително писмо още на 24 юли 2025 г. Отделно от това, с решение от 22 януари 2026 г. по дело C-206/23 Съдът на Европейския съюз осъди Република България да заплати еднократно платима сума и дневна	**Не се приема**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ се извършват промени, свързани с транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275. За транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2023/2413 е изготвен, приет от МС и внесен за разглждане в НС проект на ЗИД на ЗЕВИ. Транспонирането на Директива (ЕС) 2024/1788 ще бъде извършено с промени в ЗЕ. По отношение на изредените регламенти: Регламентът не подлежи на транспониране, тъй като той е акт от общ характер, който е задължителен в своята цялост и се прилага директно във всички държави членки.

				периодична имуществена санкция за неизпълнение на задължението да транспонира Директива (ЕС) 2018/2001. Санкцията тече и към момента на изготвяне на настоящото становище. Този контекст е съществен за две от решенията, които предстоят по проекта. Първо, непълнотата на транспонирането няма да остане незабелязана — процедурата по чл. 258 ДФЕС вече е открита и обхватът ѝ се определя именно от това какво липсва в приетия текст. Второ, всяко предложение материя от настоящия проект да бъде отложена за отделна законодателна процедура носи цена, която България вече плаща в друг сектор.		
				2. Газификацията на домакинствата не е мярка за декарбонизация и не може да остане цел на закона **2.1. Вътрешно противоречие в самия закон** Действащият чл. 7, т. 6 ЗЕЕ възлага на министъра на енергетиката да „разработва и внася за приемане от Министерския съвет национална програма за ускорена газификация“. Параграф 5 от проекта отменя т. 2 – 5 на чл. 7 и изменя т. 7, но оставя т. 6 непокътната. Тоест след приемането на ЗИД задължението за ускорена газификация остава единствената програмна цел, оцеляла от стария каталог на чл. 7. Същият проект обаче — в § 102, т. 1, буква „л“, нова т. 57 от Допълнителните разпоредби — определя сградата с нулеви емисии като сграда, която „генерира нулеви въглеродни емисии на място от изкопаеми горива“, а § 30 определя целта на Националния план за обновяване като „преобразуване на съществуващите сгради в сгради с нулеви емисии“. Природният газ е изкопаемо гориво. Битов газов котел генерира въглеродни емисии на място по дефиниция. Следователно всяко домакинство, което бъде газифицирано по силата на чл. 7, т. 6, се отдалечава от целта, поставена в чл. 25 на същия закон. Противоречието не е теоретично. Проектът вече го е признал на две други места: • чл. 20а, ал. 4 (§ 24) изрично изключва от отчитане енергийните спестявания от „нови мерки, свързани с използването на директно изгаряне на изкопаеми горива в	**Не се приема**	През 2021 г. с извършените промени в ЗЕЕ беше изменена т. 6 от чл. 7 на ЗЕЕ, свързана с Националната програма за ускорена газификация. Към настоящия момент в чл. 7, т. 6 от ЗЕЕ 6. (нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., изм., бр. 21 от 2021 г., в сила от 12.03.2021 г.) е предвидено следното: *6. разработва съвместно с министъра на регионалното развитие и благоустройството и внася за приемане от Министерския съвет дългосрочна национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.;*

				продукти, оборудване, транспортни системи, превозни средства, сгради или дейности“. Единственото изключение — ал. 5 — е ограничено до енергоемки предприятия за периода 2024 – 2030 г. и при строги условия, тоест изрично не обхваща домакинствата. Масовата газификация на домакинствата следователно няма да произведе нито един отчетим kWh спестявания по чл. 14а; • чл. 71, ал. 1, нова т. 4 (§ 76) въвежда като приоритетна мярка за насърчаване именно замяната на отоплителни инсталации на изкопаеми горива с такива, които не използват изкопаеми горива — точно обратната посока на чл. 7, т. 6. Не е допустимо един и същ закон да задължава министъра да ускорява газификацията, да забранява отчитането на резултата от нея и да финансира извеждането ѝ от употреба. **2.2. Забраната по чл. 17, параграф 15 EPBD не е транспонирана** Член 17, параграф 15 от Директива (ЕС) 2024/1275 задължава държавите членки да не предоставят финансови стимули за монтиране на самостоятелни котли, работещи с изкопаеми горива, считано от 1 януари 2025 г. Комисията публикува специални насоки по прилагането ѝ през октомври 2024 г. Разпоредбата е безусловна, срокът ѝ вече е изтекъл, а проектът не я въвежда в нито един текст. Това е самостоятелно основание за несъответствие с правото на Съюза, независимо от съдбата на чл. 7, т. 6. Всяка публична схема — национална, общинска или финансирана със средства на Съюза — която покрива изцяло или частично разходите за битов газов котел, е в нарушение от 1 януари 2025 г. Комисията вече следи именно тази разпоредба. В официалните уведомителни писма от 15 юли 2026 г., изпратени на всички държави членки във връзка с Директива (ЕС) 2024/1275, чл. 17, параграф 15 е изрично отделен като разпоредба със самостоятелен, по-ранен срок за транспониране — 1 януари 2025 г. Тоест неизпълнението по този текст е обособено и вече е предмет на процедурата.	**Не се приема**	Въвеждането в националното законодателство на член 17, параграф 15 от Директива (ЕС) 2024/1275 е извършено с § 25 от Заключителните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници (Обн. ДВ, бр. 47 от 2025 г., в сила от 10.06.2025 г.), с който бяха реализирани промени в ЗЕЕ. В допълнение е представен Обяснителен документ на ЕК за транспонирането на чл. 17, параграф 15 от Директива (ЕС)2024/1275 с доказателства за изпълнението на тази разпоредба.

				2.3. Липсва задължителното съдържание за извеждане на котлите на изкопаеми горива до 2040 г. Съгласно чл. 13 и Приложение II към EPBD Националният план за обновяване трябва да съдържа политики и мерки с оглед на пълното извеждане от употреба на котлите на изкопаеми горива до 2040 г., включително: (i) мерки за декарбонизация на газовите мрежи в частта, в която те се очаква да се използват за отопление към 2040 г.; (ii) оценка на дела на котлите, които биха работили с възобновяеми газове; и (iii) план за извеждане на останалите котли на изкопаеми горива. Член 13, параграф 7 задължава държавите членки да полагат максимални усилия за извеждане на самостоятелните котли на изкопаеми горива в съществуващите сгради, а чл. 13, параграф 1 им предоставя изрично правно основание да въвеждат национални забрани за топлогенератори според емисиите на парникови газове, дела на възобновяемата енергия или вида гориво. Каталогът на чл. 25, ал. 2 от проекта (§ 30) не съдържа нито един от тези елементи. Това е транспониращa липса, а не въпрос на политическа преценка.	**Не се приема**	Приложение II се отнася за Националния план за обновяване на сградния фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. В тази връзка в Нацоналния план ще бъде планирано извеждането от употреба на котлите на изкопаеми горива. В проектозакона са включени разпоредби, с които се осигурява замяната на отоплителни и охладителни инсталации, използващи изкопаеми горива с отоплителни и охладителни инсталации, които не използват изкопаеми горива
				2.4. Защо газификацията на домакинствата е особено неподходяща в българския контекст Извън формалното несъответствие с правото на Съюза, мярката е икономически и социално нецелесъобразна по няколко независими причини. **Заключване на активи отвъд хоризонта на политиката** Битовият газов котел заедно с вътрешната сградна инсталация има технически живот 15 – 25 години. Уред, монтиран през 2027 – 2028 г., ще остане в експлоатация до около 2050 г. — тоест точно през периода, в който същият закон изисква сградата да бъде преобразувана в сграда с нулеви емисии. Публичните разходи ще бъдат направени два пъти: веднъж за монтажа и втори път за предсрочното извеждане. **Въглеродната цена настъпва точно в периода на изплащане** Системата за търговия с емисии за сгради и автомобилен транспорт (СТЕ 2) стартира на 1 януари 2028 г., след като на 5 март 2026 г. Съветът официално прие изместването с една	**Не се приема**	Изразено е мнение без конкретно предложение, свързано с проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				година; търговете с квоти започват през 2027 г. От този момент битовият природен газ носи въглеродна цена, която домакинството не може да хеджира и която ще нараства през целия период на изплащане на инвестицията. Всеки анализ разходи-ползи, който не отчита СТЕ 2, е непълен по смисъла на чл. 5а, ал. 3 от самия проект. **Внесено гориво вместо местен ресурс** Природният газ в България е почти изцяло внасян. Газификацията на домакинствата замества местно произведена електроенергия, местна биомаса, отпадна топлина и топлина от околната среда с вносно изкопаемо гориво. Това е противоположно на целта за енергийна сигурност, която обикновено се посочва като основен аргумент в полза на програмата. **Регресивно разпределение на разходите и риск от блокирани активи** Присъединяването изисква съществен собствен разход — присъединителна такса, вътрешна инсталация и уред — който е непосилен именно за домакинствата в положение на енергийна бедност. Практическият резултат е, че публично финансирана газификация достига предимно до домакинства извън целевата група, докато разходите за мрежата се възстановяват чрез тарифи от всички. Когато търсенето започне да спада след 2030 г., неамортизираната регулаторна база на активите на газоразпределителните дружества ще се разпределя върху свиващ се кръг клиенти — типична спирала на блокираните активи. Именно този риск е предмет на чл. 57 от Директива (ЕС) 2024/1788, който изисква операторите на газоразпределителни системи да изготвят планове за извеждане от експлоатация при предвидим спад в търсенето на природен газ, оценявани от компетентния национален орган, със задължителни консултации с потребителските организации и защитни мерки за уязвимите клиенти. **Ниска изходна база означава, че алтернативата е свободна** Делът на домакинствата с природен газ в България е от порядъка на няколко процента, а над половината от домакинствата се отоплява с твърдо гориво. Това означава,		

				че по-голямата част от инвестицията в битово топлоснабдяване тепърва предстои и че страната не е заключена в газова инфраструктура. Свободата на избор на технология е налична сега и ще бъде загубена, ако се изгради разпределителна мрежа за домакинства. Алтернативите — термопомпи, декарбонизирано и нискотемпературно централно топлоснабдяване, оползотворяване на отпадна топлина, слънчева топлинна енергия и модерна биомаса със съвременни уреди — постигат по-голямо намаление на емисиите и на сметките за единица публичен разход, като същевременно решават и проблема с фините прахови частици от битовото горене, който газификацията решава само частично и на много по-висока цена. **2.5. Предложения за изменение** **ПРЕДЛОЖЕНИЕ 2.1 — ОТМЯНА НА ЧЛ. 7, Т. 6 И ЗАМЯНАТА Ѝ** В § 5 от проекта да се създаде нова точка със следното съдържание: „Точка 6 се изменя така: 6. разработва и внася за приемане от Министерския съвет план за поетапно извеждане от употреба на котлите, работещи с изкопаеми горива, и за декарбонизация на газоразпределителните мрежи, който е неразделна част от националния план за обновяване на сградния фонд по чл. 25 и се съгласува с местните планове за отопление и охлаждане по чл. 12а;“	**Не се приема**	През 2021 г. с извършените промени в ЗЕЕ беше изменена т. 6 от чл. 7 на ЗЕЕ, свързана с Националната програма за ускорена газификация. Към настоящия момент в чл. 7, т. 6 от ЗЕЕ 6. (нова – ДВ, бр. 105 от 2016 г., изм., бр. 21 от 2021 г., в сила от 12.03.2021 г.) е предвидено следното: *6. разработва съвместно с министъра на регионалното развитие и благоустройството и внася за приемане от Министерския съвет дългосрочна национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.;*
				ПРЕДЛОЖЕНИЕ 2.2 — ТРАНСПОНИРАНЕ НА ЧЛ. 17, ПАРАГРАФ 15 ЕРВD Да се създаде нов чл. 71а:	**Не се приема**	Въвеждането в националното законодателство на чл. 17, параграф 15 от Директива (ЕС) 2024/1275 е извършено с § 25 от

				„Чл. 71а. (1) Не се предоставят финансови стимули, включително безвъзмездна финансова помощ, данъчни облекчения, преференциални кредити, гаранции и ценови отстъпки, финансирани изцяло или частично с публични средства, за придобиване и монтиране на самостоятелни топлогенератори, работещи с изкопаеми горива. (2) Алинея 1 не се прилага за хибридни отоплителни системи, при които топлогенераторът, работещ с изкопаемо гориво, е допълващ спрямо термопомпа, слънчева топлинна инсталация или присъединяване към топлопреносна мрежа, при условие че се спазват насоките на Европейската комисия по прилагането на чл. 17, параграф 15 от Директива (ЕС) 2024/1275. Подкрепата по това изключение се предоставя за срок до 31 декември 2030 г. (3) Алинея 1 не се прилага при аварийна замяна на съществуващ топлогенератор, когато е доказано, че алтернативно решение не е технически осъществимо в изисквания срок, и при условие че се финансира само разликата до най-евтиното технически възможно решение. (4) Управляващите органи на програмите, финансирани със средства на Европейския съюз, и управителят на „Национален фонд за декарбонизация“ привеждат условията за кандидатстване в съответствие с ал. 1 в тримесечен срок от влизането в сила на този закон.“		Заключителните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници (Обн. ДВ, бр. 47 от 2025 г., в сила от 10.06.2025 г.), с който бяха реализирани промени в ЗЕЕ. В допълнение е представен Обяснителен документ на ЕК за транспонирането на чл. 17, параграф 15 от Директива (ЕС)2024/1275 с доказателства за изпълнението на тази разпоредба. ЕК е приела транспонирането и е закрила процедурата по нарушение № 2025/0299.
				ПРЕДЛОЖЕНИЕ 2.3 — ЗАДЪЛЖИТЕЛНО СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ ПЛАН (ЧЛ. 13 И ПРИЛОЖЕНИЕ II EPBD) В чл. 25, ал. 2 (§ 30) да се създадат нови т. 9 и 10: „9. политики и мерки с оглед на пълното извеждане от употреба на котлите, работещи с изкопаеми горива, до 2040 г., включително: оценка на дела на газоразпределителните мрежи, който се очаква да се използва за отопление на сгради към 2040 г., мерки за декарбонизация или извеждане от експлоатация на тези мрежи, оценка на дела на топлогенераторите, които биха работили с възобновяеми горива, и график за замяна на останалите топлогенератори на изкопаеми горива; 10. траектория за дела на енергията от възобновяеми източници в сградния фонд, съответстваща на чл. 15а от	**Не се приема**	Изготвен е и е представен на ЕК през м. декември 2025 г. проект на Национален план, съобразен с Приложение II. Разпоредбата не подлежи на транспониране в нормативен акт, съгласно указанията на ЕК. В тази връзка в Нацоналния план ще бъде планирана извеждането от употреба на котлите на изкопаеми горива.

				Директива (ЕС) 2023/2413, и оценка на приноса на оползотворената отпадна топлина.“		
				ПРЕДЛОЖЕНИЕ 2.4 — ОПРЕДЕЛЕНИЯ В ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ В § 1 от Допълнителните разпоредби да се създадат нови точки: „62. „Самостоятелен топлогенератор, работещ с изкопаеми горива“ е топлогенератор, който покрива изцяло или преобладаващо нуждите от отопление или от битова гореща вода на сграда или на обособена част от сграда чрез директно изгаряне на изкопаемо гориво и който не е част от хибридна отоплителна система. 63. „Хибридна отоплителна система“ е система, в която топлогенератор, работещ с изкопаемо гориво, е комбиниран с термопомпа, слънчева топлинна инсталация, инсталация на биомаса или присъединяване към топлопреносна мрежа и покрива не повече от определен в наредбата по чл. 31, ал. 4 дял от годишните нужди от топлинна енергия.“	**Не се приема**	В ЗЕЕ и в законопроекта не се използва предложената терминология.
				ПРЕДЛОЖЕНИЕ 2.5 — ПЛАНОВЕ ЗА ИЗВЕЖДАНЕ ОТ ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ГАЗОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНИ МРЕЖИ В § 108 (изменения в Закона за енергетиката) да се създаде нова точка, с която се въвежда чл. 57 от Директива (ЕС) 2024/1788: задължение за операторите на газоразпределителни мрежи да изготвят планове за извеждане от експлоатация при предвидим спад в търсенето; оценка на плановете от КЕВР по предварително публикувани принципи; задължителна консултация с общините, чиито местни планове по чл. 12а ЗЕЕ са относими, и с организациите на потребителите; защитни мерки за уязвимите клиенти; и изискване новите присъединявания на битови клиенти да се признават в регулаторната база на активите само ако са съвместими с одобрения план и с местния план за отопление и охлаждане на съответната община.	**Не се приема**	Предложението е свързано с въвеждането на изискване на Директива (ЕС) 2024/1788, която не се транспонира с проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				ПРЕДЛОЖЕНИЕ 2.6 — ПРОЦЕДУРНА ГАРАНЦИЯ	**Не се приема**	С чл. 5а се транспонират изискванията на чл. 3 от

				В чл. 5а да се създаде нова алинея, съгласно която анализ на разходите и ползите се извършва задължително — независимо от стойността на проекта — за всяка публично финансирана схема за топлоснабдяване на домакинства, като анализът отчита цената на квотите по СТЕ 2 за целия технически живот на актива и сравнява най-малко три алтернативи, включително термопомпи и присъединяване към топлопреносна мрежа.		Директива (ЕС) 2023/1791, в който не се съдържа изискването, съдържащо се в предложението.
				3. Местни планове за отопление и охлаждане (чл. 25, параграф 6 EED) **3.1. Констатацията** Член 25, параграф 6 от Директива (ЕС) 2023/1791 гласи: „Държавите членки гарантират, че регионалните и местните органи изготвят местни планове за отопление и охлаждане най-малко в общини с общо население над 45 000 души.“ Срокът за транспониране по чл. 36 от Директивата беше 11 октомври 2025 г. и вече е изтекъл. Проектът на ЗИД ЗЕЕ не съдържа такова изискване. Причината за това е изрично посочена в публикуваната заедно с проекта частична предварителна оценка на въздействието. В раздел 1.3 от нея се приема, че: „Част от разпоредбите на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 са въведени в българското законодателство, във връзка с отменените Директива 2012/27/ЕС и Директива 2010/31/ЕС със ЗЕЕ, ЗЕ, ЗЕВИ и подзаконовите нормативни актове към тях, както и с нормативни актове в областта на професионалното образование и обучение и др.“ „…пълно транспонирани са членове 9, 10, 12-20, 24, 25, 28, 30 и Приложения IV, VI, VII и XV…“ Тоест официалната позиция на вносителя е, че член 25 от Директивата — в неговата цялост, следователно включително параграф 6 — вече е транспониран изцяло и не се нуждае от нови разпоредби. Именно затова проектът не съдържа нищо по темата. По отношение на параграф 6 това заключение не може да бъде вярно, и то на три отделни основания. **Първо — липсва национална разпоредба с такова съдържание**	**Не се приема**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ не се транспонират изискванията на член 25, параграф 6 от Директива (ЕС) 2023/1791. За въвеждане на посочените изисквания ще бъдат извършени допълнителни промени със ЗЕ. В частичната предварителна оценка на въздействието е извършена корекция като е посочено, че чл. 25, параграф 6 не е въведен в българското законодателство.

				Нито ЗЕЕ, нито Законът за енергетиката, нито ЗЕВИ съдържат разпоредба, която да задължава която и да е община да изготви местен план за отопление и охлаждане. Най-близката действаща конструкция е чл. 12 ЗЕЕ — общинските програми по енергийна ефективност. Те обаче са различен инструмент: не са обвързани с праг от 45 000 жители, нямат за предмет топлоснабдяването и охлаждането, не изискват картиране на потребностите и на източниците, не изискват зониране на територията и не изискват обществена консултация по смисъла на Директивата. Проектът изменя чл. 12 в § 11, без да добавя нито един от тези елементи. **Второ — действащата национална уредба в тази материя е адресирана до министъра, не до общините** Единственият действащ национален акт, който урежда материята на чл. 25 от Директивата, е Наредба № Е-РД-16-427 от 2 септември 2015 г. за критериите, на които трябва да отговарят всеобхватната оценка, анализът на разходите и ползите и анализът на националния потенциал за високоефективно комбинирано производство на енергия (обн. ДВ, бр. 71 от 2015 г.). Тя е издадена на основание чл. 163 от Закона за енергетиката и съгласно § 2 от заключителните ѝ разпоредби въвежда изисквания на отменената Директива 2012/27/ЕС, чийто чл. 14 е предшественикът на чл. 25, параграфи 1 – 5 от действащата Директива. Съгласно чл. 2 от наредбата задълженото лице е министърът на енергетиката, който изготвя всеобхватната оценка и анализите и ги внася в Министерския съвет. Общините присъстват в текста единствено като териториални и аналитични единици — източник на прогнози за потреблението, които захранват националната оценка. Наредбата не съдържа праг по население, не съдържа задължение за приемане на план от общински съвет, не съдържа срок за общинско действие и не съдържа изискване за обществена консултация или за участие на заинтересованите страни — а всяко едно от тези неща се изисква от чл. 25, параграф 6.		

				С други думи: инструментът по чл. 25, параграфи 1 – 5 съществува и работи на национално ниво; инструментът по параграф 6 — местният план — не съществува изобщо. **Трето — такова задължение не може да се създаде с подзаконов акт** Дори да се приеме, че намерението е било задължението да се уреди на подзаконово ниво, това е правно невъзможно. Съгласно чл. 2 и чл. 7, ал. 2 от Закона за нормативните актове наредбата се издава за прилагане на отделни разпоредби или подразделения на нормативен акт от по-висока степен. Нова публична тежест за органите на местното самоуправление изисква законово основание. При липса на такова основание наредбата би била нищожна в тази ѝ част. **3.2. Самият проект вече предполага съществуването на тези планове** Показателно е, че проектът косвено потвърждава празнотата. Член 68, ал. 5 (§ 71) задължава агенцията да предоставя безплатен достъп до сертификатите за енергийни характеристики „на местните органи, за сградите, разположени на територията на съответната община, с цел изготвяне на планове, свързани с осигуряването на топлинна енергия и енергия за охлаждане“. Тоест законът урежда правото на достъп до данни за целите на планове, които никъде не задължава общините да изготвят. Това е недвусмислен вътрешен знак, че чл. 25, параграф 6 е бил разпознат при изготвянето на проекта, но не е доведен до край. **3.3. Къде да бъде въведено изискването** Възможни са два подхода. Първият е транспониране в Закона за енергетиката заедно с чл. 25, параграфи 1 – 5 и съответна актуализация на наредбата по чл. 163 ЗЕ. Вторият е транспониране в ЗЕЕ, в непосредствена връзка с чл. 12 (общински програми по енергийна ефективност). Препоръчваме втория подход като основен, по три причини: настоящият ЗИД вече изменя чл. 12; планирането на отоплението и охлаждането е по същество планиране на търсенето и на обновяването на сградния фонд, а не само на производството; и общинският планов цикъл, данните за		

				сградите и капацитетът за изпълнение вече са уредени в ЗЕЕ. Едновременно с това в ЗЕ следва да се въведе кореспондиращото задължение на мрежовите и топлопреносните оператори да предоставят данни и да съобразяват плановете си за развитие с местните планове. **3.4. Предложение за нов чл. 12а ЗЕЕ** „Чл. 12а. (1) Общините с население над 45 000 души изготвят и приемат местни планове за отопление и охлаждане. Планът се приема от общинския съвет и се публикува на интернет страницата на общината и в системата по чл. 68, ал. 1. (2) Местният план за отопление и охлаждане съдържа най-малко: 1. картиране на потребностите от топлинна енергия и от енергия за охлаждане на територията на общината, по зони и по типове потребители, включително за сградите по чл. 23, ал. 6 и за многофамилните жилищни сгради; 2. анализ на наличните и потенциалните местни източници, включително възможностите за мащабно използване на енергия от възобновяеми източници и за оползотворяване на отпадна топлина от промишлени процеси в предприятия, разположени в близост до потребителите, от центрове за данни и от инсталации за третиране на отпадъци, както и на геотермална, аеротермална, хидротермална и слънчева топлинна енергия, устойчива биомаса и високоефективно комбинирано производство; 3. оценка на съществуващите топлопреносни мрежи и на потенциала за тяхното разширяване, за понижаване на температурния им режим и за декарбонизацията им; 4. оценка на потенциала за намаляване на потреблението чрез обновяване на сградния фонд, извършена в съответствие с принципа „енергийната ефективност на първо място“ по чл. 5а; 5. зониране на територията с посочване на предпочитаното решение за топлоснабдяване за всяка зона, включително зоните, в които не се предвижда развитие на газоразпределителна мрежа; 6. график за поетапно извеждане от употреба на отоплителните уреди на твърдо гориво, които не отговарят на изискванията за екопроектиране, и на топлогенераторите		

				на изкопаеми горива, съгласуван с националния план по чл. 25; 7. оценка на въздействието върху домакинствата в положение на енергийна бедност и върху уязвимите клиенти, както и мерки за смекчаване на отрицателните въздействия; 8. инвестиционна програма с индикативни източници на финансиране, отговорни лица и график. (3) Първите планове по ал. 1 се приемат в срок до 31 декември 2027 г. и се актуализират на всеки пет години, като актуализацията се съобразява с актуализацията на националния план по чл. 25. (4) Приетият местен план за отопление и охлаждане е задължително основание за: 1. програмите по чл. 12, ал. 2 и отчитането на тяхното изпълнение; 2. изготвянето и изменението на общия устройствен план на общината по Закона за устройство на територията; 3. плановете за развитие на мрежите на операторите на електроразпределителни и газоразпределителни мрежи и на топлопреносните предприятия на територията на общината. (5) Изпълнителният директор на агенцията съвместно с министъра на регионалното развитие и благоустройството разработва и публикува методически указания и типов образец за изготвянето на плановете по ал. 1 в срок до 30 юни 2027 г. (6) Операторите на преносни и разпределителни мрежи, топлопреносните предприятия и предприятията по чл. 57, ал. 2 предоставят безвъзмездно на общините данните, необходими за изготвянето на плановете по ал. 1, при спазване на изискванията за защита на личните данни и на търговската тайна. (7) Общините с население, което не надвишава 45 000 души, може да изготвят планове по ал. 1. За изготвянето на плановете по ал. 1 и по това изречение се осигурява техническа и финансова подкрепа по реда на чл. 71 и чл. 82. (8) Общините може да изготвят общ план за отопление и охлаждане за две или повече съседни общини, когато това е обосновано от общата им топлоснабдителна инфраструктура или от общ източник на отпадна топлина.“		

				3.5. Съпътстващи предложения Задължение без методика, данни, финансиране и капацитет остава на хартия. Централизираният характер на българското управление прави това още по-вероятно: общините не разполагат с нормотворчески правомощия и трябва да получат целия инструментариум от държавата. Затова предлагаме и следното: • чл. 82, ал. 1 да се допълни с изрична допустима дейност „безвъзмездно финансиране на изготвянето на местни планове за отопление и охлаждане и на техническата подготовка на произтичащите от тях проекти“; • в АУЕР да се създаде звено за методическа подкрепа на общините, което поддържа типовия образец, обучава общинските администрации и извършва предварителен преглед на проектите на планове; • санкцията по новия чл. 111а да не се прилага по отношение на задължението по чл. 12а преди изтичането на 12 месеца от публикуването на методическите указания по чл. 12а, ал. 5 — иначе се санкционира неизпълнение на обективно неизпълнимо задължение; • чл. 68, ал. 5 да се допълни, така че достъпът на общините да обхваща и данните по чл. 68, ал. 3, необходими за плановете — данни за инсталациите по чл. 50 и чл. 51, за предприятията по чл. 57, ал. 2 и за наличната отпадна топлина; • в § 108 (ЗЕ) да се предвиди, че КЕВР не одобрява план за развитие на газоразпределителна или топлопреносна мрежа, който противоречи на приет местен план за отопление и охлаждане, без мотивирано становище на съответния общински съвет. Приблизителният брой общини, попадащи в обхвата на чл. 25, параграф 6, е от порядъка на 30 при действащото разпределение на населението по общини. Точният списък следва да бъде установен от НСИ към определена отправна дата и да бъде поддържан от агенцията, за да няма спор за приложното поле. Препоръчваме отправната дата да бъде фиксирана в закона (например населението по данни на		

				НСИ към 31 декември на годината, предхождаща приемането на плана).		
				4. Бележки по същество — анализ и предложения Разделът обединява техническите бележки на експертите на Центъра. Възражението относно чл. 7, т. 6 е развито изцяло в раздел 2. **4.1. Принципът „енергийната ефективност на първо място“ няма оперативно съдържание** **Стойностният праг превръща принципа в декоративен** Член 5а, ал. 1 от проекта ограничава прилагането на принципа до проекти за енергийни системи над 100 млн. евро и до транспортни инфраструктурни проекти над 175 млн. евро. В България извън ядрената енергетика и газопреносната инфраструктура практически няма отделни проекти от такъв мащаб, а в сградния сектор и топлоснабдяването — почти сигурно нито един. Резултатът е разпоредба, която на практика никога няма да се приложи. Това е и под-транспониране. Член 3, параграф 1 от Директива (ЕС) 2023/1791 изисква принципът да се отчита при всички решения в областта на политиката, планирането и инвестициите. Праговете от 100 и 175 млн. евро се съдържат в чл. 3, параграф 3 и се отнасят до задължението за наблюдение и документиране, а не до обхвата на самия принцип. Проектът е транспонирал изключението вместо правилото. **Липсва секторно съдържание** Проектът предвижда указания по чл. 7, ал. 1, т. 17, но не определя нито срок за издаването им, нито минимално съдържание, нито секторна структура. Няма и връзка между принципа и приноса на отделните министерства към Националния план за обновяване. **ПРЕДЛОЖЕНИЯ** Член 5а, ал. 1 да се преформулира така, че да въведе общото правило, а праговете да останат само за документираното отчитане: „Чл. 5а. (1) Принципът „енергийната ефективност на първо място“ се прилага при вземането на решения в областта на	**Не се приема**	Разпоредбата на чл. 5а от проекта на ЗИД на ЗЕЕ е в съответсвие с член 3 от Директива (ЕС) 2023/1791.

				политиката, планирането и инвестициите в енергетиката и в секторите на крайното потребление на енергия. (2) За проекти на стойност над 100 000 000 евро, както и за проекти за транспортна инфраструктура на стойност над 175 000 000 евро, които засягат потреблението или снабдяването с енергия, се извършва и документира анализ на разходите и ползите по ал. 4, а резултатите се предоставят на агенцията. (3) За проекти на стойност над 5 000 000 евро, финансирани изцяло или частично с публични средства, се извършва анализ на разходите и ползите в опростена форма съгласно указанията по чл. 7, ал. 1, т. 17.“ Освен това: • в чл. 7, т. 17 да се добави срок: указанията се разработват и публикуват в срок до шест месеца от влизането в сила на закона и се актуализират най-малко на всеки три години; • в чл. 7, т. 17 да се определи минималното съдържание на указанията: методика за оценка на по-широките ползи, типови образци и отделни глави за сградите, топлоснабдяването и охлаждането, промишлеността, транспорта, мрежовата инфраструктура и центровете за данни; • в чл. 6 да се създаде алинея, съгласно която всеки от посочените в чл. 6 министри ежегодно до 31 януари представя на министъра на енергетиката и на министъра на регионалното развитие и благоустройството отчет за приноса на политиките в неговата компетентност към изпълнението на националния план по чл. 25, включително за прилагането на принципа „енергийната ефективност на първо място“; • принципът да се обвърже изрично с плановете и програмите, финансирани по Плана за възстановяване и устойчивост, оперативните програми, Националния фонд за декарбонизация и Социалния климатичен фонд, както и с общите устройствени планове.		

				4.2. Липсват мащабното използване на ВЕИ и утилизацията на отпадна топлина за топлоснабдяване на сградите В компетентностите по чл. 6 – 8 и в програмната част на закона отсъстват както възобновяемото топлоснабдяване, така и отпадната топлина от промишлеността. Единствената следа е чл. 70а, ал. 5 (§ 75), който задължава центровете за данни с входяща мощност над 1 MW да оползотворяват отпадната топлина, освен ако се докаже, че това не е осъществимо. Няма основание същият подход да не се приложи към промишлените инсталации, където потенциалът е несравнимо по-голям. **ПРЕДЛОЖЕНИЯ** • в чл. 7 да се създаде нова точка: „разработва и предлага мерки за оползотворяване на отпадна топлина от промишлени процеси, от инсталации за третиране на отпадъци и от центрове за данни за топлоснабдяване на сгради, включително чрез поддържане на национален регистър на източниците на отпадна топлина“; • в чл. 7 да се създаде нова точка относно насърчаването на топлоснабдяването от възобновяеми източници — термопомпи, слънчева топлинна енергия, геотермална енергия и устойчива биомаса — и относно нискотемпературното централно топлоснабдяване; • да се създаде нов член, който симетрично на чл. 70а, ал. 5 задължава предприятията по чл. 57, ал. 2 с налична отпадна топлина над определен в наредбата по чл. 57, ал. 6 праг да я оползотворяват или да я предлагат за оползотворяване от трето лице, освен ако докажат, че това не е технически или икономически осъществимо, като тежестта на доказване е на предприятието; • в чл. 68, ал. 3 да се създаде нова точка за данните за наличната отпадна топлина — количество, температурно ниво, режим на разполагаемост и местоположение — с режим на защита на търговската тайна и с агрегиран публичен достъп; • тези данни да се предоставят на общините за целите на местните планове по новия чл. 12а.	**Не се приема**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ не се транспонират изискванията на член 25, параграф 6 и член 26 от Директива (ЕС) 2023/1791. За въвеждане на посочените изисквания ще бъдат извършени допълнителни промени със ЗЕ. Необходимо е да се има предвид, че с проекта на ЗИД на ЗЕВИ, с който се транспонират изискванията на Директива (ЕС) 2023/2413 са предложени разпоредби, свързани с отпадната топлина. Конкретно в § 15 от проектозакона са предвидени промени в чл. 18, ал. 3 от ЗЕВИ, които се отнасят за случаите на присъединяване от операторите на районни отоплителни и охладителни системи с топлинна мощност над 25 MW на доставчици на енергия от възобновяеми източници и отпадна топлина и студ.

				4.3. Как се планират и изпълняват ежегодно целите от 3 % от РЗП Практическото възражение е основателно, но предложеното решение — превръщане на задължението в процент за по-дълъг период — не е правно възможно. Член 6 от Директива (ЕС) 2023/1791 определя годишен процент от 3 % и той не подлежи на национална интерпретация. Директивата обаче предвижда два механизма за изглаждане, единият от които проектът вече използва: • чл. 23, ал. 7 от проекта позволява излишъкът над 3 % да се прехвърля към всяка от предходните три или следващите три години (до 31 декември 2026 г.) и към следващите две години след 1 януари 2027 г. Това е именно многогодишното изглаждане, което практиката изисква; • Директивата допуска и алтернативен подход, при който се постигат равностойни годишни енергийни спестявания в сградите на публичните органи. Проектът не запазва тази възможност за България и по този начин страната доброволно се лишава от гъвкавост. Действителният проблем не е в процента, а в липсата на механизъм за изпълнение. Списъкът по чл. 23, ал. 6 няма срок за изготвяне, няма определен ред за приоритизиране, не се публикува и не е обвързан с бюджетен източник. При това положение 3 % годишно наистина ще остане невъзможно — но по административни, а не по нормативни причини. **ПРЕДЛОЖЕНИЯ** • чл. 23, ал. 6 да се допълни със срок (до 30 юни 2027 г.) за първоначалното изготвяне на списъка, с изискване за ежегодна актуализация и с публикуване в системата по чл. 68, ал. 1; • в чл. 23 да се създаде алинея, определяща реда на приоритизиране: първо сградите с най-лоши енергийни характеристики, след това сградите с най-високо специфично потребление на единица площ, с претегляне в полза на сгради, обслужващи домакинства в положение на енергийна бедност — вместо неопределеното „съгласно	**Не се приема**	Съгласно чл. 11, ал. 6, т. 5 от ЗЕЕ, в който е извършена промяна със законопроекта е предвидено списъкът да се публикува ежегодно в срок до 31 януари. Списъкът се изготвя в съответствие с изискванията на чл. 6, параграф 5 от Директива (ЕС) 2023/1791. В директивата не е предвидена приоритизиране на

				реда на подреждането им в списъка“ в действащата редакция на ал. 5; • в чл. 23 да се създаде алинея, която изрично запазва възможността за прилагане на алтернативен подход с равностойни годишни енергийни спестявания, с методология в наредба; • чл. 73, ал. 9 (задължителен договор с гарантиран резултат при сгради над 750 кв. м) да се допълни с изискване към министъра на финансите да издаде указания за счетоводното третиране на договорите с гарантиран резултат, така че тези договори да не се консолидират автоматично в дълга на сектор „Държавно управление“. Това е най-съществената практическа пречка пред изпълнението на 3-процентната цел и без нейното отстраняване чл. 23 ще остане неизпълним независимо от редакцията му; • да се уточни третирането на наетите сгради и на сградите, притежавани от юридическите лица по § 1, т. 54 от Допълнителните разпоредби, за да не се стигне до спорове относно обхвата на „сгради, заети от публични органи“. **4.4. Член 31, ал. 2, т. 2, 5 и 6 са пожелателни и технически неиздържани** **Качество на вътрешната среда** Проектът свежда микроклимата само до параметъра „температура“ — „устройства за саморегулиране и за отделно регулиране на температурата във всяка стая или ... в специално определен отоплен участък“. EPBD изисква държавите членки да установят изисквания, гарантиращи подходящо качество на вътрешната среда в новите и в основно обновяваните сгради. Температурата е само един от параметрите. Липсват относителна влажност, скорост на въздуха в обитаваната зона, концентрация на въглероден диоксид и дебит на пресен въздух, осветеност, ниво на шум и съдържание на фини прахови частици. Положително е, че § 102, т. 1, буква „е“ вече заменя в § 1, т. 27 „вътрешната температура“ с „параметрите на вътрешната среда“ — тоест понятието е разширено в определенията, но не и в оперативната разпоредба на чл. 31.		сградите, както и критерии за това. Директива (ЕС) 2023/1791 позволява прилагането на един от двата подхода (defalt или алтернативен), то в конкретния случай алтернативният подход не се прилага. С настоящия законопроект не се предвиждат промени, с които да се въведе механизъл за отпускане на заеми за извършване на ЕСКО услуги.

				ПРЕДЛОЖЕНИЕ В чл. 31, ал. 2, т. 2 накрая да се добави: „както и с устройства за наблюдение и поддържане на параметрите на вътрешната среда — температура, относителна влажност, скорост на въздуха в обитаваната зона, концентрация на въглероден диоксид, дебит на пресен въздух, осветеност, ниво на шум и концентрация на фини прахови частици — при стойности, определени с наредбата по ал. 4;“ Наредбата по чл. 31, ал. 4 да въведе категориите на вътрешната среда съгласно БДС EN 16798-1 и да определи коя категория е задължителна за коя категория сгради. За сградите с нулеви емисии и за сградите, заети от публични органи, следва да се изисква най-малко категория II. **Условието „когато това е технически и икономически осъществимо“** Това условие се повтаря в чл. 31, чл. 31а, чл. 31б и чл. 31в без никакъв процесуален контрол. Без задължение за мотивиране и проверка то се превръща в универсално основание за неизпълнение. Член 31а, ал. 3 частично решава проблема за системите за сградна автоматизация; същият подход следва да се приложи навсякъде.	**Не се приема**	За транспониране на разпоредбата ще бъдат извършени промени в Наредба № РД-02-20-3.
				ПРЕДЛОЖЕНИЕ В чл. 31 да се създаде нова ал. 9: „(9) Когато разпоредба на този раздел поставя изискване в зависимост от техническата, функционалната или икономическата осъществимост, неосъществимостта се доказва с мотивирана обосновка, която е неразделна част от инвестиционния проект, съответно от доклада от обследването за енергийна ефективност, и подлежи на проверка при въвеждането на строежа в експлоатация. Обосновката се въвежда в системата по чл. 68, ал. 1.“ **Слънчевата енергия по чл. 31, ал. 2, т. 5** Текстът говори за „оптимално използване на слънчевото греене за производство на енергия, съобразно разположението на сградата“, без да посочва вида на енергията и без да отчита, че възможността зависи от	**Не се приема**	За транспониране на разпоредбата ще бъдат извършени промени в Наредба № РД-02-20-3.

				формата на сградата, свободните площи на покрива и фасадите, засенчването и носимоспособността. EPBD поставя акцент именно върху промяна в подхода при архитектурното проектиране — резервиране на покривните, фасадните и прилежащите площи, както и на съоръженията от техническата инфраструктура, за местен добив на енергия. **ПРЕДЛОЖЕНИЕ** Член 31, ал. 2, т. 5 да се измени така: „5. да предвиждат проектиране на нови сгради и на сгради, подлежащи на основно обновяване, по начин, който позволява оптимално използване на слънчевата енергия за производство както на топлинна енергия, така и на електрическа енергия, като се отчитат разположението, формата и ориентацията на сградата, свободните и незасенчени площи на покрива и фасадите, носимоспособността на конструкцията, трасетата за кабели и тръби и предвиденото място за инвертори, съоръжения за съхранение и топлообменни модули (готовност за слънчева енергия);“ Отделно от готовността, задължителното внедряване на слънчеви инсталации по чл. 10 EPBD липсва изцяло — вж. раздел 5.3. **Точка 6 — съществуващи сгради** При подмяна на топлогенератор в многофамилна сграда хидравличното балансиране следва да е задължително, а не „когато е целесъобразно“. Подмяна на генератор без балансиране на разпределителната мрежа системно води до преразход и до жалби за неравномерно отопление, което на свой ред подкопава общественото доверие в обновяването. **ПРЕДЛОЖЕНИЕ** В чл. 31, ал. 2, т. 6 думите „и, когато е целесъобразно, с хидравлично балансиране“ да се заменят с „както и с хидравлично балансиране на отоплителната инсталация; за многофамилни жилищни сгради хидравличното балансиране е задължително при всяка подмяна на топлогенератор или при изменение на разпределителната мрежа“.	**Не се приема** **Не се приема**	За транспониране на разпоредбата ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредба по ЗЕЕ и ЗУТ, в т.ч. в Наредба № РД-02-20-3. За транспониране на разпоредбата ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредба по ЗЕЕ и ЗУТ, в т.ч. в Наредба № РД-02-20-3.

				4.5. „Контрол“ и „хидравлично балансиране“ са неопределени понятия Член 31, ал. 6 в редакцията по § 37, т. 4 говори за „настройка, контрол и когато е целесъобразно, хидравлично балансиране“, без да определя нито начина на управление, нито метода на балансиране. Двете понятия обхващат решения, които се различават по цена и по резултат с порядъци. **ПРЕДЛОЖЕНИЕ — НОВИ ОПРЕДЕЛЕНИЯ В ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ** „64. „Управление на сградна техническа система“ е съвкупността от функции за поддържане на зададени параметри, която според начина на действие е: а) ръчно управление; б) автоматично реактивно управление, включително двупозиционно, пропорционално, пропорционално-интегрално и пропорционално-интегрално-диференциално управление, както и управление с компенсация по външна температура; в) автоматично прогнозно (интелигентно) управление, което използва прогнози за метеорологичните условия, за заетостта и за ценовите сигнали и е способно да реагира на външни сигнали от електроенергийната система. 65. „Хидравлично балансиране“ е привеждането на разходите на топлоносител през отделните участъци и консуматори в съответствие с проектните стойности, което според използваните средства е: а) статично — чрез ръчни балансиращи вентили; б) динамично — чрез автоматични регулатори на диференциално налягане; в) автоматично — чрез независими от налягането балансиращи и регулиращи вентили.“ В чл. 31, ал. 6, т. 4 и в наредбата по чл. 31, ал. 4 да се определи кой клас управление и кой метод на балансиране е задължителен за коя категория сгради и за коя мощност на инсталацията, като за нежилищните сгради с инсталации над 290 kW и за сградите с нулеви емисии се изисква най-малко автоматично прогнозно управление и динамично или автоматично балансиране.	**Не се приема**	За транспониране на разпоредбата ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредба по ЗЕЕ и ЗУТ, в т.ч. в Наредба № РД-02-20-3. В допълнение предложеното определение не се използва в проекта на ЗИД на ЗЕЕ, а така също и в предложените със становището предложения за промени в законопроекта.

				4.6. Липсва интегриране на сградните технически системи в BACS/BMS Член 31а, ал. 4 изброява функционални възможности на системата за сградна автоматизация и управление — мониторинг, сравнителен анализ, комуникация със свързани инсталации и мониторинг на качеството на вътрешната среда — но не изисква обхватът на интеграцията да бъде пълен, не урежда правата върху данните и не защитава собственика от зависимост от един доставчик. **ПРЕДЛОЖЕНИЯ — НОВИ АЛИНЕИ КЪМ ЧЛ. 31А** „(5) Системите за сградна автоматизация и управление по ал. 1 и 2 обхващат всички технически сградни инсталации по чл. 49, както и осветлението, засенчващите устройства, инсталациите за производство на енергия от възобновяеми източници на място, съоръженията за съхранение на енергия и зарядните точки за електрически превозни средства, които са част от оборудването на сградата. (6) Системите по ал. 1 и 2 използват открити, публично документирани комуникационни протоколи; съхраняват локално данни с историческа дълбочина не по-малка от три години; осигуряват износ на данните в машинночетим формат без такса за собственика; и осигуряват интерфейс за предоставяне на данни към системата по чл. 68, ал. 1. (7) При въвеждането на строежа в експлоатация възложителят предава на собственика пълната документация на системата, изходния конфигурационен файл, правата на администратор и данните за достъп. Договорни клаузи, които ограничават достъпа на собственика до данните или възпрепятстват смяната на доставчика на услуги по поддръжка, са нищожни. (8) Системите по ал. 1 и 2 отговарят на изискванията за мрежова и информационна сигурност съгласно Закона за киберсигурност. (9) Условията и редът за проектиране, изграждане, приемане, поддържане и проверка на системите за сградна автоматизация и управление се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на енергетиката.“	**Не се приема**	За транспониране на разпоредбата ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредба по ЗЕЕ и ЗУТ, в т.ч. в Наредба № РД-02-20-3.

				Алинея 9 създава и основанието за отделната специализирана наредба за интегрирано управление на сградите, за която настояваме в раздел 4.8. Налице са и две празноти в обхвата. Първата се отнася до новото строителство. Член 31а, ал. 1 и ал. 2 задължават да бъдат оборудвани със системи за сградна автоматизация и управление „нежилищните сгради в експлоатация“. Член 13, параграф 9 от EPBD не прави такова разграничение — той обхваща нежилищните сгради изобщо, с праг над 290 kW и с втори праг над 70 kW от 31 декември 2029 г. Обвързването с експлоатацията превръща системата за сградна автоматизация в последващо дооборудване вместо в част от инвестиционния проект, което е и по-скъпо, и технически по-лошо решение. За нова сграда над 290 kW е абсурдно да се изисква ретрофит на система, която е можело да бъде проектирана от самото начало. **ПРЕДЛОЖЕНИЕ** В чл. 31а, ал. 1 и ал. 2 думите „в експлоатация“ да отпаднат, а в ал. 3 да се добави изречение: „За новите нежилищни сгради и за нежилищните сгради, подлежащи на основно обновяване, системата за сградна автоматизация и управление се предвижда в инвестиционния проект, съответно в доклада от обследването за енергийна ефективност.“ Втората празнота се отнася до мощностния обхват. Алинея 4 определя функционалните възможности само за системите „по ал. 1“, тоест за инсталациите над 290 kW. За обхвата 70 – 290 kW по ал. 2 не са определени никакви функционални изисквания. Едновременно с това чл. 50, ал. 7 и чл. 51, ал. 5 освобождават от задължителна проверка сградите, чиито системи отговарят на чл. 31а, ал. 4. Съчетанието на двете разпоредби позволява инсталациите в средния мощностен обхват да останат както без определени изисквания, така и без проверка. Предлагаме ал. 4 да се отнася и до системите по ал. 2, при необходимост с облекчен набор функции, определен в наредбата по ал. 9. Терминологична бележка: обхватът следва да остане „нежилищни сгради“, а не „обществени сгради“. Член 13	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				EPBD урежда нежилищния сграден фонд като цяло — включително частни офиси, търговски и хотелски сгради — и стесняването до обществените сгради би оставило извън обхвата по-голямата част от потенциала. **4.7. Липсва определение и режим на показателя за подготвеност за интелигентно управление** Налице е и терминологичен проблем. Проектът използва три различни израза за един и същ инструмент: • „оценка на готовността за интелигентно управление“ — чл. 43, ал. 1 и 2 (§ 49) и чл. 48 (§ 52); • „оценка на подготвеността за интелигентно управление“ — чл. 46, ал. 1 (§ 51); • „показател за подготвеност за интелигентно управление“ — чл. 68, ал. 3, т. 12 (§ 71). Нито един от трите израза не е определен в Допълнителните разпоредби, не е посочена методиката, не е указано за кои сгради се прилага задължително и за кои доброволно, нито дали оценката се издава заедно със сертификата за енергийни характеристики. **ПРЕДЛОЖЕНИЯ** •навсякъде в закона да се използва единен термин — „показател за подготвеност за интелигентно управление“; •в § 1 от Допълнителните разпоредби да се създаде определение с препращане към Делегиран регламент (ЕС) 2020/2155 на Комисията и Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/2156 на Комисията; •да се създаде нов член, който определя приложното поле: задължително за нежилищни сгради с инсталации по чл. 49 с полезна номинална мощност над 290 kW от 31 декември 2027 г. и за сградите, заети от публични органи, с разгъната застроена площ над 1 000 кв. м; доброволно за останалите сгради, включително жилищни; •оценката да се изготвя от лицата по чл. 43, ал. 1 и 2 едновременно със сертификата за енергийни характеристики и стойността на показателя да се вписва в сертификата;	**Приема се частично**	В проекта на ЗИД на ЗЕЕ са извършени промени по отношение на термина „показател за подготвеност за интелигентно управление“. Не приемаме предложението за създаването на нов член, свързан с въвеждането на изисквания за определени сгради по отношение на показателя за подготвеност за интелигентно управление, тъй като този показател към настоящия момент не е задължителен. Освен това до 30 юни 2027 г. Комисията трябва да приеме делегиран акт,

				•наредбата по чл. 48 да определи методиката, образеца и реда за вписване в системата по чл. 68, ал. 1.		предвиждащ „изискването за прилагането на общата схема на Съюза за оценяване на подготвеността на сградите за интелигентно управление в съответствие с приложение IV по отношение на нежилищни сгради с полезна номинална мощност над 290 kW за отоплителни инсталации, климатични инсталации, комбинирани отоплителни и вентилационни инсталации за помещения или комбинирани климатизационни и вентилационни инсталации“.
				4.8. Необходимо е осъвременяване на свързаната законова и подзаконова уредба Обхватът на необходимите промени е по-широк от това, което проектът предвижда. Параграф 107 задължава подзаконовите актове да се приведат в съответствие в деветмесечен срок, но редица от изискванията на EED и EPBD не могат да се въведат с наредба — те изискват изменение на закони, които настоящият ЗИД не изменя. Параграф 111 предвижда законът да влезе в сила от деня на обнародването му. В резултат за срок от около девет месеца ще действат задължения, чиито параметри се определят с наредби, които още не съществуват. Най-острият случай е чл. 31, ал. 2, т. 4: проектирането на сгради с нулеви емисии се дължи „считано от датата, определена с наредбата по ал. 4“ — тоест изпълнението на пряко приложим срок от директивата е поставено в зависимост от подзаконов акт с неопределен срок за приемане.		
				Предложение относно влизането в сила •§ 111 да предвиди диференцирано влизане в сила: общите разпоредби от деня на обнародването; разпоредбите, чието прилагане зависи от наредба, от датата на влизане в сила на съответната наредба, но не по-късно от определен в закона краен срок;	**Не се приема**	Предвиден е срок от девет месеца за разработването на подзаконовите нормативни актове по прилагането на ЗИД ЗЕЕ, в който трябва са се приведат в съответствие със ЗЕЕ.

				•§ 107 да се раздели: срокът за наредбата по чл. 31, ал. 4 (в частта за сградите с нулеви емисии и минималните изисквания) да бъде шест месеца, тъй като сроковете по чл. 7 EPBD са фиксирани в правото на Съюза и не подлежат на отлагане; •сроковете по чл. 7 EPBD да бъдат записани направо в закона — вж. раздел 5.1. **Актове, които следва да бъдат изменени** Долната таблица обобщава необходимите изменения. Отбелязаните със звездичка, изискват изменение на закон и следователно място в Преходните и заключителните разпоредби на настоящия ЗИД.		Изброените по-долу нормативни актове, за които е посочено, че следва да бъдат изменени нямат отношение към проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

Акт	Какво налага измененият	Предмет
Закон за устройство на територията *	чл. 10, чл. 11 и чл. 14 EPBD	Задължително внедряване на слънчеви инсталации; изчисляване на потенциала за глобално затопляне през жизнения цикъл като част от инвестиционния проект; зарядни точки, предварително окабеляване и места за велосипеди; съобразяване на ОУП с местните планове по чл. 12а
Закон за управление на етажната собственост *	чл. 17 EPBD; разделени стимули по § 1, т. 56 ДР	Кворум и мнозинство за решения за основно и поетапно обновяване; сключване на договори с гарантиран резултат от етажната собственост;

						достъп до обособени части за балансиране, измерване и монтаж; разпределение на разходите и ползите между собственици и наематели		
				Закон за енергетиката *	чл. 25(6) EED; чл. 57 от Директива (ЕС) 2024/1788; пазарен дизайн	Задължения на мрежовите и топлопреносните оператори спрямо местните планове; планове за извеждане от експлоатация на газоразпределителни мрежи; присъединяване и отсъединяване от топлопреносна мрежа; споделяне на енергия и оценка на търсенето; регулаторни пясъчници		
				Закон за държавната собственост и Закон за общинската собственост*	чл. 30б от проекта	Съгласуване на изискването за сграда с близко до нулево потребление при покупка и наем		
				Закон за публичните финанси *	чл. 27 EED; чл. 73, ал. 9 от проекта	Счетоводно третиране на договорите с гарантиран резултат, за да не се консолидират автоматично в дълга на сектор „Държавно управление“		
				Наредба № РД-02-20-3/2022 г. за енергийна ефективност в сгради	чл. 5 – 7, чл. 11 и чл. 13 EPBD	Сгради с нулеви емисии и срокове; минимални изисквания; параметри на вътрешната среда;		

						потенциал за глобално затопляне		
				Наредба № Е-РД-04-2/2022 г. за обследване и сертифициране	чл. 12, чл. 15, чл. 19 – 22 EPBD	Паспорт за обновяване; показател за подготвеност за интелигентно управление; сертификатът като електронен цифров документ		
				Наредба № 15 за ОВКХТ сградни системи	чл. 13 EPBD; качество на вътрешната среда	Параметри на вътрешната среда; класове на управление; методи на хидравлично балансиране		
				Наредба № 4 за обем и съдържание на инвестиционните проекти	чл. 10, чл. 13 и чл. 14 EPBD	Задължителни части и доказателства за осъществимост; проект за системи за сградна автоматизация и управление; готовност за слънчева енергия		
				Наредба № 7 за устройство на територииите	чл. 10 EPBD	Зониране, засенчване и достъп до слънчева енергия		
				Наредба № 1 за електрически уредби НН и Наредба № 4 за ВиК инсталации	чл. 14 EPBD; интеграция на BACS	Окабеляване, мощности за зарядни точки и термопомпи, комуникационни трасета		
				Наредба № Е-РД-16-427/2015г.	чл. 25 EED	Актуализация на всеобхватната оценка и връзка с местните планове по чл. 12а		
				Нова наредба за интегрирано управление на	чл. 31а ЗЕЕ; чл. 13 EPBD	Проектиране, изграждане, приемане, поддържане и проверка;		

				сградите (BACS/BMS)		протоколи, данни и киберсигурност		
				Ведомствени актове на топлофикационните и електроснабдителните дружества	чл. 68а от проекта; Акт за данните	Достъп на собствениците и на трети лица до данни за сградните инсталации и измерването		
				Относно защитата на личните данни: проектът вече урежда достъпа до данни в чл. 68, чл. 68а и чл. 68б с препращане към Регламент (ЕС) 2016/679 и Регламент (ЕС) 2023/2854. Препоръчваме допълнително да се предвиди изричното правно основание за обработване по чл. 6, параграф 1, буква „в“ и „д“ от Регламент (ЕС) 2016/679, както и срокове за съхранение, тъй като данните за потреблението на енергия в жилищна сграда при определена гранулярност позволяват изводи за поведението на обитателите. **4.9. Липсва оценка на потенциала за отпадна топлина в обследванията на предприятията** Налице е ясна транспонираща липса. Приложение VI към Директива (ЕС) 2023/1791 изисква обследванията за енергийна ефективност да включват оценка на технически и икономически осъществимия потенциал за оползотворяване на отпадна топлина, включително чрез присъединяване към топлопреносна мрежа. Проектът изменя определението за обследване в § 1, т. 19 от Допълнителните разпоредби, като добавя „установяване на потенциала за икономически ефективно използване или производство на енергия от възобновяеми източници“ — но пропуска отпадната топлина и връзката с топлоснабдяването на външни потребители. Същият пропуск се повтаря в чл. 57, ал. 1. **ПРЕДЛОЖЕНИЯ** В § 1, т. 19 накрая да се добави: „както и за установяване на потенциала за оползотворяване на отпадна топлина,		**Не се приема**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ не се транспонират изискванията на член 25, параграф 6 и член 26 от Директива (ЕС) 2023/1791. За

				включително чрез присъединяване към топлопреносна мрежа или чрез доставка на топлинна енергия на външни потребители, и за оценка на потенциала за реагиране на търсенето и за гъвкавост;“ Член 57, ал. 1 да се измени така: „(1) Обследването за енергийна ефективност на предприятие има за цел да определи профила на потребление на енергия, специфичните възможности за намаляване на енергийното потребление, потенциала за оползотворяване на отпадна топлина, включително за топлоснабдяване на външни потребители, потенциала за производство и използване на енергия от възобновяеми източници и потенциала за гъвкавост от страна на търсенето, както и да препоръча мерки за повишаване на енергийната ефективност.“ В чл. 57 да се създаде нова алинея: „(15) Предприятията по ал. 2 предоставят на агенцията и на общината по местонахождение на обекта данни за наличната отпадна топлина — количество, температурно ниво, режим на разполагаемост и местоположение — по образец, определен в наредбата по ал. 6, в срок до три месеца от приемането на резултатите от обследването. Агенцията поддържа и публикува в агрегиран вид регистър на източниците на отпадна топлина при спазване на изискванията за защита на търговската тайна.“ Симетрията с чл. 70а, ал. 5 (центрове за данни над 1 MW) следва да се доведе докрай: същото задължение за оползотворяване на отпадната топлина, освен ако бъде доказана неосъществимост, следва да се приложи и към промишлените инсталации над определен праг — вж. предложението в раздел 4.2.		въвеждане на посочените изисквания ще бъдат извършени допълнителни промени със ЗЕ, с които в случай, че бъде преценено за необходимо ще бъдат разгледани възможностите за използване на енергия от ВИ и оползотворяването на отпадна топлина. Необходимо е да се има предвид, че с проекта на ЗИД на ЗЕВИ, с който се транспонират изискванията на Директива (ЕС) 2023/2413 са предложени разпоредби, свързани с отпадната топлина. Конкретно в § 15 от проектозакона са предвидени промени в чл. 18, ал. 3 от ЗЕВИ, които се отнасят за случаите на присъединяване от операторите на районни отоплителни и охладителни системи с топлинна мощност над 25 MW на доставчици на енергия от възобновяеми източници и отпадна топлина и студ
				5. Нетранспонирани изисквания на Директива (ЕС) 2024/1275 (EPBD) Срокът за транспониране на EPBD по чл. 35 от Директивата беше 29 май 2026 г. и вече е изтекъл. Изброените по-долу изисквания не се съдържат в проекта в правно годна форма. **5.1. Сроковете за сградите с нулеви емисии не са в закона (чл. 7 EPBD)** Член 7 EPBD определя два фиксирани срока: новите сгради, притежавани от публични органи — сгради с нулеви емисии		

				от 1 януари 2028 г.; всички нови сгради — от 1 януари 2030 г. Проектът вместо това предвижда в чл. 31, ал. 2, т. 4 проектиране на сгради с нулеви емисии „считано от датата, определена с наредбата по ал. 4“. Прехвърлянето на фиксиран от директива срок към подзаконов акт е под-транспониране. Срокът е част от същността на задължението и подлежи на пряко определяне в закона; наредбата следва да определи техническите прагове, а не датата. **ПРЕДЛОЖЕНИЕ** Член 31, ал. 2, т. 4 да се измени така: „4. да предвиждат проектиране на нови сгради като сгради с нулеви емисии, както следва: за нови сгради, притежавани или заемани от публични органи — от 1 януари 2028 г.; за всички останали нови сгради — от 1 януари 2030 г.; праговете за експлоатационните емисии на парникови газове и за годишното търсене на първична енергия се определят с наредбата по ал. 4;“	**Не се приема**	За пълно транспониране на разпоредбите ще бъдат извършени промени в Наредба № РД-02-20-3.
				5.2. Минималните стандарти за енергийни характеристики са без параметри (чл. 9 EPBD) Член 9 EPBD изисква за нежилищните сгради траектория, при която до 2030 г. се обновяват най-лошите 16 % от сградния фонд, а до 2033 г. — най-лошите 26 %. За жилищните сгради се изисква намаление на средното потребление на първична енергия с най-малко 16 % до 2030 г. и с 20 – 22 % до 2035 г. спрямо 2020 г., като най-малко 55 % от намалението се постига чрез обновяване на 43-те процента сгради с най-лоши характеристики. Член 25, ал. 2, т. 6 и т. 7 от проекта споменават „минимални стандарти“ и „национална крива“, а т. 7 посочва етапни цели до 2030 г. и 2035 г., но нито една от количествените стойности — 16 %, 26 %, 20 – 22 % и 55 % — не присъства в текста, а 2033 г. изобщо не се среща. Тоест транспонирана е рамката, но не и съдържанието ѝ. Член 25, ал. 4 говори за „броя или разгънатата застроена площ на 43 жилищни сгради“ — очевидна техническа грешка, при която процентният показател 43 % от Директивата е превърнат в		

				брой сгради. Такава редакция е и правно неприложима, и подвеждаща. **ПРЕДЛОЖЕНИЕ** • чл. 25, ал. 2, т. 6 да се допълни с изричните прагове: „минимални стандарти за енергийните характеристики на нежилищните сгради, при които до 2030 г. се обновяват най-малко 16 на сто, а до 2033 г. — най-малко 26 на сто от нежилищния сграден фонд с най-лоши енергийни характеристики“; • чл. 25, ал. 2, т. 7 да се допълни: „...включително етапна цел за намаление на средното потребление на първична енергия на жилищния сграден фонд с най-малко 16 на сто до 2030 г. и с 20 до 22 на сто до 2035 г. спрямо 2020 г.“; • чл. 25, ал. 4 да се коригира: „...включително разгънатата	**Не се приема**	С извършените промени в чл 25 се транспонират изискванията на член 3 на Директива (ЕС) 2024/1275. Националният план се разработва в съответствие с Приложение II „Образец на националните планове за саниране на сгради“ на Директива (ЕС) 2024/1275 и включва изискуемата от ЕК информация.
				застроена площ на 43-те на сто жилищни сгради и обособени части от жилищни сгради с най-лоши енергийни характеристики, чрез обновяването на които се постигат най-малко 55 на сто от намалението на средното потребление на първична енергия“. **5.3. Задължителното внедряване на слънчева енергия липсва (чл. 10 EPBD)** Член 10 EPBD изисква поетапно задължително внедряване на слънчеви инсталации в новите обществени и нежилищни сгради, в съществуващите обществени сгради, в новите жилищни сгради и в покритите паркинги, прилежащи към сгради, подлежащи на обновяване, изискващо разрешение за строеж. Проектът съдържа само изискване за готовност (чл. 31, ал. 2, т. 5), тоест транспонира подготвителната част и пропуска задължението. **ПРЕДЛОЖЕНИЕ — НОВ ЧЛ. 31Г** „Чл. 31г. (1) Слънчеви инсталации за производство на топлинна или на електрическа енергия се монтират, когато това е технически подходящо и икономически и функционално осъществимо, както следва: 1. на новите обществени и нежилищни сгради с разгъната застроена площ над 250 кв. м — до 31 декември 2026 г.;	**Не се приема**	За пълно транспониране на разпоредбите ще бъдат извършени промени в Наредба № РД-02-20-3.

				2. на съществуващите обществени сгради с разгъната застроена площ над 2 000 кв. м, както и на нежилищните сгради в експлоатация с разгъната застроена площ над 500 кв. м, подлежащи на основно обновяване или на дейности по покрива, изискващи разрешение за строеж — до 31 декември 2027 г.; 3. на съществуващите обществени сгради с разгъната застроена площ над 750 кв. м — до 31 декември 2028 г.; 4. на новите жилищни сгради и на новите покрити паркинги, прилежащи към сгради — до 31 декември 2029 г.; 5. на съществуващите обществени сгради с разгъната застроена площ над 250 кв. м — до 31 декември 2030 г. (2) Изискванията по ал. 1 се съобразяват с техническия потенциал на покрива и фасадите, със засенчването, с носимоспособността на конструкцията и с възможностите за присъединяване към електроразпределителната мрежа. (3) Неосъществимостта се доказва по реда на чл. 31, ал. 9. (4) Изискванията по ал. 1 не се прилагат за сгради културни ценности по Закона за културното наследство, доколкото изпълнението им води до нарушаване на архитектурните или художествените характеристики на сградата, както и за сградите по чл. 23, ал. 3, т. 2 и 3.“ Задължението следва да бъде отразено и в Закона за устройство на територията и в Наредба № 4 за обем и съдържание на инвестиционните проекти, за да стане част от одобряваната проектна документация, а не изискване след въвеждането в експлоатация.		С чл. 25 от законопроекта се въвеждат изискванията на член 3 от Директива (ЕС) 2024/1275. С Направените предложения ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредва, в т.ч. в Наредба № РД-02-20-3.
				5.4. Потенциалът за глобално затопляне през целия жизнен цикъл (чл. 7 и чл. 11 EPBD) EPBD изисква изчисляване и оповестяване на потенциала за глобално затопляне през целия жизнен цикъл за новите сгради с разгъната застроена площ над 1 000 кв. м от 1 януари 2028 г. и за всички нови сгради от 1 януари 2030 г., както и публикуване на пътна карта за въвеждане на гранични стойности. В проекта показателят се появява само веднъж — като поле в базата данни (чл. 68, ал. 3, т. 15, „когато такъв е наличен“). Няма задължение за изчисляване, няма методика, няма	**Не се приема**	За транспониране на разпоредбата на членове 7, 9, 10 и 11 от Директива (ЕС) 2024/1275 ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредва, в т.ч. в Наредба № РД-02-20-3.

				срокове и няма връзка със сертификата за енергийни характеристики. **ПРЕДЛОЖЕНИЕ — НОВ ЧЛЕН** „Чл. 31е. (1) За новите сгради се изчислява потенциалът за глобално затопляне през целия жизнен цикъл, както следва: за сгради с разгъната застроена площ над 1 000 кв. м — от 1 януари 2028 г.; за всички нови сгради — от 1 януари 2030 г. (2) Изчисленият показател се оповестява в сертификата за енергийни характеристики и се вписва в системата по чл. 68, ал. 1. (3) Методиката за изчисляване се определя с наредбата по чл. 31, ал. 4 в съответствие с общата рамка на Европейския съюз. (4) Министърът на регионалното развитие и благоустройството публикува пътна карта с индикативни гранични стойности за потенциала за глобално затопляне на новите сгради, приложими от 2030 г.“ **5.5. Инфраструктура за устойчива мобилност (чл. 14 EPBD)** Изискванията за зарядни точки, предварително окабеляване, тръбопроводна подготовка и места за паркиране на велосипеди при нови и основно обновявани сгради не са уредени нито в ЗЕЕ, нито в изменен вид в ЗУТ по силата на настоящия проект. Единствената следа отново е поле в базата данни (чл. 68, ал. 3, т. 16). Тъй като материята е устройствена и строителна, най-подходящото място е ЗУТ и Наредба № 4. Настоящият ЗИД обаче следва да съдържа съответното изменение в Преходните и заключителните разпоредби, за да не се пропусне отново. **5.6. Обслужване на едно гише (чл. 18 EPBD и чл. 22 EED)** И двете директиви изискват държавите членки да осигурят обслужване на едно гише за технически, административни и финансови консултации при обновяването на сгради, с приоритет за домакинствата в положение на енергийна бедност и за сградите с най-лоши характеристики. Проектът не съдържа такова изискване.	**Не се приема**	За транспониране на разпоредбата на членове 7, 9, 10 и 11 от Директива (ЕС) 2024/1275 ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредба, в т.ч. в Наредба № РД-02-20-3.

				За България това е може би най-практично значимото липсващо звено. Обновяването на многофамилна сграда изисква организиране на етажната собственост, обследване, проектиране, избор на изпълнител, кандидатстване за финансиране и последващо отчитане — процес, който собствениците обективно не могат да проведат сами. Без обслужване на едно гише всяка национална програма ще продължи да зависи от външно организиране и ще произвежда неравномерно усвояване между общините. **ПРЕДЛОЖЕНИЕ — НОВ ЧЛ. 71Б** „Чл. 71б. (1) Осигурява се обслужване на едно гише за подпомагане на обновяването на сгради, което предоставя безплатно най-малко: 1. техническа консултация относно възможните мерки, тяхната последователност и очакваните резултати; 2. съдействие при организиране на етажната собственост и при вземането на решения по Закона за управление на етажната собственост; 3. информация за наличните източници на финансиране и съдействие при кандидатстване; 4. информация за вписаните лица по чл. 43 и за изпълнителите, притежаващи необходимата квалификация; 5. насочване на домакинствата в положение на енергийна бедност и на уязвимите клиенти към подходящи мерки за подкрепа. (2) Обслужване на едно гише се осигурява най-малко по едно в район от ниво 2 по Закона за регионалното развитие и по едно във всяка община с население над 45 000 души. (3) Дейността по ал. 1 се финансира от „Национален фонд за декарбонизация“, от програми, финансирани със средства на Европейския съюз, и от приходите по чл. 81, ал. 1. (4) Агенцията координира дейността по ал. 1, поддържа публичен списък на структурите за обслужване на едно гише, разработва стандарт за качество на предоставяните услуги и публикува годишен отчет за резултатите.“ **5.7. Паспортът за обновяване е изцяло факултативен (чл. 12 EPBD)**	**Не се приема**	Наред с реализираните мерки за създаването на структури съгласно чл. 18 от Директива (ЕС) 2024/1275 и чл. 22 от Директива (ЕС) 2023/1791, също така съгласно Оперативни правила на Националния фонд за декарбонизация, одобрени от Общото събрание на донорите: https://www.bgeef.com/bg/2026/04/22/pokana-za-uchastie-v-konkurs-za-izbor-na-2/ НФД ще предоставя техническа помощ и услуги тип „обслужване на едно гише“.

				Член 42 от проекта предвижда, че лицата по ал. 1 „може да издадат“ паспорт за обновяване „по искане на собственика“. Схемата за паспорти следва да бъде въведена като национален инструмент, а не като услуга при поискване. Освен това при поетапно основно обновяване паспортът е единственият документ, който гарантира, че отделните етапи няма да се изключват взаимно — типичният български случай, при който подмяната на дограма предхожда топлоизолацията и оразмеряването на инсталацията. **ПРЕДЛОЖЕНИЕ** • в чл. 42 да се създаде алинея: паспортът за обновяване е задължителен при поетапно основно обновяване, финансирано изцяло или частично с публични средства, както и при обновяване на многофамилни жилищни сгради с публична подкрепа; • разходът за издаване на паспорт да бъде допустим за финансиране по чл. 71 и по чл. 82; • чл. 39, ал. 5 вече предвижда опростена процедура за актуализация на сертификата при изпълнение на мерки от паспорта — тази връзка следва да се отрази и в наредбата по чл. 48.	**Не се приема**	Разпоредбите от проекта на ЗИД на ЗЕЕ относно въвеждането на схема за паспорти е съгласно чл. 12 от Директива (ЕС) 2023/1791. Издаването на паспорт не е задължително, а е по желание на собственика на сграда.
				5.8. Цифров дневник на сградата (чл. 23 EPBD) Цифровият дневник на сградата се споменава веднъж — в чл. 68а, ал. 2, като „цифровия дневник на сградата, когато има такъв“. Липсва разпоредба, която го създава, определя съдържанието му, реда за поддържане и връзката със сертификата и с паспорта за обновяване. Препоръчваме нов чл. 68в с делегация към наредбата по чл. 48.	**Не се приема**	В Директива (ЕС) 2024/1275 се съдържа определение за цифров дневник на сградите, като това понятие се използва в член 12, параграф 8 и член 22, параграф 1, алинея 2, като за цифровия дневник изрично е посочено „когато такъв е наличен“, т.е. наличието на цифров дневник не е задължително изискване по Директива (ЕС) 2024/1275 и следва да се разглежда като възможност.

				5.9. Разделените стимули са определени, но не са уредени Точка 56 от Допълнителните разпоредби въвежда определение за „разделени стимули“, а чл. 71, нова ал. 10 изисква те да се отчитат при разработването на схемите. Няма обаче нито едно оперативно правило. Основната проява на разделените стимули в България е между собственици и наематели и между собствениците в етажната собственост, а решението изисква изменение на ЗУЕС — кворум и мнозинство за решения за обновяване, право на достъп до обособени части, разпределение на разходите и признаване на извършените подобрения при последваща продажба или отдаване под наем.	**Не се приема**	Разработването на оперативни правила за прилагане на разделени стимули не е предмет на ЗИД на ЗЕЕ
				5.10. Защо тези изисквания принадлежат на ЗЕЕ, а не на ЗЕВИ При обсъждането на предложенията по т. 5.3 и 5.4 се поставя въпросът дали изискванията, свързани с възобновяема енергия в сградите, не следва да бъдат уредени в Закона за енергията от възобновяеми източници и съответно да изчакат отделна законодателна процедура. Считаме, че отговорът е отрицателен, по пет самостоятелни съображения. **Първо — изискванията към сградите за възобновяема енергия вече са в ЗЕЕ** Определението за сграда с близко до нулево потребление на енергия в § 1, т. 28 от Допълнителните разпоредби на ЗЕЕ изисква кумулативно клас А по скалата на класовете на енергопотребление и „не по-малко от 55 на сто от потребената (доставената) енергия“ за отопление, охлаждане, вентилация, битово горещо водоснабдяване и осветление да бъде от възобновяеми източници на място или в близост. Това е най-строгото изискване за възобновяема енергия на ниво отделна сграда в българското право — и то се намира в ЗЕЕ, не в ЗЕВИ. Към това се добавя чл. 31, ал. 2 ЗЕЕ, който изисква инвестиционните проекти да са съобразени с осъществимостта на алтернативни високоефективни инсталации, включително децентрализирани системи за производство и потребление на енергия от възобновяеми източници и термопомпи. Наредба № РД-02-20-3 от 2022 г.	**Не се приема**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ се въвеждат част от изискванията на член 10 от Директива (ЕС) 2024/1275. Разпоредбите от Директива (ЕС) 2023/2413 са част от проект на ЗИД на ЗЕВИ, одобрен с Решение №146 на Министерския съвет от 2026 г. и внесен за разглеждане в 52-то Народното събрание. За пълно транспониране на членове 10 и 11 от Директива (ЕС) 2024/1275 ще бъдат извършени промени в Наредба № РД-02-20-3.

				за енергийната ефективност в сгради, която операционализира всичко това, е издадена на основание чл. 169, ал. 4 ЗУТ във връзка с чл. 31, ал. 4 ЗЕЕ — без правно основание в ЗЕВИ. **Второ — ЗЕВИ няма подходяща структура да поеме материята** Единствената разпоредба на ЗЕВИ, посветена на сградите, е чл. 20. Тя изисква при ново строителство и при основно обновяване да се въвеждат инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници, когато е технически възможно и икономически целесъобразно, и определя дял от не по-малко от 15 на сто от топлинната енергия и енергията за охлаждане, който да се осигурява чрез централизирано топлоснабдяване от биомаса или геотермална енергия, индивидуални съоръжения на биомаса, слънчеви топлинни инсталации или термопомпи. Тази разпоредба не може да поеме чл. 10 EPBD по две причини. Тя урежда само топлинната енергия и енергията за охлаждане и изобщо не обхваща фотоволтаичното производство на електрическа енергия, което е ядрото на чл. 10. И тя няма собствена наредба — за разлика от чл. 31, ал. 4 ЗЕЕ, по който наредба съществува и функционира. Останалите разпоредби на ЗЕВИ в тази глава (чл. 22 – чл. 25) уреждат присъединяването към мрежата, а не изискванията към сградите. **Трето — самата EPBD урежда материята и заема от RED само процедурите** Член 10, параграф 2 от Директива (ЕС) 2024/1275 препраща към чл. 16г от Директива (ЕС) 2018/2001 за разрешителния режим и към чл. 17 от същата директива за опростената процедура за присъединяване. Член 11, параграф 7 определя допустимите източници за сграда с нулеви емисии чрез препращане към чл. 7, чл. 22 и чл. 29 от Директива (ЕС) 2018/2001. Тоест директивата за сградите урежда изискванията към сградите и заема от директивата за възобновяемата енергия процедурните ѝ правила — а не обратното. Няма разпоредба, която да запазва материята „възобновяема енергия в сгради“ изключително за RED. **Четвърто — Комисията изрично третира двата инструмента като допълващи се**		

				В Известие C/2025/6438 от 18 декември 2025 г. с насоки по преработената EPBD, приложение 8 относно чл. 10, Комисията посочва, че задължението за слънчева енергия в сградите е тясно свързано с преработената RED и че „инсталациите по член 10 ще допринесат за целта за постигане на най-малко 49 % потребление на енергия от възобновяеми източници в сградите в Съюза до 2030 г., установена в член 15а от RED“. Двата акта не са алтернативни — единият е инструментът на ниво сграда, другият поставя националната индикативна цел. **Пето — вносителят вече е направил този избор** Настоящият проект въвежда в ЗЕЕ определението за сграда с нулеви емисии (§ 102, нова т. 57 от Допълнителните разпоредби) и изискването новите сгради да се проектират така, че да позволяват оптимално използване на слънчевата енергия (чл. 31, ал. 2, т. 5). Тоест изискването за готовност вече е в ЗЕЕ. Ако задължението за действително внедряване по чл. 10 EPBD бъде изнесено в ЗЕВИ, двете страни на едно и също изискване ще се окажат в два различни закона, с две различни наредби и двама различни компетентни министри — резултат, който не улеснява нито проектантите, нито инвеститорите, нито контрола. **Какво действително принадлежи на ЗЕВИ** Едно уточнение е дължимо, защото укрепва, а не отслабва горната позиция. Три разпоредби на Директива (ЕС) 2023/2413 действително принадлежат на ЗЕВИ и към момента не са транспонирани никъде: чл. 15а, параграфи 1 и 2 (индикативният национален дял на възобновяемата енергия в сградния сектор, съобразен с целта от най-малко 49 % на равнище Съюз до 2030 г.), чл. 23 (задължителното увеличение на дела в отоплението и охлаждането с 0,8 процентни пункта годишно до 2026 г. и с 1,1 процентни пункта за периода 2026 – 2030 г.) и чл. 24 (индикативното увеличение с 2,2 процентни пункта годишно за централното топлоснабдяване и охлаждане). Законът за изменение и допълнение на ЗЕВИ, обнародван в ДВ, бр. 47 от 2025 г., въведе от RED III само чл. 1, точка 7 (разрешителните режими за слънчеви съоръжения и термопомпи) и изискванията на Делегирана директива (ЕС) 2024/1405. Целевите разпоредби останаха извън обхвата му.		

				Затова предлагаме двупосочно решение: изискванията към отделната сграда по чл. 10 и чл. 11 EPBD да бъдат въведени в настоящия ЗИД ЗЕЕ, а целевите разпоредби по чл. 15а, чл. 23 и чл. 24 RED III — в паралелен ЗИД на ЗЕВИ. Двете не се изключват и не се дублират. Обвързването им в една процедура би забавило и двете — при положение че по всяка от трите директиви страната вече е адресат на процедура за нарушение.		
				6. Нетранспонирани и непълно транспонирани изисквания на Директива (ЕС) 2023/1791 (EED) **6.1. Енергийната бедност е цел без определение и без измерване (чл. 24 EED)** Член 14а, ал. 7 от проекта определя дела на кумулативните спестявания сред хората, засегнати от енергийна бедност, уязвимите клиенти, домакинствата с ниски доходи и живеещите в социални жилища, на 23 %. Това е сериозно и правилно задължение. Проектът обаче не съдържа: •определение на „енергийна бедност“ и на „уязвими домакинства“ в Допълнителните разпоредби, нито изрично препращане към определението в Закона за енергетиката; •метод за идентифициране на целевата група при изпълнението на конкретна мярка; •механизъм за проверка и отчитане на постигнатия дял; •стимул, който да направи мерките в тази група икономически привлекателни за задължените лица. При липса на последните два елемента 23-процентният дял ще остане непроверимо число в доклад. **ПРЕДЛОЖЕНИЯ** •в § 1 от Допълнителните разпоредби да се въведе препращане към определенията за енергийна бедност и за уязвим клиент по Закона за енергетиката, за да няма две несъвпадащи национални определения; •в чл. 14б да се създаде алинея, съгласно която агенцията ежегодно публикува постигнатия дял по чл. 14а, ал. 7, с разбивка по вид мярка и по област; •в чл. 20а да се предвиди коефициент на умножение при отчитане на енергийните спестявания от мерки, изпълнени	**Не се приема**	За пълно въвеждане на изискванията на Директива (ЕС) 2024/1275 ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредба по ЗЕЕ и ЗУТ, в т.ч. в Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради,

				в домакинства в положение на енергийна бедност, в границите, допустими по правото на Съюза — това е стандартният инструмент, чрез който други държави членки правят тези мерки привлекателни за задължените лица; •в чл. 71 и чл. 82 да се предвиди приоритетно и по-високо съфинансиране за тази целева група, съгласувано със Социалния климатичен план. **6.2. Целостта на схемата за задължения за енергийни спестявания (чл. 8 и чл. 32 EED)** Член 97 от проекта предвижда за задължено лице, което не изпълни индивидуалната си годишна цел, глоба от 511,29 до 1 278,23 евро или имуществена санкция от 2 556,46 до 12 782,30 евро. Разходът за постигане на годишна цел за енергийни спестявания на голямо енергийно дружество е с няколко порядъка по-висок. Санкцията следователно не е възпираща по смисъла на чл. 32 EED, а представлява предвидима и евтина алтернатива на изпълнението. Втори проблем: чл. 14в урежда пренасяне на неизпълнението към следващия период, но само за общата кумулативна цел, не и за индивидуалните цели на задължените лица. Тоест едно задължено лице може да не изпълни целта си, да плати незначителна санкция и неизпълнението да се прехвърли върху държавата.		Наредба № РД-02-20-2 от 20.12.2017 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортната система на урбанизираните територии. По отношение на енергийната бедност се съдържат изисквания в ЗЕ, Наредбата за критериите, условията и реда за определяне на статут на домакинство в положение на енергийна бедност и на статут на уязвим клиент за снабдяване с електрическа енергия, Постановление № 24 от 8 април 2025 г. за организация и координация на подготовката на Социалния план за климата на Република България и за определяне на органите и структурите, отговорни за неговата подготовка и управление, и на техните основни функции и др.

				ПРЕДЛОЖЕНИЕ Член 97 да се измени така: „(1) Задължено лице по чл. 14а, ал. 4, което не изпълни определената му индивидуална годишна цел, дължи вноска в „Национален фонд за декарбонизация“ в размер, определен като произведение на неизпълненото количество енергийни спестявания в MWh и единична стойност, определена с наредбата по чл. 18, ал. 1. Единичната стойност не може да бъде по-ниска от средния разход за постигане на един MWh енергийни спестявания през предходната година, увеличен с 20 на сто. (2) Неизпълненото количество по ал. 1 се прибавя към индивидуалната цел на лицето за следващата година. (3) Извън вноската по ал. 1 на лицето се налага имуществена санкция от 5 000 до 50 000 евро.“	**Не се приема**	Размерът и механизма на санкциите е определен с оглед санкциите да бъдат ефективни, пропорционални и да постигат възпиращ резултат. Понастоящем видът на санкциите в ЗЕЕ е достатъчно фрагментиран и конкретизиран и е относим към всеки вид нарушение.
				6.3. Задължението по чл. 21а се превръща в такса без гаранция за спестявания Съгласно чл. 21а лицата, които освобождават горива за потребление в транспорта, изпълняват задължението си единствено чрез годишна вноска в Националния фонд за декарбонизация. Това е допустимо решение, но само ако вноската действително произвежда еквивалентни спестявания. В проекта липсва: обвързване на размера на вноската с действителния разход за постигане на спестявания; изискване средствата да се разходват за мерки в сектор „Транспорт“ с проверим резултат; и последващо отчитане на реализираните спестявания по чл. 76. Член 82, ал. 1, т. 3 в новата редакция предвижда възмездно финансиране на дейности и проекти в сектор „Транспорт“, което е добра основа, но не заменя горните три елемента. Препоръчваме те да се добавят изрично, за да не се стигне до положение, при което вноската се събира, а спестявания не се отчитат.	**Приема се частично**	В проекта на ЗИД на ЗЕЕ е изършена редакция в чл. 7, ал. 1, т. 8, с която се предвижда изготвянето на методика за определяне на размера на годишните вноски, които лицата по чл. 14а, ал. 6 от ЗЕЕ ще внасят в НФД. Лицата по чл. 21а са изключени от задължението по чл. 14а от проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				6.4. Срокът за обследванията на предприятията е неизпълним Член 57, ал. 3 предвижда обследването по ал. 2 да се извърши „в срок до 11 октомври 2026 г.“. Ако законът бъде обнародван през втората половина на 2026 г., този срок ще	**Не се приема**	Презвиденият срок е в съответствие с изискванията на чл. 11 от Директива (ЕС) 2023/1791

				е изтекъл или практически неизпълним към момента на влизането му в сила. Препоръчваме преходно правило: предприятията, които не са извършили обследване, го извършват в срок от 12 месеца от влизането в сила на закона, като срокът по чл. 57, ал. 3 се прилага за следващите цикли.		
				6.5. Отчетен срок, който изтича преди края на отчетния период Член 13а, ал. 10 задължава публичните органи да предоставят информация за потреблението на енергия „не по-късно от 15 декември на отчетната година“. Информация за потреблението през дадена година не може да бъде пълна на 15 декември същата година. За сравнение, чл. 5а, ал. 4 използва правилния подход — до 31 януари на следващата календарна година. Препоръчваме уеднаквяване.	**Не се приема**	Предвиденият в чл. 13а, ал. 10 срок, в който публичните органи трябва да предоставят ежегодно информация за потреблението на енергия и за предприетите мерки за неговото намаление е съобразен с докладването за напредъка по Регламент (ЕС) 2018/1999 (до 15 март) и неговата промяна ще доведе до невъзможност за извършване на докладването в срок.
				6.6. Умения и капацитет (чл. 26 EED и чл. 17 EPBD) Проектът засилва обучението на консултантите по енергийна ефективност (чл. 44, ал. 7 и чл. 60, ал. 7), което е положително, но не урежда по-широкия въпрос за квалификацията на работната сила в обновяването — монтажници на термопомпи и на слънчеви инсталации, специалисти по хидравлично балансиране, по системи за сградна автоматизация и по въздухоплътност. Това е практическото ограничение върху темпа на обновяване, независимо от наличното финансиране.		
				ПРЕДЛОЖЕНИЕ •в чл. 71 да се създаде алинея, задължаваща министъра на енергетиката и министъра на образованието и науката да разработят и актуализират на всеки три години национална пътна карта за уменията, необходими за обновяването на сградния фонд и за декарбонизацията на топлоснабдяването, обвързана със Закона за професионалното образование и обучение;	**Не се приема**	В ЗЕВИ и в нормативните актове актове в областта на образованието са регламентирани изисквания, произтичащи от изискванията на чл. 18 „Информация и обучение“ на Директива (ЕС) 2018/2001,

				•агенцията да публикува на всеки две години оценка на недостига от умения по професии и региони, която да служи за основа на схемите за финансиране; •в чл. 71, ал. 4, т. 1 вече се изисква монтажът да се извършва от лица с необходимата професионална квалификация — необходимо е да се уточни как се удостоверява това изискване при мерки, изпълнявани в жилищни сгради.		изменена с Директива (ЕС) 2023/2413 Понастоящем в законодателството в областта на образованието са регламентирани механизми по отношение на очакван недостиг от специалисти на пазара на труда в съответните сектори.
				7. Съгласуваност с останалото ново законодателство на Съюза Настоящият ЗИД е и последната реалистична възможност да бъдат отстранени редица несъответствия със законодателство, което вече е в сила. **7.1. СТЕ 2 и Социалният климатичен фонд** Системата за търговия с емисии за сгради и автомобилен транспорт стартира на 1 януари 2028 г. — Съветът прие изместването с една година на 5 март 2026 г., като търговете с квоти започват през 2027 г. Регламент (ЕС) 2023/955 за Социалния климатичен фонд е изменен с EED и е пряко относим към чл. 14а, ал. 7 и чл. 71 от проекта. В проекта няма нито едно позоваване на СТЕ 2 или на Социалния климатичен фонд. Това създава три конкретни риска: анализите по чл. 5а няма да отчитат въглеродната цена; схемите по чл. 71 няма да бъдат съгласувани със Социалния климатичен план и рискуват двойно финансиране или пропуснато финансиране; и мерките за смекчаване по чл. 12, ал. 10 няма да бъдат подкрепени с ресурс. **ПРЕДЛОЖЕНИЯ** •в чл. 5а, ал. 3 да се добави изрично изискване анализът да отчита прогнозната цена на квотите по системата за търговия с емисии за сгради и автомобилен транспорт за целия технически живот на актива; •в чл. 71, ал. 1 да се добави като източник на финансиране приходите от търговете по системата за търговия с емисии за сгради и автомобилен транспорт и средствата по Социалния климатичен фонд, с изискване за съгласуваност със Социалния климатичен план;	**Приема се частично**	В редакциите на чл. 21а и 30а от проекта на ЗИД на ЗЕЕ е отразена бележката, свързана със замяна на отменената Директива 2009/125/ЕО с Регламент (ЕС) 2024/1781. С проекта на ЗИД на ЗЕЕ се извършват промени, свързани с транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275. Въвеждането на изисквания по отношение на системата за търговия с емисии и Социалния климатичен фонд не са предмет на законопоркета. За транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2023/2413 е изготвен, приет от МС и внесен за разглеждане в НС проект на ЗИД на ЗЕВИ. Транспонирането на Директива (ЕС) 2024/1788 ще бъде извършено с промени в ЗЕ. По отношение на изредените регламенти: Регламентът не подлежи на транспониране, тъй като той е акт от общ характер, който е задължителен в своята

				•в чл. 81 (приходи на фонда) да се отрази същият източник. **7.2. Директива (ЕС) 2023/2413 (RED III)** Срокът за транспониране на RED III изтече на 21 май 2025 г. Директивата определя индикативна цел от 49 % дял на енергията от възобновяеми източници в сградите до 2030 г. (чл. 15а), задължително годишно увеличение на дела на възобновяемата енергия в отоплението и охлаждането с 0,8 процентни пункта до 2026 г. и с 1,1 процентни пункта в периода 2026 – 2030 г. (чл. 23), както и индикативно увеличение с 2,2 процентни пункта годишно за централното топлоснабдяване и охлаждане (чл. 24). Законът за изменение и допълнение на ЗЕВИ (ДВ, бр. 47 от 2025 г.) въведе от RED III само чл. 1, точка 7 — разрешителните режими за слънчеви съоръжения и термопомпи — и изискванията на Делегирана директива (ЕС) 2024/1405. Трите целеви разпоредби по чл. 15а, чл. 23 и чл. 24 остават нетранспонирани. ЗЕЕ не транспонира RED III и не следва да го прави. Националният план по чл. 25 и местните планове по новия чл. 12а обаче са именно инструментите, чрез които тези траектории се постигат, поради което предлагаме изричното препращане по Предложение 2.3, т. 10. Разграничението между двата закона е разгледано подробно в раздел 5.10. **7.3. Газово-водороден пакет — Директива (ЕС) 2024/1788 и Регламент (ЕС) 2024/1789** Проектът вече цитира Регламент (ЕС) 2024/1789 в § 108, т. 2 във връзка с тарифните принципи — тоест вносителят познава пакета. Не е транспониран обаче чл. 57 от Директива (ЕС) 2024/1788 относно плановете за извеждане от експлоатация на газоразпределителни мрежи, които са пряко относими към въпроса за газификацията на домакинствата (вж. Предложение 2.5). **7.4. Пазарен дизайн — Директива (ЕС) 2024/1711 и Регламент (ЕС) 2024/1747** Член 31в, ал. 1, т. 3 от проекта изисква жилищните сгради да разполагат със „способност за реагиране на външни		цялост и се прилага директно във всички държави членки.

				сигнали и за коригиране на потреблението на енергия“. Това е сградната страна на гъвкавостта. Пазарната страна — участие на агрегирано битово потребление, споделяне на енергия, договори с динамично ценообразуване и достъп на агрегаторите до данни — се урежда в Закона за енергетиката и в момента не е разгърната. Без нея изискването към сградите остава без насрещна пазарна възможност и следователно без икономически смисъл за собственика. Проектът вече прави положителна крачка в чл. 68, ал. 6, т. 2, като предвижда достъп на доставчиците на услуги по агрегиране до необходимите данни. Препоръчваме в § 108 да се добавят кореспондиращи изменения в Закона за енергетиката относно споделянето на енергия и участието на битовото потребление в услугите за гъвкавост. **7.5. Регулаторни пясъчници** Голяма част от решенията, които България трябва да внедри — споделяне на енергия в етажна собственост, нискотемпературни зони в топлопреносните мрежи, агрегирано управление на потреблението в многофамилни сгради, инициирано от гражданите интелигентно измерване — нямат утвърден бизнес модел и не могат да бъдат тествани в действащата регулаторна рамка. Препоръчваме в § 108 да се създаде законово основание за регулаторни пясъчници: срочни, ограничени по обхват дерогации, разрешавани от КЕВР по предварително публикувани критерии, със задължение за публикуване на резултатите и за оценка на възможността за нормативно въвеждане след изтичане на срока. Успехът на пилотния проект следва да се измерва с възможността за възпроизвеждане, а не със самото му изпълнение. Затова предлагаме в чл. 68, ал. 2 да се създаде нова точка, задължаваща публично финансираните пилотни проекти да публикуват пакет за възпроизвеждане — данни, типови договори, резултати и извлечени поуки. **7.6. Регламент (ЕС) 2024/1781 (екопроектиране на устойчиви продукти)** Член 20а, ал. 3, т. 2 от проекта се позовава на Директива 2009/125/ЕО, която е отменена с Регламент (ЕС) 2024/1781.		

				Позоваването следва да се актуализира с преходна клауза за мерките за изпълнение, приети по отменената директива, които остават в сила. Същото важи и за препращанията към наредбата по чл. 26а, ал. 3 от Закона за техническите изисквания към продуктите. **7.7. Модерната биомаса и енергийната сигурност** Формулировките, които изключват изкопаемите горива (чл. 20а, ал. 4 и ал. 9, чл. 71, ал. 1, т. 4), са правилни. Важно е обаче те да не бъдат прилагани по начин, който изключва и устойчивата биомаса, съчетана със съвременни уреди с ниски емисии. За значителна част от селските райони и за резервирането на топлоснабдяването модерната биомаса остава единственото налично местно решение и има реална стойност за енергийната сигурност. Препоръчваме наредбата по чл. 71 и схемите за финансиране да третират изрично устойчивата биомаса, при задължителни изисквания за екопроектиране на уредите, за качеството на горивото и за качеството на атмосферния въздух — включително забрана за подкрепа на уреди без автоматично управление на горенето.		
				8. Санкционната част не отговаря на изискванията за ефективност и възпиращо действие Член 32 EED и чл. 34 EPBD изискват санкциите да са ефективни, пропорционални и възпиращи. Санкционната глава на проекта не издържа този тест. Разпоредба / Проблем / Предложение чл. 97 — Максимум 12 782,30 евро за неизпълнение на цялата годишна цел за енергийни спестявания. Многократно по-евтино от изпълнението. — Вноска, пропорционална на неизпълнените MWh, плюс пренасяне на неизпълнението — вж. раздел 6.2. чл. 104 — И трите алинеи предвиждат идентични — Диференциране според мощността	**Не се приема**	Размерът и механизма на санкциите е определен с оглед санкциите да бъдат ефективни, пропорционални и да постигат възпиращ резултат. Понастоящем видът на санкциите в ЗЕЕ е достатъчно фрагментиран и конкретизиран и е относим към всеки вид нарушение.

					размери (76,69 – 102,26 евро глоба и 766,94 – 1 022,58 евро имуществена санкция), включително за инсталации 70 – 290 kW и над 290 kW. Разграничението няма никакъв правен ефект.	или обединяване на трите алинеи.		
				чл. 99, ал. 1	Санкционира само собственици на нежилищни сгради, а чл. 38, ал. 1 задължава всички сгради в експлоатация. Освен това затварящата кавичка е поставена след ал. 1, а не след ал. 2.	Обхватът да съответства на чл. 38, ал. 1; редакционна корекция.		
				чл. 106	Първото изречение не е номерирано като ал. 1, а следва ал. 2.	Редакционна корекция.		
				чл. 111а	Имуществена санкция от 500 до 1 500 евро на община. Нито възпираща, нито справедлива, докато липсват методика и финансиране.	Замяна с обвързване на достъпа до национално съфинансиране; отлагане на приложението спрямо новия чл. 12а — вж. раздел 3.5.		
				чл. 102, 102а, 105	Санкции от 51,13 евро за неспазване на срок за представяне на документи в агенцията. Административните разходи по налагането надвишават приходите.	Преминаване към предписание с последваща санкция при неизпълнение.		

				Препоръчваме общ подход: за задължените лица санкцията да е функция на неизпълнения обем (евро на MWh); за собствениците на сгради — функция на разгънатата застроена площ; а за лицата, вписани в регистрите по чл. 44 и чл. 60, основната санкция да бъде временно заличаване от регистъра при системни нарушения, което е несравнимо по-възпиращо от глоба.		
				9. Правно-технически дефекти в проекта Изброените дефекти са установими от текста на проекта и следва да бъдат отстранени независимо от съдбата на останалите предложения.		

Разпоредба	**Констатация**	**Действие**		
§ 105	Препраща към „чл. 68, ал. 9“ и към „чл. 68, ал. 2, т. 14 – 21“. Член 68 в редакцията по § 71 съдържа ал. 1 – 8, а ал. 2 съдържа т. 1 – 14. И двете препращания са към несъществуващи разпоредби.	Преномерира не или пренаписване на § 105.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
§ 102, т. 1, буква „к“	Гласи „в чл. 41 думите...“, но се намира в § 1 от Допълнителните разпоредби. Следва да е „в т. 41“.	Редакционна корекция.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
§ 94 (чл. 106)	Първото изречение не е обозначено като ал. 1, а е последвано от ал. 2.	Редакционна корекция.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
§ 87 (чл. 99)	Затварящата кавичка е поставена след ал. 1, а текстът продължава с ал. 2.	Редакционна корекция.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
§ 13 (чл. 13а, ал. 10)	Отчетът за потреблението през годината се дължи до 15 декември на същата година.	Срокът да стане 31 януари на следващата година, съгласувано с чл. 5а, ал. 4.	**Не се приема**	Предложението за промяна в чл. 13а, ал. 10 от проекта на ЗИД на ЗЕЕ не може да бъде прието, тъй като срокът, в който публичните органи трябва да предоставят ежегодно информация за потреблението на енергия и за

								предприетите мерки за неговото намаление е съобразен с докладването за напредъка по Регламент (ЕС) 2018/1999 (до 15 март). Промяната на срока ще доведе до невъзможност за извършване на докладването в срок.
				§ 28 (чл. 23, ал. 7)	Формулировката за пренасяне на излишъка „към всяка от предходните три или към всяка от следващите три години до 31 декември 2026 г. и за следващите две години, считано от 1 януари 2027 г.“ е двусмислена.	Пренаписване с ясно разделяне на двата периода.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				§ 30 (чл. 25, ал. 4)	Изразът „броя или разгънатата застроена площ на 43 жилищни сгради“ превръща процентен показател (43 %) в брой сгради.	Корекция на „43 на сто“ — вж. раздел 5.2.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				§ 55 (чл. 50, ал. 2) и § 56 (чл. 51, ал. 6)	Полезната номинална мощност и на отоплителните, и на климатичните инсталации се определя като сума от мощностите на топлогенераторите и на охлаждащите генератори. Това смесва две различни мощности и води до неправилно определяне на прага и на честотата на проверките.	Разделяне: за отоплителни инсталации — сума от мощностите на топлогенераторите; за климатични — сума от мощностите на охлаждащите генератори; за комбинирани — по-голямата от двете.	**Не се приема**	В член 23, параграф 1 от Директива (ЕС) 2024/1275 е предвидено изискване за инспекции на инсталации с полезна номинална мощност над 70 kW, но се уточнява, че тя се изчислява въз основа на сумата от номиналните мощности на топлогенераторите и охлаждащите генератори.

				§ 102, т. 1, буква „ж“	Определението за сграда с близко до нулево потребление препраща към „равнището на оптимални разходи за 2023 г.“ — статично позоваване, при положение че равнищата подлежат на периодично преизчисляване по чл. 31, ал. 7.	Заместване с препращане към последното изчислено равнище.	**Не се приема**	Въведената промяна в определението за сграда с близко до нулево потребление е в съответствие с член 2, т. 3 от Директива (ЕС) 2024/1275.
				Терминология	Три различни термина за показателя за подготвеност за интелигентно управление (чл. 43, чл. 46, чл. 48, чл. 68).	Уеднаквяване — вж. раздел 4.7.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				§ 2 (чл. 5, ал. 3)	Точки 1 – 4 се отменят, а т. 5 и 6 се запазват без преномериране, при което списъкът започва от т. 5.	Преномерира не за яснота.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				§ 68 във връзка с § 11	Член 63, ал. 6 в новата редакция препраща към „отчетите по чл. 12, ал. 8“, докато § 11, т. 4 отменя чл. 12, ал. 8. Препращането е към отменена разпоредба.	Съгласуване на двата параграфа.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				§ 38 (чл. 31а, ал. 4) във връзка с чл. 50, ал. 7 и чл. 51, ал. 5	Функционалните изисквания към системите за сградна автоматизация са формулирани само „по ал. 1“ (над 290 kW). За обхвата 70 – 290 kW по ал. 2 не са определени функционални изисквания. Същевременно чл. 50, ал. 7 и чл. 51, ал. 5 освобождават от проверка сградите със системи, отговарящи на чл. 31а, ал. 4 — тоест по-малките инсталации могат да останат едновременно без определени изисквания и без проверка.	Разпростиране на ал. 4 и върху инсталациите по ал. 2, при необходимост с облекчен набор функции.	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.
				§ 111 във	Законът влиза в сила от деня на обнародването, а наредбите се	Диференцирано влизане в	**Приема се частично**	В преходни и заключителни разпоредби от проекта на ЗИД на ЗЕЕ са извършени редакция,

				връзка с § 107	привеждат в съответствие в деветмесечен срок. За този период редица задължения нямат приложими параметри.	сила — вж. раздел 4.8.		съгласно които до привеждането в съответствие със ЗЕЕ се прилагат действащите подзаконови нормативни актове, доколкото не противоречат на ЗЕЕ.
				10. Обобщение на предложенията Приоритет А означава несъответствие с правото на Съюза или вътрешно противоречие в закона; приоритет В — съществена празнота с практически последици; приоритет С — редакционна или техническа корекция.			**Приема се частично**	Становище по предложенията е изразено по-горе – т. 1 – 9.

№	Предложение	Разпоредба	Пр.
1	Отмяна на задължението за национална програма за ускорена газификация и замяната му с план за извеждане на котлите на изкопаеми горива до 2040 г.	чл. 7, т. 6 (§ 5)	А
2	Забрана за финансови стимули за самостоятелни топлогенератори на изкопаеми горива	нов чл. 71а	А
3	Задължително съдържание на Националния план за извеждане на котлите и декарбонизация на газовите мрежи	чл. 25, ал. 2 (§ 30)	А
4	Местни планове за отопление и охлаждане за общините над 45 000 души	нов чл. 12а	А
5	Планове за извеждане от експлоатация на газоразпределителни мрежи	§ 108 (ЗЕ)	А

				6	Сроковете за сградите с нулеви емисии — 1.01.2028 г. и 1.01.2030 г. — да са в закона	чл. 31, ал. 2, т. 4 (§ 37)	A		
				7	Задължително внедряване на слънчева енергия в сградите	нов чл. 31г	A		
				8	Изчисляване на потенциала за глобално затопляне през жизнения цикъл	нов чл. 31е	A		
				9	Праговете 16 % / 26 % и жилищната траектория да са в закона	чл. 25, ал. 2, т. 6 и 7 (§ 30)	A		
				10	Обслужване на едно гише	нов чл. 71б	A		
				11	Инфраструктура за устойчива мобилност	ПЗР — ЗУТ	A		
				12	Принципът „енергийната ефективност на първо място“ като общо правило, а не само над 100 млн. евро	чл. 5а (§ 3)	A		
				13	Отпадна топлина в целта и съдържанието на обследването на предприятия	чл. 57 и § 1, т. 19 ДР	A		
				14	Санкции, пропорционални на неизпълнения обем енергийни спестявания	чл. 97 (§ 86)	A		
				15	Отстраняване на препращанията към несъществуващи разпоредби	§ 105	A		
				16	Параметри на вътрешната среда в изискванията към новите и обновяваните сгради	чл. 31, ал. 2, т. 2 (§ 37)	B		
				17	Задължително хидравлично балансиране	чл. 31, ал. 2, т. 6 (§ 37)	B		

					при подмяна на топлогенератор в многофамилна сграда				
				18	Класове на управление и методи на хидравлично балансиране като определения	§ 1 ДР; чл. 31, ал. 6	В		
				19	Обхват, протоколи, данни, киберсигурност и предаване на BACS/BMS	чл. 31а (§ 38)	В		
				19 а	Отпадане на думите „в експлоатация“ в чл. 31а, ал. 1 и 2, за да обхване новите и основно обновяваните нежилищни сгради	чл. 31а (§ 38)	В		
				20	Единен термин, определение и режим на показателя за подготвеност за интелигентно управление	чл. 43, 46, 48, 68; § 1 ДР	В		
				21	Специализирана наредба за интегрирано управление на сградите	нова ал. към чл. 31а	В		
				22	Обща процедурна гаранция при позоваване на техническа или икономическа неосъществимост	нова ал. 9 към чл. 31	В		
				23	Срок, приоритизиране и публичност на списъка на сградите на публичните органи	чл. 23, ал. 5 и 6 (§ 28)	В		
				24	Запазване на алтернативния подход по чл. 6 EED	нова ал. към чл. 23	В		
				25	Указания за счетоводното третиране на договорите с гарантиран резултат	ПЗР — Закон за	В		

		публичните финанси	
26	Определение и измерване на енергийната бедност; коефициент за мерки в тази група	чл. 14а, ал. 7; чл. 20а; § 1 ДР	В
27	Задължителен паспорт за обновяване при поетапно обновяване с публични средства	чл. 42 (§ 48)	В
28	Цифров дневник на сградата	нов чл. 68в	В
29	Отчитане на цената на квотите по СТЕ 2 и връзка със Социалния климатичен фонд	чл. 5а, чл. 71, чл. 81	В
30	Правно основание за регулаторни пясъчници и изискване за пакет за възпроизвеждане	§ 108 (ЗЕ); чл. 68, ал. 2	В
31	Национална пътна карта за уменията в обновяването	нова ал. към чл. 71	В
32	Оперативни правила срещу разделените стимули	чл. 71; ПЗР — ЗУЕС	В
32а	Паралелен ЗИД на ЗЕВИ за чл. 15а, чл. 23 и чл. 24 RED III (целеви разпоредби, нетранспонирани)	ЗЕВИ — отделна процедура	В
33	Реалистичен преходен срок за обследванията по чл. 57, ал. 3	ПЗР	С
34	Отчетен срок 31 януари вместо 15 декември	чл. 13а, ал. 10 (§ 13)	С
35	Актуализиране на позоваването на Директива 2009/125/ЕО	чл. 20а, ал. 3, т. 2 (§ 24)	С

				<table><tr><td>36</td><td>Корекция на определянето на полезната номинална мощност</td><td>чл. 50, ал. 2; чл. 51, ал. 6</td><td>C</td></tr><tr><td>37</td><td>Корекция на „43 жилищни сгради“ на „43 на сто“</td><td>чл. 25, ал. 4 (§ 30)</td><td>C</td></tr><tr><td>38</td><td>Диференцирано влизане в сила и по-кратък срок за наредбата по чл. 31, ал. 4</td><td>§ 107 и § 111</td><td>C</td></tr><tr><td>39</td><td>Редакционни корекции в санкционната глава</td><td>чл. 99, чл. 104, чл. 106</td><td>C</td></tr><tr><td>40</td><td>Актуализация на списъка на въведените актове на Съюза в § 2 от ДР</td><td>§ 102, т. 2</td><td>C</td></tr></table> Следващи стъпки Три от предложенията са предварително условие за съответствие с правото на Съюза и следва да бъдат решени преди внасянето на проекта: отпадането на противоречието между чл. 7, т. 6 и определението за сграда с нулеви емисии; въвеждането на местните планове за отопление и охлаждане по чл. 25, параграф 6 EED; и записването в закона на сроковете и количествените прагове, които EPBD вече е определила и които проектът делегира на наредби. Оставаме на разположение за представяне на подробни редакции по всяко от предложенията и за участие в работна група по проекта.		
34.	**23.08.2026г. по електронна поща, на посочените в Портала за обществени консултации лица и в МЕ**	**Джеймс Йоловски/ Асоциация на банките в България (АББ)**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Асоциация на банките в България подкрепя целта на Законопроекта за енергийната ефективност за транспониране на приложимите изисквания на Директива (ЕС) 2024/1275 относно енергийните характеристики на сградите и за създаване на условия за подобряване на националния сграден фонд. Считаме обаче, че предвидените разпоредби следва да бъдат допълнени, така че да осигуряват достатъчна правна сигурност, предвидимост и практическа приложимост за банковия сектор. Финансовите институции са ключов участник в процеса по мобилизиране на частно финансиране за енергийно обновяване на сградния фонд. Поради това, достъпът до надеждни, структурирани и машинно обработваеми данни		

				за енергийните характеристики на сградите и самостоятелните обекти следва да се разглежда като елемент от публичната рамка за изпълнение на националните и европейските цели за декарбонизация, а не като обикновена административна услуга. **На първо място**, бихме искали да обърнем внимание на предложените промени в чл. 68, ал. 6, където се предлага Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) да предоставя достъп на финансовите институции до сертификатите за енергийни характеристики на сгради, включени в техните инвестиционни и кредитни портфейли срещу заплащане на такса, определена с тарифата по чл. 75. Считаме, че въвеждането на такса за този достъп е необосновано и следва да бъде преразгледано. Предложената промяна за въвеждане на такса за достъп, според нас, не е в съответствие с чл. 22, т. 2 на Директива 2024/1275, който изисква държавите-членки да осигуряват лесен и безплатен достъп до пълния сертификат за енергийни характеристики на собствениците, наемателите и управителите, както и по отношение на финансовите институции за сградите в техните инвестиционни и кредитни портфейли. В мотивите към законопроекта също не е посочено защо се налага отклонение от изискванията на горепосочената Директива и липсва анализ на финансовото въздействие от въвеждането на такава такса върху финансовите институции. Въвеждането на нормативно основание за такса следва да бъде предшествано от оценка на въздействието и ясна обосновка за необходимостта от нея, както и да отчита ефектите от въвеждането й, като например, възможността за прехвърлянето й върху потребителите. Сертификатите за енергийни характеристики на сградите са ключов източник на данни за оценка на преходния климатичен риск, енергийната ефективност на обезпеченията, устойчивото финансиране и изпълнението на нарастващите регулаторни и надзорни изисквания към банките. В този смисъл използването на тези данни не е с търговска цел, а е необходимо за изпълнение на законови задължения	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				и управление на риска. Значението на тези данни ще нараства през следващите години във връзка с разширяващите се надзорни изисквания към банките за оценка на климатичните рискове. От публикувания от Европейския банков орган /ЕБО/ проект на методология за EU-wide Stress Test 2027 за първи път е предвидено интегриране на специализиран модул за климатичен риск, който ще изисква все по-детайлна информация за експозициите и обезпеченията, включително данни, свързани с енергийните характеристики на недвижимите имоти. В този смисъл достъпът до надеждни, официални и актуални данни от АУЕР е от съществено значение за изпълнение на надзорните изисквания, провеждането на стрес тестове, оценката на преходния риск и управлението на клиатичния риск на портфейлно ниво. По-конкретно, достъпът на кредитните и финансовите институции до сертификатите с енергийни характеристики на сградите е необходим за изпълнение на регулаторни1 (1 Достъпът до данните за енергийните характеристики на сградите е необходим за изпълнение на изискванията по чл. 449а от Регламент (ЕС) № 575/2013 (CRR3), Регламент за изпълнение (ЕС) 2024/3172 относно оповестяванията по Стълб III, Регламент (ЕС) 2020/852 (Регламент за таксономията на ЕС), Насоките на ЕБО относно управлението на ESG рисковете (EBA/GL/2025/01), Директива (ЕС) 2024/1619 (CRD VI), както и други действащи и бъдещи европейски регулаторни и надзорни изисквания, свързани с оценката, управлението и оповестяването на климатични и ESG рискове. Посочените актове са само основни примери за нормативни изисквания, които предполагат наличие на надеждни и актуални данни за енергийните характеристики на недвижимите имоти.) , надзорни и обществени функции, включително: • оповестяване и отчитане на екологични и климатични показатели на кредитните портфейли; • управление на ESG и климатичени рискове, свързани с обезпеченията;		

				• оценка на енергийните характеристики на недвижими имоти, които са обект на обезпечение или обект на финансиране; • разработване на финансови продукти за енергийно ефективно обновяване, включително зелено ипотечно кредитиране; • доброволно прилагане на стандарти за ипотечните портфейли и проследяване на напредъка на портфейлно ниво. Посочените цели са пряко свързани с изпълнението на националните цели за енергийна ефективност и декарбонизация на сградния фонд. Поради това достъпът за финансовите институции не следва да се третира по-неблагоприятно от достъпа, предоставян безплатно за други публично значими цели, включително за местни органи или за статистически и научноизследователски цели. В тази връзка предлагаме следната редакция на чл. 68, ал. 6: *„(6) При спазване на изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679 Агенцията предоставя безплатен достъп на кредитните и финансовите институции, предоставящи финансиране, обезпечено с ипотека до сертификатите за енергийни характеристики на сгради и самостоятелни обекти, когато достъпът се използва за регулаторно оповестяване, надзорно отчитане, управление на ESG и климатичен риск, оценка на обезпечения, разработване на финансови продукти за енергийно обновяване или прилагане на стандартите за ипотечните портфейли.“* Бихме искали да отбележим, че предлагаме да отпадне референцията по отношение на сертификатите за енергийни характеристики на сградите – *включени в инвестиционните и кредитните портфейли* – като мотивите ни за предложението за отпадане на този текст произтичат от това, че за кредитните институции възможността за проверка на информацията за енергийните характеристики е необходима не само след включване на съответния имот в кредитния портфейл, но и преди вземането на кредитното решение, още при разглеждане на кредитното искане, оценка на предложеното обезпечение, рефинансиране или замяна на обезпечение. Сертификатът за енергийните характеристики на сграда е необходим на този		

				предварителен етап преди фактическото отпускане на кредита за извършване на оценка на обезпечението с оглед приложимостта на критерия за зелено финансиране и оценка на климатичния риск. Ограничаването на достъпа само до сертификати с енергийни характеристики, които вече са включени в инвестиционните и кредитните портфейли, би могло да ограничи възможностите за предварителна проверка на официалните данни на етапа, в който те са необходими за извършване на кредитна оценка.		
				На второ място, бихме искали да обърнем внимание на новия чл. 68б и §105 от ПЗР, като предлагаме да бъде предвиден ясен срок за въвеждане в експлоатация на функционалностите по чл. 68б и предоставянето на достъп до данните по чл. 68, ал. 6. Съгласно чл. 35, параграф 1 от Директива (ЕС) 2024/1275 държавите-членки следва да въведат националните мерки за транспониране на основните разпоредби на директивата, включително тези относно националните бази данни за енергийните характеристики на сградите, не по-късно от 29 май 2026г. Създаденият чл. 68б предвижда националната информационна система да осигурява оперативна съвместимост и интеграция с други национални административни регистри, както и обмен на данни на национално и европейско ниво. Въпреки това текстът не съдържа конкретен срок, етапен график или минимални технически изисквания за реалното изграждане и въвеждане в експлоатация на съответните интерфейси и услуги. Формулировката „следва да осигурява“ има по-скоро програмно-декларативен характер и не създава измерим ангажимент за администрацията.	**Не се приема**	Нормативното фиксиране на твърди срокове в преходните и заключителни разпоредби на проекта на ЗИД на ЗЕЕ ограничава гъвкавостта на администрацията при реалното изграждане на интерфейсите. Новият чл. 68б в ЗЕЕ предвижда националната система за състоянието на енергийната ефективност в Република България да осигурява пълна оперативна съвместимост и интеграция с множество други национални и европейски административни регистри. Технологичната сложност обуславяща необходимостта от сложни междуведомствени интеграции и софтуерни разработки прави поставянето на твърд 12-месечен срок за реален достъп технически нереалистично.
				Допълнително, в § 105 от ПЗР е предвидено, че АУЕР ще предоставя достъп до съответната информация и услуги едва „след привеждането на националната информационна система в съответствие с изискванията на този закон“. Липсата на краен срок създава риск от неопределено във	**Не се приема**	Предложението за публикуване на план за изпълнение от 6 месеца преди реалното влизане в действие на националната системата на практика намалява

				времето отлагане на практическата достъпност на данните, докато задълженията на финансовите институции за събиране, използване и оповестяване на информация за енергийните характеристики на обезпеченията им продължават да се прилагат в пълен обем съгласно действащата европейска регулаторна рамка. Предлагаме в закона или в ПЗР да бъде въведен конкретен срок за осигуряване на достъпа на финансовите институции до данните и сертификатите, аналогично на предвидения деветмесечен срок по §107 за привеждане на подзаконовите нормативни актове в съответствие със закона, като предлагаме следното допълнение: *„Агенцията привежда националната информационна система в съответствие с изискванията на този закон и осигурява достъпа по чл. 68, ал. 5 и 6, както и достъпа по чл. 68а, в срок до 12 месеца от влизането в сила на закона.“* Бихме искали да обърнем внимание, че, за да могат да извършат своевременна подготовка по отношение на използването на новата информационна система, за банките е важно АУЕР да публикува план за изпълнение, включително етапи, минимален набор от данни, технически интерфейси, както и условия за достъп до информационната система в разумен срок /например, 6 месеца/ преди реалното й влизане в действие.		срока за техническа реализация на едва 6 месеца (при общ срок от 12 месеца). Това блокира възможността за етапно изграждане на интерфейсите и създава риск системата да не бъде тествана за сигурност, което застрашава защитата на личните данни и банковата тайна.
				На трето място, във връзка с предложената промяна в чл. 68, ал. 7 и чл. 68, ал. 2, където се предвижда Агенцията да актуализира два пъти годишно информацията по чл. 68, ал. 2, т. 14 от предложената редакция не става ясно, дали предвидената актуализирация от 2 пъти годишно представлява минимална периодичност или информацията за новоиздадени, коригирани или отменени серитификати ще се отразява в националната информационна система текущо. За кредитните институции е важно съдържащите се в информационната система данни да бъдат максимално актуални и пълни, за да отразяват актуалното състояние в момента на извършване на кредитната оценка, оценката на обезпечението и последващия мониторинг върху кредитоспособността на клиентите.	**Приема се частично**	Предложението за допълване на чл. 68, ал. 7 с уточнението за текущо актуализиране на информацията по ал. 2, т. 14 и два пъти годишно на агрегираните или анонимизираните данни по ал. 2, т. 11 е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ. Предложението за създаване на единна Методология за оценка на енергийните характеристики на самостоятелни обекти и жилищни единици не се приема. Директива (ЕС) 2024/1275 изисква оценка на националния

				Използваме възможността с настоящото да предложим и някои допълнения по законопроекта, свързани с работата на кредитните институции по прилагането на европейските изисквания относно стандартите за кредитиране. Предлагаме **създаване на единна Методология за оценка на енергийните характеристики на самостоятелни обекти и жилищни единици.** Предложението ни произтича от това, че съществен практически проблем за банковия сектор е липсата на нормативно установена и унифицирана методология за оценка на енергийните характеристики на самостоятелни обекти, включително апартаменти в многофамилни жилищни сгради. Значителна част от ипотечното кредитиране в България е свързано именно със самостоятелни жилищни обекти, докато действащата рамка и предложените изменения са ориентирани основно към сградата като цяло. Нещо повече, понастоящем липсва механизъм за подновяване на съществуващите сертификати за енергийни характеристики на сградите. Липсата на методология на ниво самостоятелен обект възпрепятства надеждното измерване на ефекта от инвестиции в енергийна ефективност, създава несъпоставимост между данните, използвани от различните банки. На практика това води до използване на приблизителни оценки и вътрешни допускания, които не могат да заместят официална методологична рамка. В тази връзка предложението ни е в закона да бъде включено изрично задължение за АУЕР, съвместно с компетентните министри и след консултации с банковия сектор, да разработи методология за оценка на енергийните характеристики на самостоятелни обекти вкл. апартаменти. Методологията следва да урежда най-малко минималния набор от данни, необходими както за първоначална оценка, така и за последваща оценка след реновиране, в т.ч. източниците на данни, реда за отчитане на енергийно ефективни мерки, изпълнени на ниво жилищна единица. Предложението ни е да се създаде нова разпоредба със следния текст: *„В срок до 12 месеца от влизането в сила на този закон Агенцията за устойчиво енергийно развитие, съвместно с*		сграден фонд като едно цяло. Енергийните характеристики на апартамента физически зависят от общите части на сградата. Индикатори като „първично потребление“ се изчисляват на база общи сградни инсталации. Изолираната оценка на апартамент ще се базира на приблизителни допускания, а не на реални данни. Разработването на нова паралелна уредба представлява допълнителна административна тежест, ще забави приемането на нормативната уредба и в последствие ще натовари собствениците на сгради с допълнителни средства за индивидуални обследвания.

				министъра на енергетиката и министъра на регионалното развитие и благоустройството и след консултации с Българската народна банка и Асоциацията на банките в България, разработва методология за оценка на енергийните характеристики на самостоятелни обекти в сгради, включително жилищни обекти в многофамилни жилищни сгради. Методологията определя минималния набор от данни, необходими както за първоначална оценка, така и за *последваща оценка след реновиране, в т.ч. източниците на данни, реда за отчитане на енергийно* *ефективни мерки, изпълнени на ниво жилищна единица..“* Също така, намираме за изключително полезно оказването на съдействие от страна на банките чрез провеждане на консултации с Асоциация на банките в България и Българска народна банка при разработването на методология и разработването на функционалности в националната информационна система за енергийна ефективност. Това съдействие би спомогнало за подобряване на качеството на информацията, съдържаща се в информационната система, тъй като кредитните институции са основен ползвател на данните за целите на оценка на обезпеченията, управление на климатичния риск, продуктовото развитие и регулаторното оповестяване. **Подкрепяме включването на „стандартите за ипотечните портфейли“** (определението посочено в чл.2, параграф 39 на Директива (ЕС) 2024/1275) в законопроекта като финансов инструмент и като механизъм за подобряване на медианните енергийни характеристики на портфейли от сгради, обезпечаващи ипотечни кредити. В същото време считаме, че текстовете следва да бъдат допълнени, за да се подчертае доброволният им характер, освен ако задължителността им не произтича от акт на Европейския съюз или друг нормативен акт. Стандартите за ипотечните портфейли следва да се разглеждат като инструмент за насърчаване на енергийното обновяване, за разработване на зелени ипотечни продукти и	**Приема се по принцип**	По отношение на предложените промени в определението за „стандартите за ипотечните портфейли“: Предложеното определение е в съответствие с изискванията на чл.2, т. 39 на Директива (ЕС) 2024/1275. Определението се използва в предложените с проекта на ЗИД на ЗЕЕ промени в чл. 71, ал. 1, т. 1 като възможен финансов инструмент, като освен

				за управление на климатичния риск в обезпеченията. За да бъдат приложими, те следва да бъдат обвързани с надежден достъп до данни от сертификатите за енергийни характеристики и с методологията за оценка на самостоятелни обекти. В тази връзка предлагаме следното допълнение: *„Стандартите за ипотечните портфейли се прилагат доброволно от кредитните институции и финансови институции, предоставящи финансиране, обезпечено с ипотека, освен ако друго не е предвидено в акт на Европейския съюз с пряко приложение или в национален нормативен акт. Те могат да се използват за оценка и проследяване на енергийните характеристики на портфейлите от имоти, обезпечаващи ипотечни кредити, за разработване на финансови продукти за енергийно обновяване, за управление на климатичен риск и за насърчаване на клиентите да подобряват енергийните характеристики на имотите си.“* Предлагаме освен достъп до сертификати за конкретни сгради и самостоятелни обекти, включени в портфейлите на финансовите институции, да се предвиди и възможност за кредитните и финансовите институции за достъп до агрегирани и анонимизирани данни. Такъв достъп е необходим за разработване на модели, методологии, портфейлни анализи, вътрешни и секторни сравнения, както и за продуктово развитие в областта на енергийното обновяване. Този достъп следва да бъде уреден по начин, който не води до разкриване на лични данни, банкова тайна или търговска тайна, но позволява на финансовите институции да изпълняват своите регулаторни и стратегически функции във връзка с декарбонизацията на сградния фонд. В тази връзка предлагаме следното допълнение в законопроекта: *„Кредитните и финансовите институции, предоставящи финансиране, обезпечено с ипотека, имат право да получават агрегирани и анонимизирани данни от националната информационна система за целите на разработване на методологии, модели за оценка на*		него са изброени и др. финансови инструмени: кредити под формата на заеми, кредити, обезпечени с ипотека, финансови схеми за плащане според икономиите (спестяванията) и др. По отношение на предоставянето на анонимизирани и агрегирани данни от националната информационна система на финансовите и кредитни институции, същите следва да бъдат предоставяни при спазване на изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО. Понастоящем анонимизираните и агрегирани данни от националната информационна система са публични.

				енергийните характеристики, анализ на ипотечни портфейли, управление на климатичен риск и разработване на финансови продукти за енергийно обновяване. Предоставянето на такива данни не следва да води до разкриване на лични данни, банкова тайна или търговска тайна.“		
35.	**23.08.2026г. по електронна поща, на посочените в Портала за обществени консултации лица и в МЕ**	**Валентина Узунова/ Камарата на енергийните одитори**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Като легитимен представител на професионалната общност на Консултантите по енергийна ефективност в България, Управителният съвет на Камарата на енергийните одитори (КЕО) изразява своята сериозна загриженост и отправя настоящото официално становище по предложения проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност (ЗИД на ЗЕЕ). Приемаме изцяло становището на Министерски съвет по законопроекта, което напълно съвпада с нашите експертни констатации и опасения относно техническата и пазарната приложимост на предложените текстове. Настояваме следните критични бележки, стъпващи върху конкретните параграфи от законопроекта, да бъдат детайлно разгледани: **1. Системна сложност и риск от административен формализъм при въвеждането на чл. 5а и принципа „Енергийна ефективност на първо място“** С предлагания § 1 и § 3 (създаване на нов чл. 5а) принципът „енергийната ефективност на първо място“ се въвежда като задължителна правна норма при планиране и инвестиции в проекти над 100 млн. евро за energy системи и над 175 млн. евро за транспортна инфраструктура. Законът вменява в ал. 3 извършването на изключително сложен анализ на разходите и ползите, отчитащ целия жизнен цикъл, дългосрочните перспективи, въздействието върху енергийно бедните домакинства и количествена оценка от гледна точка на обществото, здравеопазването и климата. Камарата на енергийните одитори подчертава, че това е висококомплексен процес, който изисква сериозно обмисляне на политики и дейности. Същевременно, § 5 (създаване на нова т. 17 в чл. 7, ал. 1) предвижда, че Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) тепърва ще разработва и	**Приема се**	Предложението е отразено в ЗИД на ЗЕЕ.

				публикува указанията за тези анализи. Настояваме: Прилагането на чл. 5а да бъде отложено до официалното публикуване на указанията /поне за срок от до 12 месеца/, разработени съвместно с професионалните организации, за да се избегне административното блокиране на големи инфраструктурни проекти в страната.		
				2. Изключителна стратегическа важност на законопроекта и безпрецедентна липса на институционален диалог Настоящият проект на ЗИД на ЗЕЕ е от изключителна стратегическа важност за имплементиране на Директива (ЕС) 2023/1791 за енергийната ефективност и Директива (ЕС) 2024/1275 относно енергийните характеристики на сградите. Тези европейски актове поставят пред страната ни безпрецедентни по своя мащаб цели, които пряко засягат структурата на енергийния пазар и икономиката. Изразяваме категоричното си възражение, че за първи път от 22 години насам – от приемането на първия Закон за енергийната ефективност през 2004 г. – при извършването на толкова фундаментални промени, Министерството на енергетиката не потърси за съвместни срещи, предварителни обсъждания и работни дискусии професионалните организации в сектора. Изолирането на професионалната общност лишава държавата от ключов експертен капацитет точно в момента на въвеждане на най-сложните регулации.	**Не се приема**	Изразено становище е общо. Законопроектът беше публикуван за обществени консултации за период от 30 дни от 24 юли до 23 август 2026 г. и в последствие за период от 14 дни от 28 август до 11 септември 2026 г., като форум на заинтересованите лица, които могат да направят предложения и бележки. В т. 7 „Консултации“ от Предварителната частична оценка на въздействие на ЗИД на ЗЕЕ е представена информация за проведени предварителни комуникации и консултации със заинтересованите страни в хода на работата по законопроекта.
				3. Дискриминационно положение на сектор „Транспорт“ в новата схема за кумулативни спестявания (чл. 14а и чл. 21а) С предлагания § 15 (промени в чл. 14а) и § 26 (създаване на нов чл. 21а) законът прехвърля дела от кумулативната цел за сектор „Транспорт“ изцяло върху лицата, които освобождават горива за потребление (лицензираните складодържатели). Член 21а изрично разписва, че техните задължения се изпълняват единствено чрез „годишна вноска в Националния фонд за декарбонизация“ по методика на наредбата по чл. 18, ал. 1. Намираме това решение за явно дискриминационно спрямо останалите задължени лица търговци на енергия по чл. 14а,	**Не се приема**	Разпоредбите за сектор „Транспорт“ в чл. 14а и чл. 21а произтичат пряко от Директива (ЕС) 2023/1791, която задължава държавите членки да осигурят отделен, измерим принос на транспортните горива към кумулативната цел. Финансовата вноска не е „данък“, а признат от ЕС инструмент. Пазарната инициатива в сектор „Транспорт“ е юридически неприложима за задължените

				ал. 4, които имат право сами да избират и реализират мерки на пазарен принцип при крайните си клиенти. Сектор „Транспорт“ бива лишен от право на пазарна инициатива (ЕСКО договори, модернизация на автопаркове, логистични оптимизации), доказана чрез енергийни одити, и бива обложен с де факто принудителен административен данък.		лица. Мярката е предложена поради установени затруднения пред задължените лица в сектор „Транспорт“ при изпълнението на индивидуалните им цели за енергийни спестявания. Основните проблеми са свързани със спецификата на дейността на търговците с нефтопродукти, която не им позволява дългосрочна и пряка връзка с техните клиенти.. Лицата, освобождаващи горива, нямат договорни отношения с крайните потребители и не могат да реализират мерки върху чужди активи (автопаркове, логистични системи и др.).
				4. Правна несигурност чрез вменяване на нови дейности на консултантите (чл. 42, чл. 43, чл. 49), които не са обсъждани в рамките на работни срещи и не е изяснен хоризонтът на тяхното прилагане в т.ч. срокове за разработване на механизми и методики, както и визия за провеждане на информационно-обучителни срещи. Законопроектът разширява обхвата на дейностите, които се вменяват в задълженията на консултантите по енергийна ефективност (лицата по чл. 43, ал. 1 и 2): - С § 48 (нов чл. 42, ал. 2 и 3) се въвежда изцяло нова дейност: изготвяне на „паспорт за обновяване на сграда“ като пътна карта за поетапно основно обновяване. - С § 49 (изменение на чл. 43, ал. 1 и 2) в предмета на дейност на одиторите се вменяват: „издаването на паспорти за обновяване на сгради“ и „изготвянето на оценка на готовността за интелигентно управление“. - С § 55 и § 56 (промени в чл. 50 и чл. 51) при проверките на инсталации над 70 kW се вменява задължителна оценка на „системите за хидравлично балансиране“. Държавата вменява тези нови отговорности веднага, придружени с драстични глоби в евро при неспазване на	**Приема се частично**	За транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредба по ЗЕЕ и ЗУТ. В проекта на ЗИД на ЗЕЕ е предвиден деветмесечен срок от влизането му в сила за разработването на подзаконовите нормативни актове по ЗЕЕ, както и до привеждането в съответствие на подзаконовите нормативни актове да се прилагат действащите подзаконови нормативни актове, доколкото не противоречат на ЗЕЕ.

				сроковете за подаване на документи (§ 89 и § 90 – изменения в чл. 102 и чл. 102а). Носенето на административна и финансова отговорност от одиторите за дейности, за които в страната все още няма приети софтуерни модели, национални наредби и официални методологии, е недопустимо. Необходимо е сериозно обсъждане на ниво администрация на Министерство на енергетиката с научни и професионални среди, както и поне 12 месечно отлагане на приложението на новите дейности от момента на разработване на методики и софтуерни продукти.		
				5. Икане за оптимизация на капацитета – право на вписване на консултантите в екипите на поне три лица Във връзка с § 50 (изменение на чл. 44, ал. 2, т. 1, буква „б“), който регламентира изискванията за списъка на персонала от консултанти по енергийна ефективност към юридическите лица, Камарата настоява за премахване на съществуващите ограничения. С оглед на огромния обем нова работа – свалянето на прага за задължителен одит на предприятия на 10 TJ (§ 63, чл. 57, ал. 2) и задължението за ежегодно обновяване на 3% от площта на сградите на публичните органи (§ 28, чл. 23, ал. 1) – пазарът ще изпадне в критичен дефицит на кадри. Настояваме в закона изрично да се запише, че физическите лица – консултанти, имат право да бъдат вписвани в екипите на поне 3 (три) юридически лица, което ще отпуши пазара и ще позволи споделяне на капацитет при сложни мултидисциплинарни обследвания.	**Не се приема**	Разширяването на правото на вписване на консултантите – физически лица в екипите на три юридически лица би затруднило контрола и би създало риск от размиване на отговорността. Регистърът на консултантите е инструмент за публична проверяемост и административен надзор. Вписване в множество екипи би довело до динамични промени, които затрудняват проверките и сертификацията. Проблемът с недостига на кадри е реален, но решението е в разширяване на обучението, квалификацията и привличането на нови специалисти, а не в промяна на регулаторния модел, който гарантира качеството на обследванията. Участието на един консултант в множество юридически лица увеличава риска от зависимост, търговски натиск и непълна независимост при извършване на обследвания, което е в противоречие с изискванията на

						Директива (ЕС) 2024/1275. ЗЕЕ изисква ясно определен екип, който носи отговорност за обследването. Разширяването на възможността за участие в три екипа създава правна несигурност относно това кой носи отговорност при нарушения или несъответствия.
				6. Искане за промяна в чл.43, ал.4 с цел подсигуряване на независимост и безпристрастност на консултантите по енергийна ефективност. **Предлагаме в чл.43 ал.4 текстът да се промени както следва:** Лицата по ал. 1, включително наетият от тях персонал, както и лицата по ал. 2 нямат право да извършват обследване и сертифициране за енергийна ефективност и/или оценка за съответствие за енергийна ефективност на проектите на сградата, когато са: 1. участници в строителството в обхвата на изброените лица в чл.160 ал.1 от ЗУТ 3. участници в експлоатацията на сградата; 4. участници в изпълнението на енергоспестяващи мерки в сградата. **МОТИВИ към предложението за нова редакция на чл. 43, ал. 4 от ЗЕЕ:** Предложената от нас редакция има за цел да осигури пълно съответствие на националното законодателство с императивните изисквания за „независимост и безпристрастност“, заложени в Съображение 61 и Член 20 от новата Директива (ЕС) 2024/1275 относно енергийните характеристики на сградите (EPBD). [1, 2] **1. Директно изискване на ЕС за гарантиране на независимост:** Директива (ЕС) 2024/1275 изрично постановява, че обследването, сертифицирането, оценките за съответствие, издаването на паспорти за обновяване и инспекциите на системи задължително трябва да се	**Не се приема**	При прилагане на разпоредбата по чл. 43, ал. 4 от ЗЕЕ, не е идентифицирана липса на техническа експертиза по отношение на извършването на енергийните обследвания, поради което със законопроекта не се предвижда промяна. Разпоредбата е формулиране с оглед осигуряване на безпристранстност, независимост и елиминиране на конфликт на интереси при извършване на обследването и сертифицирането за енергийна ефективност.

				извършват от квалифицирани или акредитирани експерти, „чиято независимост трябва да бъде гарантирана въз основа на обективни критерии“. Това се прави с цел осигуряване на равни условия на конкуренция и пълна прозрачност за бъдещите собственици или ползватели на сградния фонд. [1, 2] **2. Елиминиране на търговския конфликт на интереси:** Досегашната практика допускаше субекти, които извършват строителен надзор да изпълняват тези дейности. Това често води до издаване на документи с недобро качество, които са подготвени за нуждите единствено на взимане разрешение за стоеж или въвеждане на строеж в експоатация. Обвързването на забраната с чл. 160, ал. 1 от ЗУТ е единственият обективен правен механизъм, който гарантира, че лицата, извършващи оценка за съответствие за енергийна ефективност, обследване и сертифициране на сгради, нямат скрит материален интерес от обема и вида на строително-монтажните работи. **3. Защита на качеството и пазарното доверие:** Въвеждането на новите концепции на Директива (ЕС) 2024/1275, като „сгради с нулеви емисии“ и „паспорти за обновяване“, изисква огромен експертен ресурс. Ако тези оценки се извършват от икономически заинтересовани страни, съществува реален риск от манипулиране на данните на терен. Това ще компрометира целите на държавата и ще доведе до неефективно разходване на публичния ресурс по линии на Националния фонд за декарбонизация. [1, 2] *Без въвеждането на тези ясни критерии за независимост, България рискува да транспонира Директива (ЕС) 2024/1275 формално, което ще доведе до нови наказателни процедури от страна на ЕК за непълно и неправилно въвеждане на европейското право.*		
				7. Категорично искане за заличаване на § 22 относно избор на първия управител на НФД без конкурс Настояваме параграф § 22 от Преходните и заключителните разпоредби на законопроекта, гласящ:	**Не се приема**	Предложението е свързано с вече изпълнена преходна и заключителна разпоредба от ЗЕЕ, въведена с промени в ЗЕЕ през 2025 г. (Обн. ДВ бр. 97 от

				„По изключение от чл. 87, ал. 5 първият управител на Националния фонд за декарбонизация се избира за срок от три години“, да бъде изцяло ЗАЛИЧЕН. Мотиви за заличаването: - Компрометиране на прозрачността и доверието: Нарушаването на конкурсния и публичен принцип още при самото институционализиране на Националния фонд за декарбонизация (НФД) изпраща крайно негативен сигнал към пазара и международните партньори. Фондът ще управлява милиарди левове публичен и европейски ресурс, което изисква безупречна прозрачност. - Липса на каквато и да е аргументация: В официалните мотиви на вносителя (Министерството на енергетиката) изцяло липсва правна, организационна или управленска логика, която да обосновава въвеждането на подобно административно „изключение“ за първия ръководител на фонда. - Политическа конюнктурност и зависимост: Избягването на общия законов ред (чл. 87, ал.5) създава преки предпоставки за политически мотивирани назначения, което застрашава експертното и независимо управление на този ключов за енергийната ефективност на страната финансов орган.		14.11.2025 г., в сила от 14.11.2025 г.).
				8. Регламентиране на задължително участие на експерт по „Строителство и архитектура“ при обследването на сгради на промишлени системи и предприятия Във връзка с § 67 (промени в чл. 60, ал. 2, т. 2), който урежда изискванията към персонала от консултанти за вписване на юридическите лица в регистъра по чл. 60, ал. 1 (за обследване на предприятия), Камарата на енергийните одитори настоява за следното допълнение в законопроекта: Предложение за допълнение в чл. 60, ал. 2: В преходните и заключителните разпоредби на ЗИД на ЗЕЕ да се създаде изричен текст, който да регламентира: „При извършване на енергийно обследване на сгради, които са част от промишлени системи и предприятия за производство, в мултидисциплинарния екип на лицата по чл. 59, ал. 1 задължително участва вписан консултант по енергийна ефективност от направление „Строителство и	**Не се приема**	Енергийните обследвания на предприятия са технологични, а не строително-архитектурни по своя характер. Обследването е насочено към технологични процеси, енергийни потоци, системи за производство, пренос и потребление на енергия, ОВК, компресорни станции, парокондензатни системи, електрозадвижвания. Това е инженерна дейност, която изисква компетентност в енергийни системи, термодинамика, електротехника и промишлени процеси.

				архитектура“, който е привлечен еднократно от лице по чл. 60 ал.2 за обследване на конкретната производствена сграда. “МОТИВИ в съответствие с Директива (ЕС) 2024/1275 (EPBD) и Директива (ЕС)2023/1791:Холистичен подход съгласно чл. 20 от Директива (ЕС) 2024/1275: Новата европейска рамка изисква дълбоко интегрално обновяване на целия сграден фонд на ЕС, без значение от неговото предназначение (жилищно, публично или индустриално). Индустриалните сгради, производствените халета и административните корпуси в заводите притежават специфични сградни обвивки, топлинни мостове и архитектурни особености. Оценката на техните ограждащи елементи, потенциалът за внедряване на ВЕИ върху покривните конструкции и паспортизацията им изискват специфичните инженерни и архитектурни компетенции на правоспособен експерт от направление „Строителство и архитектура“.Предотвратяване на грешки при изчисляване на промишления енергиен профил: Традиционният фокус при обследването на предприятия (чл. 57) е насочен предимно към технологичните процеси, машините и производствените линии (ОВК, парокондензатни системи, електрозадвижвания). Често обаче огромни енергийни загуби се акумулират именно от лоша сградна обвивка на промишлените халета. Липсата на строителен инженер или архитект в екипите по чл. 60 води до повърхностно предписване на строително-монтажни мерки, което застрашава реалното изпълнение на националните цели за кумулативни спестявания по чл. 14а. Експертно съответствие и мултидисциплинарност: С оглед на свалянето на прага за задължително обследване на предприятия на 10 TJ (2 780 MWh) съгласно § 63 (чл. 57, ал. 2), в обхвата на закона влизат стотици нови по-малки производствени бази и складове. При тях енергийният профил на сградата е равен или по-голям от този на технологичния процес. Гарантирането на качеството на тези одити изисква задължително залагане на мултидисциплинарния принцип в закона, като в екипите по чл. 60 се инкорпорират експерти от архитектурно-строителния профил.		Архитектите не притежават професионална квалификация за анализ на енергийни потоци, технологични линии и промишлени системи. Директивата (ЕС) 2023/1791 поставя изисквания за компетентни експерти, квалификация в енергийни системи, оценка на енергийни процеси и не изисква участие на архитекти в обследванията на предприятия. Промишлените предприятия имат различни типове сгради – складове, халета, производствени помещения. Задължителното участие на архитект увеличава ненужно разходите, не добавя стойност към анализа на технологичните процеси, създава административна тежест без доказан ефект върху енергийните спестявания.

				9. В Чл. 82. Предлагаме да се направят следните промени, както следва: **9.1. Чл.82 (Отм., нов – ДВ, бр. 97 от 2025 г. , в сила от 14.11.2025 г.) (1) Средствата на фонда се разходват за:** 1. възмездно финансиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност във всички категории сгради, промишлени системи и индустриални процеси; 2. възмездно финансиране на дейности и проекти за производство и потребление на енергия от възобновяеми източници във всички категории сгради, промишлени системи и индустриални процеси; **МОТИВИ:** **Прецизиране на чл. 82, ал. 1 от ЗЕЕ с цел гарантиране на пазарна устойчивост и обхват на финансирането от фонда Камарата на енергийните одитори предлага конкретна и ясна редакция на текстовете, уреждащи разходването на средствата на Националния фонд за декарбонизация (НФД) в чл. 82, ал. 1, т. 1 и т. 2, със следните** МОТИВИ в съответствие с Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 (EPBD): Холистично и всеобхватно транспониране на целите на ЕС: Новата Директива (ЕС) 2024/1275 (EPBD) има за цел пълното декарбонизиране на сградния фонд до 2050 г. чрез трансформирането на съществуващите обекти в сгради с нулеви емисии. За да се постигне това, финансовите инструменти на държавата не трябва да бъдат ограничавани или фрагментирани. Изричното записване на формулировката „във всички категории сгради, промишлени системи и индустриални процеси“ гарантира, че публичният ресурс ще бъде достъпен еднакво за жилищния, публичния и индустриалния сектор, премахвайки всякакви административни бариери пред инвестициите. Прилагане на принципа „Енергийна ефективност на първо място“ (Член 3 от Директива (ЕС) 2023/1791): Новата редакция на т. 1 поставя ясен фокус върху възмездното финансиране на проекти за реални енергийни спестявания. Това директно подпомага постигането на по-високите	**Не се приема**	Съгласно чл. 79 от ЗЕЕ НФД финансира изпълнение на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност и насърчаване на дейности за производство и потребление на енергия от възобновяеми източници в сгради. Предоставянето на средства за подобряване на енергийната ефективност в промишлени системи и индустриални процеси не е предвидено да се извършва със средства от НФД. Средствата на НФД се разходват съгласно оперативните правила на фонда (https://www.bgeef.com/bg/2026/04/22/pokana-za-uchastie-v-konkurs-za-izbor-na-2/), в които се определят инвестиционната стратегия, източниците на финансиране, включително привлечените частни средства, мерките и правилата за изпълнение, финансовите продукти, политиката за управление на риска, крайните получатели, комбинацията от финансови инструменти, безвъзмездното финансиране и техническата помощ, както и допустимите проекти за повишаване на енергийната ефективност и насърчаване на производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници в сгради, които водят до намаляване на емисиите на парникови газове.

				национални кумулативни цели в крайното потребление, заложени в чл. 14а от проекта. Финансирането на проекти в промишлените системи и индустриалните процеси гарантира най-висока разходна ефективност (cost-effectiveness) на инвестирания от фонда капитал на база спестен мегаватчас.Интегриране на ВЕИ решения съгласно изискванията за сгради с нулеви емисии: Съгласно Член 7 и Член 11 от Директива (ЕС) 2024/1275, новите и дълбоко обновените сгради трябва да покриват своите енергийни нужди приоритетно чрез енергия от възобновяеми източници, произведена на място или в близост. Новата редакция на т. 2 създава задължителния законов синхрон между мерките по енергийна ефективност и ВЕИ технологиите. Това позволява на НФД да подкрепя комбинирани и устойчиви проекти, които едновременно свиват потреблението и декарбонизират енергийния микс на обектите. **Пазарна устойчивост чрез възмездно финансиране:** Залагането на принципа на възмездност в текстовете осигурява револвиращ характер на средствата в НФД. Това предпазва фонда от изчерпване на ресурса (какъвто е рискът при схемите с безвъзмездни грантове) и позволява дългосрочно мултиплициране на публичните средства чрез привличане на частен капитал и подкрепа на ЕСКО пазара на договори с гарантиран резултат.		
				9.2. В чл.82, ал. 2 и 3 предлагаме да се направи следната редакция с вече изразените по т.9.1 мотиви: 2) Фондът финансира проекти за реализиране на мерки за повишаване на енергийната ефективност и за насърчаване на производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници при крайното потребление на енергия във всички категории сгради, промишлени системи и индустриални процеси, включително чрез структурирани за съответните категории сгради финансови инструменти по ал. 1, т. 4. (3) Финансовите инструменти по ал. 1, т. 4 може да се разработват и прилагат от обособени за съответната категория сгради структурни звена на фонда с определена степен на оперативна и финансова самостоятелност или от	**Не се приема**	Съгласно посочените аргументи по предложение т. 9.1.

				финансови институции, съгласно сключени споразумения по чл. 79, ал. 3.		
				9.3 В чл.82, ал.1 да се създаде нова т.7 Създаване на нова точка в чл. 82, ал. 1 от ЗЕЕ за целево финансиране на енергийни общности. Камарата на енергийните одитори предлага в текстовете, уреждащи разходването на средствата на Националния фонд за декарбонизация (НФД) в чл. 82, ал. 1, да се създаде нова точка (т. 3) със следното съдържание: „Чл. 82. (1) Средствата на фонда се разходват за:*[...] ***7. възмездно финансиране на енергийни общности при изпълнение на дейности и проекти за изпълнение на мерки за енергийна ефективност, както и за производство и потребление на енергия от възобновяеми източници.** **МОТИВИ** в съответствие с Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 (EPBD): **Законов синхрон с чл. 14а и чл. 14б от проекта на ЗИД на ЗЕЕ:** В предоставения проект на закон изрично е заложено задължението държавата да насърчава ролята на общностите за енергия от възобновяеми източници и гражданските енергийни общности с цел постигане на общата кумулативна цел за енергийни спестявания. За да не остане този запис само декларативен, е критично важно Националният фонд за декарбонизация да притежава изричното законово право и механизъм за тяхното финансово подпомагане чрез разписаната нова точка в чл. 82. **Стимулиране на децентрализацията съгласно Директива (ЕС) 2024/1275 (EPBD):** Новата Директива за енергийните характеристики на сградите поставя като основен приоритет създаването на „сгради с нулеви емисии“. Това изисква масово внедряване на ВЕИ мощности на място в сградите или в близост до тях. Енергийните общности (например сдружения на собственици в многофамилни жилищни сгради или кооперации) са най-ефективната социално-икономическа форма за споделено производство и потребление на чиста енергия. Осигуряването на възмезден достъп до ресурсите	**Не се приема**	Съгласно посочените аргументи по предложение т. 9.1.

				на НФД ще им позволи да преодолеят първоначалния дефицит на капитал и да инвестират в покривни соларни инсталации и системи за съхранение на енергия. **Социална поносимост и борба с енергийната бедност:** Финансирането на енергийни общности чрез фонда директно кореспондира с изискването на Член 8 от Директива (ЕС) 2023/1791 за осигуряване на спестявания сред уязвимите клиенти и хората, засегнати от енергийна бедност. Когато домакинствата се обединят в общност, разходите за проектиране, одит (извършен от лица по чл. 43) и инсталация намаляват значително, а възмездният характер на финансирането гарантира, че средствата ще се връщат и реинвестират в нови енергийни кооперации.		
				ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ИСКАНИЯ: С оглед на изложените мотиви и пълното ни съгласие със становището на Министерски съвет, Камарата на енергийните одитори настоява за: □ Спиране на текущото административно придвижване на законопроекта към Народното събрание в този му вид. Необходимост от сериозно обсъждане на предвидените в ЗИД НА ЗЕЕ САНКЦИИ, ПРЕДВИДЕНИТЕ ДОПЪЛНИТЕЛНИ ОБУЧЕНИЯ /, с които също не сме съгласни/ на консултантите по енергийна ефективност и редица други неясни и странни текстове. □ Спешно сформиране на съвместна работна група между Министерството на енергетиката, АУЕР, Министерски съвет, Камарата на енергийните одитори, КИИП, Камарата на монтажниците, други професионални организации и научни институти, за прецизиране на текстовете. □ Въвеждане на 12-месечен гратисен период за прилагането на новите дейности (паспорти за обновяване и оценки за интелигентна готовност) след официалното приемане на съответните наредби. □ Пълно отпадане на § 22 с цел гарантиране на прозрачен конкурс за управлението на НФД. КЕО декларира пълна готовност да предостави своя експертен състав и практически анализ за изработването на	**Не се приема**	Становище е изразено по-горе по формулираните предложения.

				закон, който реално да защитава националния интерес и да гарантира енергийната сигурност на България.		
36.	**24.08.2026г. официално в МЕ**	**Силвия Георгиева/ НСОРБ**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Във връзка с публикувания за обществено обсъждане проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност, по-долу изпращаме становището на НСОРБ по предлаганите промени, засягащи дейността на българските общини. Подкрепяме по принцип целите на законопроекта за повишаване на енергийната ефективност, намаляване на крайното енергийно потребление и ускоряване на обновяването на публичния сграден фонд. Същевременно предложеният законопроект въвежда значителен комплекс от нови инвестиционни, административни и отчетни задължения за общините. Постъпилите при нас становища от общините показват обща загриженост относно възможността тези задължения да бъдат изпълнени в предвидените срокове **без ясно определени източници на финансиране, достатъчен преходен период и методическа и техническа подкрепа**. Особено силно това се отнася за малките общини с ограничени собствени приходи и административен капацитет. В текста по-долу са представени основните идентифицирани проблеми и неясни елементи от законопроекта, както и предложения за тяхното отстраняване: **§ 11 – чл. 12** С новите разпоредби се разширява съдържанието на програмите за енергийна ефективност на общините и се добавят нови изисквания, без да е предвиден **преходен срок за актуализиране на вече действащите общински програми**. Не считаме за достатъчно законът като цяло да влезе в сила от деня на обнародването, при положение че значителна част от практическото му прилагане ще зависи от подзаконови актове, методики, образци, информационни системи, обследвания и осигурено финансиране.	**Не се приема** **Приема се**	Изразеното становище не съдържа конкретни предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ Предложението е отразено в проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				Предлагаме да бъде предвиден **самостоятелен преходен период за привеждане на общинските програми по чл. 12 в съответствие с новите изисквания**, който да започва след приемането на необходимите подзаконови актове и методически указания. Подходящ срок според нас е **12 месеца**, като през този период **не следва да се прилагат санкции** за неизпълнение на нововъведените изисквания към съдържанието на програмите.		
				§ 13 – чл. 13а Новият чл. 13а предвижда всички публични органи, с посочените в закона изключения, да предприемат мерки за намаляване на крайното потребление на енергия с 1,9% годишно спрямо базовото равнище за 2021 г. Законопроектът предвижда и поетапно включване на публичните органи в по-малките населени места. Считаме, че текстът следва да бъде **прецизиран по отношение на характера на целта**. Предложената редакция създава риск съвкупната национална цел по чл. 5 от Директива (ЕС) 2023/1791 да бъде приложена като самостоятелно ежегодно задължение за всеки публичен орган. Необходимо е законът изрично да определи дали общините имат индивидуална цел, или техните резултати формират принос към общата национална цел, както и по какъв механизъм се разпределя, изчислява и отчита този принос, включително по отношение на вече реализирани инвестиции в енергийна ефективност. Също така не е достатъчно ясно как новият режим ще се прилага спрямо **общинските предприятия и общинските търговски дружества** и дали тяхното потребление участва в базата за 1,9%. Следва да се даде изрично разяснение в закона или подзаконовата уредба кои общински предприятия и дружества се считат за „публични органи“ за целите на чл. 13а и как се отчита тяхното потребление.	**Приема се частично**	В проекта на ЗИД на ЗЕЕ са извършени промени, съгласно които се предвижда изготвянето на указания от министъра на енергетиката за изпълнението на целта по чл. 13а, ал. 1 от публичните органи. Дефиниция за „публични органи“ се съдържа в § 110, т. 1 от ЗИД на ЗЕЕ (относно § 1, б. л), т. 54 от ДР).
				§ 28 – чл. 23 **Разширяването на годишната цел по чл. 23 към сградите, заети от всички публични органи**, е една от промените с най-съществено финансово отражение върху общините. Законопроектът предвижда ежегодни мерки за	**Не се приема**	Диференцирана поетапност и приоритетно обновяване на сградите с най-лоши енергийни характеристики не е предвидено в Директива (ЕС) 2023//1791.

				поне 3% от общата РЗП на съответните сгради над 250 кв. м. Общините поставят въпроса **не само за размера на необходимия ресурс,** но и за **структурата и реалното използване на общинския сграден фонд**. В редица малки и демографски засегнати общини съществуват училища, детски заведения, кметства, здравни служби и други сгради, които са неизползваеми или практически не изпълняват публична функция. Факт е, че в чл. 23 е разписано, че мерките се отнасят до сгради, които се отоплят и/или охлаждат, но въпреки това считаме за необходимо да се **прецизира базата за изчисляване на 3-процентната цел**, така че в нея да не се включват сгради, които фактически не се използват и не са заети от публичен орган, както и сгради, които са негодни или аварийни, имат тежки конструктивни дефекти, предвидени са за премахване или е преустановено предназначението им без перспектива за повторно използване. Законопроектът вече допуска изключение за сгради, при които преобразуването в сграда с близко до нулево потребление е технически, икономически или функционално неосъществимо. Необходимо е обаче да бъде определен **ясен и единен ред за доказване на тази неосъществимост** – кой орган я установява, по какви критерии и въз основа на какви документи. Това ще ограничи риска от различно прилагане спрямо отделните общини. Приветстваме предвиденото поетапно прилагане на чл. 13а според населението. **Считаме обаче за обосновано подобна логика да бъде обсъдена и за други нови инвестиционни задължения** (включително по чл. 23), доколкото това е допустимо от европейската нормативна рамка. Малките общини имат значително по-нисък финансов и административен капацитет, а същевременно поддържат относително голям брой обществени сгради спрямо населението си. Предлагаме да се възприеме подход за **диференцирана поетапност и приоритетно обновяване на сградите с най-**		В проекта на ЗИД на ЗЕЕ са извършени промени, с които е въведено задължение за изпълнителния директор на АУЕР ежегодно в срок до 31 януари да изготвя списък на сградите по чл. 23, ал. 1, които към 1 януари на съответната година не отговарят на минималните изисквания за енергийните характеристики, определени с наредбата по чл. 31, ал. 4. Всички публични органи следва да предоставят ежегодно информация за потреблението на енергия и за предприетите мерки за неговото намаление, като информацията за това се изготвя по образец, утвърден от изпълнителния директор на АУЕР и се предоставя не по-късно от 15 декември на отчетната година. Посоченото изискване е регламентирано в създадения със законопроекта чл. 13а, ал. 10 (§ 13 от проекта на ЗИД на ЗЕЕ). Установяването на техническата, икономическата или функционалната неосъществимост ще се основава на извършеното обследване за енергийна ефективност. В проекта на ЗИД на ЗЕЕ не се предвижда верификация на информацията, която ще се предоставя от общините. Посоченото е в съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2023//1791.

				лоши енергийни характеристики и реално обществено значение, вместо механично изпълнение на еднакви инвестиционни изисквания независимо от местните условия. Законопроектът определя и създаване на списъка на публичните сгради (чл. 23, ал. 6), както и неговото съдържание, но **не определя ясно субекта, отговорен за неговото изготвяне и актуализиране**. Предлагаме изрично да бъде регламентирано **кой изготвя и поддържа списъка, как общините предоставят или верифицират информацията и как данните се интегрират в националната информационна система на АУЕР**. При разработването на информационния модел следва максимално да се използват вече налични административни и измервателни данни, за да не се създава паралелна отчетност.		За пълно транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2023//1791 и Директива (ЕС) 2024/1275 ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредба по ЗЕЕ и ЗУТ.
				§ 36 – чл. 30б Новият чл. 30б предвижда при покупка или наем по реда на ЗОС сградата да отговаря най-малко на изискванията за сграда с близко до нулево потребление, освен в ограничените случаи, посочени в закона. Разбираме целта на разпоредбата, но обръщаме внимание на практическите затруднения в малките населени места, където **предлагането на сгради, които едновременно отговарят на функционалните нужди на общината и на изискванията за енергийни характеристики, може да липсва изцяло**. Предлагаме да бъде анализирана възможността, в рамките на допустимото от европейското законодателство, да се предвиди решение за случаите на **обективна липса на подходяща сграда на местния пазар**.	**Не се приема**	В създадения чл. 30б, ал. 2 в ЗЕЕ са предвидени случаите, в които може да не се спазва ограничението за покупка или наем на сграда по реда на Закона за държавната собственост и Закона за общинската собственост. Тези случаи са следните: 1. основно обновена или разрушена; 2. препродадена, без да се използва за собствени нужди; 3. запазена като сграда културна ценност, включена в обхвата на Закона за културното наследство. В Директива (ЕС) 2023/1791 не са предвидени други изключения.
				§ 38 и § 39 – чл. 31а и 31б Изискванията за системи за сградна автоматизация и управление и за автоматично управление на осветлението ще изискват не само закупуване на оборудване, но и	**Не се приема**	Изискванията за сградите с мощност над 290 kW са въведени с чл. 31а от ЗЕЕ с промени в ЗЕЕ през 2021 (12.03.2021 г.).

				проектиране, интеграция със съществуващите инсталации, монтаж, експлоатация и последваща поддръжка. Особено широк е бъдещият обхват на сградите с инсталации **над 70 kW до 290 kW**, за които системите за сградна автоматизация следва да бъдат въведени до края на 2029 г. Същият праг се използва и при автоматичното управление на осветлението. Предлагаме: • да бъде изяснен срокът за изпълнение на изискването за сградите с мощност **над 290 kW**, доколкото в предложената редакция на чл. 31а, ал. 1 такъв не е ясно определен; • преди въвеждането на задължението да бъдат разработени **единни технически указания за оценка на техническата и икономическата осъществимост**;		Оценка на техническата и икономическата осъществимост за оборудване на сградите със системи за сградна автоматизация и управление следва да бъде изготвена в процеса на структуриране на инвестиционния проект. За пълно транспониране на Директива (ЕС) 2023/1791 ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредба по ЗЕЕ, в т.ч. в Наредба № Е-РД-04-1 от 5.04.2022 г. за условията и реда за извършване на проверка за енергийна ефективност на отоплителните инсталации и инсталациите за комбинирано отопление и вентилация по чл. 50, ал. 1 и на климатичните инсталации по чл. 51, ал. 1, условията и реда за изготвянето на оценка на енергийните спестявания, както и условията и реда за създаване, поддържане и ползване на базата данни по чл. 52 от ЗЕЕ.
				§ 44 – чл. 38 Собствениците на сгради, заети от публични органи, трябва да започнат изпълнение на мерките от първото обследване за достигане на минималния клас в тригодишен срок. За част от общините това може да създаде инвестиционно задължение без предварително осигурен финансов ресурс. Да се изясни приложението на тригодишния срок и връзката му с наличното финансиране, включително за случаи, при които необходимата инвестиция не може да бъде реализирана поради липса на финансов ресурс или доказана техническа невъзможност.	**Не се приема**	Съдържащото се в чл. 38, ал. 4 (§ 44) от проекта на ЗИД на ЗЕЕ изискване не е ново. Задължението за обследване на сгради за обществено обслужване в експлоатация с разгъната застроена площ над 250 кв. м и сградите в експлоатация, които подлежат на задължително обследване и сертифициране е въведено като изискване в ЗЕЕ през 2016 г. Изискването за

						изпълнението на предписаните мерки с обследването е въведено с приемането на ЗЕЕ през 2015 г. В този смисъл задължението е известно и планирането на финансовия ресурс за изпълнение на задължението е от компетенциите на общините. Изразеното становище поставя изисквания, които проверяващия орган по енергийна ефективност не би могъл да контролира.
				§ 78 – чл. 73 За сгради над 750 кв. м се предвижда използване на договор с гарантиран резултат, когато това е технически и икономически осъществимо. При малките общини и по-малките проекти **може да няма достатъчен пазарен интерес от ЕСКО компании.** В тази връзка следва да се определят ясни критерии за оценка на техническата и икономическата осъществимост и за наличие на пазарен интерес. При липса на икономически обоснован ЕСКО модел да е допустимо използване на друг подход за финансиране.	**Не се приема**	Самият законов текст в предложената редакция на чл. 73, ал. 9 съдържа предпазен механизъм, като указва, че задължението се прилага само „когато това е технически и икономически осъществимо“. При обективна липса на пазарен интерес или икономическа нецелесъобразност, публичният орган няма да бъде задължен да сключва такъв договор и ще може да приложи стандартни форми на финансиране, поради което въвеждането на допълнителни изключения е излишно.
				§ 100 – чл. 111а и 111б Изразяваме резерви към предвидените нови имуществени **санкции** от **500 до 1 500 евро** за неизпълнение на задълженията по чл. 12, ал. 1 и 2 и по чл. 13а, ал. 10. Не оспорваме необходимостта нормативно установените задължения да се изпълняват, но считаме, че **преди санкционирането следва да бъде въведен предупредителен механизъм и разумен срок за отстраняване на нарушението**. При определянето на отговорността следва да се отчитат и обективни обстоятелства, включително неприети навреме подзаконови	**Не се приема**	Санкциите целят осигуряване на дисциплина при изпълнението на задълженията за планиране и отчетност, свързани с ангажиментите на страната пред ЕК. Проектът на ЗИД на ЗЕЕ предвижда 9-месечен преходен срок за подзаконовата уредба, което гарантира, че общините ще разполагат с методическа база

				актове, липса на установен образец или работеща информационна система и други причини извън контрола на местния орган. Като цяло считаме, че **въвеждането на задължителни инвестиционни цели следва да бъде съпроводено с предварително определени, предвидими и устойчиви финансови инструменти**. Предлагаме преди влизането в практическо приложение на инвестиционните задължения да бъде разработена финансова рамка, включваща национално и европейско безвъзмездно финансиране, средства от Националния фонд за декарбонизация, финансови инструменти и договори с гарантиран резултат, при подходящо съчетаване според вида и размера на общината. Особено важно е да бъде осигурен **безвъзмезден компонент за малките общини**, при които възможностите за заемно финансиране и генериране на достатъчен паричен поток от енергийни спестявания са значително по-ограничени. Предлагаме още Министерството на енергетиката, съвместно с АУЕР, да извърши **предварителна оценка на финансовото въздействие на новите задължения върху общините**, включително прогнозен брой засегнати сгради и необходим ресурс за изпълнение на целите. Не на последно място, измененията увеличават изискванията за планиране, събиране и обработване на данни, обследване, сертифициране, възлагане на обществени поръчки и ежегодна отчетност. Това е особено сериозно за малките администрации, в които няма специализирани енергийни звена. Предлагаме преди фактическото прилагане на новите задължения АУЕР да разработи **единни методики, указания, образци и електронни форми**, както и по възможност онлайн обучения и разяснения за общините по предоставянето на данни. В заключение, НСОРБ подкрепя необходимостта от ускоряване на енергийното обновяване на публичния сграден фонд и повишаването на енергийната ефективност. За да бъдат обаче новите изисквания реално изпълними и да доведат до устойчив резултат, а не преимуществено до		преди прилагането на контролните мерки. Още повече, че изискването към държавните и местните органи да разработват и приемат програми по енергийна ефективност е въведено още с приемането на ЗЕЕ през 2015 г. Понастоящем в съответствие с чл. 11 от ЗЕЕ, АУЕР оказва съдействие на държавните и местните органи, както и на участниците на пазара на енергийноефективни услуги при изпълнението на задълженията им по този закон.

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td>увеличаване на административната тежест, е необходимо инвестиционните задължения да бъдат съпроводени с предвидимо финансиране, ясни методики, достатъчни преходни срокове и техническа подкрепа.</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>37.</td><td>24.08.2026г. чрез системата за сигурно електронно връчване</td><td>Лияна Аджарова/ ЕНЕРГИЙНА АГЕНЦИЯ – ПЛОВДИВ</td><td>☐ Лицето действа от свое име
☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:</td><td>Настоящото становище се внася в изпълнение на процедурата за обществени консултации. Целта му е да подкрепи, прецизира и надгради ключови промени в законопроекта, като използва доказани и работещи модели от страни като Германия, Дания, Франция и Швеция и други страни от ЕС.
Предложенията ни са насочени към осигуряване на реален секторен обхват на енергийната ефективност, отваряне на пазара за квалифицирани експерти, подобряване на общинското планиране чрез реален достъп до данни от електроразпределителните и газоразпределителните дружества, топлофикационните предприятия, търговците на течни и твърди горива и превръщането на принципа „Енергийна ефективност на първо място“ в работеща национална философия.

ИНТЕГРИРАНА ТАБЛИЦА С ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО ПРОЕКТА НА ЗИД НА ЗЕЕ

<table>
<tr><th>№ по ред</th><th>Текст на вносителя (Министерство на енергетиката)</th><th>Предложение за изменение и допълнение (Правен текст)</th><th>Мотиви и правно основание</th></tr>
<tr><td>1.</td><td>В чл. 12 се урежда обхватът на общинските програми за енергийна ефективнос</td><td>В чл. 12, ал. 2 от проекта се допълва. В програмата се залага
6. обхват на мерките в жилищния, транспортния и</td><td>Разширяване на обхвата и социален ефект: Транспониране на холистичния подход по Директива (ЕС) 2023/1791. По модела на</td></tr>
</table>
</td><td>Не се приема

Не се приема</td><td>Изразеното становище не съдържа конкретни предложения по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

В съответствие с изискванията на ЗЕЕ местните органи следва да разработват и приемат програми по енергийна ефективност, съответстващи на целите, заложени в Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България. Не считаме, че с проекта на ЗИД</td></tr>
</table>

					т, насочени към изпълнение на националните цели.	индустриалния сектор на местно ниво, извън рамките на публичния сграден фонд. Създава се ново изречение: (4) При разработването на програмите по ал. 1, общините могат да предвиждат мерки за безвъзмездно отдаване на право на ползване върху покривни пространства и прилежащи терени – общинска собственост, за нуждите на регистрирани Енергийни общности.	Франция, законът трябва да разшири обхвата на общинското планиране извън административните сгради и да улесни децентрализираното производство чрез активиране на общинския фонд в полза на гражданите		на ЗЕЕ следва да се въвеждат конкретни изисквания по отношение на тези програми, още повече такива, които уреждат безвъзмездното отдаване на право на ползване върху покривни пространства и прилежащи терени – общинска собственост, за нуждите на регистрирани енергийни общности.
				2.	*В Глава трета се урежда ролята на центровете за комплексно обслужване*	Създава се нов чл. 11а: (1) Общинските администрации създават звена за административ	**Функции на „Едно гише“:** Стъпва на практиката в Германия (Verbraucherzentrale) и Франция (MaPrimeRénov').	**Не се приема**	Наред с реализираните мерки за създаването на структури съгласно чл. 18 от Директива (ЕС) 2024/1275 и чл. 22 от Директива (ЕС) 2023/1791, също така съгласно Оперативни правила на Националния фонд за декарбонизация, одобрени от Общото събрание на донорите:

						за сградно обновяване (едно гише).	но и техническо обслужване за сградно обновяване тип „едно гише“ (2) Центровете „едно гише“ осигуряват интегрирани технически, административни, правни и финансови услуги и активно популяризират наличните услуги сред гражданите като изпълняват следните минимални функции: 1. Предоставяне на безплатни технически, правни и финансови консултации на граждани и бизнеси; 2. Съдействие при организиране на етажната собственост и подготовка на	Тези звена премахват административните бариери пред гражданите, като действат като активен фасилитатор на целия процес – от идеята до отчитането на резултатите от санирането.		https://www.bgeef.com/bg/2026/04/22/pokana-za-uchastie-v-konkurs-za-izbor-na-2/, НФД ще предоставя техническа помощ и услуги тип „обслужване на едно гише“.

						заявления за кандидатстване; 3. Информиране за налични финансови инструменти, субсидии и пазарни алтернативи; 4. Свързване на потребителите със сертифицирани одитори и строителни фирми; 5. Мониторинг на постигнатите енергийни спестявания след обновяването. 6. Отчитане на резултатите от обновяването			
				3.	*В предложените разпоредби за насърчаване на децентрализацията.*	**В чл.14б се създава нова** (9),„Мерките за подкрепа и предоставяне на публични активи се прилагат за всички видове енергийни общности: 1.	**Видове енергийни общности:** Европейското право прави ясна разграничителна линия между двата типа общности (пазарна гъвкавост срещу	**Не се приема**	В чл. 14б от ЗЕЕ са заложени общи изисквания към алтернативните мерки. Алтернативните мерки са всяка мярка на политика, която води до постигане на енергийни спестявания при крайното потребление на енергия, различна от схемата за задължения за енергийни спестявания. В тази връзка гражданските енергийни общности и общностите за

						Граждански енергийни общности (в съответствие с Директива (ЕС) 2019/944); 2. Общности за възобновяема енергия (в съответствие с Директива (ЕС) 2018/2001).	децентрализирано производство, вкл. на топлинна енергия). Законовото им дефиниране в ЗЕЕ гарантира правилното и недискриминационно таргетиране на мерките.		възобновяема енергия следва да отговарят на заложените изисквания за алтернативна мярка, за да могат да бъдат отчитани като такава. В допълнение по отношение финансирането на общностите в чл. 18, ал. 3 от ЗЕВИ и в чл. 92б, ал. 4 от ЗЕ е предвидено такова насърчение.
				4.	*В чл. 11 се уреждат правомощията на изпълнителния директор на АУЕР и координацията на държавната политика.*	**В чл. 12 се създава нова ал. 12:** Областните управители, съвместно с общинските администрации, разработват Интегрирани регионални планове за енергия и климат, съгласувани с териториалните планове за справедлив преход.	**Регионално планиране:** Въвеждане на модела на Швеция за Регионални енергийни бюра (Energikontor). Тези планове имат координираща и стратегическа функция за пренасяне на националните цели на местно равнище, без да създават кухи структури без бюджет.	**Не се приема**	В чл. 12 от ЗЕЕ са предвидни изисквания към държавните и местните органи да разработват и приемат програми по енергийна ефективност, при отчитане на стратегическите цели и приоритети на интегрираните териториални стратегии за развитие на съответните региони за планиране от ниво 2 по чл. 4, ал. 3 от Закона за регионалното развитие и перспективите им за устойчиво икономическо развитие. В проекта на ЗИД на ЗЕЕ е предвидена промяна в чл. 12, ал. 2, съгласно която програмите по енергийна ефективност следва да съответстват на целите, заложени в Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България.
				5.	*В Проекта се въвежда изискване за енергийно*	**Създава се нов чл. 15а:** (1) Общините с население, по-	**Топлинно планиране:** Пълно съответствие с	**Не се приема**	Разпоредбата на член 25, параграф 6 от Директива (ЕС) 2023/1791 не се въвежда с настоящия законопроект. За транспонрането й ще бъдат

					планиране на местно ниво (Член 25 от Директива 2023/1791).	голямо от 45 000 души, задължително разработват и приемат Общински планове за отопление и охлаждане за декарбонизация на сектора до 2050 г.	Член 25 от Директивата. Използва се работещият модел на Дания и Германия (Wärmeplanungsgesetz) за задължително местно планиране с цел преход на големите градове от изкопаеми горива към чиста топлинна енергия.		извършени допълнителни промени със ЗЕ.
				6.	*В чл. 38 се уреждат задълженията за обследване на сгради от публичния сектор.*	**Чл. 38, ал. 1 се изменя така:** (1) Задълженията за намаляване на енергийното потребление и обновяване на сградния фонд, наложени на публичните власти, се прилагат еднакво за всички организации, създадени/функциониращи по специализирани закони и финансирани от държавния бюджет (в т.ч.	**Равни изисквания за всички организации, финансирани от държавния бюджет.**	**Не се приема**	С редакцията на чл. 38 от ЗЕЕ се определят кои сгради в експлоатация подлежат на обследване и сертифициране, кои могат да бъдат обследвани, но не се сертифицират. Посочените изисквания са в съответсвие с изискванията на Директива (ЕС) 2024/1275.

						БАН, БЧК и др.).			
				7.	*В чл. 44, ал. 1 се определят изисквания та за вписване на консултанти в регистъра (определени технически специалности).*	**Чл. 44, ал. 1, т. 2 се изменя така:** 2. притежават висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ в професионални направления: а) 5.1. Машинно инженерство; б) 5.2. Електротехника, електроника и автоматика; в) 5.7. Архитектура, строителство и геодезия; г) 5.13. Общо инженерство (специалности „Енергиен мениджмънт“ и „Инженерна екология“); д) 4.1. Физически науки (специалност	Разширение на ценза чрез широко секторно представителство: Текущата наредба изключва ключови инженерни профили (автоматика, енергиен мениджмънт, мехатроника), които са в основата на дигиталната ЕЕ и енергийния преход. Тъй като законът изисква задължителен специализиран изпит пред АУЕР, държавата има сигурен филтър за качеството, което позволява входният кръг от инженерни и физически направления да бъде максимално широк по примера на Германия	**Не се приема**	Разпоредбата относно изискванията за образованието и квалификацията на лицата, извършващи енергийните обследвания е действаща, енергийните обследвания са утвърдена практика и не е идентифицирана необходимост от липса на техническа експертиза при осъществяването на тези дейности. В тази връзка не се предвиждат промени в тази разпоредба, още повече че предложението не произтича от изисквания на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275.

						„Физика“ и деривати); и са преминали успешно специализирано обучение и изпит по реда на наредбата по чл. 43, ал. 4			
				8.	*В Глава пета „Информационно осигуряване“ се урежда събирането на данни.*	**Създава се нов чл. 62 а:** (1)Електроразпределителните, газоразпределителните дружества, топлофикационните предприятия и доставчиците на течни и твърди горива са длъжни да предоставят безвъзмездно на АУЕР и на съответните общински администрации дезагрегирана информация за потреблението на енергия и горива на годишна база. (2) Информацията по ал. 1 се предоставя в	Задължение за отваряне на данни: Общините в България не могат да изготвят ефективни енергийни планове (особено за отопление и охлаждане), тъй като липсват реални данни за крайното потребление. По модела на Дания, комуналните дружества се задължават по закон да осигуряват тези секторни данни за нуждите на публичното планиране.	**Не се приема**	В съответсвие с изискванията на ЗЕ, ЗЕЕ и ЗЕВИ в министерството на енергетиката и АУЕР се събира информация от енергийните дружества. Информация за течните и твърдите горива се предоставя от НСИ.

						срок до 31 март на следващата година, разделена по сектори (жилищен, търговски/услуги, транспорт, индустрия) и по селищни системи, при спазване на изискванията на GDPR.			
				9.	*В § 1 т.45 от Допълнителните разпоредби се въвежда определение за принципа „Енергийната ефективност на първо място“.*	**Дефиницията в § 1т.45 се допълва по следния начин:** Принципът „Енергийната ефективност на първо място“ е холистичен модел, който изисква отчитане на системната ефективност, управлението на пиковите товари (demand-response), дигитализацията на сградните системи и оползотворяването на	**Управление на ресурсите:** Промяна на парадигмата по модела на германския закон за ЕЕ (EnEfG). Принципът не трябва да се разбира само като механично поставяне на изолация, а като умен и дигитализиран контрол върху цялата енергийна система с цел предотвратяване на пиково натоварване.	**Не се приема**	Въведеното определение е в съответствие с чл. 2, т. 18 от Регламент (ЕС) 2018/1999.

						отпадна топлина.			
				10	*В § 1.т.45 от Допълнителните разпоредби се въвежда определение за принципа „Енергийната ефективност на първо място“.*	**Създава се нов чл. 3а:** (1) При подготовката и вземането на решения за значими инвестиции в енергийната инфраструктура, публичните органи и предприятията с годишно крайно енергийно потребление над 1 GWh са длъжни да прилагат принципа „Енергийна ефективност на първо място“, като оценяват въздействието върху енергийното потребление и системната ефективност. (2) Компетентните органи по издаване на разрешения	**Мотиви и правно основание:** Енергийна ефективност като регулаторна цел: По модела на германския Закон за енергийната ефективност (EnEfG), където „принципът на енергийната ефективност на първо място“ е изрично посочен като основна регулаторна цел и се прилага при значими инвестиционни решения. Това превръща принципа от декларация в реален критерий за оценка на проекти и политики.	**Не се приема**	Предложените в проекта на ЗИД на ЗЕЕ разпоредби са съобразени с изискванията на член 3 от Директива (ЕС) 2023/1791.

						отчитат по съответните процедури по специални закони дали е извършена такава оценка и дали са разгледани алтернативи с по-висока енергийна ефективност.			
						Създава се нов чл. 3б: (1) Публичните органи и предприятията с крайно годишно енергийно потребление над 1 GWh са длъжни при подготовката и вземането на решения за модернизация, реконструкция или инвестиции в енергийни съоръжения да прилагат принципа „Енергийна ефективност на първо място“.	Прагът от 1 GWh крайно годишно потребление е в пълно съответствие с Директива (ЕС) 2023/1791, която регулира енергийното управление на големите потребители, а не само на големите капиталови инвестиции. Той позволява обхващане на реалните енергийни потребители в България – индустрия, логистика, търговски обекти, кампуси и болници – и		

						(2) Оценката по ал. 1 включва анализ на системната ефективност, възможностите за намаляване на пиковите товари, дигитализация на управлението на енергията и оползотворяване на отпадна топлина. (3) Компетентните органи по издаване на разрешения отчитат по съответните процедури по специални закони дали е извършена оценката по ал. 1.	създава работещ механизъм за АУЕР за ежегодно прилагане на принципа „ЕЕ на първо място“. Така се гарантира, че принципът не се прилага само при редки инфраструктурни проекти, а става част от ежедневното управление на енергията в предприятията, където се намира най-големият потенциал за спестявания и системна ефективност..		
				Интегрирането на горепосочените текстове в Проекта на ЗИД на ЗЕЕ ще гарантира, че България въвежда не просто минималните изисквания на Директива (ЕС) 2023/1791, а работеща, икономически обоснована рамка. Настояваме Министерство на енергетиката да вземе предвид тези конкретни бележки и да ги вгради във финалния проект преди неговото гласуване.					
38.	**27.08.2026г. по електронна поща,**	**Румен Радев/ Асоциацията на**		Асоциацията на индустриалния капитал в България разгледа публикувания за обществено обсъждане проект на				**Приема се по принцип**	Изразено е становище, с което не е направено конкретно

	на посочените в Портала за обществени консултации лица и в МЕ; препратено от МС	**индустриалния капитал в България (АИКБ)**	☐ Лицето действа от свое име ☒ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Закон за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност, с който се предвижда транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2023/1791 относно енергийната ефективност и Директива (ЕС) 2024/1275 относно енергийните характеристики на сградите. АИКБ принципно подкрепя целите за повишаване на енергийната ефективност, декарбонизация на икономиката, модернизиране на енергийната инфраструктура и намаляване на енергийната интензивност на производството и потреблението. Енергийната ефективност е ключов фактор за конкурентоспособността на предприятията, за ограничаване на разходите за енергия, за повишаване на сигурността на снабдяването и за изпълнение на европейските и националните цели в областта на климата и енергетиката. Същевременно считаме, че тези цели следва да бъдат постигани чрез предвидими, икономически обосновани и технологично неутрални мерки, които не водят до свръхрегулиране, неоправдана административна тежест и прехвърляне на непропорционални финансови, технически и организационни задължения върху предприятията. Транспонирането на европейското законодателство следва да се извършва при спазване на минимално необходимия обем от национални изисквания, произтичащи от директивите, като всяка по-строга национална мярка следва да бъде изрично мотивирана, остойностена и съпроводена с оценка на въздействието върху предприятията. За АИКБ е неприемлив подход, при който под формата на транспониране се въвеждат допълнителни национални изисквания, които не са пряко и необходимо обусловени от директивите или чието прилагане не е обезпечено с ясни критерии, реалистични срокове, методики, финансиране и правила за индивидуализиране на отговорността. Енергийната ефективност не може да бъде устойчива политика, ако се превърне в набор от формални задължения, чието изпълнение изисква значителни разходи преди бизнесът да разполага с пълна подзаконова рамка и ясни правила.		предложение по проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				В тази връзка АИКБ представя следните основни бележки и предложения: **I. По принципа „Енергийната ефективност на първо място“** АИКБ подкрепя въвеждането на принципа „Енергийната ефективност на първо място“, доколкото той се прилага като инструмент за по-добро планиране, оптимизиране на разходите и избор на най-ефективните решения през целия жизнен цикъл на проектите. Считаме обаче, че този принцип не следва да се прилага механично и формално, нито да води до административно предпочитане или изключване на определени технологии. Прилагането му трябва да отчита не само непосредствената ефективност на отделната технология, но и нейния принос към функционирането, гъвкавостта, сигурността и декарбонизацията на енергийната система като цяло. В този смисъл проектите за производство, съхранение и използване на възобновяем водород, горивни клетки, високоефективно комбинирано производство, ефективни централни отоплителни и охладителни системи, системи за съхранение, микромрежи и други иновативни решения следва да бъдат оценявани технологично неутрално. Не следва дадена технология да бъде поставяна автоматично в по-неблагоприятно положение единствено поради загуби при преобразуване на енергия, когато същата осигурява системни ползи — сезонно съхранение, резервно захранване, интегриране на енергия от възобновяеми източници, гъвкавост на мрежата или декарбонизация на дейности, при които пряката електрификация е технически или икономически неприложима. Предлагаме в закона и последващите подзаконови актове изрично да бъде заложен технологично неутрален подход при прилагане на принципа „Енергийната ефективност на първо място“, като се допуска отчитане на системни ползи, сигурност на снабдяването, жизнен цикъл, разходна ефективност, въздействие върху конкурентоспособността и принос към декарбонизацията. Считаме също, че задълженията за анализ на разходите и ползите не следва да се превръщат в допълнителна	**Приема се частично**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ се въвеждат изискванията на чл. 3 от Директива (ЕС) 2023/1791, като не са предвидени ограничения или изключване на определени технологии. Изборът на технология следва да е резултат от анализа на разходите и ползите, предвиден в създадения чл. 5а, ал. 3 от проекта на ЗИД на ЗЕЕ, който ще се извършва съгласно указанията за прилагането на принципа „енергийната ефективност на първо място“, които ще бъдат разработени и приети от министъра на енергетиката. В ПЗР на проекта на ЗИД на ЗЕЕ е предвидена разпоредба, с която се предвижда отлагане на принципа „енергийната ефективност на първо място“, съобразено с приемането на указанията за неговото прилагане.

				административна процедура, която забавя инвестиционните решения и оскъпява подготовката на проекти. Докато не бъдат приети ясни указания относно обхвата, съдържанието и начина на изготвяне на тези анализи, предприятията няма да могат да планират с достатъчна сигурност необходимите разходи, данни, измервания, консултанти и срокове. Поради това предлагаме задълженията, свързани с прилагането на принципа и изготвянето на анализи, да се прилагат след приемане на съответните подзаконови актове и методически указания, като се гарантира, че изискванията няма да надхвърлят необходимото за постигане на целите на директивите.		
				II. По общата кумулативна цел за енергийни спестявания и прехвърлянето на неизпълнени задължения АИКБ изразява сериозна загриженост по отношение на предвиденото увеличаване на целите за енергийни спестявания и механизма за прехвърляне на неизпълнени количества енергийни спестявания към следващи периоди. Законопроектът предвижда по-високи цели за периоди, част от които вече са изтекли или са текущи. Това създава неяснота по отношение на вече планирани, възложени или изпълнени мерки, както и по отношение на начина, по който новите цели ще бъдат трансформирани в индивидуални задължения за конкретните предприятия. Не следва предприятие, което е изпълнило собствените си индивидуални задължения, да бъде натоварвано с последици от неизпълнение на обща национална цел, причинено от други задължени лица, от недостатъчно признати алтернативни мерки, от нормативна неяснота или от обективни фактори извън контрола на съответното предприятие. Принципът на индивидуализиране на отговорността е особено важен, когато постигането на енергийни спестявания зависи от действия на трети лица — собственици на сгради, етажни собствености, клиенти, собственици на сградни инсталации, собственици на абонатни станции или други участници. Предприятие не може да носи административна и финансова отговорност за	**Приема се по принцип**	Цели, които вече са били определени, планирани и изпълнени съгласно действащата уредба се считат за изпълнени до влизане в сила на проекта на ЗИД на ЗЕЕ. След влизане в сила на ЗИД на ЗЕЕ целите ще бъдат дефинирани с наредбата по чл. 18, ал. 2 от ЗЕЕ, която се издава от министъра на енергетиката. *Забел. След влизане в сила на ЗИД на ЗЕЕ количеството енергийни спестявания от изкопаеми горива, което надхвърля общата кумулативна цел за енергийни спестявания няма да може да се прехвърля за следващ период на задължения съгласно § 17 чл. 14в, ал. 2.*

				резултати, чието постигане не зависи изцяло от неговото поведение, ресурс и управленски контрол. Предлагаме текстовете относно общата кумулативна цел и прехвърлянето на неизпълнени задължения да бъдат прецизирани така, че: 1. да не се създава ретроактивна или фактически ретроактивна тежест за вече изтекли или текущи периоди; 2. да бъде ясно определен начинът, по който националната цел се трансформира в индивидуални задължения; 3. да се изключи възможността предприятие, изпълнило своето индивидуално задължение, да бъде натоварвано с неизпълнение, което не зависи от него; 4. да се предвидят механизми за признаване на алтернативни мерки и доказани спестявания; 5. да се гарантира, че прехвърлянето на неизпълнения към следващи периоди няма да води до неконтролируемо натрупване на задължения.		
				III. По задължителните обследвания и системите за енергийно управление Законопроектът въвежда изисквания за задължително обследване на предприятия с потребление над 10 TJ, които не прилагат система за енергийно управление, както и задължение за предприятия със средногодишно потребление над 85 TJ да прилагат система за енергийно управление. АИКБ приема, че преходът от критерий, основан единствено на категорията предприятие, към критерий, основан на реалното енергийно потребление, е по-обективен подход. В същото време това ще засегне значителен брой предприятия, включително средни предприятия с висока енергоемкост, за които изпълнението на новите задължения ще изисква финансов, технически и административен ресурс. Въвеждането и сертифицирането на система за енергийно управление не представлява формална вътрешна процедура. Това е дългосрочен организационен и инвестиционен ангажимент, който изисква определяне на обхват, базова линия, измервателни точки, събиране и обработване на	**Приема се частично**	Въвеждането на всички изисквания за задължително обследване на предприятия с потребление над 10 TJ, които не прилагат система за енергийно управление, както и задължение за предприятия със средногодишно потребление над 85 TJ да прилагат система за енергийно управление ще бъде извършено с промени в Наредба № Е-РД-04-05 от 8 септември 2016 г. за определяне на показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, както и за определяне на условията и реда за извършване на обследване за енергийна

				данни, вътрешни процедури, обучение на персонал, външна експертиза, подготовка за сертифициране и последващо поддържане на системата. Поради това считаме, че сроковете за въвеждане и сертифициране на системите за енергийно управление следва да започват да текат не по-рано от влизането в сила на пълната подзаконова уредба, методиките и указанията относно минималните изисквания, обхвата, измерването, базовата линия, отчитането и сертифицирането. Предлагаме също така: 1. да се признават вече внедрени системи за енергийно управление, включително ISO 50001 или други признати европейски и международни стандарти, когато покриват минималните изисквания; 2. да се избегне дублиране между енергийни обследвания, системи за енергийно управление, ESG/CSRD отчетност и други режими за енергийни и климатични данни; 3. да се предвидят разумни преходни срокове за предприятията, които за първи път попадат в обхвата на режима; 4. да се осигури предвидимост относно органите, процедурите и разходите за сертифициране; 5. да се въведе пропорционален подход спрямо сложността, мащаба и характера на енергийното потребление на предприятието.		ефективност и изготвяне на оценка на енергийни спестявания. В проекта на ЗИД на ЗЕЕ е извършена редакция, съгласно която система за енергийно управление се сертифицира от независим орган за съответствие с европейски или международни стандарти. Определените срокове за извършването на обследвания за енергийна ефективност на предприятията и за въвеждането на системи за енергийно управление са в съответсвие с иисканията на Директива (ЕС) 2023/1791. В проекта на ЗИД на ЗЕЕ в чл. 57 е създадена ал. 15, съгласно която предприятията, които трябва да въведат система за енергийно управление след 11 октомври 2026 г. следва да го направят в едногодишен срок от възникване на това обстоятелство. По отношение на предприятията, за които възниква задължение за система за енергийно управление след 11 октомври 2027 г., следва да въвеждат система за енергийно управление в тригодишен срок от възникване на това обстоятелство.
				IV. По изискванията към сградите, сградните инсталации, абонатните станции и системите за сградна автоматизация АИКБ подкрепя целта за подобряване на енергийните характеристики на сградите и за модернизиране на сградните инсталации. Считаме обаче, че законът трябва	**Приема се по принцип**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ не се въвеждат изисквания, съгласно които предприятията да са задължени да финансират, да преоборудват или да носят

				ясно да разграничи отговорността на собствениците на сгради, етажните собственост, собствениците на сградни инсталации, собствениците на абонатни станции, операторите и доставчиците на енергия. Не следва от закона да се създава задължение предприятие да финансира, преоборудва или носи отговорност за активи, които не са негова собственост, не са под негов контрол или чието изменение изисква решение на трети лица. Това е съществено както за топлопреносните предприятия, така и за всички предприятия, които оперират в среда с разделена собственост, договорни отношения и технически зависимости. Изисквания като хидравлично балансиране, устройства за саморегулиране, сградна автоматизация, измерване, комуникационна инфраструктура и управление на инсталации не могат да се прилагат универсално и автоматично. Те следва да бъдат съобразени с техническата изпълнимост, собствеността върху съответните активи, наличието на достъп, икономическата обоснованост, състоянието на съществуващата инфраструктура и разпределението на отговорността между участниците. Считаме също, че при въвеждането на изисквания за сгради с нулеви емисии следва да се избегне административно предпочитане на една технология за сметка на друга. Наличието на изисквания за оптимален потенциал за производство на енергия от слънце не следва да води до тълкуване, че ефективните централни отоплителни и охладителни системи, високоефективното комбинирано производство, локалните енергийни системи, микромрежите, възобновяемият водород или горивните клетки са изключени или поставени в по-неблагоприятно положение. Предлагаме в закона и подзаконовата уредба да бъде изрично гарантиран технологично неутрален подход, при който различните решения се оценяват по обективни критерии: енергийна ефективност, разходна ефективност, сигурност на снабдяването, системна гъвкавост, жизнен цикъл, емисии, техническа приложимост и икономическа обоснованост.		отговорност за активи, които не са собственост на предприятието. По отношение на въведените изисквания за хидравличното балансиране, устройства за саморегулиране, сградна автоматизация, измерване, комуникационна инфраструктура и управление на инсталации в проекта на ЗИД на ЗЕЕ е посочено, че същите следва да бъдат изграждани/инсталирани когато е технически и икономически осъществимо или когато е целесъобрано. За пълно въвеждане посочените изисквания ще бъдат извършени промени в подзаконовата нормативна уредба по ЗЕЕ и ЗУТ. За въвеждането на изискванията за сгради с нулеви емисии ще бъдат извършени промени в Наредба № РД-02-20-3, като за покриване на потреблението на сградата ще бъдат посочени всички възможни източници, посочени в член 11, параграф 7 от Директива (ЕС) 2024/1275, в т. използването на енергия без въглеродни емисии (АЕЦ, електрическа енергия от електроенергийната система, отпадна топлина).

				V. По изискванията за енергийна ефективност при обществените поръчки и концесиите АИКБ подкрепя разширяването на енергийната ефективност като критерий при обществени поръчки и концесии, когато това е относимо към предмета на поръчката, измеримо, пропорционално и съобразено с конкуренцията на пазара. В същото време новите изисквания не трябва да се превръщат в формален административен филтър, който ограничава броя на допустимите доставчици, увеличава разходите, забавя критични доставки или възпрепятства подмяната на амортизирано оборудване. Това е особено важно за секторни възложители, предприятия с непрекъсваем производствен процес, енергийни предприятия и оператори на критична инфраструктура. Необходимо е да се предвидят ясни правила, които позволяват техническа съвместимост, надеждност, наличност на пазара, срок за доставка, сигурност на снабдяването и разходи през жизнения цикъл да бъдат отчитани наред с показателите за енергийна ефективност. Предлагаме прилагането на изискванията за енергийна ефективност в обществените поръчки и концесиите да бъде уредено така, че: 1. критериите да са ясни, измерими и приложими само когато са релевантни към предмета на поръчката; 2. да не се ограничават неоправдано конкуренцията и изборът на технически съвместими решения; 3. да се допуска обосновано отклонение при аварийни, неотложни или критични доставки; 4. да се отчита пълният жизнен цикъл, а не само първоначалният енергиен показател; 5. да се гарантира, че изискванията няма да доведат до забавяне на инвестиции, ремонти и подмяна на критично оборудване.	**Не се приема**	Изискванията за енергийна ефективност при възлагане на обществени поръчки и концесии транспонират изискванията на чл. 7 и Приложение IV на Директива (ЕС) 2023/1791. Както Законът за обществените поръчки (ЗОП), така и Законът за концесиите (ЗК) имат за цел осигуряване на ефективност и дългосрочна устойчивост на публичните средства и активи. ЗОП и ЗК гарантират принципите на свободна конкуренция, равно третиране и недопускане на дискриминация. Поставянето на задължителни изисквания за енергийни спестявания не е „неоправдано ограничение“, а легитимно условие за изпълнение. Пазарът трябва да се адаптира към стандартите на ЕС, а не законът да се съобразява с по-неподготвени оператори. В ЗОП са уредени бързи процедури за неотложност. От друга страна, концесиите по своята същност са дългосрочни инвестиционни проекти, планирани години напред. Понятия като „аварийни и неотложни доставки“ са несъвместими с характера на концесионните процедури и биха създали опасен прецедент за заобикаляне на екологичното законодателство. Макар първоначалните инвестиции да са по-високи, по-високият клас оборудване

						генерира енергийни спестявания и икономическа полза през целия си жизнен цикъл. Възражението, че ограничаването на допустимите продукти при спешни ремонти и реконструкции ще доведе до забавяне на доставките и риск за нормалната работа на мрежата е неоснователно, тъй като в проекта изрично са предвидени защитни клаузи. Съгласно новия чл. 30а, ал. 3, т. 1 и т. 2 изискванията за енергийна ефективност не се прилагат при обективна техническа неприложимост или когато е налице риск от намаляване на обществената сигурност и пречка за реагиране при извънредни ситуации.
				VI. По Националния фонд за декарбонизация и сектор „Транспорт“ Законопроектът предвижда разширяване на обхвата на Националния фонд за декарбонизация със сектор „Транспорт“ и изпълнение на годишни цели чрез вноски във фонда. АИКБ счита, че подобен подход изисква изключително внимателна оценка на въздействието върху цените на горивата, транспортните услуги, логистиката, индустрията и крайните потребители. Вноските във фонда не трябва да се превръщат в нова парафискална тежест, която се прехвърля по веригата на цените, без насрещен и прозрачен механизъм за финансиране на реални мерки за декарбонизация. Националният фонд за декарбонизация може да бъде полезен инструмент само ако функционира при ясни правила, публична отчетност, прозрачни критерии за допустимост, равнопоставен достъп на предприятията и реален ефект върху инвестициите. Не следва предприятията	**Приема се по принцип**	Определянето на размера на годишната вноска на задължените лица в НФД ще бъде извършено с методика, утвърдена от министъра на енергетиката. НФД управлява финансови средства, предоставени за инвестиционни проекти за повишаване на енергийната ефективност и за производство и потребление на енергия от възобновяеми източници, които водят до намаляване на емисиите на парникови газове съобразно приоритетите, заложени в Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България, в Интегрирания план в областта на енергетиката и

				да бъдат натоварвани с нови вноски, без да е ясно как средствата ще се използват, какви проекти ще се финансират, как ще се оценява ефектът и как ще се гарантира достъпът на бизнеса до финансиране. АИКБ подкрепя предложението сред допустимите мерки във фонда за сектор „Транспорт“ да бъдат изрично включени изграждане на зарядна инфраструктура за водород, придобиване на превозни средства с водородни горивни клетки и реализиране на демонстрационни проекти за водородна мобилност. Това ще допринесе за технологично неутрален подход към декарбонизацията на транспорта и за изпълнение на националните ангажименти за развитие на инфраструктура за алтернативни горива. Необходимо е също така ясно да бъде определено дали и при какви условия доставчиците на водород и възобновяеми горива от небиологичен произход попадат в обхвата на задължените лица от сектор „Транспорт“. При евентуалното им включване следва да бъде избегнато налагането на непропорционална финансова и административна тежест върху зараждащия се пазар на възобновяем водород и върху инвестициите в нови нисковъглеродни технологии.		климата на Република България и в Дългосрочната национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г., както и за техническа помощ.. Средствата на НФД се разходват съгласно оперативните правила на фонда (https://www.bgeef.com/bg/2026/04/22/pokana-za-uchastie-v-konkurs-za-izbor-na-2/), в които се определят инвестиционната стратегия, източниците на финансиране, включително привлечените частни средства, мерките и правилата за изпълнение, финансовите продукти, политиката за управление на риска, крайните получатели, комбинацията от финансови инструменти, безвъзмездното финансиране и техническата помощ, както и допустимите проекти за повишаване на енергийната ефективност и насърчаване на производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници в сгради, които водят до намаляване на емисиите на парникови газове.
				VII. По режима на консултантите по енергийна ефективност В хода на общественото обсъждане бяха поставени и въпроси, свързани с предложения за периодично допълнително обучение и изпит като предпоставка за	**Приема се**	Предложението е отразено в проекта на ЗИД ЗЕЕ.

				продължаване на дейността на консултантите по енергийна ефективност. АИКБ подкрепя необходимостта от високо качество на обследванията, сертификатите и консултантските услуги. В същото време не следва вече придобита професионална квалификация да бъде поставяна под периодично административно съмнение чрез задължително преобучение и преизпитване, ако не е доказана необходимостта от такава мярка и ако тя води до ограничаване на достъпа до професията. Подобен режим може да има обратен ефект — намаляване на броя на действащите консултанти, забавяне на обследванията, увеличаване на разходите за предприятията и блокиране на изпълнението на новите задължения. Това би било особено проблематично в ситуация, в която самият законопроект разширява кръга на предприятията и сградите, които ще имат нужда от обследвания, сертифициране, експертни оценки и консултантски услуги. Предлагаме да се насърчава доброволно продължаващо обучение, методически указания, стандартизирани инструменти, контрол върху качеството на реално извършените обследвания и отговорност при нарушения, вместо въвеждане на непропорционални условия за запазване на вече придобита правоспособност.		
				VIII. Необходимост от оценка на въздействието и избягване на свръхрегулиране АИКБ настоява законопроектът да бъде преработен при ясно разграничаване между задължителното минимално транспониране на европейските директиви и допълнителните национални регулаторни решения. Всяка национална мярка, която надхвърля минимално необходимите изисквания на директивите, следва да бъде придружена от: 1. конкретна оценка на въздействието върху предприятията; 2. остойностяване на преките и непреките разходи; 3. анализ на административната тежест; 4. оценка на ефекта върху конкурентоспособността;	**Не се приема**	С предвидените с проекта на ЗИД на ЗЕЕ промени не се въвеждат изисквания, които да надхвърлят определените такива в Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275. Изготвена е Частична предварителна оценка на въздействието на проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				5. оценка на въздействието върху цените на енергията, транспорта, строителството и услугите; 6. анализ на наличния капацитет от консултанти, сертифициращи органи и изпълнители; 7. реалистични преходни срокове; 8. ясни механизми за финансиране и подкрепа на предприятията. Не приемаме подход, при който задълженията се въвеждат на законово ниво, а тяхното съдържание, обхват, методики и доказване се оставят за бъдещи подзаконови актове. Това създава правна несигурност, затруднява инвестиционното планиране и може да доведе до разходи, които предприятията са длъжни да поемат преди да знаят точните правила, по които ще бъдат оценявани. Законодателството в областта на енергийната ефективност трябва да стимулира инвестициите, а не да ги забавя; да повишава конкурентоспособността, а не да създава нови административни бариери; да подкрепя иновациите, а не да фаворизира едни технологии за сметка на други; да въвежда изпълними задължения, а не формални цели без ясни механизми за постигането им.		
				IX. Допълнителни предложения във връзка с измененията в Закона за енергетиката АИКБ обръща внимание, че с преходните и заключителните разпоредби на законопроекта се предвиждат изменения и допълнения и в Закона за енергетиката. В тази връзка считаме за целесъобразно в рамките на настоящата законодателна процедура да бъдат разгледани и някои практически проблеми, установени при прилагането на действащата нормативна уредба. На първо място, следва да бъде прецизиран механизмът за компенсиране на крайните снабдители по чл. 36л от Закона за енергетиката. Практическото му прилагане показва несъответствие между реално закупените количества електрическа енергия за снабдяване на битовите крайни клиенти и количествата, използвани при определяне на месечната компенсация, поради различната времева база за отчитането им. Това може да доведе до непризнаване на част от действително извършените разходи, натрупване на	**Не се приема**	С проекта на ЗИД на ЗЕЕ основно се транспонират изискванията на Директива (ЕС) 2023/1791 и Директива (ЕС) 2024/1275. Направеното предложение е свързано с промени в ЗЕ, които нямат отношение към проекта на ЗИД на ЗЕЕ.

				дефицити и неблагоприятно отражение върху ликвидността на крайните снабдители. АИКБ подкрепя подход, при който месечната компенсация се определя въз основа на нетното количество електрическа енергия, закупено за снабдяване на битовите крайни клиенти, като след приключване на съответния регулаторен период се извършва окончателно преизчисляване и уреждане на евентуалните разлики. По този начин ще бъде осигурено по-пълно съответствие между компенсационния механизъм и реално възникналите разходи при запазване на необходимия контрол върху средствата. На второ място, необходимо е на законово ниво да бъде регламентиран редът за регистрация на енергийните общности. АИКБ счита, че административни функции по регистрация и поддържане на единен регистър не следва да бъдат възлагани на операторите на електрически мрежи, а на компетентен държавен орган, разполагащ със съответните законови правомощия и административен и експертен капацитет. Ролята на мрежовите оператори следва да бъде ограничена до дейностите, присъщи на лицензионните им функции, включително измерването на потребените и/или произведените количества електрическа енергия от членовете на енергийните общности и необходимия обмен на данни за функционирането на пазара и сетълмента. Подобен подход е в съответствие с принципната позиция на АИКБ за недопускане на прехвърлянето върху предприятията на несвойствени административни функции и непропорционални финансови и организационни тежести.		
				X. Заключение АИКБ принципно подкрепя целите на законопроекта, свързани с повишаване на енергийната ефективност, декарбонизация, модернизиране на енергийната инфраструктура и изпълнение на задълженията на Република България по правото на Европейския съюз. Същевременно считаме, че предложеният законопроект следва да бъде съществено прецизиран преди приемането му, така че да се избегне свръхрегулиране, да се гарантира минимално и пропорционално транспониране, да се въведат	**Приема се частично**	По предложенията е изразено становище по-горе по т. I – IX.

				ясни методики, реалистични срокове, технологична неутралност, индивидуализиране на отговорността и механизми за финансиране. АИКБ настоява: 1. принципът „Енергийната ефективност на първо място“ да се прилага технологично неутрално и без автоматично поставяне в неблагоприятно положение на водородни, комбинирани, централни, системни и други иновативни решения; 2. задълженията за анализи, обследвания и системи за енергийно управление да се прилагат след приемане на пълна подзаконова рамка и методически указания; 3. целите за енергийни спестявания и механизмите за прехвърляне на неизпълнение да бъдат индивидуализирани и да не водят до натоварване на предприятия за резултати извън техния контрол; 4. изискванията към сградите, сградните инсталации, абонатните станции и автоматизацията да бъдат съобразени със собствеността, техническата изпълнимост и действията на трети лица; 5. критериите за енергийна ефективност при обществени поръчки и концесии да бъдат ясни, измерими, приложими и съобразени с техническата съвместимост, надеждността и сигурността на снабдяването; 6. Националният фонд за декарбонизация да функционира прозрачно, с реален достъп на предприятията до финансиране и без превръщане на вноските в нова парафискална тежест; 7. водородната инфраструктура, превозните средства с водородни горивни клетки и демонстрационните проекти за водородна мобилност да бъдат изрично включени сред допустимите мерки; 8. да не се въвеждат непропорционални изисквания към консултантите по енергийна ефективност, които могат да намалят капацитета на пазара и да увеличат разходите за бизнеса. Към настоящото становище АИКБ прилага и подкрепя постъпилите становища на свои членове - Българската асоциация за водород, горивни клетки и съхранение на		

				енергия, „Топлофикация София“ ЕАД, и „Електрохолд България“ ЕООД, като счита, че съдържащите се в тях конкретни секторни предложения следва да бъдат разгледани и отчетени при окончателното прецизиране на законопроекта.		